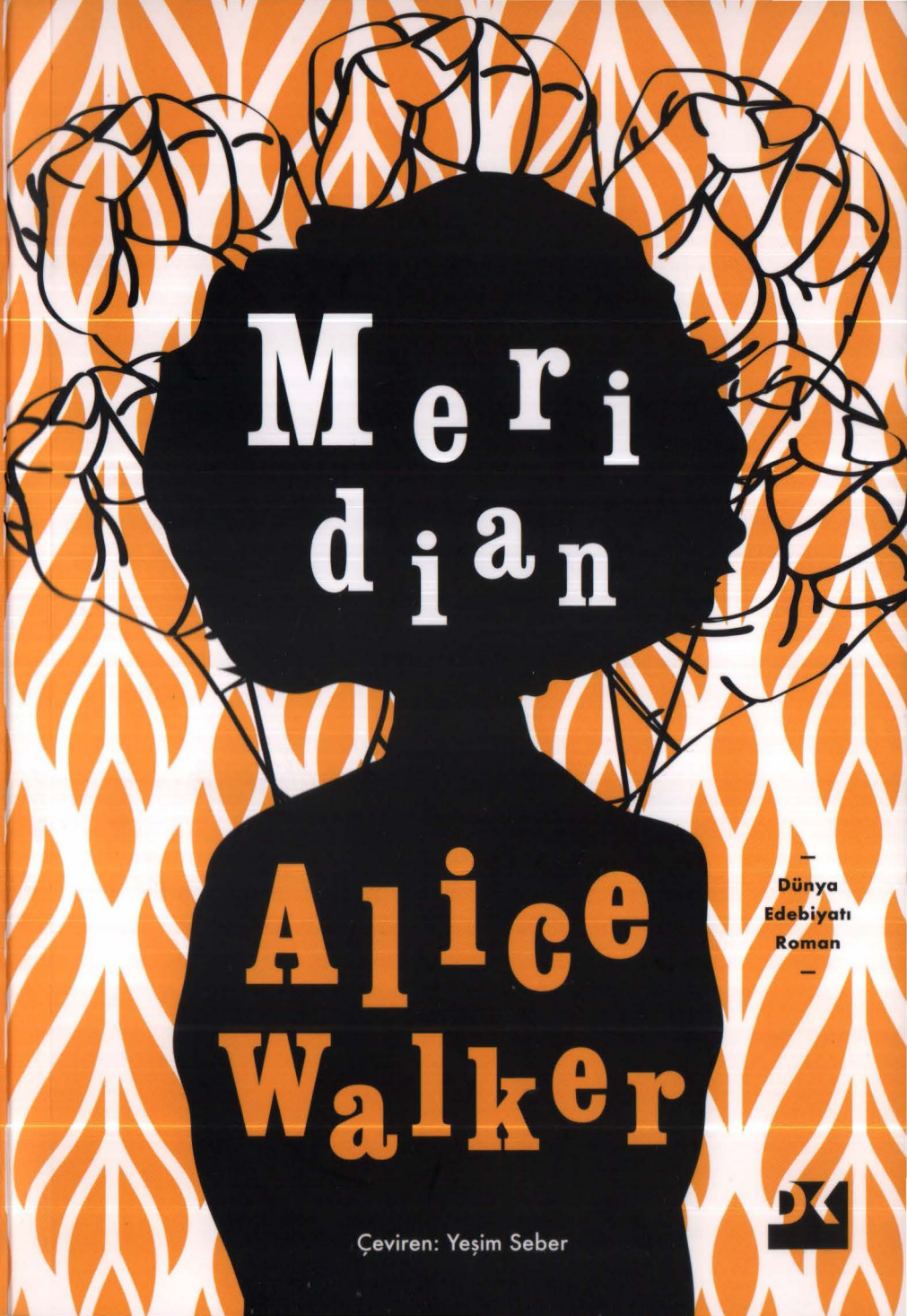
Meridian Alice Walker

Dünya Edebiyatı Roman

Çeviren: Yeşim Seber

Alice Walker, 1944 yılında Amerika'da doğdu. Yazar, şair, yayımcı, feminist ve aktivisttir. Yoksul bir ailenin sekizinci çocuğu olarak dünyaya gelen Walker sekiz yaşındayken bir kaza kurşunuyla gözünü kaybetti. 1960'larda aktif olarak insan hakları hareketleri içinde yer aldı, Martin Luther King ile çalıştı. Birçok şiir, roman ve öykü yazdı. Dünya barışı için pek çok eyleme katılan Walker İsrail'in Gazze ablukasını kırmaya çalışan yardım filosunda da yer aldı. Walker *Renklerden Moru* adlı kitabıyla 1983'te Pulitzer Ödülü'ne layık görüldü.

Meridian

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTABI

Renklerden Moru

MERIDIAN

Orijinal adı: Meridian
© 1976, Alice Walker
Yazan: Alice Walker
İngilizce aslından çeviren: Yeşim Seber
Yayına hazırlayan: Sema Çubukçu

Türkçe yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.
1. baskı / Aralık 2019 / ISBN 978-605-09-6814-9
Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Umut Durmuşoğlu
Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnş. San. Tic. A.Ş.
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.
Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 446 05 99
Sertifika no: 20699

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Meridian

Alice Walker

Çeviren: Yeşim Seber

Doğan Kitap

Staughton Lynd'e ve Maryam L'ye...
Adsız kahraman John Lewis'e...

O zamanlar ne kadar çok şeyin sona erdiğini bilmiyordum. Şimdi geriye dönüp baktığımda... Eğri büğrü dere yatağı boyunca üst üste yığılmış ve oraya buraya serpiştirilmiş vaziyette yerde yatan katledilmiş kadınlar ile çocukları hâlâ genç gözlerle gördüğüm zamanki kadar açık ve net şekilde görebiliyorum. Ve başka bir şeyin de orada, kanlı çamurun içinde öldüğünü ve kar fırtınasına gömüldüğünü biliyorum. Bir halkın düşü öldü orada. Güzel bir düştü bu... ulusun çelik çemberi kırıldı ve paramparça oldu. Artık bir merkez noktası yok ve kutsal ağaç öldü.

BLACK ELK, *Black Elk Speaks*

me . rid i . an, isim [Lat. *Meridianus*, gün ortası ya da güneyle ilgili olan; *meridies* gün ortası, güney; *medius*, orta ve *dies*, gün kökeninden gelir.]

Bir gökcismi tarafından kendi sürekli hareketinde erişilen ve gözle görülebilen en yüksek nokta.

(a) güç, ikbal, görkem vs. en yüksek noktası; zirve; doruk; şahika; (b) kişinin hayatındaki, sağlığın ve gücün kuvvetin en üst noktası olarak addedilen orta dönem; olgunluk çağı.

Öğle vakti. [eski kullanım]

Astronomide, gök kubbeye ait olan ve gökleri delerek kutuplardan ve herhangi bir noktanın en üstteki ve en alttaki noktasından geçen ve ekvatoru doğru açılarda kesen hayali büyük daire.

Coğrafyada, (a) dünyaya ait olan ve coğrafi kutuplardan ve dünya yüzeyindeki belirli bir noktadan geçen büyük daire; (b) söz konusu dairenin kutuplar arasında kalan yarısı; (c) bir kürede ya da haritada böyle bir daireyi veya yarım daireyi temsil edecek şekilde kuzeye ve güneye giden boylam çizgilerinden biri.

(a) Kendi özgün karakterine sahip bir mekân ya da durum; (b) özgün karakter.

Bir kürenin asılı olduğu ve kendi ekseninde dönen derecelendirilmiş pirinç halka.

birinci meridyen: bkz. *başlangıç meridyeni*, *başlangıç* başlığı altında.

manyetik meridyen: kendisinden ikincil ya da kılavuz meridyenlerin yapılandırılabileceği konumu dikkatle belirlenmiş bir meridyen.

me . rid i . an, sıfat.

Öğle vaktine dair ya da öğle vaktinde veya özellikle, güneşin öğle vaktindeki konumuna yahut kuvvetine dair.

Herhangi bir gökcisminin gündelik sürekli hareketindeki en yüksek noktaya dair ya da bunun içinden geçen.

Bir meridyenden kaynaklanan ya da bunun üzerinde bulunan.

İkbal, görkem, güç vs. en yüksek noktasına dair ya da o noktada bulunan.

Güneyli. [Ender.]

Meridian

Son dönüş

Truman Held arabasını ağır ağır sürerek küçük Chicokema kasabasına girdi; benzin almak için durduğu istasyonda çalışan iki Siyah adam öğle yemeği molasındaydı. Arabasından inerken adamlar ona baktılar ve küçük bir selam kabilinden Coca-Colalarını havaya kaldırdılar. Onlar güneşten uzakta, garajdaki iki kutunun üstünde oturur ve alçak perdeden telaşsız seslerle konuşurken Truman da bir çubuk şekeri dişledi ve otomobile benzin doldurmak için istasyon ofisinden somurtarak çıkmış olan genç Beyaz oğlana nezaret etti. Truman, New York'tan oraya kadar bütün gece araba kullanmıştı ve yeşil Volvo'su makine yağı ve toz toprak kaplıydı; motor ızgarasını çaprazlamasına kesen gümüş çubuk ezilmiş, börtü böcek yüzünden kapkara olmuştu.

Garaja doğru yürürken, "Bu şeyi nerede yıkatabilirim acaba biliyor musunuz?" diye seslendi Truman.

Adamlardan biri, "Tabii ki" dedi ve son kola yudumunun şişeden çıkıp ağzına girmesine izin verdi ve yavaşça ayağa kalktı. Adam yönü göstermek niyetiyle çarpık işaretparmağını havaya kaldırmıştı ki, üzerinde yırtık pırtık bir blucin olan küçük bir oğlan adama tosladı; ok gibi fırlayışından doğan itici gücün adamı yere devirmesine ramak kalmıştı.

Adam bedenini dikleştirerek, "Baksana, dur bir dakika" dedi. "Yangın nerede?"

Oğlan nefes nefese, "Yangın filan yok" dedi. "Hani, o kasketli kadın var ya. Aval aval tanka bakıyor!"

Yarım donatı ağzına koymak üzere olan öbür adam, "Aman Tanrım" dedi. O ve diğer adam ellerini çabucak turuncu iş tulumlarına sildiler ve gözucuyla garajın tepesindeki duvar saatine baktılar. Donat yiyen adam, "Daha vakit var" dedi.

"Bence de var" dedi öbür adam.

"Mesele nedir?" diye sordu Truman. "Nereye gidiyorsunuz?"

Haberi getirmiş olan oğlan şimdi nasıl olduysa yarım donatı ele geçirmişti ve bunu da, tek gözü şişelerden birinde kalmış olan gazoza dikilmiş vaziyette son sürat çiğniyordu.

Ağzı doluyken, "Bu kasabada kocaman eski bir ordu tankı var" diye mırıl mırıl konuştu, "ve şimdi bununla kasketli kadını hedef almaya mecburlar, çünkü kadın tankın onlara ait olduğundan bile habersizmiş gibi davranıyor."

Oğlan donatı yutmuş ve içeceği de silip süpürmüştü. Daha şimdiden koşarak köşeyi dönüp gözden kaybolmuş olan iki benzin istasyonu çalışanının arkasından seğirterek, "Gitmem lazım" dedi.

Chicokema kasabasının sahiden de bir tankı vardı. Tank, Beyazlardan oluşan kasaba halkının kendi varlığını "dış kaynaklı tahrikçilerin" –herkese yönelik eşit hakların Siyahlar için de geçerli olması gerektiğini düşünen Siyah toplum mensuplarının– saldırısı altında hissettiği altmışlı yıllarda satın alınmıştı. Kasabalılar tankı beyaza boyamış; kırmızı, beyaz ve elbette mavi kurdelelerle süslemiş ve kasaba meydanına park etmişlerdi. Onun yanında yüzünü kuzeye dönmüş ve tank park halinde durduğu müddetçe sağ ayağı daimi şekilde ezilmeye mahkûm bir Güneyli asker heykeli vardı.

Truman'ın ilk fark ettiği şey, meydanın etrafındaki sokakların insanla dolu olmasına rağmen kimsenin konuşmamasıydı. Ortama öylesine derin bir sessizlik hâkimdi ki, insan-

lar nefes bile almıyormuş gibiydiler; kaldırımdaki kendi ayak sesleri Truman'ın kulağına yüksek geliyordu. Doğaya aykırı sessizliğinin dışında, burası da yüzlerce küçük Güney kasabasındakinin tıpatıp aynısı bir meydandı. Burada da tuğladan yapılmış mahkeme binasını çevreleyen, yamalı bohça misali güneşten yanıp kavrulmuş bir çimenlikten ibaret geniş bir alan, çok yüksek çamların ve manolya ağaçlarının yer aldığı incecik bir şerit ve hem kızgın sıcak, hem de yere atılmış, ayakkabınızın tabanlarına yapışan tek tük çiklet topakları dışında tertemiz beton yaya yolları vardı.

Meydanın Truman'ın şimdi bulunduğu tarafındaki dükkânlar köhneydiler; tütün ve Olde Milwaukee birası reklamlarının yer aldığı tabelalar sıcak güneşin altında geçen nice yılda sararıp solmuştu. Meydanın karşı tarafındaki dükkânlar daha bakımlıydılar. Işıl ışıl parlayan cam levhaların arkasına yeni giydirilmiş mankenler konulmuş ve çiçeklikler kırmızı kına çiçekleriyle doldurulmuştu.

Truman, yayvan saplı süpürgesinin üzerine dikkatle ve bir kuşun durağanlığıyla eğilmiş olan ihtiyar bir adama doğru yürüyerek, "Neler oluyor?" diye sordu.

Çöpçü, süpürgesine sıkıca tutunup sapından destek aldığı esnada Truman'a ihtiyatlı bir bakış göndererek "Yani" dedi, "çocuklardan bazıları ölü hanımefendiyi, hani şuradaki karavanın içinde duran mumya kadını görmek niyetiyle içeri girmek istediler de, bizim onu görme günümüz gelene kadar, yani ta perşembeye kadar zaman var."

"*Sizin* gününüz mü?"

"Dedim ya işte."

"Ama Afroamerikan Sivil Haklar Hareketi bunları kökten değiştirdi!"

Çöpçü sanki Truman'la ters düşme cüretinde bulunuyormuşçasına asık bir suratla, "Ben ne haklar gördüm, hepsi geldi geçti" dedi. "Sen buraların yabancısısın, yoksa bunun

kasaba dışındaki o doğal gübre tesisinde çalışan adamlar için olduğunu bilirdin. *Oturak* adamları."

"O tesiste çalışmak zorunda olmayanların iddiasına göre, çalışanlar o kadar pis kokar ki, onlarla aynı yerde bulunmaya tahammül edemezler. Ama doğal gübre neyden yapılır bilirsin. Onların yerinde olsaydın sen de ölü balık gibi kokardın!"

"Ama sen orada çalışmıyorsun, değil mi?"

"Eskiden çalışıyordum. Yaşlı olduğum için işten çıkarıldım."

Meydanın karşısında ve onların solunda kalan tarafta kırmızı ve altın sarısı renklerde, güneşin altında ışıklar saçan bir sirk vagonu duruyordu. Vagonun yan tarafında dış hatları gümüş rengiyle belirginleştirilen uzun ve şatafatlı altın harflerle yazılmış "Marilene O'Shay Dünyadaki On İki İnsan Harikasından Biri: Yirmi Beş Yıldır Ölü, Adeta Canlı Halde Muhafaza Edilmiş" sözcükleri yer alıyordu. Bunların altında dört kocaman yıldızın üzerine kırmızı boyayla ve kargacık burgacık harflerle kondurulmuş daha küçük bir yazılama vardı: Birinde "İtaatkâr Kız Evlat" yazıyor, bir diğeri "Sadık Eş" diyordu. Üçüncüsü "Sevgi Dolu Anne" ve dördüncüsüyse "Kötü Yola Düştü" idi. Dördüncünün üzerinde yer alan ve hareket halindeki ampullerden oluşan dikey bir çizgi ebediyen çağlayan şeklinde akan bir gözyaşı misali sürekli olarak aşağı yöne gitmekteydi.

Truman bir kahkaha attı. "Bu tam bir dolandırıcılık numarası" dedi.

"Tabii ki öyle" dedi çöpçü ve yere tükürdü. "Ama çocuklar nasıldır bilirsin, acayip olan her şeyi görmek için deli olurlar."

Çocuklar, sirk vagonundan bakıldığında meydanın karşı tarafındaydılar; askeri tank çocukların vagon manzarasını kısmen kapatıyordu. Hepsi de siyah ve sarı renkli okul üniformalarını giyinmişti ve bir kişiyi yahut bir şeyi çok sayıda arının kuşatacağı şekilde kuşatmışlardı. Bir ağızdan ko-

nuşan ve hep beraber el kol hareketleri yapan çocuklardan harıl harıl ve uğultulu bir ses yükseliyordu.

Çöpçü elini arka cebine daldırdı ve pembe bir broşür çıkardı. Okuması için broşürü Truman'a uzattı. Bu "Marilene O'Shay'in Gerçek Hikâyesi" idi. Marilene'in kocası yazar Henry'ye göre Marilene ideal bir kadın, kendisine "istediğini sandığı her şey" verilmiş olan bir "tanrıça" olmuştu. Kadının bir çamaşır makinesi, kürkleri, kendi otomobili ve tam zamanlı hizmet veren kâhya-aşçı karışımı bir çalışanı vardı. "Tek yapması gereken" diye yazmıştı Henry, "sırtüstü yatmak ve keyfine bakmak" idi. Fakat kadın "uzaklarda yüksek mevkilerde bulunan günahkârların bal katılmış dilleriyle baştan çıkarılmış" ve kocasının hâlâ faturaları ödemesini bekleyerek kendi "zevkini" evin dışında aramıştı.

Henry'nin broşürüne göre onun kupkuru bedeniyle ilgili en tuhaf ve –kadındaki günahkârlığın bir yansıması olmasına rağmen– onu en çok rahatsız eden şey, tuza maruz kalmasının zamanla deride kararmaya sebebiyet vermiş olmasıydı. Ve kendisi her ne kadar arada bir onu özgün rengine boyama girişiminde bulunmuşsa da, boyanın rengi daima atmıştı. Dolayısıyla, cenazeyi görmeye gelenlerin saçın düzlüğünden ve kızılımsı renginden yola çıkarak karısının ırkı konusunda gönüllerinin rahat olması gerekirdi.

Truman hissettiği tiksintiyi yansıtan bir homurtu sesi çıkararak broşürü geri verdi. Meydanın karşı tarafındaki çocuklar sıraya girmek istermişçesine yer değiştirmeye ve koşuşturmaya başlamışlardı. Grubun bileşimiyle alakalı bir şey Truman'ı rahatsız etmişti.

Bir müddet sonra tekrar çöpçüye bakarak, "Bunların hepsi *Siyah*" dedi. "Üstelik, yaşları da bir tesiste çalışamayacak kadar küçük."

Çöpçü eliyle işaret ederek, "Birincisi" dedi, "grupta birkaç Beyaz oğlan da var. Onlar bütün renklerin karşısında bir ne-

vi üstünlük sahibidirler. Ve ikinci olarak, doğal gübre tesisinde çalışmayan tipler ana babalara engel koymakla yetinmez, çocukları da işin içine katar. Doğal gübre kokusunun yıkanıp temizlenmekle geçmediğini iddia ederler.

O mumya hanımın kocası var ya, o adam çabucak kaymak tabakanın gözüne girme derdine düştü: *Onlardan* bazıları orada bulunduğu sırada tesis çalışanlarının çocukları onun o tuzlu kocakarısını dikizlemeye geldiğinde adam onlara 'Pis piç kuruları!' diye bağırdı ve hepsini kovaladı. İşte tam bu esnada geçen sene kasabaya gelivermiş olan o tuhaf kız devreye girdi. Elinin eriştiği her bir oturak çocuğunu etrafında toplamaya başladı. Başındaki eski kasketle o kadar bitik ve acayip bir hali vardı ki, ondan korkacaklarını sanabilirdin – Siyah ahalinin bol bol yürüdüğü zamanları hatırlamayacak kadar küçükler, ama korkmadılar işte."

Truman nefesini tutarak parmaklarının ucunda yükseldi ve gözlerini kısıp meydanın karşı tarafına baktı. Hem sirk vagonunun, hem de tankın tam karşısında çocuklarla birlikte ayakta duran şahıs, üzerine bir bahçıvan pantolon giyinmiş ve başına da trenlerdeki makinistlerin kullandığı cinsten açık renk siperlikli bir kasket takmış olan Meridian'ın ta kendisiydi. Bir yanlarında, sıra sıra ışıltılı dükkânlar boyunca gitgide büyümekte olan Beyaz insanlar kalabalığı duruyordu. Truman ile çöpçünün yanında durdukları köhne dükkânlar boyunca Siyahlardan oluşan ve ölüm sessizliği taşıyan bir kalabalık mevcuttu. Beyaz bir kadın Beyazlar topluluğunun arasından uçarcasına çıktı ve Beyaz çocuklardan birini kapıp aldı; çocuğu ite kaka gözlerden uzaklaştırırken omuzlarına şaplak atıp durdu. Paniğe kapılan Truman meydanın ortasındaki tanka gözucuyla baktı. O anda iki adam sürünerek tanka girmekteydiler ve tüfekleri yukarı doğrultulmuş bir polis birliği sirk vagonunu savunmak üzere telaşlı bir hamle yapıverdi.

Meridian onların kendilerine güzelce düzen vermesini bekliyormuş gibiydi. Adamlardan ikisi tanka girdiği ve tank namlusunu ona doğru sallandırdıkları ve öbürlerinin de vagonun ön kısmı boyunca bir sıra oluşturduğu esnada, Meridian tek bir kez elini havaya kaldırdı ve kaldırım kenarından ayrıldı. Çocuklar başlarını dik tutarak ve ayaklarını kaldırıma sürterek onun ardına düşüp sıraya girdiler.

"Şimdi şarkıya girecekler" diye mırıldandı Truman, fakat şarkıya girilmedi.

Meridian sağa ya da sola bakmadı. Onu seyredenlerin önünden sanki bu insanların orada bulunma sebebinin kendisi olduğunu bilmiyormuşçasına geçip gitti. Meridian tanka yaklaşırken tank motorunun çalıştırılmasıyla kopan gümbürtü uzaklardan gelen seri topçu atışını andıran sesiyle bir güvercin bulutunun kanat çırparak havalanmasına yol açtı ve tankın namlusu doğruca kızın göğüs kafesinde karar kılmadan önce onu çileden çıkarmak istermişçesine bir o yana, bir bu yana salındı. Meridian tanka iyice yaklaştığında aracın her zamankinden daha büyük ve daha beyaz bir hal aldığı ve kendisinin de her zamankinden daha ufak tefek ve daha siyah göründüğü hissine kapıldı. Ve sonra tanka ulaştığında, onun tam önünde hafif ve düşünülüp taşınılmış adımlar attı; araca bir kapıyı çalıyormuşçasına kibarca vurdu, ardından tekrar kolunu havaya kaldırdı. Çocuklar düzen almış tüfekli er sıralarının arasından sirk vagonu kapısına kadar ilerlediler. Sessizlik, Meridian'ın bir tekme atarak kapıyı açması üzerine kitlesel şekilde verilen nefeslerle bozuldu ve tankın içinde bulunan iki adam olanları görmek için süklüm püklüm dışarı çıktı.

Truman hiç düşünmeden, "Tanrım!" deyiverdi. "İnsan nasıl olur da böyle birini sevmez!"

"Çünkü kadın *kendini* Tanrı sanıyor" dedi yaşlı çöpçü, "yahut tamamıyla orada diil. *Benim* şahsi kanaatim, tamamıyla orada olmadığı."

"Ne demek istiyorsun?" diye sordu Truman.

"Dinle" dedi adam, "alakadar olduğum kadarıyla, kadının yaptığı bu işin hiçbir anlamı yok. Benim ahbaplardan biri bana çoktan bu mumyalanmış Beyaz kadınla ilgili ne var ne yok anlattı. Diyor ki, kadın sırf iskeletmiş. Bir tek, kocasının hâlâ uzadığını iddia ettiği uzun saçlar yerinde duruyormuş. O aptal da kalkar her gece gider o saçları fırçalar." Adam bir homurtu çıkardı ve ağzında kalmış olan iki yan dişini emmeye koyuldu.

"Sırf kadını birine verirken yakaladığı için o adamı vurdu, karısını da boğdu. Tuttu ikisini de Salt Lake'e attı. Yüksek makamlara her şeyciği anlattı ve adamlar onu affetti; vaiz affetti, herkes affetti. Hatta kendi anası bile affetti. Çünkü bu orospu ona yanlış yapıyordu, ki olacak iş değildi bu!"

Adam Truman'ın kaburga kemiklerine dirsek attı. "Olacak iş değil, öyle mi?"

O sırada Meridian'ı seyretmekte olan Truman, "Yok, değil" dedi.

"Neyse efendim, yıllar sonra kadının cesedi sahile vurdu ve herif de onu uzun kızıl saçlarından tanıdığını ileri sürdü. O vakte kadar karısını çoktan affetmişti ve onu tekrar yanına almasının bir mahsuru olmadığı kanaatindeydi. Kadının kendisi o kadar cömert olduğuna göre kocasının onu Amerikan halkıyla paylaşması fikrinden rahatsız olmayacağını düşündü. Adam bunu ihtiyarlık günlerinde azıcık dünyalık yapma fırsatı olarak gördü."

Kaburga kemiklerine bir dirsek daha. Bir kıkırtı daha.

"Kadını o kasaba senin, bu kasaba benim dolaştırıp durur, onu görmeye gelenlerden yirmi beş sent ister. Tabii ki, bizim tek kuruş bile verme mecburiyetimiz yok, zira biz oturakçıyız, pis kokarız falan filan. Ben şahsen onu görmek için tek kuruş vermezdim. Aşüfte tek kuruşuma değmez."

Okul çocukları vagona girip çıkıyorlardı. Birtakım yetişkin Siyahlar da sıraya girdiler. Ardından birkaç yoksul Beyaz geldi.

"Lakin kadının tabutu yok mu!" dedi yaşlı çöpçü. "Bana anlattıklarına bakılırsa şahaneymiş. Hani metalden yapılmış, pembe kadife döşemelik kumaşı ve altın ve gümüş tutamaçları olan o koca zımbırtılardanmış. Bin dolardan fazla tutmuş!"

Kalabalık, an itibariyle, ufaktan dağılmaya yüz tutmuştu. Çocukların kalan son kısmı da vagondan dışarı çıkıyordu. Meridian en alt basamakta dikilmiş, çocuklar ile yetişkinlerin aşağı inişini seyrediyordu. Tek ayağını vagonun altında boylu boyunca uzanan parmaklığa dayamış ve tek elini cebine sokmuştu. Meridian'ın yüz hatlarını gayet iyi bilen Truman, onun dimdik ve tam da o şekilde kayıtsızca durabilmek adına gösterdiği çabadan dolayı kaşlarını hafifçe çatmış olabileceğini tasavvur etti.

Truman, "Onun adı Meridian" dedi çöpçüye.

Çöpçü halden anlayan bir tavırla, "Onu şahsen tanıyor musun?" diye sordu.

"İster inan, ister inanma" dedi Truman.

Meridian'ın yaşadığı evin kapısı kilitli olmadığından Truman içeri girdi ve evde amaçsızca dolandı. Kıza ait uyku tulumunun bulunduğu odaya geldiğinde duvar kâğıdını –göz hizasında olacak biçimde, yan yana ve düzenli şekilde duvara yapıştırdığı mektupları– okumak için duraksadı. İlk mektupta Kitabı Mukaddes'ten ayetler vardı ve Meridian'ın annesi tarafından kaleme alınmıştı; bunlardaki ana fikir, Meridian'ın sırf kendi anne babasını değil, fakat herkesi onurlandırmak bakımından başarısız olmasıydı. Diğerlerinin altında (Truman'ın Meridian'ın dostu ve üniversitedeki oda arkadaşı olarak bildiği) "Anne Marion" imzası vardı ve fazlasıyla kötü niyet ve küçümseme hissiyle yazılmış suçlamalar teranesiydi. Hepsi şöy-

le başlıyordu: "Yanlış bir yola saptığın muhakkak..." ve "Senin gibi gerçeği kabul etmeyen insanlar..." ve "Senin, zayıf ve tarihe duyarsız bir kimse olarak hiçbir zaman bir asıl öncelikler duygun olmamıştır..." ve benzeri. Niçin Meridian onları saklama zahmetine girmişti? Kimisinin üzerine cesaretle bir şeyler karalamıştı: "Evet, evet. Hayır. Yukarıdakilerden bazıları. Hayır, hayır. Evet. Yukarıdakilerin *hepsi*."

Mektuplardan oluşan bu bandın üstündeki ve altındaki duvarlar, insana asıl duvar kâğıdının alelacele çıkarıldığını düşündürecek şekilde yer yer kurumuş zamk parçaları içeren çürümeye yüz tutmuş alçı panelden oluşuyordu. Yırtık pırtık stor perdenin arasından sızan güneş odaya loş gri bir ışık düşürüyordu ve Truman odanın çevresinde saat yönünde ağır ağır yürüyerek mektuplara göz atarken bir hücrede bulunduğu hissine kapıldı.

Burası, Meridian'ın eviydi –yaşlı çöpçü ona burayı göstermişti– ve bu da Meridian'ın odasıydı. Fakat Truman sanki bir hücrede bulunuyormuş gibi hissetti. Kendini rahat ettirebilecek birtakım imkânlar bulmak umuduyla etrafına bakındı, fakat hiçbir şey yoktu. Yakından bakıldığında pek de temiz görünmeyen uyku tulumu haricinde Meridian'ın hiçbir mobilyası yoktu. Gelgelelim, Truman gölgeli bir ön sundurmada şekerleme yapmanın nasıl hoş olabileceğini Güney'de Hareket için çalışmalar yaptığı öğrencilik günlerinden bilirdi. İyice ısınmış kent ayakkabılarını çıkarmak için nostalji ve beklenti yüklü bir iç çekişle öne eğildi.

Meridian'ın gözleri açıldığında Truman yalan söyleyerek, "Sen olduğunu nereden bilecektim?" diye sordu. Bütün o insanların önünde yürüyüp onun yanına gidemezdi. Truman onun adına utanmıştı.

Meridian uyku sersemliğiyle, "Bak sen, Che Guevara" dedi, sonra da gözlerini kırpıştırdı. "Truman?" Adamın onu şaşırtamayacak çok kereler onun hayatında birdenbire orta-

ya çıkmışlığı vardı. "Che Guevara'ya benziyorsun. Tabii" diye başladı Meridian ve bir nefes aldı, "tabii, kazara olmamıştır bu, eminim." Truman'ın zeytuni tenine, kara gözlerine ve kendisinin onu en son gördüğü zamandan itibaren uzatılmış olan düzgünce budanmış sakalına ve bıyığına atıfta bulunuyordu Meridian. Truman'ın üzerinde Başkan Mao'nun giyindiği cinsten sarımsı kahverengi pamuklu bir ceket de vardı.

"Tam bir devrimciye benzemişsin" dedi Meridian. "Sahiden öyle misin bakalım?"

"Sadece bütün sanatçıların olduğu kadar. Hâlâ resim yapıyorum, evet." Ve Truman kızın pek çok kereler resmettiği yüzünü ve kemiklerini dikkatle inceledi.

Meridian'ın kemikli, buz kadar soğuk elini kendi elinin içinde tutarak, "Kendine yapmaya devam ettiğin şey de nedir böyle?" diye sordu. Kızın çehresi onu endişelendirmişti. Bitmiş tükenmiş ve sertleşmiş bir yüzdü bu; soluk, sağlıksız bir kahverengiye dönmüş teninde alnını ve çenesini basmış sivilceler göze çarpıyordu. Gözleri cam gibi ve sarıydı ve hemen odaklanamıyormuş gibi bir halleri vardı. Nefesi de tıpkı giysileri gibi ekşi ekşi kokuyordu.

Dört adam onu gözleri kapalı, zar zor nefes alır, kolları göğsünün üstünde kavuşturulmuş, bacakları dümdüz uzatılmış vaziyetteyken tıpkı bir tabutu taşıyacakları şekilde omuzlarının üzerinde yukarı kaldırılmış olarak eve getirmişti. Adamlar, Truman sundurmada şekerleme yapmaya çalışır halde yerde yatarken onun önünden hiç konuşmadan geçmiş, Meridian'ı uyku tulumunun üzerine yerleştirmiş ve çıkıp gitmişlerdi. Kızın kasketini bile başından çıkarmamışlardı ve Meridian hâlâ baygın vaziyetteyken Truman ıslatılmış mendiliyle onun yüzünü sildiği sırada kasketi arkaya itmiş ve kafasında hemen hemen hiç saç kalmadığını görmüştü.

"Oradayken senin canını yaktılar mı?" diye sordu Truman.

"Bana dokunmadılar" dedi Meridian.

"O zaman sadece hastasın yani?"

"Elbette hastayım" diye kestirip attı Meridian. "Yoksa niçin bunca zamanı iyileşmek için harcayayım!"

"Senin de amma ilginç bir iyileşme tarzın var!"

Fakat konuyu değiştirdiği sırada Meridian'ın sesi birden daha yumuşak bir hal aldı.

"Che'nin *tıpkısının* aynısı olmuşsun" dedi, "oysa benim halim herhalde tuzlu kraker yiyen ölümden farksızdır." Elini yukarı uzattı ve kasketinin kenarlarını çekiştirerek siperliği gözlerine daha da yaklaştırdı. Uykudan uyanmadan hemen önce rüyasında babasını görmüştü; ikisi birlikte sarp yeşil tepelerde aşağı yukarı koşuşturarak birbirlerini kovalıyorlardı. Meridian avazının çıktığı kadar "Bekle!" ve "Dur!" diye bağırıyordu, fakat babasının da aynı kelimeleri kullanarak kendisine seslendiğini duyduğunda temposunu artırmıştı. Babası veya kendisi beklemiş ya da durmuş değildi. Meridian bitap düşmüş ve bu yüzden uykudan uyanmıştı.

"Sundurmada yere yatmış senin eve gelmeni bekliyordum, tam o sırada bir insan bedenini taşıyarak gelen bu insanları gördüm" diye gülümsedi Truman, "taşıdıkları da çıka çıka sen çıktın. Adamlar seni omuzlarının üstünde bir kalas kadar dümdüz taşıyorlardı. Bunu nasıl yapmış olabilirler?"

Meridian omuz silkti. "Ceset taşımaya alışkındır onlar."

"Buraya geldiğimden beri insanlar kutu kutu gıda getirip durdular. Evin yemeklik malzemeyle dolup taşıyor. Hatta, adamın teki bir inek bile getirdi. İneğin ilk işi de öndeki yürüyüş yolunun her tarafına pisliğini bırakmak oldu. Öf" dedi Truman hafifçe kızın elini sıkarak, "buranın ahalisi esaslıymış, orası kesin."

"Onlar iyilik bilen insanlar" dedi Meridian. "Biri ortaya çıkıp onlar adına acı çektiğinde bunu *takdir ediyorlar*."

"Neyse, bir tanka kafa tutmak istemiyorlar diye onları

suçlayamazsın. Nihayetinde, herkes senin gibi kurşun geçirmez değil."

"Bizim onlarla aramızda bir mutabakat var" dedi Meridian.

"Nasıl yani?"

"Şöyle; eğer birinin kafa tutması şart olmuşsa, bunu hazır durumdaki kişinin yapmasının iyi olacağı."

"Peki, sen hazır mısın?"

"Şimdi mi? Hayır. Karşında gördüğün, fikrini değiştirme sürecinde olan bir kadındır."

"Dediğine inanmak çok zor."

"Bu kadar az önem taşıyor olması hayrete şayan bir durum."

"Bunu nezaketen söylüyorsun elbette."

"Evet."

Kendini birdenbire nasıl da kederli hissettiğini göstermek istemeyen Truman, "Söyle bana" dedi, "sen kendin vagonun içine girdin mi?"

"Hayır."

"Neden girmedin?"

"Adamın sattığı şey her ne ise bunun benimle alakasız olduğunu biliyordum, yani bana bir faydası olmayacaktı."

Truman hırçınlıkla, "Bana sorarsan olay baştan sonra lüzumsuzdu" dedi. "Kendini, kimsecikleri bir yere götürmeyecek bir sürü anlamsız eylemin arkasında taş kesmiş gibi konumlandırıyorsun. O ucubenin ucube karısını görmenin o çocuklara ne gibi bir faydası dokundu?"

"Kadın bir düzmeceydi. Çocuklar bunu keşfetti. Dediklerine göre, gözyuvalarının olduğu boşluklarda ya da kadının saçlarında hiç tuz kalmamış. Bu kasaba okyanusa yakın, bunu sen de biliyorsun ve çocuklar pek çok kez denizden karaya vurmuş ölü şeyler görmüşlerdir. Kadının plastikten yapılmış olduğunu ve onu görmek için para verecekleri perşembe gününe kadar beklemediklerine sevindiklerini söylediler. Üstelik, sıcak bir gündü de. Canları sıkılmıştı. Yapılacak hiçbir şey yoktu."

"Onların önündeyken mi yere düştün?"

"Bunu hiçbir zaman yapmamak için çaba gösteririm. Hiçbir zaman da yapmamışımdır. Adamlardan bazıları –yani, beni eve getirenler– meydanın ilerisine kadar beni takip ettiler; onlar kendilerine ihtiyaç duyabileceğim düşüncesiyle ben performansımı gerçekleştirdikten sonra eve kadar peşimden gelirler. Ne zaman çocukların gözünden uzaklaştım, o zaman yere düştüm."

"Ve senin kollarını onlar mı kavuşturdular?"

"Kollarımı onlar kavuşturdular."

"Ve bacaklarını onlar mı düzelttiler?"

"Çok nazik davranırlar; onlar bu işin ustasıdırlar."

"Senin niçin yere düştüğünü biliyorlar mı?"

"Onları rahatsız etmiyor bu durum. Benim gibi yere yığılan insanlarla ilgili bir deyişleri varmış: Eğer bir insan yeterince sert bir darbe almışsa, ayakta duruyor olsa dahi bir ara mutlaka düşecektir. Sence de pek ferasetli bir bakış değil mi bu?"

"Ne düşüneceğimi bilmiyorum. Hiçbir zaman da bilmedim. Bir doktorun var mı bari?"

"Doktora ihtiyacım yok. Kendi kendime çok daha güzel iyileşiyorum..." Meridian parmaklarını oynattı, ardından kollarını yerden hafifçe yukarı kaldırdı. "Bak, felç şimdiden geçmeye başladı." Kollarını kaldırıp indirmeye devam etti, bunu yaparken de el ve ayak parmaklarını esnetti. Omuzlarını ileri ve yukarı doğru yuvarladı, ayak bileklerini kıvırdı. Her küçük devinim beraberinde getirdiği gayretle onu mecalsiz bırakmasına rağmen yüzü daha mutlu görünüyordu.

Truman onun bedenini kullanma yetisini tekrar kazanmak için verdiği mücadeleyi seyretti. "Benim yas tutma tarzım farklı" dedi.

Meridian soluk soluğa, "Biliyorum" dedi.

"Neyi biliyorsun?"

"Senin kaçıp giderek yas tuttuğunu biliyorum. Sanki orada hiç bulunmamışsın gibi yaparak yas tuttuğunu."

"Bir şeyler sona erdiğinde en iyisi çekip gitmektir."

"Ve bunlar hiç başlamamış gibi yapmak mıdır?"

"Evet."

"Ama bu mümkün değil ki."

Meridian bunu yaklaşık on yaz önce New York'ta öğrenmişti.

O zaman kızlardan biri ona, "Sen ödleğin tekisin" demişti; oysa hepsi de onun ödlek olmadığını bilirdi.

Bir diğeri burnunu çeke çeke, "Sen mazoşistsin" demişti.

Ve Meridian elleri spor ayakkabılarının iç kısımlarını sımsıkı kavramış, başı aşağı eğilmiş vaziyette onların arasında yerde oturuyordu. Bu gruba katılmak için Devrim uğruna ölmeye gönüllü olduğuna dair bir beyanda bulunması gerekiyordu, ki o bunu yapmıştı. Ayrıca "Devrim için öldürür müsün?" sorusuna da kesin bir "Evet" cevabı vermesi şarttı. Ne var ki, dili buna dönmüyordu. Kafasının içinde çığlık çığlığa bağıran küçük bir ses koşuşturuyordu: "İçimde eksik bir şey var. Bir şey *eksik*!" Ve ses kalbinin küt küt atmasına, kulaklarının uğuldamasına neden oluyordu. "İlahileri ve atasözleri olan eski insanların içime koymayı unuttuğu bir şey! Nedir o? Ne? *Ne*?"

Anne-Marion'ın öfkeli ve hakir görme arzusunun üzeri örtülemez ivediliğiyle yüklü sesi her türlü merhamet tonunu bastırma gayreti içinde, "Neden hiçbir şey söylemiyorsun?" dedi. Anne-Marion hiç duraksamadan, "Evet, Devrim için öldüreceğim ben" demişti; ne var ki, Meridian ineklerin gözlerine bayıldığı için vejetaryen olmuş bu kızın yufka yüreğini bilirdi.

Meridian tek başına öbürlerinin ellerinden kaçırdığı bir şeye tutunuyordu. Onlar –kâh bugünkü sözleri, kâh yarınki eylemleriyle– bunu tam olarak değilse de kısmen ellerin-

den kaçırmışlardı. Fakat hepsinin de anlamazlıktan geldiği şey, Meridian'ın kendini geçmişe ait bir şeye tutunuyor olarak değil, geçmişteki bir şey tarafından *tutuluyormuş* gibi hissettiğiydi; bir fotoğraf makinesinin odağına hazırlıksız yakalanmış, konumlarını asla değiştirmeyen fakat doğruca kameraya bakan Güney'deki ihtiyar Siyah erkeklerin hatırası; kırsaldaki bir koroda şarkı söyleyen, saçları fırçalanmaktan ve yağdan ışıl ışıl parlayan, sesleri meleklerin sesini almış genç kızların görüntüsüydü onu tutan. Meridian kilisedeyken dönüşüm geçirdiğinde bu her daim şarkıcıların ruhlarına ait saflığın kendisi sayesinde olur, bunu –yani onların söylediği şarkıları o müzik sarhoşu kafasının üstünde havalanan bir güvercin sürüsü misali yukarılara kaldıran saflığı– gerçekten kendi kulaklarıyla işitebilirdi. Eğer şarkıcılar cinayet işleyecek olsalardı –ve onun nezdinde devrim cinayeti de cinayet sayılırdı– *müzik neye benzerdi acaba*?

Bir keresinde şakayla karışık, Anne-Marion'dan mafyayı bir müzik grubu olarak hayal etmesini istemişti. "Mafya", diye tıslamıştı Anne-Marion, "bir devrimci kadro değildir!"

"Onlardan nefret edeceğin yerde kendinden nefret ediyorsun" demişti biri.

Bir başkası onu kaburga kemiklerinden dürterek, "Neden hiçbir şey söylemiyorsun?" demişti.

Bu grup devrimci bir şey yapabilir yahut yapmayabilirdi. Nihayetinde, öğrenciler ile sadece federal hükümetin ve polisin Siyah ayrılıkçılara uyguladığı aşırı şiddete tanık olduktan sonra bir şiddet inancına dönüş yapmış entelektüellerden oluşan bir gruptu onlarınki. Bir banka soyabilirler miydi? Bir sınır taşını bombalayabilirler miydi? Bir polis karakolunu havaya uçurabilirler miydi? Hayatlarının herhangi bir anında silahlar çekilmiş vaziyetteyken düşmanla karşı karşıya gelebilirler miydi? Belki evet. Belki hayır. "Ama mesele bu

değil ki!" diye ciyakladı o küçük ses. Mesele, onun kan dökme olayını hafife alamıyor olmasıydı. Ve öldürme sorusu retorik bağlamda onu hiç mi hiç etkilemiyordu.

Meridian'ın söze girmesini bekliyorlardı. Fakat ne söyleyebilirdi? Hiçbir şey söylemeden annesini ve onu kaybettiği günü aklından geçirdi. On üç yaşındaydı, her zamanki gibi insan seslerinin neredeyse şarkı sözlerini anlamsız kıldığı şahane müzikten sarhoş olmuş halde kilisede annesinin yanında oturuyordu; genç kızlar, kadınlar, irikıyım babalar bir ağızdan şarkı söylüyorlardı:

Gün geçti gitti
Akşamın gölgesi belirdi
Ah, hepimiz iyi hatırlayalım
Ölüm gecesinin yakına geldiğini

Diğer tümünün arasından net bir şekilde ayrılmış olarak, burnunu çeke çeke ve kalbi sevgiden kırılacakmış gibi hissederek duyduğuysa babasının sesiydi. Ses, adamda var olan ve Meridian'ın ta kendisine karşılık gelen o parçaya dair bir ıstırapla sarıp sarmaladı kızı – ölüme karşı nasıl bu kadar teslimiyet içinde olabilir, diye düşündü. Fakat adamın sesi nasıl da tatlıydı! Gelgelelim, bunu ne kadar yapmamaya çalışırsa çalışsın asıl kulak kesildiği kişi annesi olmuştu: "Bunu şimdi söyle, Meridian, söyle ki bağışlanasın. O'nun tek istediği, bizlerin O'nu Efendimiz olarak kabul etmemizdir. O'na inandığını söyle." Kızının gözyaşlarına bakarak, "Kalbine karşı gelme!" demişti. Ama Meridian oturduğu sıranın önünden geçen, Mesih'i kabul eden, Tanrı'yı Efendileri ve İsa'yı da Kurtarıcıları olarak tanıyan arkadaşlarını seyrederek hiç konuşmadan oturmuş ve yüreği, taşlanmak üzere olan küçük bir kuş misali pır pır etmişti. Onu içlendiren babasının sesiydi; sadece adamın yaşadığı hayat-

tan çıkabilecek o sesti. Dünyadan el etek çekmiş, daimi bir ölüm farkındalığıyla yaşanan bir hayattı onunki. Meridian'ı böylesine uysal ve istekli yapan şey müzikti; sırf babasının şarkıcıların sesleri sayesinde o denli enfes bir güzelliğe kavuşan acısından kaçıp huzur bulmak için her şeyi söyleyebilir, her şeyi kabul edebilirdi.

Fakat babası Tanrı'ya dair şarkıları bunca güzellikle ve hüzünle söylemesine rağmen Meridian babasının O'na tam olarak annesinin inandığı şekilde inanmadığını seziyordu. Anne babasının Kızılderililer hakkındaki bitmek bilmeyen sohbeti aklına geldi:

"Kızılderililer tam burada, Georgia'da yaşıyorlardı" derdi babası, "bir kasabaları, bir alfabeleri, bir gazeteleri vardı. İşlerine bakıyorlardı, hayatın tadını çıkarıyorlardı... Memleketin her yerinde ve Meksika'da, Güney Amerika'da onlar için durum aynıydı... bu sana hiçbir şey anlatmıyor mu?"

"Hayır" derdi annesi.

"Ve kadınlar çocuk sahibi olurlardı ve çanak çömlek yaparlardı. Ve erkekler mokasen ayakkabı diker ve hayvan derilerinden ve içi boş kütüklerden davullar imal ederlerdi."

"Yani?"

"Bir hayattı bu, kendi varoluş esaslarına göre yaşanan."

"Senin iddiaların böyle ya, her neyse."

"Peki, şimdi o hayat nereye gitti?"

Annesi cenaze evinden alınmış bir yelpazeyle kendini serinleterek içini çekerdi. "Bu gibi şeylere katiyen kafamı yormam ben. Hayatta ilerleme denen bir şey var. Bunu ben icat etmedim, ama onunla kavga edecek de değilim. Beni alakadar ettiği kadarıyla o insanlar ve onların sivrisinekleri nasıl uzak tuttukları meselesinin benimle bir ilgisi yok."

Meridian'ın annesi eline bir avuç dolusu tel giysi askısı alıp düzleştirir; kırmızı, sarı ve beyaz krepon kâğıtlarını ve makasını getirerek güllerin taçyapraklarını kesmeye baş-

lardı. Her taçyaprağı elinin başparmağına yerleştirir, kör bir bıçakla bunların üstünü kazıyıp temizler ve ardından iki başparmağını bir kâse meydana getirecek şekilde taçyaprağın merkezine bastırırdı. Derken, daha küçük taçyaprakları daha büyüklerin içine yerleştirir, alüminyum folyodan küçük bir topu parlak yeşil kâğıtla kaplayarak gül goncasını yapar, tamamlanmış çiçek başını giysi askısının ucuna bağlar ve bitmiş ürün zaten yapay çiçeklerle dolup taşan bir kargaşanın içindeki yerini alırdı. Kışları pek çok farklı renkte, dokusu büzük büzük duran sevimli küçük yastıklar yapardı. Bunları gardıropta yığınlar halinde biriken naylon torbalara tıkıştırırdı. Dua yastıkları diye adlandırırdı onları. Fakat bunlar üstüne diz çökülemeyecek kadar küçüktüler. Meridian'ın annesinin asla fark etmediği üzere, yastıklar sadece tek bir dizin sığabileceği kadar küçüktü.

Ne var ki, insanın annesini sevmemesi ölümdür. Ya da Meridian'a öyle gelirdi bu ve hal böyle olunca, annesine dünyadan haberi olmayan, cehalet kurbanı ve kendi cehaleti içinde zulme yönelen bir kadın olmaya canı gönülden razı biri olarak anlayış gösterdiğinde onu hayattaki her şeyden daha fazla severdi. Fakat babası her ne kadar sadece ölüme dair güzel şarkılar söylüyor olsa da, adamın zekâsına duyduğu saygı ona olan sevgisinden bile büyüktü.

Meridian kendi eliyle üzerini kapatarak annesinin elini bırakmamaya ve onu dudaklarına götürmeye çalıştı. Fakat annesi, suratından aşağı inen öfke ve keder gözyaşlarıyla kendini ondan uzaklaştırdı. Annesinin sevgisi gitmiş, geri çekilmişti ve geri dönmeden önce karşılanması gereken şartlar söz konusuydu. Meridian tarafından karşılanması hiçbir zaman mümkün olmayan şartlardı bunlar.

"Yoksa uykuya mı daldın?" Bu, devrimci gruptan çıkan ve onu kesinlikle devrimci olmayan geçmişten çağıran bir ses-

ti. Gruptakiler, Meridian'ın o geçmişten utanç duymasına yol açmışlardı ve yine de, hepsinin ortak paydası bu geçmişti. Kilise, müzik, cemaatin dışındaki farklı inançlara gösterilen hoşgörü. Meridian gruptakileri sevdiği hissiyatındaydı. Fakat onların istediği şey sevgi değildi, ihtiyaç duydukları şey bu değildi.

Meridian'ın öldürmesine ihtiyaçları vardı onların. Öldüreceğini söylemesine. O ise bir ihtimal bunu yapabileceğini aklından geçiriyordu. Bir ihtimal.

"Herhangi bir insanı öldürebilir miyim *bilmiyorum*..."

Herkeste bir gevşeme oldu. "Ah..."

"Bunu yapmaya mecbur kalmış olsaydım, belki de yapabilirdim. Kendimi savunurdum..."

Arkadaşına karşı çığırından çıkması an meselesi olan nefretini dizginleyerek, "Tabii ki yapardın..." diyerek iç geçirdi Anne-Marion.

"Belki bir şekilde başka insanları öldürme fikrine zamanla alışabilirim..."

"Düşmanlar..."

"Domuzlar..."

"Ama *emin* değilim..."

"Ah, bu kız da ne mıymıntı çıktı..."

"Siyahlar için en iyisi neyse onu istediğimi biliyorum..."

"O hepimizin istediği şey!"

"Bir devrim olması gerektiğini biliyorum..."

"Aynen öyle!"

"Biliyorum ki, şiddet vişneli turta kadar Amerika'ya has *bir şeydir*!"

"Yürü be!"

"Şiddet içermeyen eylemlerin başarısız olduğunu biliyorum..."

Anne-Marion'ın bir zamanlar şefkatle dolup taşan sesi, o sevgili sesi, "O halde, Devrim uğruna sadece ölmekle kalma-

yacak, sen de öldürecek misin?" dedi. Ardından kindarlık ve sertlikle "Tam bir aptal gibi!" eklemesini yaptı ses.

"Bilmem ki."

"Hass-siktir!.."

"Fakat *muhtemelen* yapacağını söyleyebilir misin? Yani *yapacağını*."

"Hayır."

Herkes başka bir tarafa gitti.

"Ne yapacaksın? Nereye gideceksin?" Her ne kadar parlak bir ışıltıya sahip gerçek gözlerinin yerini siyah mermerler almış olsa da, içlerinde sadece Anne-Marion hâlâ bu soruları soracak kadar onu umursuyordu.

"Sivil Haklar çalışanlarının yaptığı gibi insanlara geri döneceğim, onların arasında yaşayacağım."

"Ciddi olamazsın."

"Evet" demişti Meridian, "ciddiyim."

Ve bunun üzerine Meridian Kuzey'den ayrılarak Güney'e geri dönmüş, bir küçük kasabadan diğerine taşınarak, geçinebilmek için –kimi diğerinden daha iyi, kimi diğerinden daha kötü– işler bularak ve onları görmek, onlarla birlikte olmak, onları ve kendini anlamak için insanlara, yani artık onun karnını doyuran ve ona müsamaha gösteren ve bir yerde onu koruyup kollayan insanlara yakın durarak yaşamıştı.

Truman, Meridian'ı her ziyarete gelişinde onu gitgide daha az mobilyayla, daha az sayıda giysiyle, bulunduğu toplumda –orası her neresi olursa olsun– gitgide daha önemsiz bir sosyal mevkide yaşar halde bulmuştu. Meridian sokaklarda küçük el ilanları şeklinde dağıtılan şiirler yayımlamış bir öğretmen olmanın yanı sıra bir bahçıvan olarak ve orta sınıfa mensup Siyahların partilerinde kadın garson olarak ücret

karşılığı hizmet verir ve arada bir bulaşıkçı ya da aşçı olarak çalıştığı da görülürdü.

Truman odanın çıplaklığını göstererek, "Ve şimdi de buradasın" dedi.

"*Vraiment*"[1] dedi Meridian ve Truman'ın yüzündeki dehşete düşmüş ifadeyi görünce tebessüm etti. "Ne o, Fransızcanı unuttun galiba!" dedi. Ve sonra ciddiyetle ekledi: "Gerçek şu ki, birbirimizi kendi halimize bırakmamız gerekiyor, bunu sen de biliyorsun."

"Aslında benim seni *kendi haline* bırakmam gerektiğini söylemek istiyorsun" dedi Truman. "Sen benimle bağlarını koparalı çok oldu."

"Peki, Lynne nasıl?"

"Onu epeydir görmedim. Camara öldüğünden beri toplasan birkaç kez görmüşümdür."

"Kızını severdim ben."

"Güzel kızdı." Ve sonra sırf kızı yahut karısı hakkında konuşmak istemediğinden konuyu değiştirdi: "Senin bu hastalığına oldum olası akıl erdirememişimdir; felci, yığılıp kalmanı... bir an tanka mutlak bir sükûnetle kafa tutup, sonraki anda yerinden kımıldayamaz hale gelmeni hiç anlayamadım. Seni her zaman ziyadesiyle güçlü bulmuşumdur, fakat şu haline bir bak!"

Ölüme yaklaşmış gibi görünen ve yerde emeklemesine ya da ayakta durmasına olanak vermeden önce bedenine egzersizler yaptırmak zorunda olan birine göre pek kurumlu bir edayla, "Ben aslında *güçlüyüm*" dedi Meridian. "Yalnızca Süper Kadın değilim o kadar."

Truman başıyla duvardaki mektupları göstererek, "Peki, neden Anne-Marion seni rahat bırakmıyor?" diye sordu. "Bu kadar nefret dolu şeyler yazabilecek bir insan hakiki bir kahpedir."

1. (Fr.) Gerçekten. (ç.n.)

"Doğrusunu söylemek gerekirse" dedi Meridian, "mektupları saklıyorum, çünkü içlerinde o kahpenin el yazısı var."

"Şaka mı yapıyorsun?" diye sordu Truman.

"Hayır, şaka yapmıyorum" dedi Meridian.

MEDGAR EVERS/JOHN F. KENNEDY/MALCOLM X/ MARTIN LUTHER KING/ROBERT KENNEDY/CHE GUEVARA/PATRICE LAMUMBA/GEORGE JACKSON/ CYNTHIA WESLEY/ADDIE MAE COLLINS/DENISE MCNAIR/CAROLE ROBERTSON/VIOLA LIUZZO

Ölümün damgasını vurduğu bir on yıldı bu. Şiddet yüklü ve önüne geçilmesi imkânsız. Cenazeler hayatın gelip geçiciliğini iyice belirgin kılarak insanın beynine kazınıyorlardı. Güney'deki çoğu insan için eski zamanları andıran bir on yıldı bu, hani rüzgâr esince meşe ağaçlarının taşıdıkları yük altında iç geçirdiği; İspanyol yosunlarının kanlar içindeki varlıkları yerlerde sürüklediği; aminci köşelerinin[2] elemden gıcırdadığı zamanları andıran; ve bir kez daha katlanılamaz kayıplara katlanabiliyor olmanın heyecanı yas tutanlar arasında öylesine yoğun bir esrime hali yaratıyordu ki, insanlar sıraların incecik sırtları boyunca ayaklarını hissetmeksizin ve caka satarak yürüyorlardı, insanın içine işleyen ıstırap ve sevinç çığlıkları asla yüz kızartıcı bir günahla kesintiye uğramaksızın. Ölüleri anmak için yapılan ayinlerde ortaklaşırlardı onlar.

Oysa artık şimdi televizyon belleğin deposu haline geldi ve her seyirci yasını tek başına tutuyor.

Anne-Marion Coles'un tam anlamıyla Meridian Hill'in farkına varması ilk kez televizyonda yayınlanan Kennedy cenazesi sırasında oldu. Onu daha önceki zamanlarda kampus ci-

2. Aminciler köşesi; kiliselerde dua esnasında cemaate amin demekte önderlik edenlere ayrılan köşe. (ç.n.)

varında görmüşlüğü vardı, fakat kendisiyle hiç konuşmamıştı. Meridian'ın o kadar herkesten soyutlanmış bir hali vardı ki, kız yemekhanede tek başına dört kişilik masada oturabilir ve başkalarından masanın paylaşılması teklifi aldığı hiç olmazdı; ya da teklif yapılsa dahi, bunun sorusu saygıyla karışık bir çekingenlikle yöneltilmiş olurdu. Varlığıyla inşa ettiği bu engel ona da şaşkınlık verir gibiydi ve nihayet birileri –ister yemekhanede, ister şapelde ya da kampustaki ağaçların altında olsun– yanına yaklaştığında verdiği tepkinin fazlasıyla hevesli, fazlasıyla cömert ve fazlasıyla dostane olması ihtimali artar, bu arada esmer yüzü bir çırpıda canlılığa bürünür ve siyah ve bir hayli hüzünlü gözleri kırpılıp açıldıklarında memnuniyet ışıltıları saçarlardı.

Anne-Marion'da her türlü olumsuzluğa karşı başarmaya niyeti olan özgüven sahibi insanın atılganlığı mevcuttu. Onunki diğerkâm olmaktan çok sömürgen bir mizaçtı ve şayet ardında ilgiye değer ve kıymetli –keşfi onun kendi varlığına zenginlik katacak– bir iç dünya sezinlememiş olsaydı katiyen Meridian'ın içe kapanıklığına nüfuz etme girişiminde bulunmazdı. Öngöremediğiyse, Meridian'a kol kanat germeyi zaman içinde öğrenecek olduğuydu.

Meridian ve diğer onur öğrencileri Kennedy ailesinin paramparça olmuş sevgili John'larının arkasında Arlington Ulusal Mezarlığı'na yürüyüp gidişini seyrettiği esnada Anne-Marion onun karşısına geçip oturdu. Jackie Kennedy'ye, bir habercinin ileri sürdüğüne göre, ağlamamasına yardımcı olan bir şey verilmişti. Öğrencilere hiçbir şey verilmediğinden, onların gözyaşları sel olmuştu. Meridian'ın televizyon ışığından griye çalan mavi renk almış yüzü, çenesinden süzülerek damlalar halinde mavi pamuklu gömleğine akan gözyaşlarından parıl parıldı. Kederinden bedeni ileri doğru kamburlaşmıştı; avuçları bomboş yukarı bakacak şekilde tuttuğu ellerini kucağından kaldırma zahmetine girmedi.

41

Aynı yılın başlarında Medgar Evers suikasta kurban gittiğinde Meridian onur öğrencileri yurdunun önünde yer alan muntazam bahçedeki bitkilerin arasına bir yabani kadeh çiçeği dikmişti. Kıskanç bahçıvan yüzeye kadar çıkan narin kökleri her gün azar azar söktüğünden çiçek çok geçmeden ölmüştü. Bunu anımsayan ve kızın tir tir titrediğini gören Anne-Marion süveterini Meridian'a uzattı. Meridian ona doğru dürüst bakmadan süveteri aldı ve bedenine sımsıkı sardı.

Wild Child[3]

Wild Child, dünyada var olduğu on üç yılın tamamında ana baba, akraba ya da arkadaş olmadan hayatta kalmayı başarmış bir genç kızdı. On üç yaşında olduğu farz edilirdi edilmesine, ama hiç kimse bundan tam olarak emin değildi. Kızın kendisi de bilmezdi ve bilmiş olsaydı dahi, bunu anlatmaktan âcizdi. Mahalledekilerin onu adlandırdığı şekliyle Wile Chile (bunu da bir tür müstehcen ve şehveti çağrıştıran şarkı halini alacak şekilde ağır ağır, müzikal bir tonda söylerlerdi) beşaltı yaşlarındayken bir gün Saxon College civarındaki gecekondu bölgesinde ortaya çıkıvermişti. O sırada, iki kişiydiler – Wile Chile'ın yanında ondan daha küçük bir oğlan çocuğu da vardı. Oğlan çok geçmeden sırra kadem basmıştı. Çocuğun deneylerde kullanılmak üzere bölgedeki hastane tarafından kaçırıldığı rivayet edilmiş, fakat bu da hiçbir zaman araştırılıp soruşturulmamıştı. Her ne olmuşsa olmuş, sonraları Wile Chile çöp tenekelerini karıştırır ve külrengine çalan siyah kolları yaptığı işten zorlanarak çöpe atılmış mobilya parçalarını sürüklerken görülmüştü. Komşulardan biri onunla konuşmak için evinden çıktığında, Wile Chile yıldırım hızıyla oradan uzaklaşır ve bir daha haftalar boyu ortaya çıkmazdı. Kızın yıllarca izlediği davranış kalıbı buydu. Çöp tenekelerinden yiyecek toplarken görülür ve birileri ona seslendiğinde koşarak uzaklaşırdı.

3. (İng.) Vahşi Çocuk. (ç.n.)

Yazları çöpe atılmış eski şort ve pamuklu bluz türünden her ne bulursa geçirirdi üstüne. Ya da kollarının altına kadar yukarı çekilmiş suni ipekten kocaman bir kadın külotu giyinir ve üzerinde başka hiçbir şey olmazdı. Kışın, giyinilebilir çöplerden oluşan bir koleksiyonu bir araya getirir ve bunun üstünü de boyu neredeyse yerlere kadar inen hırpani bir kürk mantoyla tamamlardı. Komşuların hesabına göre sekiz yaşına geldiğinde sigara içmeye başlamıştı ve çeri çöpü eşelerken, nesneleri tekmeleyip (bildiği tek dil olan küfürler eşliğinde) oraya buraya savururken olgun ve alışkın elleriyle sigara dumanını içine çekerdi.

Komşular kızı ilk kez görmelerinin üzerinden dört ya da beş kış geçtikten sonra Wile Chile'ın hamile olduğunu fark ettiler. Kızı hamile bırakmış olan adı sanı belirsiz "alçak pis köpeği" eleştirip durdular, fakat ne yapmak gerektiğini akıl edemediler. Wile Chile kokmuş gıdalar yiyerek, çöpe atılmış giysileri üzerine geçirerek, küfürler edip yıldırım hızıyla kaçarak ve kahverengi sigaralarını içerek eskisi gibi etrafı didik didik etmeyi sürdürdü.

Meridian'ın Wild Child'dan ilk kez haberdar oluşu mahalledeki seçmenler arasında kamuoyu yoklaması yaptığı döneme rast geldi. Komşular o zamana kadar kızı tutup yakalama girişiminde bulunmuşlardı: Kendisine loğusalık dönemini geçireceği bir ev teklif edilmişti. Yine de, onu yakalamayı bir türlü beceremişlerdi. Bir komşunun anlattığı üzere, Wile Chile yağlanmış bir domuzdan daha kaygandı ve ne yazık ki, kıyaslama bununla da kalmıyordu. Kokusunun tahammül edilemez olduğu söyleniyordu. Wild Child'ı gördüğü gün Meridian uzun bir süre onur öğrencileri yurdundaki odasına çekildi. Diğer öğrenciler odasına baktıklarında onu yatağının yanındaki zeminde gözleri kapalı ve elleri iki yana düşmüş vaziyette bir ceset misali yatarken görmekten dolayı şaşkınlık yaşadılar. Orada yattığı müddetçe herhangi bir şeye tepki vermedi;

öğle yemeği çağrısına, telefona ya da başka şeylere sessiz kaldı. İkinci sabah, diğer öğrenciler kaygılanmaya başladılar, fakat tam da o sabah Meridian ayağa kalktı.

Yanında getirdiği pasta lokmaları ve renkli boncuklar ve tertemiz sigaralarla Wile Chile'ı baştan çıkardı ve en sonunda onu yakaladı. Kızı, koluna dolanmış kedi bağırsağından bir sicimle tutarak kampusa getirdi; Wile Chile kaçmaya yeltendiğinde Meridian ipinden çekip onu geri getirdi. Vücudu çamur ve kir pas katmanlarıyla kaplı, saçları tozdan keçe keçe olmuş ve yüksek sesle ettiği açık saçık laflarla Meridian'ın teskin edici sesini adeta alaya alan Wile Chile bir küvetin içine sokuldu. Wile Chile onur öğrencileri yurdunda hiçbir zaman telaffuz edilmemiş sözcükleri avaz avaz haykırdı. Üstüne sabun ve çamur sıçrayan Meridian kendini tutamadı ve kahkahalarla gülmeye başladı.

Akşam yemeğinde Wile Chile hal ve tavırlarının kabalığıyla masa arkadaşlarını rahatsız etti. Onların dehşete kapılmış bakışlarını görmezden gelerek çayı demlik sürahisinden içti ve sigara küllerini fincanına silkeledi. Tek kalçasını havaya kaldırıp, müziğe eşlik edermişçesine yellendi.

Durum karşısında çaresiz hisseden diğer onur öğrencilerinin kendisine başvurduğu yurt müdiresi, Meridian'ı Wild Child'dan sorumlu olamayacağı konusunda ikna etme çabasına girdi.

Kadın ciddiyetle, "Kız burada kalmamalı" dedi. "Yaratacağı etkiyi bir düşün. Burası genç hanımefendilerin devam ettiği bir okuldur." Yurt müdiresinin saç dalgaları hakiki deniz dalgaları gibi ışıldıyordu ve açık kahverengi teni bir pudra maskesinin altında inci rengini almıştı. Wile Chile kadını görür görmez titremeye başladı ve korkudan bir köşeye sindi.

Ertesi sabah, Meridian –sırf Wile Chile'ı kabul edecek hiçbir kurumun bulunmadığını öğrenmesiyle sonuçlanacak şekilde– özel durumdaki çocukların alındığı okullara ve sonra

da bekâr annelerin gidebileceği sığınma evlerine telefon ettiği sırada Wile Chile yurttan kaçtı. Bedeninin en büyük parçasını oluşturan karnının ağırlığıyla bir sokakta koşarak karşıdan karşıya geçmeye çalıştığı sırada hızla seyreden bir araç ona çarptı ve kız öldü.

Misafir

Meridian, onur öğrencileri yurdunun tepesinde, çatı saçaklarının altındaki bir köşe odasında yaşardı ve tavanı, duvarları, kapı arkalarını ve bitişikteki tuvaleti *bildiğini* iddia ettiği ağaçlarla kayaların ve yüksek tepelerle havada süzülen bulutların kocaman fotoğraflarıyla donatmıştı.

Meridian incecik olmasına ve insana, sessizliğin özünü içinde barındırıyormuş duygusu vermesine rağmen (öyle ki, onun kahkahasını işitmek her zaman bir sürpriz olurdu), yeni arkadaşı Anne-Marion yuvarlak ve şehvetli, girişken ve en basit meseleler konusunda münakaşa etmeye hevesli bir tipti. Tepesi kolayca atabilirdi. Şiddet içermeyen eylem koymaya çalıştığı ve bir polis memuru onu kenara ittiği esnada, kendine hâkim olmak için tırnaklarını kollarına geçirir, fakat dipdiri ve çok şey anlatan pembe dilini son noktasına kadar çıkarma arzusuna katiyen karşı duramazdı.

Sıkılmış dişlerinin arasından "Meridian" diye fısıldardı, "bana *çabuk* üzücü ya da komik bir şey anlat, anlat ki bu it herifin taşaklarına bir tekme atmayayım."

Anne-Marion gündelik şapel ibadetine tamamıyla ilgisizdi ve vaizlere tepkisiz kaldığı herkesin malumuydu –gerçi, bir keresinde King'in ve "o yakışıklı Andy Young'ın" peşinden karanlık bataklıkların en derin noktasına kadar gideceğini ilan ettiği olmuştu– ve halkın içindeyken şarkı söylemek yahut dua etmek gibi bir niyeti hiç olmamıştı.

Protesto gösterilerinde başını eğmişse şayet bunu sadece ayakkabı bağlarının açılıp açılmadığını görmek için yapardı ve şarkı söylemişse bile bu da sıkılmış dişlerin arasından mırıldanılan bir şarkı olurdu. Bir kimsenin, hatta birlikte yürüdüğü insanların dahi onun ruhu hakkında kaygılanmasının sebebini anlayamazdı. "Bana bir sıkıntı verecek olursa" diye kestirip atardı, "topunuzu yardıma çağıracağım." Bu yönüyle o ve Meridian birbirlerinin tıpatıp aynısıydılar; ancak aralarındaki tek fark, zavallı ve kafası dağınık yaşlı bir yürüyüşçünün kendi İsa'sı hakkında kafa ütülemek istemesi durumunda Meridian'ın sabırla ayakta dikilmesi ve o insana kulak vermesiydi. Ayrıca, hiç durmadan şarkılar hakkında bilgi edinmek isterdi: "Şu ya da şu şarkı nereden çıkmış olabilir?" ya da "Sizce Siyahi halk kaç yıldır bu şarkıyı söylüyor olabilir?"

Üstelik, Anne-Marion bilfiil başka bir kadının başında doğal saç[4] görür görmez saçlarını kökünden kesmek adına karşısına çıkan ilk fırsatı değerlendirmişti. Bu yüzden de uzun, işlem görmüş ve uçuk lavanta rengi saçlara sahip (şahsına derhal "Kadınların Ölüsü"[5] adını yakıştırdığı) Kadınlar Bölümü Dekanı'nın huzuruna çağırılmış ve azar işitmişti.

"Önce, akşam altıdan önce blucin giyinmeler ve şimdi de bu!" demişti Kadınların Ölüsü. "Her geçen gün bir gariplik numunesine dönüştüğün ayan beyan ortada."

Anne-Marion daha sonra Meridian'a olanları anlatırken "O şartlar altında" demişti, "kadından bunları duymak yüreğime su serpti!"

4. ABD'de Siyah kadınlar toplumda kabul gören görüntüyü sağlamak adına çok uzun yıllar doğal saçlarını kimyasallar ve maşa yardımıyla düzleştirerek kullanmış, ancak 1960'lardaki Sivil Haklar Hareketi'yle birlikte doğal halinde bırakılmış ve hiçbir işlem görmemiş saçlar bir başkaldırı ifadesi olarak moda olmuştur. (ç.n.)

5. Özgün metinde, Kadınlar Bölümü Dekanı'nın İngilizcedeki karşılığı olan "Dean of Women" ile Kadınların Ölüsü şeklinde çevrilebilecek "Dead of Women" ifadeleri arasındaki benzerlik kullanılarak yapılmış bir kelime oyunu söz konusudur. (ç.n.)

Meridian onunla aynı fikirdeydi. İçerisinde işlem görmüş uçuk lavanta rengi saçların olduğu bir geleceğin pek bir kıymeti yoktu.

Tıpkı Meridian gibi Anne-Marion da onur öğrencileri yurdundaki yoldan çıkmış tiplerden biriydi; parlak zekâsına hürmeten oradaydı, fakat kendisine tahammül edilmesinin sebebi onun da kendisine hakiki hanımefendilik bahşedilmeyecek kimselerden biri olduğunun açıkça görülmesiydi. Utangaç, taklitçi, yeterince parlak olsalar da, asla gözü pek davranmayan öğrencilerin kahir ekseriyeti her geçen gün hanımefendilik mertebesine biraz daha yaklaşıyorlardı. Ebeveynleri onları bu amaçla Saxon College'a göndermişlerdi. Onlar Meridian'ın yaptığı gibi ışık tam da doğru yönden vurduğu esnada tuhaf bir ağacın fotoğrafını çekmek için sabahın beşinde sıkı koruma altındaki kampustan gizlice sıvışma arzusunu içlerinde hissetmeksizin yahut Anne-Marion gibi şehir merkezindeki yoksul muhitlerde işlenen suçların ekonomik sebeplerini keşfetme girişiminde bulunarak kötü bir mahallede tecavüze uğrama riskine girmeksizin Fransız yemeği, İngiliz çayı ve Alman müziği yapmayı öğrenmekle meşguldüler.

Meridian ve Anne-Marion daha önce pek çok kez yaptıkları gibi bir arada yürüyorlardı. Ancak şimdi daha ağır ve dikkatli hareket ederken koyu renkli giysileri cilalı ayakkabılarının üst kısımlarına kadar iniyordu ve dar tabutun altındaki elleri birbirine değecekmiş gibiydi. Önlerindeki cenaze katılımcıları durdular ve içlerinden birkaçı giriş kapısında çıkan ve bir arbedeye benzeyen olaya bakmak için sıranın dışına taştılar.

Meridian kuru bir sesle, "Wile Chile'ın bu kadar çok dostu olduğunu asla tahmin edemezdim" dedi. Üzerindeki ağır siyah elbise ve kalın örgü yapılmış saçlarıyla dahi Meridian'ın elli kilonun altındaymış gibi bir hali vardı ve koyu kahverengi teni ona kırmızılık veren incecik bir ter tabakasıyla kap-

lıydı. Düşüncelere daldığında yahut gözlemlendiğini fark etmediğinde yüzü –sanki uzun vadede dünya üzerindeki herhangi bir kimse için hiçbir umut bulunmadığını ve o sırada yaptığı şey ne olursa olsun bunun mükemmel, ancak kısa bir ömre yazgılı bir durum olduğunu biliyormuşçasına– son derece kederli bir hal alırdı. Bu felaket beklentisi arkadaşlarıyla konuşurken çoğu zaman yaptığı gibi tebessüm ettiğinde neredeyse hemen silinip giderdi gitmesine, ancak onun eser miktardaki izleri kızın gözlerinin derinliklerinde varlıklarını sürdürürdü.

Hiçbir zaman *hoş* bir genç kız olarak düşünülmemişti. İnsanlar onun ilginç, gizemli, yaşından daha büyük ve haliyle enteresan göründüğünü söyleyebilirlerdi, fakat sadece hüzünlü bir görüntü taşıdığında *güzele yakın* addedilirdi. Kahkahayla güldüğünde güzelliği yok olup giderdi; ve yüzündeki hüzünlü niteliğin büyüsüne kapılmış olan insanlar da onunla kahkaha atmasına ve bu niteliği kaybetmesine yol açacak kadar uzun bir müddet şakalaşmak mecburiyetini hissedelerdi. Ardından, ona duydukları ilgiden azat edilmiş olarak yürüyüp giderlerdi. Meridian bu karşılaşmaların sonrasında, ağzı hâlâ titrer ve bir saniye önceki kahkahasından kasılır haldeyken ayak parmaklarını içe kıvırır ve tek ayak üstünde durur, şaşkın –ve sonradan hissettiği üzere bir hayli aptal– kalbinin güm gümleriyle sallanarak onu kuşatan uzamın içine doğru bir turna misali kaykılırdı.

Bunun, olanlardan herhangi bir ders almayan Meridian'ın başına çok sık geldiğini gören Anne-Marion ise arkadaşının tek ayak üstünde yana eğildiği aşamada daima ileri atılmak ve onu tekmelemek adına içinden bir arzunun yükseldiğini hissederdi.

Şimdiyse Meridian görüşünü iyileştirme gayretiyle ayak parmaklarını zorlayarak yukarı kalkmış, fakat giriş kapısın-

da bir kargaşa içinde hareket eden insanlar dışında hiçbir şey görememişti.

Anne-Marion koyu renk gözlerinde şimşekler çakarak, "Şu kaçık puşt" dedi. "O anasının pisliği bizi geri döndürecek."

Meridian yumuşak bir sesle, "Geri döndürmeyecek" dedi.

"Bekle ve gör. Çulsuz beyazların gazetelerinde yer bulabilecek bir arbede çıkarmamızdan korkuyor herif, üstelik tam da Saxon'daki çikolata renklilerin *nihayet* herkesin idealindeki ıslah edilmiş tip olduğu konusunda onları kandırmışken."

Anne-Marion alnını sildi ve tabutu yukarı kaldırarak yanağına daha sıkı bastırdı.

"Herif, şehir merkezindeki o çulsuzların gözünde paçavradan başka bir şey değil. Nasıl ki, yapılan çiş yere düşeceği yerde arşa çıkacak değilse bunun da onlara kafa tutması imkânsız. Doğduğunun dakikasında anası bunu klozette boğaymış keşke."

Anne-Marion onu güldürdüğü halde, "Milletin anasını rahat bırakın" dedi Meridian. Sıranın ağır ağır da olsa tekrar harekete geçmesi onu rahatlatmıştı. Wile Chile her duraksamada gitgide daha ağırlaşır olmuştu. Az sonra giriş kapısındaki muhafızlarla karşı karşıya geldiler. Meridian eli yüzü düzgün bir tanesine, "Hey, birader" diye seslendi.

Adam kayıtsız bir tavırla, "Topunuzun başı belada" diye seslendi ona.

Üzerine bir üniforma giyinmiş ve kılıfındaki tabancasını kuşanmış Siyah bir adam görmek ona hâlâ şaşkınlık veriyordu. "Adam neyi koruyor olabilir?" diye merak etti Meridian. Eğer kampusu koruyorduysa bu ne kadar aptalca bir şeydi, çünkü o güzelim eski kampus binalarına hiç kimse zarar vermezdi ve adam öğrencileri de koruyor olamazdı, çünkü öğrenciler içinde Wild Child'ın cenazesinin yer aldığı (parası kendi ceplerinden ödenmiş) tabutun altında ter döken altı genç kadının peşi sıra daha henüz kampusa girmiş-

lerdi; ve Wile Chile'ın, yaydıkları nahoş kokular ve iniltiler ve ilahiler buram buram yoksulluk ve umarsızlık kokarak rüzgârla onların bulunduğu yere kadar taşınan komşularının meydana getirdiği kalabalıktan da korkuyor olamazdı adam. Komşular tevazu içinde sırayı en geriden takip ediyorlardı.

Anne-Marion uzun zaman önce muhafızların kalbini kazanmaktan vazgeçmiş biri olarak şimdi onların yüzüne dahi bakmayı reddediyordu. Kendisi polis memurlarını, muhafızları ve onlar gibilerini göremezdi. Bu durumu "Bende üniforma körlüğü var" sözleriyle açıklardı.

Giriş kapısının dışında kalan sokak, yamalanmış derin çukurlarına ve kapının önündeki yeni trafik lambasına kadar yeterince sıradandı. Kampusu çevreleyen çit, sokaktan neredeyse hiç fark edilmiyordu ve dışarıdan bakıldığında içeride ya da dışarıda tutmayı amaçlayan bir girişimden ziyade dekoratif bir çaba izlenimi veriyordu. Sadece kampusta yaşayan öğrenciler –genellikle zor tarafından da olsa– bir çitte var olan güzelliğin insanı çirkin bir çit kadar dört duvara hapsolmuş vaziyette tutmayacağının garantisi yerine geçmeyeceğini yaşayarak öğrenmişlerdi.

İklime özgü bir nem, berrak gün ışığıyla birlikte havayı hafiften sıcağa döndürmüştü; elma, armut ve kiraz ağaçlarındaki açmış çiçekler şüpheyle bakan gözlerin hayret ve sükûnet içinde yukarı kaldırılmasına yol açıyordu. Bunca yeşilliğin arasından akıp giden yol bir yumurta kadar bembeyazdı, sanki henüz fırçalanmış gibiydi ve halen hayatta olan herkesten daha yaşlı olan kırmızı tuğla binalar güneşte ışıltılar saçıyordu.

Anne-Marion duygusuzca, "İçimden burayı yerle bir etmek geliyor" dedi.

"Bunu yapabilmek için ilk önce beni yerle bir etmen lazım" dedi Meridian. Ne kadar yapay olursa olsun, nefes almak için bu temiz havaya ihtiyacı vardı.

Kampusun ortasında ülkenin en büyük manolya ağacı vardı. Misafir adını vermişlerdi ona. Kimi zaman dersler ağacın içinde yapılırdı; alttaki dallarına bir platform ve bir kürsü inşa edilmiş, bunlara erişilmesini sağlayan tahta basamaklar eklenmişti. Misafir –sonraları elbette Saxon College'a dönüşecek– Saxon plantasyonundaki bir köle tarafından dikilmişti. Kölenin adı Louvinie idi. Louvinie uzun ince, güçlü bir kadındı ve göze pek hoş gelen bir görüntüsü yoktu. Normalde olması gerekenden çok daha ileri fırlamış bir çenesi olan Louvinie, kaşlarının üstünde rafı andıran düz bir çıkıntı meydana getiren siyah bandanalar takardı. Louvinie, plantasyon toplumunda basbayağı yerel bir fenomene dönüşmüştü, çünkü insanlarda onun *gülümseyemediği* kanaati egemendi. İşin aslı, uzun ömrü boyunca kadının yerlerinden dışarı fırlamış dudaklarının arasından bir tebessümü andıran hiçbir şeyin çıkmamış olduğuydu.

Kadın Batı Afrika'daki kendi memleketinde tek işi gücü, işledikleri cinayetin yanlarına kâr kalmasını umut eden insanların yakalanmasını sağlayacak karmaşık öykülerin ilmek ilmek dokunması olan bir ailede büyümüştü. Olay şöyle işlerdi: Köyün büyükleri annesiyle babasının ziyaretine gelir, gelirken de hem anne babasının yüreğine dokunmak, hem de kulübenin etrafında dolaşan ruhların onlara yaşadıkları sıkıntı konusunda yardım etmesini kolaylaştırmak niyetiyle ebeveynlerinin oturduğu kulübeye kadarki üç buçuk kilometrelik yolu akla gelebilecek en kutsal şarkıları söyleyerek yürürlerdi. Büyükler köyde bilinmeyen bir kimse yahut kimseler tarafından işlenmiş olan bir suçu anlatmaya koyulurlardı. Louvinie'nin annesiyle babası birkaç soru sorardı: Söz konusu şahıs nasıl bir cinayete kurban gitmişti? Ortada bir hayattan başka çalınmış olan ne vardı? Diğer köylüler o sırada neredeydiler? Ve anneyle baba buna benzer sorular yöneltir ve bir yandan da iki tane boyanmış sopayı kullanarak kulübe ze-

minine birtakım işaretler çizerlerdi. Sopaların dikkati başka yöne çekmek dışında hiçbir anlamı yoktu: Louvinie'nin annesiyle babası kendilerine dik dik bakılmasından hoşlanmazdı.

Büyükler çıkıp gittiğinde Louvinie'nin annesi boyayla yüzünde birtakım değişiklikler yapar, saçını örter ve üzerine yeni bir elbise giyinir ve uygun köyü mesken tutardı. Birkaç gün sonra geri döner, o ve kocası suçlunun faaliyetlerine uygun düşecek bir hikâye kurgulamaya başlarlardı. Hikâye tamamlandığında bunu gecenin köründe kendilerini dinlemek için bir araya gelmiş olan köylülere takdim ederlerdi. Dinleyen her kişinin kolunun altında, koltuk altına sımsıkı oturacak şekilde işlenmiş bir bitki lifi parçası tutması istenirdi. Hikâyenin sonunda bu lif topları herkesten toplanır ve Louvinie'nin annesiyle babası bunlara bakarak suçlu tarafı teşhis edebilirdi. Bunu nasıl yapabildiklerini kızlarına öğretme şansını hiçbir zaman bulamamışlardı.

Amerika'daki Saxon plantasyonunda Louvinie mutfak bahçesinde hizmet etmekle görevlendirilmişti. Evin içinde çalışamayacak kadar çirkin ve çocukların yakınında yöresinde bulunamayacak kadar suratsız olduğu düşünülmüştü. Ne var ki, çocuklar ona bayılmışlardı. Yeterince üstelendiğinde Louvinie onlara kan donduran cinsten korku öyküleri anlatırdı. Kadın nereye giderse gitsin çocuklar onun peşine takılır ve bildiği tüm tüyler ürpertici ve korkunç hikâyeleri anlatsın diye yalvarıp yakarırlardı. Louvinie bunu yapmaktan memnuniyet duyar ve çocukların tüylerini diken diken eden öyküler anlatırdı. Afrika'dan hatırladıkları bıkkınlık vermeye başladığında Louvinie yepyeni ve Amerika'ya has öyküler uydurdu.

Eğer ki, Saxon aile efradında meydana gelen ve onun hiçbir gerçek kabahatine bağlı olmaksızın gerçekleşen bir trajedi yaşanmasaydı Louvinie öykülerini anlatmaya devam etmiş olacaktı. Saxon'daki çocuklardan en küçüğünün –kardeşi

olmayan bir oğlanın– anormal derecede küçük ve eften püften bir kalpten mustarip olduğu Louvinie'ye hiçbir zaman anlatılmamıştı. Tasvirlerinde gitgide daha abartılı, olay örgüsünde daha acımasız olması konusunda çocuklar tarafından cesaretlendirilen Louvinie, bir korku başyapıtı yarattı ve öykü uydurduğu zamanlarda daima hissettiği sevinçten içi içine sığmayarak (fakat çocuklara bile tuhaf gelecek biçimde hiç mi hiç tebessüm etmeden) tam da güneş batıda kapkara bir bulut yığınının arasından yavaşça battığı sırada bahçenin arka tarafındaki bir ağacın altına oturdu ve boş zamanlarındaki eğlencesi çocukları yakalamak ve onları boyunlarına kadar toprağa gömdükten sonra kafalarını bala batırılmış kımıl kımıl yılanbalıklarıyla süslemek olan ihtiyar adamın karmakarışık ve tüyler ürpertici hikâyesini çocuklara anlattı. Daha suçlunun hak ettiği cezayı bulmasına kalmadan küçük Saxon kalp krizi geçirdi ve çocuğun cansız bedeni yere yığıldı. Oğlan yedi yaşındaydı.

Çok uzun yıllar önce Afrika'nın derinliklerindeki Lalolac Irmağı'nın kıyısında geceden daha kara bir adam yaşarmış; adamın işi, en azından tek bir dişini zamanın sivri dişlerine kaptırmış olan küçük Beyaz çocukları yakalamak ve onları kendi bahçesine dikmekmiş. Çocukların kafaları haricinde her şeylerini toprağa gömermiş: Kafaları da yerin üstünde bırakırmış, çünkü çocukların hüngür hüngür ağlayıp çığlıklar atmasını ve tabii ki, nerede olduklarını ve niçin hiç dönmediklerini bilmeyen annelerine seslenmesini işitmekten zevk alırmış,

Onları balla ve dudaklarından içeri kayarak boğazlarına kadar inen hâlâ kımıl kımıl ve canlı yılanbalıklarıyla beslermiş, o arada kulakların altından sarkan yılanbalığı kuyrukları çırpınmaya ve kaymaya devam edermiş. Geceleyin çocukların kafaları adama ait olan ve hepsi de sağlıklı ve şişman ve buz kadar soğuk ve sipsivri, hızla devinen bir kuyruğu sü-

müklerini çeken savunmasız bir burnun içinde gezdirmekten zevk duyan evcil yılanları için ısıtma direkleri olarak kullanılırmış... Adam kahkahalarla gülermiş.

Louvinie tarafından uydurulan öykünün bu kısmı daha sonra sararmış bir kâğıt parçasına yazılı bulunmuş ve Saxon kütüphanesinde bir camekânın altında muhafaza edilmişti. Öykü, daha ileri yaştaki Saxon genç kızlarından birinin çocuksu el yazısıyla kaleme alınmıştı.

Louvinie'nin dili kökünden kesildi. Kadın kendi kanıyla boğulmak üzereyken dilinin yere düşmüş ve Efendi Saxon'ın topuğunun altını boylamış olduğunu gördü. Konuşamadığı halde bunu kendisine versinler diye yalvardı, çünkü anavatanındaki laneti bilirdi: İnsanın dilinin kendi ağzında yahut onun tercih ettiği özel bir yerde olmaması durumunda, kişinin ruhundaki şarkıcı ilelebet yok olur ve sonsuza değin homurtu ve horultu sesleri çıkarmaya mahkûm edilirdi.

Louvinie'nin dili tekmelenerek bir kum yağmuru içinde kendisine gönderildi. Kökü, kanlar içindeki bir gülün kalın pembe taçyaprağından farksızdı bu. Kadın kendi kulübesine gidip onu deri kadar yumuşak ve esnek olana kadar ateşte tütsüledi. Muayyen bir günde, güneş kısa bir müddet kararduğında dilini Saxon plantasyonundaki cılız bir manolya ağacının altına gömdü.

Kadının bu olaydan kırk yıl sonra gerçekleşen ölümü öncesinde bile ağaç büyüklüğüyle etrafındaki tüm ağaçları geride bırakmıştı. Öbür köleler ağacın sihir taşıdığına inanırlardı. Ağacın konuşabildiğini, müzik yapabildiğini, kuşlar için kutsal olduğunu ve insanın görüşüne engel olma gücüne sahip olduğunu iddia ederlerdi. Saklanan bir köle onun dalları arasına girmişse şayet başkaları tarafından görülmesi imkânsızdı.

Meridian, Saxon'daki ikinci yılındayken ortalıkta ağacın kesilmesi lafları dönmeye başladı ve Oda Müziği

Topluluğu'nun üyeleri ve onların sarsak Macar şefi kendilerini ağacın gövdesine zincirlediğinde Meridian da onların yanında yer aldı. Müzisyenler uzun zaman önce Misafir'e "Müzik Ağacı" adını takmışlardı ve yaptırdığı binaların Saxon'daki o eşsiz yeşilliği nicedir yiyip bitirdiğine aldırış etmeyen Kuzeyli bir hayırseverin bağışlamaya can attığı yeni müzik binasının oraya kondurulması için dahi müzisyenlerin ağacın kesilmesine onay verecekleri yoktu. Ağaç kurtarıldı, fakat platformu ve kürsüsü söküldü ve ağacın üstteki katmanlarına son derece keyifli bir şekilde erişim imkânı sunan basamaklar kesilip atıldı. Peki ama ne içindi bu? Çünkü öğrenciler yüz elli yıl öncesindeki kölelerin inancını izleyerek platformu ve kim bilir, belki de kürsüyü aşk yapma mekânları olarak kullanıyorlardı. Meridian'ın kendisi de orada aşka yaklaşan bir eylemde bulunmuştu. Ve anlatılanlar doğruydu, onu gören hiç kimse olmamıştı.

Misafir'in etrafında o kadar çok masal ve efsane üretilmişti ki, her türlü inançtan öğrencinin kabul edebileceği bir seçenek mevcuttu. Gelgelelim, Saxon'daki öğrencilerin hepsini –zenginle fakiri, en kara tenliyle en açık tenliyi, aptalla zekiyi– bir araya getiren tek bir merasim vardı, bu da Kulenin Hızlı Mary'sini Anma Töreni'ydi.

Anlatılanlara göre, bin dokuz yüz yirmilerde Mary adındaki genç kız Tower Hall'ın bir ucunun ilerisindeki kulede bir bebek doğurmuştu. Kız, hamileliğini gözlerden saklamıştı ve çocuk dünyaya geldiği sırada çığlıklarının sesini bastırmıştı (ve tabii ki, kızcağız yardım isteyemeyecek yahut birilerine herhangi bir şey anlatamayacak kadar büyük bir utanç içindeydi). Ardından, bebeği dikkatle doğrayıp küçük parçalara ayırmış ve bunları da klozete doldurmuştu. Parçalar klozeti tıkamış ve Hızlı Mary yakalanmıştı. Yakalandığında eğitmenlerinin ve anne babasının gözü önünde kırbaçlanmıştı. Kız, evine döndükten sonra odasına kapatılmış ve bir pence-

renin varlığından dahi mahrum bırakılmıştı. Mary üç ay sonra kendini asmıştı.

Hayatında bir kez olsun âdetinin başlaması için dualar etmiş her genç kız (rivayete göre, Hızlı Mary'nin Saxon kampusundaki tek tesellisi ve dostu durumundaki) Misafir'in tabanı çevresinde yapılan ağır tempolu bir Mayıs Dansı görüntüsü altında gerçekleştirilen anma törenine davetliydi. Saxon'daki çok sayıda sosyal faaliyetin içinde her genç kızın eşit addedildiği tek olay buydu. O gün geldiğinde kızlar birbirlerinin elini sımsıkı tutarlardı.

Ağaç kampus duvarlarının dışından da görülebilirdi, fakat hakiki görkemi sadece kişi onu yakından incelemek üzere yanına geldiğinde belirginleşirdi – gerçi o zaman da insan yüksek ve hantal bir binanın tek bir cephesine bakıyormuş duygusuna kapılırdı. Giriş kapısının yakınındaki yoldan Wile Chile'ın naaşının ardından gelen cenaze katılımcıları ağacın üst kısmını ve heybetli gövdesini ve ağacın mumlarla aydınlatılmış koca bir dağ misali silme çiçeğe durmuş yeşil yapraklarını görebiliyorlardı. Ağacın yer aldığı meydanın karşısındaki her iki tarafta kırmızı tuğladan yapılmış boş yatakhane binaları vardı. Kimi pencereler çiçeklerle donatılmıştı. Diğerleriyse kampustaki kız öğrenci kulüplerinin simgeleriyle tıkış tıkış doldurulmuştu: QEZ ya da ZEQ'nin yahut adı her ne ise onun simgeleriydi bunlar. Gelgelelim, başka pencerelerde Wild Child'a hitaben elle yazılmış koca koca levhalar vardı: "Tanrı Seni Kutsasın, W.C." "Seni Seviyoruz, Wile Chile." "Söyle Tanrı'ya Biz Hazırız, Vahşi Şey." Başka pencerelerse sadece boştular ya da kenarlarında krepon kâğıdından yapılmış mor ve altın renklerindeki flamalar uçuşuyordu. Okulun renkleriydi bunlar.

Şimdi, sıranın ön kısmında bir süredir devam eden arbede onlara kadar ulaşmıştı. Önlerinde duran, Charlene adında-

ki kız arkasını döndü. Uzun boylu, ağır makyajlı ve kızılımsı peruk takmıştı Charlene. Aksanı o çok sevdiği St. Louis'i yansıtırdı. Kendisi geçici olarak birinci sınıflara mensup bir mahkûm, baskı altındaki bir akademisyendi.

"Derler ki, kızın cenaze törenini sizlerin şapelinde yapamazsınız demişmiş başkan." Charlene'in okul arazisinde gezinen erkekler haricinde okuldan hiçbir talebi yoktu. Konuşurken bir yandan da çiklet çiğneyip çikletten balonlar patlatıyordu.

Meridian yaşananlara rağmen gülmeye başladı. Rektörü –gözleri ışıltı kurnazlıkla parlayan, bronz tenli ve giysileri kusursuz şekilde üzerine oturan o saygın yaşlı adamı– Wild Child'ın tabutu başına gelmiş ve bir cemaate sesleniyormuşçasına şunları söylerken gözünün önüne getirdi: "Kusura bakma genç hanım, fakat cenaze töreninin, senin de bilebileceğin üzere, bizlere New York'un en halis soyguncu büyük işadamı ailelerinden biri tarafından bağışlanan bu şapelde yapılmasına izin vermek, bu kurumun kural ve düzenlemelerine aykırıdır. Üstelik, akşam duası vaktine az kaldı ve bu olayı çok daha erken bir zamanda *doğru kanallardan* hale yola koymuş olman gerekirdi."

Ve gerçekten de adam bu minvalde sözler etmiş gibi bir durum ortaya çıktı, zira cenaze katılımcıları bundan sonra ne yapılacağını planlamaya çalışırken (çıkık bir sundurma çatıya destek veren devasa dairesel sütunlara sahip taştan yapılmış bir vitray camlı kaleden farksız) şapelin önünde bir kargaşa yaşandı.

Meridian ve Anne-Marion şapelin basamaklarına geldiklerinde karşılarında giriş kapısındaki iki muhafızı buldular. Rektör, emirlerini verdikten sonra tepedeki Viktorya Çağı tarzı malikânesine çekilmişti ve adamı ikinci kattaki İrlanda dantelinden perdelerinin arkasında durup yukarıdan onları seyreder vaziyette hayal edebiliyorlardı.

"Dediydim size, topunuzun başı belada" dedi muhafız. Şimdiki tek fark, adamın artık kayıtsız bir halinin olmamasıydı. Öğrencilerin ruh hali de matem tutmaktan hiddetli olmaya geçiş yapmıştı. Fakat onlar iyi yetiştirilmiş genç kızlardı ve içlerindeki gazap ağır ağır yükselirdi. Ne var ki, yükselmek gazabın doğasında vardır ve muhafız hiç de sersem biri değildir.

Tabut basamaklara indirildikten sonra Anne-Marion şapelin kapısındaki yedi buçuk santimetrelik kilidi inceledi ve bunu paramparça edecek bir kütük ya da büyük bir taş bulmak umuduyla etrafına bakındı. Cemaatten insanlar ve Wile Chile'ın komşuları her ne kadar Saxon kapısından girerlerken kendilerini iki dirhem bir çekirdek hissetmiş olsalar da (zira, hepsi de kırmızı, sarı ve tavus mavisi renklerindeki en şık kıyafetlerini giyinip kuşanmışlardı) şimdi giysilerinin içinde küçücük kalmış gibiydiler ve öğrencilerin gözlerine bakacak halleri yoktu. İnsanlar, gitgide daha geriye doğru çekilerek kuyruğuna tuz dökülmüş salyangoz misali tamamıyla gözden kaybolana kadar adeta eriyip gittiler. Meridian kollarını uzatarak ve yalvarıp yakararak arkalarından koştu, fakat geri dönen olmadı.

Gün ışığıyla yarışacak bir turuncu renk taşıyan tabut şapelin basamaklarına yerleştirildi. Uzun bir sessizlik anı yaşandı. Ardından, Wild Child'ın şapele girişinin kabul edilmediği bilgisinin idraki kalabalığın içinden –toplu halde gırtlaklardan çıkan tek bir uzun iniltiye dönüşen– bir feryadın yükselmesine yol açtı. Ortam, beş dakika boyunca gurbetteki evleri kolej olan genç hanımefendilerin çığlıkları ve kibar küfürleriyle uğuldayıp durdu. Kızlar o kadar mahcup düşmüş ve öfkelenmişlerdi ki, yuh çekmeye ve ayaklarını yere vurmaya ve akan gözyaşlarıyla buluşan dillerini çıkarmaya başladılar. Yaşadıkları duygulanımın hararetiyle mücevherlerini çıkarmaya ve bunları yere atmaya koyuldular – kültive in-

ciden yapılmış ağır, üç sıra gerdanlıklarını, daire biçimindeki altın kaplama kocaman bekâret broşlarını, yusyuvarlak salkım biçimindeki küpelerini ve rengârenk taşlardan yapılmış ışıl ışıl bileziklerini yere çaldılar. Düzleştirilmiş saçlarını saldılar ve tüm bunlar olurken de nefrete yaklaşan bir yırtıcılıkla kilitli şapel kapısına öfkeli nazarlar göndermekteydiler.

Derken, tabut taşıyıcıları kendilerine tek bir laf edilmediği halde ortak bir mutabakata varılmışçasına tabutu havaya kaldırdılar ve onu kampusun ortasına taşıyarak nazikçe Misafir'in altına koydular; ağacın ağır ve çiçeklerle aydınlanmış yaprakları bir annenin yarım yamalak düzlenmiş kıvırcık saçlarının tersine dönmüş uçları misali tabutun üzerinde asılı duruyordu. Öğrenciler –sanki bunu daha önceden planlanmışçasına– çiçekler yerine Misafir'in yere düşmüş yapraklarını kullanarak el çabukluğuyla çelenkler yaptılar ve çocuklarına her daim cömert davranan Misafir'in kendisi de hayatında ilk kez tabutunda yatarken üzerine bir kat yeni giysi giyinmiş olan Wild Child'ın göğsüne tek bir yaprağını düşürdü.

Öğrenciler kederli ve öfkeli yanaklarından aşağı inerken eriyen yuvarlak dolu taneleri misali kayıp giden gözyaşlarının arasında şarkı söylediler:

Kazanacağız...
Kazanacağız...
Kazanacağız, günün birinde...
Yüreğimin derinliklerinde, inanıyorum ki
Kazanacağız, günün birinde...

O gece, Wild Child bölgedeki Siyahlar mezarlığının yaban otları bürümüş bir köşesine defnedildikten sonra, aralarında Anne-Marion'ın da bulunduğu öğrenciler uzun, dingin ve kusursuz tarihinde bir ilk olacak şekilde Saxon kampusunda isyan çıkardılar ve imha etmeyi becerdikleri tek şey Misafir

oldu. Meridian bunu yapacakları yere rektörün evini başına yıkmaları konusunda onlara yalvarıp yakardığı halde, öğrenciler kafa karışıklığı ve hayal kırıklığından kaynaklanan bir öfke nöbeti içinde bütün gece çalıştılar ve o kudretli, kadim ve herkese sığınak olan müzik ağacını balta ve testere darbeleriyle indirip yere serdiler.

"Bir şey mi çaldın sen?"

Meridian küçük bir çocukken dahi her daim bir suçluluk hissiyle yaşamıştı. Gelgelelim, neyden dolayı suçlu olabileceğini bilemezdi. Duygularını annesine ifade etmeye çalıştığında annesi sadece şunu sorardı: "Bir şey mi çaldın sen?"

Annesi, çocuk sahibi olabilecek türden bir kadın değildi. Kadın, sadece bakımından sorumlu olduğu insanların gereksinimlerinden ya da bir kocanın taleplerinden ve ihtiyaçlarından hür kalmış olması durumunda düşünce, ilerleme ve eylem kabiliyeti gösterebilen biriydi. Ruhu öylesine kırılgandı ki, aldığı en ufak darbe dahi tamiri olanaksız bir parçalanmaya yol açardı.

Annesi, genç erişkinlik döneminin son günlerinde cumartesileri saat dokuza yahut ona kadar yataktan çıkmama lüksünü ve bir öğretmen olarak para kazanma keyfini tatmıştı. Kendi hayatındaki olasılıkları etraflıca düşünme özgürlüğünü kazanmıştı. Aslında iki olasılık mevcuttu: Kendi memleketinde kalabilir ve öğretmenlik yapabilir ya da başka bir yere taşınabilir ve öğretmenlik yapabilirdi. Kadın, bunlardan hangisini yapması gerektiği üzerine kafa yormaktan hiç bıkıp usanmadı. Hayatının bu dönemi fazlasıyla çabuk geçti, hatta o kadar çabuk geçti ki, annesi bunun değerini doğru düzgün idrak edecek zamanı bile bulamadı. Bağımsızlığından aldığı bir keyif, elindeki olasılıkları yoklamakla yaşanan bir macera söz konusu olmuştu, fakat hayattan arzusu ona daha faz-

la şey getirmesiydi. Daha çok zenginlik, daha çok doku. Mutluluğunda sahip olduklarıyla ilintili bir artış kaydedebilmek umuduyla etrafına bakınmaya başladı. Öbür genç kızların âşık olduklarını ve evlendiklerini fark etti. Bu durum onlarda bir sevinçten havaya uçma hali yaratır gibiydi. Annesi, kendi hayat biçiminin sandığı kadar hoş olduğundan gitgide daha çok kuşkulanmaya başladı. Hayatında hiçbir yere varmayacak bir amaçsızlık varmış gibi bir duyguya kapıldı. Günler birbirini kovaladı ve yalnız bir kadın olarak yaşadığı hazların sükûnet düzeyi sabit kaldı. Sevinçten havaya uçmaya hiç ulaşamadığı muhakkaktı. Ve kendisi bu halin de yaşadığı diğer iyi hislere eklenmesini arzu ediyordu.

Tabii ki, bir öğretmen olarak hem para hem de saygı kazanmıştı. Onun açısından önem taşıyordu bu. Fakat her ne kadar kadınlar onun giysilerine, konuşma biçimine, küçük siyah otomobiline imreniyor olsalar da, içinde öğrenci annelerinin ona acıdıklarına dair bir his peyda oldu. Ve kadınların bezgin ya da edilgen, fakat daima aşırı kilolu ve son derece çirkin giyinip kuşanmış şahsiyetlerinde onları her şeye katlanmaya istekli kılan, hatta bundan mutluluk duymalarını sağlayan ve kendisinden saklı tutulmuş gizemli bir içsel hayatın varlığını sezinlemeye başladı.

Evlendiği adam, yani Meridian'ın babası da bir öğretmendi. Adam, onun yanındaki odada tarih dersleri verirdi. Sessiz sakin, temiz ve içten bir adamdı. Annesinin, aşk olarak tanımladığı o, adamın kişisel alışkanlarına yönelik hoşgörüyü hissetmesinin çok öncesinde de ikisi bir araya gelip konuşur ve arkadaşlık ederlerdi. Babası daha o zamanlardan hayalperest ve içinde hırs barındırmayan bir adamdı; attığı her adımın ve adımlarının toprakta bıraktığı izlerin bilincindeymişçesine dünyada telaşsızca gezinen biriydi. Adam, onun içine girdiğinde –tıpkı içinden çocukları çıktığında annesinin de ağladığı gibi– ağlardı.

Annesi çocuklara karşı kendisini uyarmadıkları için yaşadığı toplumu, kendi ailesini, kocasının ailesini ve bütün dünyayı hiçbir zaman affedemedi. Bir yıl boyunca mutluluğunda bir nebze artış görmüştü: Bedenini cinsellik eyleminde kocasının bedeniyle birleştirmekten keyif alırdı ve yaşadığı günün önemsiz olaylarını paylaşabileceği birinin olmasından mutlu olurdu. Ama kadın daha ilk hamileliğinde kendisi olduğu şahsiyetten ayrı düştü. Bedenindeki kendisine ait olan parça ile kendisine ait olmayan parça arasındaki düzlemde zihni de bedeni kadar bölünmüştü. Eften püften bağımsızlığı anneliğin baskılarına teslim oldu ve büyük bir dehşet ve şaşkınlıkla "gafil avlanmış" olmaktan dolayı kırgınlık hissetme izninin dahi olmadığını öğrendi. Kişisel hayatının sona ermiş olduğunu öğrendi. Karşısında halinden dert yanabileceği ve "Haksızlık bu!" diyebileceği hiç kimse yoktu. Ve bu bilgiyi anlamasıyla öbür kadınların gözlerinde fark etmiş olduğu bakışı anlaması bir oldu. Onun hayalinde canlandırdığı gizemli içsel hayat, sırf kendilerinin çocukları için yetecek oranda yaşayan ölü varlıklar oldukları gerçeğine tam anlamıyla vâkıf olmalarından kaynaklanan gizli bir sevinç veriyordu bu kadınlara. Onlar da karşısında "Haksızlık bu!" diye feryat edebilecekleri hiç kimsenin olmadığını fark etmişlerdi. Artık sekiz, on iki, on beş çocuğu olan kadınlardı bunlar: İnsanlar onlarla ilgili şakalar yaparlardı, fakat annesi artık bu tür şakaların müstehcen olduğu hissine kapılıyordu; bu yapılan, diri diri gömülmüş, kendisi ve hayatı arasına tuğla tuğla bir duvar örülen birine kahkahalarla gülmekten farksızdı.

Kadındaki soyutlanmışlığının başlangıcı buydu. Çocukları büyüdüğünde ve ona verdikleri yük biraz olsun hafiflediğinde (onlar kadının nezdinde her daim yüktüler) tekrar öğretmenliğe başlamak istedi, fakat yeni sınavları geçemedi ve yeni öğrenci neslinden hoşlanmadı. İşin aslı, yetişkin oldukları zamana kadar çocuklara hiçbir ilgisi olmadığını keşfetmiş

olmasıydı; sonraları, karşılaştığı çocukları anımsadığı numarasını yapar oldu. Kâğıttan çiçekler ve küçük kumaş parçalarından dua yastıkları yapmaya başladı, çünkü ellerinde tuttuğu bir şeyi hissetmek ihtiyacındaydı. Hiçbir zaman güzel yemek yapmayı, hiçbir zaman kızının saçını hoş bir biçimde örmeyi ya da evinde başka türlü şekillerde yaratıcı olmayı öğrenmedi. Şayet bunu istemiş olsaydı yapabilirdi. Yaratıcılık kadının içinde vardı, fakat dışa vurulmayı reddediyordu. Bu tamamıyla kasıtlıydı. Öfkesini ifade edemediği ya da karşılarında "Haksızlık bu!" diye bağıramadığı kimselere açılmış bir savaş söz konusuydu.

Kızıyla birlikteyken kendisinin de inanmadığı şeyler söylediği muhakkaktı. Yardımcı olmayı reddetti ve Meridian'ın da annesinin onu hiçbir zaman anlamadığı hissine kapılmasına yol açtı. Fakat annesi öteden beri onu gayet iyi anlıyordu.

Meridian, annesinin dinginliğini çalmış olduğu için, annesinin yeni yeni ortaya çıkan benliğini paramparça ettiği için en başından kendini suçlu hissetti, gerçi bunun nasıl olup da kendi kabahati olabileceğine bir türlü akıl erdiremedi.

Annesi ona gözucuyla bakmadan, "Bir şey mi çaldın sen?" diye sorduğunda Meridian'ın üzerine bir durgunluk çöker ve saniyeler boyunca yerinden kımıldayamazdı. Soru, kelimenin tam anlamıyla olduğu yerde donakalmasına yol açardı.

Altın

Bir gün, Meridian yedi yaşındayken kocaman ağır bir metal külçe buldu. Külçenin üzeri o kadar kalın bir toz toprak tabakasıyla kaplıydı ki, suyla yıkandığında bile metal pırıl pırıl parlamadı. Gelgelelim, kendisi metalin orada bulunduğunu biliyordu, çünkü külçesi pek ağırdı. Meridian en sonunda, suyu tamamıyla kuruttuğunda eline büyük bir zımpara aldı ve pasın bir kısmını zımparayla çıkardı. Bulduğu şeyin altından bir çubuk olduğunu hayretler içinde gördü. Filmlerde buna altın külçe derlerdi. İki buçuk santimetrekarelik bir noktayı zımparaladı ve ağır mı ağır olan bu şeyi eline alıp koşa koşa arka sundurmada oturmuş bezelye ayıklayan annesinin yanına gitti.

"Ben bir altın buldum!" diye bağırdı Meridian. Ve hem kocaman, hem de ağır altın çubuğu annesinin kucağına koydu.

"Al şunu oradan" dedi annesi sert bir sesle. "Bu bezelyeleri akşam yemeğine hazır etmeye çalışıyorum, görmüyor musun?"

"Ama bu altın!" diye ısrar etti Meridian. "Eline al da ne kadar ağır olduğunu gör. Bak hem nasıl da sarı. Altın bu ve onun sayesinde zengin olabiliriz!"

Fakat annesi hiç etkilenmedi. Babası ve erkek kardeşleri de etkilenmedi. Meridian altın çubuğunu aldı ve iri bir diş misali parıldayana dek üzerindeki bütün pası zımparayla temizledi. Onu bir ayakkabı kutusuna koydu ve evin bahçesin-

de gelişip serpilmiş manolya ağacının altına gömdü. Takriben her hafta bir kez altınını görmek için toprağı kazdı. Derken, toprağı gitgide daha az kazar oldu... en sonunda bir gün geldi kazmayı hepten unuttu. Aklı başka yerlere gitmişti.

Kızılderililer ve esrime

Meridian'ın babası arka bahçede kendisine bir alet edevat kulübesini andıran küçük beyaz bir oda inşa etmişti; odanın tepesinde ve çatının altında bir baykuşun gözlerini andıran iki küçük pencere vardı. Yazlardan birinde hava çok sıcakken Meridian kapının açık olduğunu fark etti ve parmaklarının ucuna basa basa içeri girdi. Babası küçük kahverengi bir masanın başında oturmuş, dikkatle bir haritayı inceliyordu. Sararmış ve kenarları yıpranmış, üzeri çatlaklarla dolu ve Kuzey Amerika'daki kadim Kızılderili yerleşimlerini gösteren eski bir haritaydı bu. Meridian'ın gözleri şaşkınlıkla odanın her yanında dolaştı. Duvarlar baştan aşağı Kızılderililerin fotoğraflarıyla kaplıydı: Oturan Boğa, Çılgın At, Geronimo, Küçük Ayı, Sarı Çiçek, hatta Minnehaha ile Hiawatha'nın resmedildiği bir çizim vardı. Anlaşıldığı üzere, babası uğruna yıllarını verdiği ve içinde açlıktan ölmüş, cam gibi ve bahtsız gözleriyle fotoğraf makinesine bakan Kızılderili kadınları ile çocuklarının yer aldığı hakiki –muhtemelen paha biçilemez– fotoğraflara sahipti. Ayrıca, Kızılderililer, onların arazi hakları, yerleşim bölgeleri ve savaşları üzerine kitaplar da vardı. Meridian parmağının ucuna basa basa kitap raflarına yaklaştığı ve (annesi kızının yanındaki kanlı bir yığında yatmakta olan) soğuktan donmuş bir Kızılderili çocuğunun fotoğrafına dokunmak niyetiyle elini uzattığı sırada babası haritasından başını kaldır-

dı; adamın yüzü, Meridian'ın kısa bir an için tere benzettiği gözyaşlarıyla sırılsıklamdı. Kız şoke olmuş ve korkmuş bir halde koşarak oradan uzaklaştı.

Bir gün annesiyle babasının konuşmasına kulak misafiri oldu Meridian. Annesi mutfakta meyve kavanozlarını dolduruyordu. Annesi elma dilimlerini bir suya çarpma sesi eşliğinde kavanozlara doldururken, "Yani sen de gittin ve bu işi yaptın, öyle mi?" dedi.

"Fakat arazi zaten onlara aitti" dedi babası. "Ben sadece orayı elimde tutuyordum. Benim sıra sıra lahanam ve domatesim tam da Kutsal Yılan'ın en büyük kangalı boyunca dizilmişler. O höyük ölü Kızılderililerle dolu. Yiyeceklerimiz onların kemiklerinden gelen demir ve kalsiyum sayesinde sağlıklı oluyor. Elbette, mademki burası bir mezarlık, ne olursa olsun buranın sahibi biz olamayız."

"İğrençlik bu" dedi annesi. "Ölmüş Kızılderilileri anlatıp duracaksan yediğim yemekten nasıl keyif alacağım ben?"

"Höyük kaç bin yaşında" dedi babası. "Artık orada toz ve külden başka bir şey yok."

"Ama toprağımızı çıplak bir Kızılderili'ye vermek..."

"Çıplak mı? Çıplak filan değil adam. Televizyonda gösterdikleri her şeye inanırsın sen de. Üzerinde bir iş gömleği ve blucin var. Adamın televizyondaki Kızılderili görüntüsüne benzeyen tek tarafı saçları. Gerçi, onlar da kısa kesilmiş; Johnny Cash'in saçları gibi küt, tam yanaklarının altına kadar geliyor."

"Onun Kızılderili rolü yapan bir Beyaz adam olmadığını nereden biliyorsun?"

"Biliyorum çünkü. Yetişkin Beyaz adamlar başka herhangi bir şey gibi görünmeyi arzu etmezler. Tek bir dakikalığına dahi bunu istemezler."

"Karşılığında birinin arazisini gasp etmek söz konusu olduğu müddetçe aklına gelecek her şeye dönüşür onlar."

Ve bir keresinde Meridian gerçekten de Kızılderili'yi görmüştü. Ayağında kovboy çizmeleri olan, uzun boylu iriyarı bir adamdı; yüzü, birinin yağladığı ve dikkatsiz parmaklarıyla çimdikleyerek sürüyle çizgi oluşturduğu kahverengi bir kesekâğıdını andıran kırışıklıklarla kaplıydı. Kısılmış siyah gözler sabit bir yoğunlukla uzama bakıyorlardı. Adam tıpkı babası gibi bir göçebeydi, matemli biriydi; Meridian adama bakarak babasının aslında ne olduğunu anlamaya başlayabilmişti. Adamın tek farkı, babası gibi parmaklarıyla haritanın bir ucundan diğerine geçmeyip bedeniyle fiziksel anlamda gezinip durmasıydı. Ve adam matemini kuru gözlerle tutuyordu. Meridian, o hava etkisiyle yıpranmış tenin yaşlarla yıkandığını gözünde canlandıramıyordu. Adamın kalın, kirden halkalarla kaplı bileklerinin gümüşi şakaklarına bastırıldığını ya da hâlâ simsiyah olan saçlarının geri kalanını umutsuzluk içinde ezip yamyassı ettiğini gözünde canlandıramıyordu.

Adı Walter Longknife idi. Bu da tanıştırıldıklarında Meridian'ın ağzından çıkan ilk merhabayı yutmasına sebep olmuştu; adam Oklahoma'dan geliyordu. Stone Mountain'ın gölgesinde arızalanan eski bir pikapla yola çıkmıştı. Pikabı bırakmıştı ve –sarhoş olmadığı halde, insana öyle hissettiren ağzı diline dolanıyormuş gibi bir sesle– söylediğine göre, atalarının Çerokilerin topraklarını yürüyerek kat etmekten memnuniyet duymuştu.

Babası, kendi büyükbabasının İç Savaş sonrasında edindiği yirmi dört hektarlık alanın tapu senedini Mr. Longknife'a verdi. Arazi (babası ve erkek kardeşleri bütün kayaları elle ve el arabasıyla toplayana kadar) sabanla sürülemeyecek derecede fazlasıyla kayalıktı ve kolayca satılamayacak kadar inişli çıkışlıydı (müstakbel alıcılar her zaman höyüklerin acayip tepeler olduğunu sanırlardı). Mr. Longknife harekete geçmeye hazır olana kadar (adam yaz mevsiminin büyük bö-

lümünü araziye kurduğu çadırda geçirmişti) kâğıdı gömleğinin içinde sakladı ve daha sonra babasına geri verdi.

"Başka erkekler olayı başka tarafa saptırmadan ailelerini terk edip gider" dedi annesi. "Sen hiçbir yere gitmiyorsun, fakat ayağımızın altındaki toprağı çekip başkasına hibe ediyorsun. Sanırım bu da seni bir kahraman yapıyor."

"Biz de bunun bir parçasıydık, biliyorsun" dedi babası.

"Neyin parçası?"

"Onların yok oluşunun."

"Ha" dedi annesi. "Sen bunun bir parçası olmuş olabilirsin, fakat ben o zamanlar daha doğmamıştım bile. Üstelik, onlardan bazılarının İç Savaş'ta Güney'in karşısında savaşma cüretini gösterdiklerini öğrenmekten dolayı nasıl bir şaşkınlık yaşadığını sen bana anlatmıştın. Herhalde bu da Batı Süvari Birliği'ndeki Kızılderililerin üzerine atlarını süren birkaç Siyah askerin kaybını telafi edecektir."

Babası iç geçirdi. "Ben şu ya da bu tarafın masum yahut suçlu olduğunu hiç söylemedim, sadece her şeyden habersizdiler. Onlar bu işin bir parçası oldular, biz bir parçası olduk – herkes uzun zamandır bunun bir parçası."

Annesi onu hor gören bir tavırla, "Biliyorum" dedi, "elinde olsaydı sen de uçup giderdin işte."

Meridian'ın babası, Mr. Longknife'ın İkinci Dünya Savaşı'nda aralarında çok sayıda İtalyan'ın bulunduğu bir sürü insanı öldürdüğünü söylemişti. Adamın bunu yapmış olmasının ardındaki sebepler belirsizliğini koruyordu. Kendisi bu yüzden göçebe olmuştu. Adam, kendi şahsıyla ilgili olarak tarihten gelen hakkaniyetli bir insan olma tasavvurunun parçalanmamasını sağlayacak gerekçeler, cevaplar ya da bir şeyler arıyordu.

"Her şeyin cevabı" dedi Meridian'ın annesi, "Amerika'da yaşadığımız ve zengin olmadığımızdır."

Bir gün Meridian babasının bir miktar çalı fasulyesini iple bağlamasına yardım ederken, hükümetin tahsis ettiği –ke-

narında beyaz harfler olan asker yeşili– kamyonetlere binmiş üç Beyaz adam çiftliğe geldi. Adamlar araçlarından telden yapılmış kocaman bir çöp kovası ve iki piknik masası indirdiler. Ertesi gün bir buldozerin oraya geleceğini söylediler. Kutsal Yılan'da bulunan Kızılderili höyükleri ve babasının ödüllü fasulyelerinin, mısırlarının ve kabaklarının yetiştiği bahçe bir turizm merkezine, yani halka açık bir parka dönüştürülecekti.

Babası eline tapusunu alıp ilçedeki hükümet merkezine gittiğinde yetkililer sadece sembolik bir ödeme teklif edebileceklerini söylediler; ve bir de, artık kamuya ait olması sebebiyle elbette Siyahların giremeyeceği Kutsal Yılan Parkı'ndan uzak durması uyarısında bulundular.

Babası her öğle vakti okuldan sonra evden çıkıp çiftliğe gitmişti. Mısırların ötesinde kıvrımlı ve bükümlü bir tepe oluşturan dört yüz elli metrelik Kutsal Yılan'ın daha da etkileyici hale getirdiği güzel bir araziydi burası. Okyanus dalgalarının sahile uyum sağlamasına benzer şekilde Kutsal Yılan'ın kıvrımlarına uyum sağlamış olan dümdüz bir arazi durumundaki bahçe mümbitti. Yılan'ın ve bahçenin karşı tarafında sıvılaştırılmış enfiyeyi andıran kahverengi, çamursu ve yoğun kıvamlı, ağır akan bir çay vardı. Her ne kadar ender konuşuyor olsalar da, Meridian babasıyla birlikte çiftlikle olmaktan daima keyif almıştı. Erkek kardeşlerinin çiftçilikle ilgisi yoktu; araziye yahut Kızılderililere ya da mahsullere dair hiçbir duygu geliştirmiş değillerdi. Arabalar ve motorlar ve araba lastikleri ve indirimli conta kapakları hakkında konuşurlarken babalarının tedarik ettiği taze ürünleri yerlerdi. Benzin istasyonlarında çalışmayı yükselme olarak addederlerdi. Çiftçi olmaktan başka her şey onların kabulüydü. Oğlanların hayatında "çiftlik" sözcüğü aslında bir küfür gibi kullanılırdı.

Leziz yemeklerinin başındayken "Oo, bir koşu *çiftliğe* dön bakalım" diye homurdanırlardı.

Fakat Meridian artık Kutsal Yılan Parkı'na dönüşmüş olan çiftliğin kaybına babasıyla birlikte kederlendi. Zira, babasının hak ettiği armağanların çok geç geldiğini ve geri çevrildiğini ve adamın hazlarının elinden alındığını artık anlamış bulunuyordu.

Kutsal Yılan'ın havaya sıçrayan kafasının bitişik çiftliğe ait dikenli tel çitin öbür tarafına geçtiği alan, yıllar önce buğday yetiştiren bir çiftçi tarafından düzlenmişti. Bu da Meridian'ın ya da babasının dünyaya gelmesinden çok önce yaşanmıştı. Babasının, hafif ölçekte ve zararsız bir çatlaklık taşıdığı rivayet edilen ve adı Feather Mae olan büyükannesi kendi kocasına karşı yılanı kurtarma mücadelesi vermişti. Adam höyüğün kendisine ait kısmını düzlemenin yanı sıra Kızılderililerin parça parça olmuş kemiklerini de rüzgârlara saçmak arzusundaydı. Feather Mae, "El âlemin kemikleri üstüne gıda ekimi yapmak sana herhangi bir şey ifade etmiyor olabilir" demişti kocasına, "fakat bunu yapacak olursan eğer, senin evinde ağzıma tek lokma koymamı bekleme benden!"

Üstelik, Feather Mae'in pek ateşli bir kadın olduğu da rivayet edilirdi; hal böyle olunca ve Meridian'ın büyük büyükbabası da yalnızlığın getireceği sonuçların cezasını çekmeye katlanamayacağını bildiğinden karısını gücendirmek istemezdi.

Kadın, yani Feather Mae oraya gitmekten ve bir yabani otun sapını emerken uzun bacaklarını sallandırarak Yılan'ın arkasında oturmaktan zevk alırdı. Bir kadına dönüşmek üzereydi (Meridian'ın doymak bilmez büyük büyükbabasıyla evlenmesinden önceki zamanda oluyordu bunlar) ve çok yakında evlenecek, çok yakında bebek bekleyecek, çok yakında hayatı sürekli çamaşır yıkamak ya da ütü yapmak yahut yemek pişirmek ya da tarlalardaki işlerinin başına dönsünler diye ailesini şekerlemelerden uyandırmaktan ibaretmiş gi-

bi görünen kuvvetli ve sessiz bir kadın olan kendi annesine benzeyecekti. Meridian'ın büyük büyükannesi güneş bacaklarını boydan boya sararken ve siyah, ayla parıldamış çehresi aydınlığa kavuşmuşken hayaller kurdu.

Bir gün Yılan'ın kenarlarından aşağı inip yukarı çıkarak oyun oynayan birkaç sincap gördü. Sincaplar ortadan kaybolduğunda büyükanne ayağa kalktı ve onları Yılan'ın kangal biçimini almış, pürüzsüz yeşil kenarlara sahip on iki metre derinliğindeki bir çukur olan kuyruğunun merkezine kadar takip etti. Güneş yakıcı sıcaklığını doğruca onun üstüne boca ederken çukurun merkezinde durduğu sırada olağanüstü bir şey geldi başına. Kadın başka bir dünyaya adım atmış, farklı türden bir havanın içine girmiş gibi bir duyguya kapıldı. Yeşil duvarlar dönmeye başladı ve içindeki duygu öylesine yüksek bir mertebeye çıktı ki bir sonraki anda tek bilincine vardığı, bedeninin yerden kalkmakta olduğuydu. Baygınlık geçirdiğini biliyordu, fakat kendini zayıf düşmüş ya da hasta hissetmiyordu. İçinde sanki tuhaf ruhani bir sarhoşluktan kaynaklanan bir yenilenmişlik hissi vardı. Bedeninde dolaşan kan sıcak patlamalara yol açıyor ve gözkapakları hem batıyor, hem de karıncalanıyordu.

Sonraları, Feather Mae fiziksel esrime deneyimini esas almayan tüm dinsel tecrübelerden el etek çekerek kendi Baptist kilisesini ve onun anlayışsız cemaatini dumura uğrattı; hayatının sonlarına doğru bahçesinde çıplak dolaşmaktan keyif alan ve sadece güneşe tapan bir insana dönüştü.

Kuşaklar boyu anlatılarak Meridian'a kadar ulaşan öykü buydu.

Tam da bu nokta, yani çukur Meridian'ın sık gittiği bir yerdi. Büyük büyükannesinin esrime halini ve babasının kendisi doğmadan yüzyıllar önce ölmüş olan insanlara yönelik merhametini anlamaya çabalayarak adamın Yılan'ın kangal biçimindeki kuyruğunda yer alan derin kuyuya girmesi-

ni ve onun bütün cüssesi bir alevin etrafındaki boşluk misali parlaklık saçarak mısır tarlasına dönüşünü seyrederdi. Meridian açısından ilk başta uçsuz bucaksız bir yalıtılmışlık duygusu söz konusuydu. Gözlerini başının epey yukarısındaki çukur çeperine kaldırdığında gökyüzünü bir kâsenin tabanı kadar yusyuvarlak halde gördü ve tepesinde ağır ağır süzülen bulutlar, aşağı doğru eğilmiş avuçlara kondurulmuş bir duman kütlesini andırmaya başladılar. Kendisi yaradılışta minicik bir nokta, bir zerre oluyordu; yalnızdı ve gizli saklıydı. Başka hiçbir canlı varlıkla teması yoktu; teması olmadığı gibi, bir de etrafı ölülerle kuşatılmıştı. Bu durum, yani fazlasıyla ufak tefek olması, etrafının içi kemik dolu eski ve sessiz duvarlarla sarılmış bulunması ve kendisine uygun olmayan bir mekânda yapayalnız kalması ilk başta içine korku salmıştı. Fakat aklına Feather Mae'i getirmiş ve korkusunun geçip gitmesini dileyerek sabırla orada durmuştu. Ve başına o olay gelmişti.

Sol bacağının arkasındaki bir noktada, şayet bu kadar amaca kilitlenmiş vaziyette sakin ve ihtiyatlı bir şekilde ayakta dikilmiş olmasaydı endişe ya da bitkinlik belirtisi olarak görmezden gelebileceği bir batma hissi peyda oldu. Derken, önce sağ, ardından sol avucunda sanki biri onlara şaplak atmış gibi bir his baş gösterdi. Fakat hafifliğin asıl başladığı yer kafasıydı. Sanki onu kuşatan yeryüzü duvarları kendilerini baş döndürücü bir hızla dümdüz ederek ileri atılıyor ve ardından çılgın bir tempoyla fır dönerek onu bedeninden dışarı çıkarıp havaya kaldırıyor ve uçuyormuş duygusunu yaşatıyordu. Ve bu devinimin içindeyken ailesine ait çehrelerin, ağaç dallarının, kuş kanatlarının, ev köşelerinin, ince uzun çimen yapraklarının ve çiçek taçyapraklarının kendisinin epey yukarısındaki bir merkezi noktaya doğru hızla aktığını gördü ve Meridian da onlar kadar fırıl fırıl, onlar kadar parlak, onlar kadar hür şekilde onlarla birlikte sürüklendi. Ardından, dışa doğru akış

ve imgeler sağanağı kendisinin durduğu ve çukurun merkezi olan noktaya geri döndü ve gidişiyle varlığını terk etmiş olan şey de geri dönüverdi. Kız, kendi bedenine geri geldiğinde –ve ondan ayrılmış olduğundan emindi– gözleri gerilip fal taşı gibi açılmış ve kurumuştu, çünkü Meridian kendini doğruca güneşe bakar halde bulmuştu.

Babası, Kızılderililerin Yılan'ın kuyruğundaki kangalı, yaşayan varlıklarda ölüme benzer bir duygu uyandırması amacıyla inşa ettiklerini söylemişti: Beden azar azar yok olurmuş izlenimini verir ve sadece ruh yaşar ve dünyada özgürce yaşamaya bırakılırmış. Meridian yine de ikna olmuş sayılmazdı. Ona sanki bu durum yaşayan varlıkların –orada, yani etraflarındaki toprakların ölülerle dolu olduğu yerde– hayatta olma bilincini çoğaltmak için başvurduğu bir yöntem gibi gelmişti. Bu, tarlalarda yalnızken kendi aralarında tartıştıkları bir ihtimaldi. Onların sırrıydı: Her ikisi de Meridian'ın büyük büyükannesindeki tuhaf delilikten paylarına düşeni almışlardı. Bu da zaman zaman onları bu durumun anlamı üzerine kafa yormaya sevk ederdi. Başka zamanlardaysa geçmişe dair bu denli somut bir bağlantıya sahip olmanın sevincini yaşarlardı.

Meridian sonraki zamanlarda yaptığı seyahatlerde Meksika'da bulunan ve zirvesinde kadim bir sunağın yalnızca kalıntılarının yer aldığı bir dağa gider oldu. Sunağın tepe noktasına çıkan, taşlardan yapılmış dik bir merdiveni tırmanır ve yüzü –eski zaman rahiplerine ait yüzlerin dağın altında huşu içinde yere diz çökmüş ve ibadet eden müritlerin gözünde göklerde sırra kadem basmış gibi durmasıyla aynı şekilde– bulutların içinde sırra kadem basardı. Bir kez daha onu dört bir yandan kuşatan her şeyden, dokunmuş olabileceği her şeyden kaynaklanan bir yoğun akış hali yaşanır ve kendisi bir kez daha zamanın görkemli devinimindeki küçük bir nokta halini alırdı. Tekrar ayağını toprağa bastığında –sanki

ayakları içe kıvrılan pençeleri ve uzun süreli kullanım sonucunda hassaslaşmış çıplak ve sert pati tabanları olan bir leoparın yahut bir ayının ayaklarının aynısıymış gibi– bu eylemi sırf ayak tabanlarının çimlerin üzerinde kıvrıldığını hissetmek niyetiyle gerçekleştirirdi.

Başkentteki Kızılderililer müzesinde gözlerini kısarak baktığı vitrin camının arkasında utanmazca teşhir edilen, yere çömelmiş bir pozisyondayken topraktan çıkarılmış ve o şekilde bırakılmış bir savaşçının kemiklerini görmüştü; adamın ön dişleri eksikti, yanında okları ve kil pipoları duruyordu. Meridian bu gibi görüntüler karşısında sırf yaşıyor olmaktan dolayı bir iç bulantısı hissederdi.

Babasının ekinleri ayaklar altında ezilerek toza dönüştükten çok sonra, Siyahların nihayet Kutsal Yılan Parkı'na girmesine izin verildiği dönemde bir öğle sonrası oraya geri döndü ve daha önceki esrime ve vecd hallerini tekrar yaşamak için boş yere çaba harcadı. Kocaman Yılan kangalının kenarlarından aşağı kayarken bağırıp çağıran ve kahkahalar atan insanlar vardı. Diğerleri, halihazırda ve sonsuza kadar yitirilmiş olan şeyin anlamını çıkarabilme uğraşı içinde somurtulmuş suratlarla dikiliyorlardı.

İngiliz cevizleri

Ellili yıllarda oğlanın biri arabasının arka koltuğunda nefesini göğsüne doğru üfleyerek, "Neden iş bu olaya gelince hep böyle asık suratlı oluyorsun?" diye sorardı. "Azıcık gülümseyemez misin? Yani, gülümsesen ölmezsin herhalde."

Meridian'ın buna verdiği cevap bir omuz silkme hareketi olurdu.

Sonraları, annesinin, babasının, teyzelerinin, yoldan geçenlerin –hele hele, gülüp duran ablasının– ona erkeklerden ve seksten ne beklemesi gerektiği konusunda hiçbir şey anlatmadığının farkına vardığında kaşlarını daha bile fazla çatacaktı. Annesi o sözcüğü hiç kullanmamıştı bile ve kadının seks konusundaki bilgi eksikliğine bir yandan da kızının ahlakına dair belirgin bir ilgi eksikliği eşlik ediyordu. Ona kesinlikle hiçbir şey anlatmamış biri olarak kızından beklediği aslında hiçbir şey *yapmamasıydı*. Meridian akşam vakti "erkek arkadaşı" –yani, arabasını her zaman doğruca en yakın âşıklar yoluna yahut bunun eşdeğeri olan ve Meridian'ın durumunda, şehir çöplüğünün arkasındaki çalılıklara denk düşen yere süren o sıradaki istekli, sıcak nefesler alan sevgilisi– ile evden ayrıldığında annesi ona sadece "tatlı davranması" uyarısında bulunurdu. Meridian ise bunun *kulağına gelmiş* ve onu hayretler içinde bırakmış olan "Külotunu yukarıda, elbiseni aşağıda tut" deyişine yönelik bir hüsnütabir olduğunu fark etmemişti.

Ve hal böyle olunca, kendisi bundan hiç hazzetmiyor ol-

sa da sevgilisinin istediği sıklıkta, kimi zaman her gece seks yapmıştı. Ve birileri ona seks yaptıktan sonra insanın kalçalarının genişlediğini *söylemiş olduğundan*, Meridian okul otobüsüne yetişmeden önce her sabah kendine aynada dikkatle bakardı. Hamileliği tam bir şok etkisi yaratmıştı.

Onlar, yani Meridian ve en son sevgilisi okulla arasındaki uzaklık bir buçuk kilometreyi bulmayan küçük bir evde otururlardı. Oğlan "işlerin ters gitmesi durumunda" her zaman yapacağını vaat ettiği şekilde onunla evlenmişti. Meridian bu vaadi neredeyse iki yıldır (oğlan bu süre zarfında, kalmış olabilecek ıslaklık belirtilerini yok etmek için prezervatiflerini dibine kadar sıkmakla meşguldü) dinliyordu. Bunun hiçbir anlamı yoktu, çünkü Meridian başka herhangi bir şeyin halihazırda içinde bulunduğu terslikten daha büyük bir terslik yaratabileceğini tasavvur edemiyordu. Zevk almadığı bir şeyi bu kadar sık yapmasının sebebini de anlayamıyordu.

Oğlanın adı Eddie'ydi. Meridian onun isminden hoşlanmaz ve hoşlanmama sebebini de bilmezdi. Bu, hayatta hiçbir zaman pek kıymeti olmayacak bir kimsenin adı gibi gelirdi ona – gerçi "Edward"ın da ona daha fazla memnuniyet vereceği yoktu.

Eddie'nin, sevgilisi olarak bazılarını hâlâ koruduğu birtakım sevilesi nitelikleri vardı. Yakışıklıydı ve lisenin kahramanı tipi vardı. Uzun boylu, geniş omuzluydu ve teni koyu kahverengi (ve o haliyle cezbedici) olmasına rağmen Eddie'de zamane beyaz amigo kızlarının zevkine hitap edecek bir şeyler vardı; yüz hatlarında karemsi bir intizam, burnunda bir basıklık mevcuttu. Eddie, tabii ki sporda başarılıydı ve basketbolda harikalar yaratırdı. Ve Meridian onun spor salonunun ortasında durup basket atışını seyretmeye bayılırdı. Oğlan sayı yaptığında karşıdan ona tebessüm ederdi ve öbür kızların hasedi Meridian'ı kendi koltuğunda pürdikkat oturmak durumunda bırakırdı.

Eddie'nin saçları fırça misali dimdikti – kıvırcık ya da dalgalı değildi. O dönemde popüler olan asker tıraşının Siyahlara has bir çeşitlemesiydi. Ayağındaysa içlerinde para olan kahverengi mokasen ayakkabılar vardı. Ve bir de o sırada revaçta olan balıkçı yaka kazaklar ve en harikuladesinden açık mavi blucinler giyerdi. Meridian'ın zamanla öğreneceği üzere, blucinler Eddie'nin annesinin her hafta yerine getirdiği yıkama, kolalama ve ütüleme işlerini gerektirirdi, çünkü kirli blucinler henüz moda olmamıştı. Oğlanın siyah ve sımsıcak gözleri güzeldi; dişleriyse kusursuzdu. Meridian onun nefesindeki hoş kokunun hiç kaybolmamasından hoşlanırdı, hatta, şefkatle gülümseyerek, "Tıpkı bir ineğinki gibi" demişti sevgilisine.

Onunla birlikte olmak Meridian açısından birtakım şeylerin yaşanmasına yol açtı. Bunlardan en önemlisi, beraberliğinin onu başka oğlanlara karşılık verme, hatta erkekler kategorisinin tamamını kale alma gerginliğinden kurtarmış olmasıydı. Bu azımsanamayacak bir şeydi, çünkü Meridian erkeklerden korkardı ve ondaki savunma hattının öbür tarafına geçen ve fevkalade kısa bir sürede onun sevgilisi haline gelen kişi her kim olursa olsun onun kanatları altına girene kadar erkeklerden hep korkmuştu. O halde bu, muhtemelen onun açısından seksin ifade ettiği anlama karşılık geliyordu; seks haz değil, fakat zihninin evrende var olan ve ondan bir şey isteyebilecek diğer tüm erkeklere dair her türlü düşünceden azade olduğu bir sığınak demekti. Peşinde koşulmasından kurtulup rahata ermek demekti.

Kendi "sığınağına" girdikten sonra, deyim yerindeyse, erkek dünyasına ılımlılığa, hatta iyi niyete –hatta dostluğa– yaklaşan bir duyguyla bakabilmesi mümkün olabiliyordu. Zira, her zaman yakınında bulunan bir âşıkla cinsel ilişki yaşadığı sırada –sadece yeni erkek arkadaşların onu "Filancanın Sevgilisi" olarak görmeleri şartıyla– erkek arkadaş edinmesi mümkün olabiliyordu.

Annesi yapacağı evlilik konusunda nicedir benimsemiş olduğu tipik çilekeş tutumu takındı; kızı ömrü hayatında ne yapmıştı sanki? Kadın bu ve benzeri şeyler ortaya attı. Ardından, kendini küçük bir ailenin esenlikle kurulmasına adadı. Ailesinin tahminlerine göre Eddie iyi bir çocuktu; herkes öyle olduğunu iddia etmiş, herkes bu konuda hemfikir olmuştu. Ve genel geçer standartların pek çoğuna göre Eddie gerçekten de öyleydi: Her zaman temizdi – yazları haftada iki üç kez banyo yapardı. Pantolonları, blucinleri ve bayramlık giysileri *daima* ütülüydü. Gömlekleri kolalanmıştı ve cart renkler taşımazlardı. Beyaz güderi pabuçları sadece bunlarla kirli dolaşmak moda olduğunda kirli bırakılırlardı. Moda aksini dikte ettiğinde güderi pabuçlar haftada bir şişe beyaz ayakkabı boyasını yutardı. Ve Eddie akıllıydı: B'ler, müzikten de bir A almışlığı vardı. Kendi kereste şirketinde çalışan babası gibi bir işadamı olabilirdi. Oğlan evlendiğinde okulu bırakmadı, fakat sadece evlenmeden önce okuldan sonra çalıştığı restoranda fazla mesaiye kaldı. Eddie, her birinin evinde genel kabul gören ve bir insanın en azından lise diploması edinmeden hayatta herhangi bir şey olamayacağı inancını içselleştirmiş biriydi. Hatta, hamileliği yüzünden Meridian'ın okuldan atılmasına bile üzülmüştü.

Sert kıllarla kaplı kafasını onun kucağına gömerek, "Beni affeder misin?" diye sormuştu.

"Seni ne için affedecekmişim?" *Onu* suçlamak Meridian'ın aklına gelmemişti. Kendisi hamile kalmanın adeta bulaşıcı hastalığa yakalanmak gibi bir şey olduğu hissiyatındaydı; sanki mikroplar havada dolaşıyordu ve onun hastalığı kapmış olması hiç kimsenin kabahati değildi.

"Biliyorsun işte, ben hep çok fazla istemişimdir."

"Hep mi?"

"O işi ilk defa dokuz yaşımda, bir kızın penceresinin altındaki küvette ayakta dururken yapmıştım."

İkisi de gülmüşlerdi. "Ne yaptığını biliyor muydun bari?"

"Tek koltukta iki karpuz hikâyesi. Fakat çok iyi *gelmişti*."

Meridian'ın midesi bulanmadığında ya da yediklerini çıkarmadığında ikisi birlikte epey gülerlerdi, gerçi kızın üzerine bir sersemlik hali çökmüştü; kahkahası sanki suyun altında atılmış gibi kendi kulağına boğuk boğuk geliyordu ve bunun yankısı da kafasının içinde ağır ağır dönüyordu.

Basit bir hayatları vardı. Meridian bir anda kocasının aile hayatının içine çekilivermişti. Eddie'nin annesi nezdinde "bir diğer kız evlat" oluvermişti. Eddie'nin babasının Siyah halkın basbayağı ödlek olduğu günlerde yaşanan istismarları konu alan hikâyelerini kibarca dinlemişti. Ödlek olarak *addedildikleri*, diye bir ekleme yapmıştı adam. Ona hayatın "sırları"nı anlatansa diğer memesini kanser yüzünden kaybetmiş tek memeli, tombul ve pembemsi kahverengi renklerde bir kadın olan kayınvalidesiydi. Kadın, şayet ayakta durarak sevişilirse hamile kalmanın mümkün olmadığı minvalinde bilgileri paylaşarak Meridian'ı hayretler içinde bırakırdı. Bebeğe giysi dikmek için ikisi birlikte kumaş satın almışlardı. İkinci el mobilya alışverişi yapmış, iki ev halkının paylaşabileceği mevsim yiyeceklerinden bol miktarda satın almışlardı.

Ve tüm bunlar olurken, Meridian okulla arasındaki uzaklık bir buçuk kilometreyi bulmayan küçük bir evde oturmuş ve kayınvalidesinin bebeği ya da bebekle ilgili bir şeyi anmaması veya bunun lafını açmaması durumunda bebeği neredeyse hiç aklına getirmemişti. Bebeği istemediğini biliyordu. Ancak bu bile net değildi. Nasıl olurdu da, daha sahip olacağından bile emin olmadığı bir şeyi istemezdi? Gelgelelim, elbette ona *sahip olmak* üzereydi. Bedeni –hamile kadınlarda zamanla görüleceği üzere– büyüdükçe büyüdü. Her zaman kadife kadar pürüzsüz olan teni kabarcıklı bir hal aldı, yüz hatları kütleşti; yüzü su toplamış ve gerilmiş gibiydi.

Meridian, Eddie'yi de pek fazla düşünmezdi. Her sabah kocası tarafından yüzüne üflenen nefeslerle uyanır ve onun aslında kim olduğunu merak ederdi. Yatakta onun yanında ne işinin olduğunu merak ederdi. Yahut seviştikten sonra Eddie'nin yanında sakince uzanır ve adamın güzel genç bedeninden gelen harikulade sıcaklığın tadını çıkarırdı. Bunca siyaha yakın, bunca ışıldayan ve sağlık fışkıran, şimdilerde bunca *ince* olan beden onun yanındaydı. Meridian onun sıcaklığına bayılırdı; buna, yani onun şefkatine kavuşmak için her şeyi yapabilirdi. Kendisi her ne kadar o geleceğe bir anlam veremiyor olsa da, Eddie'nin gelecekleri için bu kadar çalışıp çabalamaya istekli olmasına da müteşekkirdi.

"Günün birinde" demişti Eddie öğle yemeğini yerken, "bizim de Mr. Yateson'ın evi gibi bir evimiz olacak. Etrafında kaktüs bitkileri bulunacak ve gök mavisi araba yolu ile maviye boyanmış süslemeleri olacak. Yemek odasında Joan Crawford filmlerindekilere benzeyen bir avize olacak. Ve ev duvardan duvara halı kaplı olacak, odaların hepsi farklı renge boyanacak."

Mr. Yateson onların okulundaki müdürdü. Adamın açık mavi araba yolu ve bunu kuşatan beton yürüyüş yolları üzerinde yüzüyormuş gibi duran yepyeni evi yağmur yağdığında geçit vermez olan bir toprak yolun arkasındaydı ve Meridian'ın aklına, bir çamur birikintisinde ayakkabılarını çıkarmış olarak duran balo kıyafeti giyinmiş bir hanımefendiyi getirirdi.

Meridian ise Eddie'nin hayallerine varla yok arası bir baş sallama hareketiyle, "Hı *hıı*" diye karşılık verirdi.

Eddie restoranda garson ve bazen de şipşak yemek aşçısı olarak çalışırdı – çok emek verir, az kazanırdı. Ve her şeye rağmen ona karşı daima sabırlı ve nazikti, koruyup kollayıcıydı. Kaygılanmışsa şayet, bu halini ona yansıtmaz, sessizliğini de karısının içinde bulunduğu "durum" ile açıklardı. Sakla-

mayı beceremediği kaygılarsa onu tedirgin eden küçük şeylerden kaynaklanırdı: Karısının ona, hatta kendine ait giysilerin ütüsünü Eddie'nin annesi kadar iyi yapamıyor olması (kadın en sonunda gelininin son hamilelik evrelerinde, onların kirli giysilerini –cuma günü tertemiz ve ağartıcıdan rengi atmış şekilde geri getirilmek üzere– her çarşamba toplayıp götürmeye başlamıştı); karısının neredeyse hiç girişemeyeceği kadar içini bulandıran yemek pişirme işi ve (dediğine göre) Meridian'ın hiç ilgisini çekmiyormuş gibi duran seks.

Bir gece Eddie onun üzerine çıktığında –çünkü onunla sevişmesi sadece saldırıya karısının sol tarafından başlamasıyla mümkün olabiliyordu– şu lafı etti:

"Ve bu gece lütfen bacaklarını sonuna kadar aç."

"Bacaklarımı açmamla neyi kast ediyorsun?" diye sordu Meridian.

"Senin bacaklarını açmak için mücadele etmek zorunda kalıyorum; bunu sen de benim kadar iyi biliyorsun. Sanki biri onları kolalayıp sımsıkı kapatmış gibi."

Meridian bacaklarını kilitlediğinin bilincinde değildi. Oysa şimdi, kocasının bu duruma dikkatini çekmesiyle onları her zamankinden daha sıkı kapattığının farkına varması bir olmuştu.

Eddie başını karısının yanındaki yastığa gömerek, "Artık o iş hiç umurunda bile değil" dedi.

Aslında, bu sonuncu kaygı Meridian'ı şaşırtmıştı. Kendisi seks konusunda hiçbir zaman ilginin yakınından dahi geçen bir duygu göstermediği hissiyatını taşıdığından Eddie'nin nasıl olup da onun sekse daha az ilgi gösterdiği kanısında olabildiğini anlamıyordu. Üstelik bir kadının sekse ilgi göstermesini *gerektirecek* bir sebep de aklına gelmiyordu. Sıcaklığı, birlikte yatakta uzanma faslını ve huzuru severdi. Kendisine bunları sağladığı için sekse katlanırdı. Seks hiç olmasaydı da kendisi aynı derecede, hatta daha mutlu olabilirdi. Fakat Ed-

die bunu anlamazdı ve zaman zaman gücenmiş gibi bir hava yaratır ve şikâyet ederdi. Meridian ise ne yapacağını bilemez ve haliyle suçu elinin altındaki herhangi bir şeye atardı: Kocaman karnına, mide bulantısına, gelen bebeğe, bebeğin doğumundan üç ay sonrasına kadar cinsel ilişkiyi yasaklayan kocakarı masallarına (annesinden öğrendiği bir gerçekti bu: Daha öncesinde yaşanan cinsel ilişki kişinin beyninde zafiyete yol açardı)...

Neyse ki, o zamana kadar Eddie seksi seven bir kadın bulmuş –bu da Meridian'ı şaşırtmamıştı– ve her gece ne kadar isterse onu alabilecek duruma gelmişti.

Fakat o sırada bile karısına karşı "iyi" idi. Onu hem "aldatıp" hem de "dövmez" ve bu da annesine, kocasının annesine, mahalledeki diğer kadınlara ve aslında, bir musibetin çifte yüzü misali her iki vakayı daima bir arada görmeyi bekleyen ve neredeyse tanıdığı herkesin içinde yer aldığı güruha göre adamın ona karşı "iyi" olduğu anlamına gelirdi.

Peki ama kendisi sekse olan ilgisini tamamıyla kaybetmiş miydi? Bilmiyordu. Tek bildiği, seksin artık hakkında bilgi edindiğini ve anladığını sandığı bir şey olduğuydu. Daha önce kendi bedeninin gücüne yönelik bir merak olmuştu bu. Üstelik, Eddie'nin sevişmesine verdiği karşılık kocasının sandığı kadar da zahmetsiz değildi.

Meridian'ın kendini Daxter's cenaze evinin –bir kilise ile sabaha kadar açık bir kafenin arasındaki tepenin üzerinde duran o devasa, kar gibi beyaz, iki katlı binanın– önünde bulmuş olduğu öğle sonralarında tam olarak amaçsızca gezindiği söylenemezdi. Daxter's'ın sahibi ellili yaşlarında obez ve yarı Beyaz bir adamdı. Rivayete göre, annesi Beyaz'dı. Ebeveynleri onun yanlarında çalışan Siyah bir adamdan hamile kaldığını öğrendiklerinde kızlarını mahzene kapatmış ve anahtarı çöpe atmışlardı. Kızı domuzlara verilen buğday ke-

peği ve az miktarda sulu sütle beslemişlerdi. Daxter doğduğunda çocuk oradaki diğer çöp ve pislikle birlikte sokağa atılmıştı. Daxter, sonradan gıda zehirlenmesinden ölen yaşlı bir kadın tarafından büyütülmüştü. Yaşlı kadın Daxter'ın verdiği ekşi ve çürük domatesleri yemişti.

Meridian on iki yaşına girdiğinden beri Daxter onun peşindeydi. Kız, cumartesi öğleden sonraları teşhir odasına yeni gelen kimseyi görmek isteyen herkes gibi cenaze evine giderdi. Daxter ise onu ayartıp içinde uzun bir divan ve iki yumuşak koltuğun bulunduğu küçük arka ofise alırdı. Meridian ilk başlarda Daxter'ın cömert olduğunu düşünmüştü: Adam, süratli ve keşif kabilinden bir dokunuş karşılığında ona şeker verirdi. Biraz büyüyüp, takriben on beş yaşına geldiğinde adam içi parayla dolu cüzdanını cebinden çıkarır ve kızın göğüslerini elediği ve onu kucağına çıkarmaya çalıştığı esnada bunu divanın üzerindeki ikisinin arasındaki yere bırakırdı. Meridian'ın tek sevdiği kısım, adamın onun meme uçlarını emdiği kısımdı ve tek bir tombul elin külotunun altına dokunmasına izin verdiği sırada adamın boğazı tıkanıyormuş gibi hissedilen nefes alıp verişlerini dinlemekten hoşlanırdı. Meridian adamın başını hararetle ve sesli bir şekilde emdiği göğüslerine bastırılmış vaziyette tutarak oturabilir ve adamdaki arzunun damar gibi sıcacık atışının neredeyse içine nüfuz ettiğini hissederdi. Fakat nihayetinde adamın obezliği ona iğrenç gelirdi. Şişman erkeklerin kısa ve güdük penisleri olduğu kulağına gelmişti. Daxter'ın penisini bir İngiliz cevizine benzer şekilde hayal ederdi.

Daxter ortalıkta olmadığı zamanlarda Meridian adamın neredeyse yakışıklı denebilecek, fakat hovarda bir karaktere ve amiyane tabiriyle, karı kız düşürmek için adeta *yalvaran* bir surata sahip genç asistanının tahnit masasının etrafında onu kovalamasına izin verirdi. Adamın kafasında başka hiçbir düşünce yoktu. Onun baştan çıkarma aracı (kendi tanımıyla) cin-

sel ilişki eylemini tasvir ederken kullandığı sesiydi. Meridian'ı arkası kendisine dönük ve sımsıkı bedenine yaslanmış vaziyette tutar, böylece penisi kızın kalçalarına dayanmış sert ve canlı bir karyola direği halini alırken kulağına fısıltıyla şunları söylerdi: "Bir düşün nasıl hissettirirdi" diye üstelerdi, meme uçlarından önce tekini, ardından ikisini sıkıştırarak "bu kocaman, siyah, uzun şeyin, uuf..." ve karyola direğini kızın bedenine bastırırdı – "yani senin içinde olduğunu. Girdiğini ve çıktığını."

Meridian ondan nefret eder, fakat cazibesine kapılmadan edemezdi; üstelik sese karşı hiçbir bağışıklık geliştirmiş değildi. Asistan, kızın memelerini mıncıklar ve onu kendi bacaklarının arasına sıkıştırır ve bedenini bastırıp öyle bir sürtünürdü ki, kızın külotu gösterdiği direncin kalıntılarından sırılsıklam olurdu. Asistan çok zekiydi ve işin aslı, onu hiçbir zaman belirli bir noktanın ilerisine zorlamamıştı, fakat her seferinde Meridian'ı küçük nasihatlerinden biriyle baş başa bırakırdı: "Tecrübe en iyisidir, *tek* öğretmendir" ve "Sadece suya bakarak yüzme öğrenemezsin."

Bir gün onun –kendisi tarafından olmasa da, Ses ya da Karyola Direği tarafından– düzülmeyi ne kadar çok istediğini, buna ne kadar hazır olduğunu bilen (kendisi öyle diyordu) Asistan başka bir kız öğrenciyi (aslında karısına bebek bakıcılığı hizmeti veren kızın ta kendisini) iğfal ederken Meridian'ın onu seyretmesi için gereken ayarlamaları yaptı. Adam o işi hasır sepetlerin depolandığı küçük barakada yaptı. Meridian seyretti, çünkü ne olduğunu merak ediyordu ve mümkünse o işi yapmadan önce öğrenmek arzusundaydı ve çünkü sıcak bir çarşamba öğle sonrasında yapabileceği daha iyi bir şey yoktu hayatında.

Asistan, bedenindeki karyola direği kızın arkasına yaslanacak şekilde ayakta durarak işe başladı. Kız on altı yaşlarındaydı ve ayağında mokasen ayakkabılar, üzerinde zarif ve küçük beyaz bir yakayla arkaya doğru çevrilmiş kırmı-

zı bir hırka vardı. Kızın küçük kahverengi elleri Asistan'ın sözcüklerindeki insanı soyup çırılçıplak bırakan özel nitelik tarafından açılıp açılmadığından emin olmak istercesine yakayı kontrol edip duruyordu. Adamın elleri başka yerlerdeydi. Çoktan hırkanın altına girmiş, meme uçlarını yoğurmaktaydılar – ardından eteğin yere düşmesiyle külotun içine giriverdiler. Sonra adam kızı yukarı kaldırıp masaya dayadı ve ayakta dikilirken onu düzmeye başladı. Derken, onu masaya çıkarıp işine devam etti. Kız, sanki kendine belletilmiş bir ritmi bozmaktan korkuyormuşçasına yapabildiği kadar süratle bir aşağı bir yukarı seri şekilde gidip geliyordu. Ses, bir makine misali daha ağır tempoyla, ustalıkla düzüyordu ve ses hiç susmak bilmiyordu. En sonunda sesi tek frekansa düşmüş, yüzü açgözlü, müstehcen ve çirkin bir hal almış adam sanki aralarında bir mesafe varmış gibi kızı seyretti. Kız yüzünü adamın göğsüne gömmeye ve zorla kollarını onun bedenine dolamaya çalıştığında Asistan onu itip kendisinden uzaklaştırdı.

Asistan daha sonra ona sahip olmayı her istediğinde kızın artık kendini ona teslim ettiğini, çünkü pek az erkeğin bildiği bir sırra vâkıf olduğunu söylemişti: Penisi ve güzelim sesi dışında hiçbir şey kullanmadan bir kadının boşalmasını sağlamanın yolunu biliyordu. Asistan'ın dediğine göre, bunlar ondaki Tanrı vergisi yeteneklerdi; bir kadavranın damarındaki soğuk kanı çekip çıkarmak için gereken bilek kıvraklığından daha fazla maharet içeriyorlardı. Peki, acaba Meridian onun performansı hakkında ne düşünmüştü? Meridian, tek bir şartla buluşmalarına devam etmeye hazırdı, adama öyle dedi. Adam boğazı için bir limonu emerken, "Neymiş o?" diye hevesle sordu. "Beni kollarına alırsan şayet" dedi kız kayıtsızca, "hiç konuşmayacağına dair söz vermen gerekiyor."

Tabii ki, Eddie'yle ilişkisi başladığında Daxter'dan ve Asistan'dan vazgeçmişti – yani, bu da ilişkinin hemen başın-

da olmuş değildi. Onun suçu Eddie'yi keşfetmek, onun kendisinden neler istediğini öğrenmek uğruna adamları kullanmaya teşebbüs etmekti ve yine de, onların hoyrat ellerini bedeninin her yanında gezdirmesi ve kendisinin de gösterip de vermemek dışında adamlarla bir şey yapmayı reddetmesi görünüşe bakılırsa onu genç kocasıyla ebediyen ayrı düşürmüştü. Zira, bunu ne kadar çok arzularsa arzulasın, kendisi – yani bedeni– hiçbir zaman *teslim olmaya* niyetli değildi. Hazdan şüphe duyuyordu. Ona yaklaşabilir, ona yoğun bir özlemle bakabilirdi, fakat geri çekilmekten kaçınamazdı.

Üstelik, Eddie'nin ondan samimi beklentisi "ilgi"den fazlası değildi. Meridian daha fazla bir şeylerin olabileceğini sezinliyordu; fakat Eddie için yaşadığı hazzın karısına da haz vermesi yeterliydi. Bunu anlamış insanlar olarak, kendi aralarında hiçbir zaman Meridian'ın tutumu ötesine geçen bir şey konuşmadılar.

Mutlu anne

Meridian bir buçuk gün ağır doğum sancıları çekti. Sonrasında, bebek eve getirildiğinde onu bir ay boyunca nefessiz bırakan, avazının çıktığı kadar bağırmasına ve annesinin uykudan mahrum kalmasına yol açan ağlama nöbetleri geçirdi. Meridian o kadar bitap düşmüştü ki, doğru düzgün düşünmek yahut herhangi bir şey düşünmek için çaba göstermek bile nafileydi. Çocuğa bakmak, sahip olduğu her şeyi alıp götürüyordu ve bunu yapmak mecburiyetindeydi; bedeni kendi arzularıyla değil, oğlunun feryatlarıyla eyleme geçiyordu. Gecenin bir yarısı sallana sallana oğlanın beşiğine giderken "Demek ki bu" diye kendi kendine söylendi, "esaretin ta kendisiymiş." Haline isyan ederek, her gece tam da bebeğin çığlıkları koyuvermesinden önce, aklından onu katletme yöntemleri geçirmeye başladı.

Eddie'nin satın aldığı sallanan sandalyede oturur ve onu kazıyarak hayatından çıkarmaya can atan parmaklarıyla oğlunun sırtını okşardı. Oğlanın kendisinden daha bile çaresiz olduğunun farkına varmıştı varmasına, fakat çocuğun altını –şişman kahverengi bacaklarını sertçe çekip yukarı kaldırmak suretiyle– baştan savma bir şekilde değiştirirdi, çünkü bebek babasına benziyordu ve ziyarete gelen herkes de annesinin onu sevdiğini farz ederdi ve çünkü oğlanın ona bir prangadan başka herhangi bir his verdiği yoktu.

Öz çocuğunu katletme düşüncesi en nihayetinde ona da

korku verdi. Bunu bastırmak için tamamıyla bilinçli şekilde kendini öldürme yöntemleri tasarlamaya başladı. Kendini kaskatı ve her şeyden habersiz, başı bir fırının içine sokulmuş vaziyette hayal etmek ona hoş bir biçimde kafa dağıtıcı geliyordu. Ya da fırının dışındaki serin bir yerde, ağzının tepesinden bir delik açılmış halde olmak. Ölülerin huzuru ona hakiki anlamda kutsal bir şeymiş gibi geliyordu ve kendisi her geçen gün ona yaklaşmanın yeni bir yolunu planlıyordu. İntihara ve onun düşüncesine gitgide artan bir şekilde bel bağlamış olması sayesinde işini gücünü gayet güzel görebiliyordu. Herkes ona örnek bir genç anne olduğunu, pek olgun ve pek sakin davrandığını söylüyordu. Bu da hoşuna gidiyordu, çünkü söylenenler çok eğlenceliydi. Övgülerden keyif alıyordu. Sırf hoş mizacına yönelik daha çok iltifat alabilmek uğruna, yüzüne gitgide daha sıcakkanlı bir ifade yerleşirken kıkırdamaya başlardı.

Meridian beyninin içine tünemiş bir şeyin uçup gitmek üzere olduğu hissiyatındaydı. Eddie eskisi gibi restorana gider, çalışır, eve gelir (ya da eve gelmez), yemek yer, uyur, sabahleyin okula giderdi. Oğlunu severdi ve ona iyi davranırdı. Bebeğe bildik saçma sapan armağanlar satın alır, onu annesine babasına gösterip fiyaka yapar, altı haftada bir fotoğraflarını çekerdi ve hatta, onun altını değiştirmeyi bile öğrenmişti – gerçi, arkadaşları ziyarete geldiğinde bu konudaki uzmanlığını reddederdi.

Meridian kimi zaman niçin Eddie'yi hâlâ sevmediğini merak ederdi. Bu durum ona hayret verirdi. Eddie hâlâ yakışıklıydı, hâlâ kadınlar onun peşinden koşuyordu (şimdiye kadar birkaçı en azından bir süreliğine onu tavlamıştı) ve karısına hem şefkat, hem de saygı çerçevesinde muamele ederdi. Fakat birlikte yaşadıkları süre uzadıkça Eddie'nin –tıpkı adı gibi– hiçbir zaman yetişkin olamayacağı minvalindeki feci düşünce onda gitgide daha fazla saplantı halini almıştı. Onun

daima bir oğlan çocuğu olarak kalacağı düşüncesindeydi. Bir erkeğin neye benzemesi gerektiği konusunda fikri olmasından kaynaklanmıyordu bu düşünce; bu konuda bir fikri yoktu. Tek bildiği, geçmişte çıktığı ya da arkadaşlık kurduğu oğlanlardan hiçbirinin erkek olma kapasitesine sahip gibi görünmedikleriydi. Bu insanlardan önce ilk sıradakinin, ardından başka birinin gelecekteki durumunu zihninde canlandırdı. İkisi de yaş almıştı, fakat hâlâ oğlan çocuklarıydılar. Onları sadece –görünürde bundan epeyce farklıymış gibi dursalar da– Eddie'nin restoranda bulunduğuna benzer konumlarda hayal edebiliyordu. Bir şeyleri getirip götürürken ve taşırken ve kibarca kendi üstlerindeki birinden emir beklerken hayal edebiliyordu. Onlardan birini, mesela yerel bir bankanın müdürü olarak hayal edemiyordu.

Bu durum onun üzerinde bir tür atalet yaratırdı. Tekrar aktif duruma geçemezdi. Kendi evinde bir amaç doğrultusunda hareket edemezdi. Hareket etmenin faydası neydi?

Gelgelelim, eleştiride bulunabilirdi. Ve o da her şeyde bir kusur bulmaya başladı. İlk önce bunlar küçük şeylerdi. Başlangıç faslı şöyleydi: Neden Eddie'nin pantolonları ile gömleklerinin ikinci kez giyildikten sonra kolalanması ve ütülenmesi gerekiyordu? (Bunlar olurken Eddie'nin annesi onların çamaşırlarını yıkama işine son vermişti.) Annesinin "bunu *daima* yapmış olması" yahut onun "temiz giysilere *alışkın olması*" Meridian'a makul bir cevap gibi gelmezdi. "Ne olmuş yani?" diye cevap verirdi Meridian, kendisi de aynı durumdaydı. Fakat giysilerini değiştirmeden iki günden uzun süre kullanmayı öğrenmişti. İç çamaşırları dışında. Peki niçin, diye merak ederdi, Eddie duşunu bu kadar uzun bir sürede almaya ve banyoyu, Meridian tuvaleti kullanmak niyetiyle içeri girdiğinde saçlarının buhardan mahvolmasına yol açacak kadar yoğun bir sis bulutu altında bırakmaya mecbur muydu? Ve acaba Eddie hâlâ basketbol oynuyor muydu? Formda

kalmanın bir anlamı var mıydı? Bunun kendisine ne menem bir iyiliği dokunacağını sanıyordu ki?

Daha ciddileri şöyleydi: Meridian kocasının hâlâ okula devam ediyor olması ve kendisininse okula gitmemesine rağmen onun kitaplar yahut dünya hakkında hiçbir şey bilmezmiş gibi davranması gerçeğinden nefret ederdi. Kendisi sadece televizyondaki yarışma programlarını izleyerek Eddie'nin bildiklerinden daha fazlasını öğrenmişti.

Eddie, dediğine göre, "eğitim" ile değil, okulu bitirmekle ilgileniyordu. Meridian bu cevaptan hiç hazzetmezdi, çünkü bu yanıtın içinde gizlenen hakikati bilirdi. Ayrıca bunun müdürden birinci sınıf öğrencilerine kadar herkesin amacı olduğunu da bilirdi. Aslında, "okulu bitirmek" ile "eğitim" aynı anlama gelirdi. Buradaki mesele, kendisi artık okula devam etmediğinden eğitime inanmıyor olması değildi. Okul can sıkıcı bir yerdi, fakat Meridian bilgi edinmekle ortaya çıkan ve şu anda katiyen başına gelmeyen o aniden parlayan ışımalar halini zaman zaman sadece oradayken tecrübe etmişti.

Sepia, Tan, True Confessions, Real Romances ve *Jet* okurdu. Bu dergilere göre, kadın içinde zihin olmayan bir beden, bir cinsellik yaratığı, üzerine takma saç ve takma tırnak asılabilecek bir şey demekti. Yine de, bu dergiler evliliğinin yıkılma aşamasında olduğundan kesinlikle emin olmasını sağladı. Meridian onu saran mutat aldırmazlık sisinin içinde bu farkındalıkla birlikte yaşamaya başladı. Ne var ki, kopuş çıkageldiğinde onun korktuğu ve kimi zaman umut ettiği gibi tahripkâr olmadı. Aslında, hemen hemen hiç farkına varmadığı bir şekilde ortaya çıktı. Hararetli bir tartışma, kavga dövüş, çanta toplama ya da kapıları çarpma sonucunda durup dururken gelmemişti kopuş. Kimi diğerinden daha büyük, kimi diğerinden daha küçük parçalar halinde gelmişti. Eddie'nin açısından kâh evden uzakta geçirilen bir gece, kâh üç-dört gün eve hiç uğramama ve bebeğe olan sevgi dolu il-

gisinde yavaş yavaş bir azalma şeklinde gelmişti. Bu, onun açısından Meridian'ın sezinlediği yegâne hesap kitap belirtisiydi. Eddie doğal olarak bebeğin annesinde kalacağı varsayımında bulunuyordu (bu, sonuçta benzeri anlaşmaların *her daim* yapılageldiği modeldi) ve ne onu, ne de bebeği çok fazla görmek gibi bir niyeti yoktu. Meridian'ın tarafındaysa yalnızca içinde bulunduğu ataletin devamı, herhangi bir şey için çaba harcamaya dair bir isteksizlik söz konusuydu.

Eddie'nin onu terk ettiği gün Meridian kendi evlerinden fazla uzak olmayan ve mevsimin neredeyse yaz olması sebebiyle bütün pencere ve camları açık olan bir evin önünden geçti. İnsanlar, genç insanlar her yerdeydi. İçeride aylak aylak geziniyor, dışarıdakilere sesleniyor, (kendi yaşıtı olan çocuksuz genç insanların artık ona hep göründüğü şekilde) dertsiz tasasız bir görüntü çiziyorlardı ve buna rağmen Meridian'ın ısrarlı bakışları haricindeki bir dış gözetime duyarlıymış gibi bir halleri de vardı. Fakat kendisi sokakta yürüyen tek insandı. Ve oraya bakmak için durmuştu, çünkü burası bir Siyah mahallesindeki Siyah bir ailenin eviydi ve orada birtakım Beyaz genç insanlar vardı. Ve genç insanların hepsi de tuhaf kıyafetler giyinmişlerdi ve üstlerindeki iş tulumları ve kaba saba ayakkabılarla sahici, gülünç ve eski moda bir halleri vardı. Hatta genç kızlar bile (ve uzun kahverengi saçları olan beyaz bir genç kız Meridian'ın dikkatini çekmişti) ön kısmında *göğüslükler* bulunan iş tulumları giyinmişlerdi.

Eddie'nin evden taşınması enine boyuna düşünülmeyi hak eden bir şeydi. Meridian, her nedense, zihnini kocasının evi terk ettiği gerçeği üzerinde yoğunlaştıramıyordu. Bunun hangi anlama gelebileceğini derinlemesine idrak edebilmiş değildi. Kocası bir daha dönmemek üzere *gitmiş miydi* yani? Gerçekten bütün giysilerini –hatta, buzdolabında dertop edilmiş şekilde duran kolalanmış, ama ütülenmemiş gömleklerini de– almış mıydı? Ve uykudan uyandığında bebekle kim oy-

nayacaktı? Okul ile iş arasında ayıracak birkaç dakikası olması durumunda bunu genellikle Eddie yapardı.

Şimdi, Meridian kayıtsız bir ruh haliyle oturmuş boş gözlerle televizyona bakıyordu. Şehirde, tam da o evde başlatılacak ve bir şekilde kırsaldaki insanlara ulaştırılacak bir seçmen kayıt gezisi (bunun ne olduğunu merak etti) düzenlenecekti. Yerel halktan Siyahlara ve gönüllülere ihtiyaç vardı. Bir grup genç adam bu açıklamayı şaşkın bir hali olan ve haberi sunarken mendiliyle mikrofonun üstünü kapatan (Beyaz) bir haberciye yapmıştı; haberci kendisi konuşurken mikrofonun üstünden mendili kaldırıyordu. Siyahlar –öz annelerini vurmamışlarsa ya da patronlarının ninesine ya da dedesine tecavüz etmemişlerse şayet– haberlerde hiçbir şekilde yer almazlardı ve basın toplantısı düzenleyen bir Siyah ya da Siyah insanlar duyulmuş şey değildi. Fakat bu durum Meridian'ın ilgisini çekmiş, olanca şaşırtıcılığına rağmen, dikkatini üstünkörü de olsa toplamasını sağlamıştı. Elleri, o anda bile içinde öldürme dürtüleri uyandıran bebeğiyle oynarken kafasının başka bir yerde olmasını sağlamıştı. Onun o yumuşacık, pürüzsüz, çaresiz boğazını sıkmak, o kıvırcık kafasını bastırıp bir küvet dolusu suyun altına gömmek, açlıktan ölsün diye odasına kilitlemek. Bebek ona korkuyla bakıyor, hüzünlü gözlerle çevresine bakınıp babasını arıyordu. Meridian sadece televizyondaki Siyah çehreleri ve kendi evinin çok da uzağında olmayan o evi düşünmeye zorladı kendini.

Ertesi sabah yatağında uzanmış, erken saatteki haberleri seyrederken karşısına tekrar evin fotoğrafları çıktı – görüntünün eskisinden tek farkı, evin artık filmden başka hiçbir yerde var olmamasıydı. Ev geceleyin, sabaha karşı üç ve dört sularında atılan yangın bombaları yüzünden yerle bir olmuştu. Patlayan bombalar sadece evi değil, o sokaktaki bütün evleri ateşe vermişti. Üç küçük çocuk yaralanmıştı – hayır, ekranın altındaki bir son dakika haberi onların öldüğünü bildiriyordu;

birkaç yetişkin yaralanmıştı. Kendisinden haber alınamayan bir yetişkinin öldüğü tahmin ediliyordu. Diğerleri bir yolunu bulup kaçmışlardı. Anlaşıldığı kadarıyla, oradakilerin dışarı diktiği nöbetçi evin birkaç metre ötesinde duran bir pikabın sesi konusunda onları uyarmış ve sonra da herkes birkaç dakika içinde koşarak mekândan uzaklaşmıştı.

Bu durum, yani o insanların bir nöbetçi dikmiş olması onu derinden etkilemişti. Neden bir nöbetçiye gerek duymuş olabilirlerdi? Ardından, daha isabetli bir soru geldi: Nasıl olmuştu da bir nöbetçiye gerek duyacaklarını *bilmişlerdi*? Yoksa, onun bilmediği bir şeyler mi biliyorlardı? Kendisi ömrü boyunca bu kasabada yaşamıştı, fakat evin bombalanacağını öngörememişti. Muhtemelen bu, daha önce bunun benzeri hiçbir şeyin yaşanmamış olmasından kaynaklanıyordu. Yani, bu kasabada yaşanmamış olmasından kaynaklanıyordu. Yoksa *yaşanmış* mıydı? Meridian'ın aklına önceki gece rüyasında Kızılderilileri görmüş olduğu geldi. Onları hepten unutmuş olduğunu düşündü.

Ve böylece 1960 Nisanı'nın ortasındaki bir gün Meridian Hill daha geniş ölçekteki dünyanın geçmişine ve şimdiki zamanına dair bir farkındalık sahibi oldu.

Bulutlar

Bombalama olayı sonrasında her sabah adı Eddie Jr. olan çocuğu o günü amcasıyla, yani Eddie'nin daha üç yaşındaki küçük erkek kardeşiyle birlikte geçirsin diye oraya götürmeye başladı. Eddie'nin artık kırk dokuz yaşına gelmiş olan annesinin kendine dair cinsel gerçeklerden birini yanlış yorumladığı şüphe götürmezdi: Kadın bu kadar geç gelen bir bebeği planlamış olduğunu söylediğinde Meridian hiçbir zaman ona tam anlamıyla inanmamıştı. Eddie Jr. yanında olmaksızın, artık masrafları kayınpederi ve kayınvalidesinin para desteğiyle karşılanan eve döner ve ayaklarını havaya kaldırıp arka taraftaki yatak odasının pencere pervazına dayardı. Pencere, aralıktan marta kadar süren kısa kış dönemi dışında genellikle yeşil olan küçük ve etrafı çevrilmiş bir arka bahçeye bakardı ve Meridian ilk başlarda ne yaptığının bilincine varmaksızın içinde bulunduğu durum üzerine derin düşüncelere dalma girişiminde bulundu. İlk önceleri bu olay, geçmişte hiç olmamış bir zamana, bir baygınlığı andıran dört başı mamur bir huzur zamanına düşmekten farksızdı. Bedeni dinlencedeyken duyuları durmuş gibiydi; sadece kafasının içinde bir şey hissediyordu, ki bu bir hafiflik duygusuydu. Bir davulun içindeki havayı andıran bir hafiflikti bu. Kafasının içindeki hava ilk başta sırf düşünceden ibaretti. Saatler boyu dışarıya bakarak, fakat rüzgârda eğilen pikan cevizi ağaçlarını, mavi bulutlu göğü ya da çimenleri görmeden pencerenin karşısında otururdu.

Saat üç olduğunda kenardaki bir pencereye geçer ve okuldan eve dönen çocukların önünden yürüyerek geçmesini seyrederdi. Bedenleri kadın bedenlerinin biçimini almaya başlamış genç kızları seyrederdi. Onların rüzgâra karşı eğilişlerini ya da kitaplarını, bir savunma, hatta neredeyse bir utanç belirtisi olarak önlerinde tutuşlarını seyrederdi. Bunun korkunun bir yansıması olduğu muhakkaktı. Derken, yaşı biraz daha büyük olanlarda bedenlerinden duyulan gururun ilk emareleri ortaya çıkardı; öyle ki kızlar hakiki rüzgâr yahut hayali rüzgâr karşısında eğilmez, fakat göğüsleri mümkün olan en belirgin hali alacak şekilde dik durur ve abuk sabuk, amaçsız kahkahaları ve şamatalarıyla genç taylar misali kişneyerek sürüler halinde onların yanı sıra koşuşturan ve önlerine geçen oğlanlar genç kızlara cüretkâr bakışlar gönderir, sırıtır ve dalga geçer ve onlara hem mahcubiyet, hem de zevk bahşederlerdi. Fakat Meridian, bedenlerindeki olanca kendinden eminliğe rağmen kızların bir düşün içinde korunmuş olarak hareket ettiklerini düşünürdü. Önlerinde at koşturan oğlanlarla pek az ilgisi olan bir düştü bu. Zira kızlar, onları net bir şekilde değil, kendilerinin içinde yaşadıklarından farklı bir dünyada olabilecekleri halleriyle algılarlardı. Meridian'ın kendisinin de film gösteriminde geçirilen cumartesi öğle sonraları ve akşamları dışında o yıllara dair hiçbir şey anımsamıyor olmasına da açıklık getirebilirdi bu. Çünkü o şamatalı, at gibi koşuşturmalı yılların içini her şeyden daha çok dolduran olay film gösteriminin ta kendisiydi.

Filmler: Rory Calhoun, Ava Gardner, Bette Davis, Slim Pickens. Sarışınlara karşı esmerler ve Kızılderililere karşı kovboylar, kötü ve daha karanlık adamlara karşı iyi adamlar. Bu fantezi dünyası okuldaki öbür dünyayı –tüm monotonluğu ve bunaltıcılığıyla– katlanılabilir kılardı. Önünden geçerken seyrettiği genç kızlar, genel itibariyle iyi yetiştirilmişlerdi. Kibardılar, tatlıydılar, akıllıydılar. Sadece, on iki ila on

beş yaşlarında kendi hayatlarını yaşadıklarını bilmez, başka birinin hayatını yaşadıklarını sanırlardı. Onlar da hayran oldukları sinema oyuncularının hayatlarını yaşamaya uğraşmışlardı ve o hayatlar hayal ürünüydü. Seyrettikleri ve kendileri gibi olmaya çalıştıkları Beyaz insanlar –aktörler– bile o hayatları yaşamazlardı.

Penceresinin önündeki genç kızlar işte böyle devinirlerdi mutlu sonların olduğu rüyalarda; her şeye sahip kadınların, dünyayı idare eden erkeklerin olduğu rüyalarda. Kendisi de öyle yapmıştı.

Gel gör ki, bulutlar kadar gelişigüzel ve gelip geçici olan bu düşünceler sadece çok büyük bir soğandaki kabuğun dış katmanıydı.

Meridian daha on yedi yaşındaydı. Liseden terk bir öğrenci, terk edilmiş bir eş, bir anne, bir gelindi. Hal bu olunca, akşamüstü vakti kayınvalidesine gider ve kendi evine dönmek istemeyen çocuğu oradan alırdı.

İyinin kazanılması

Annesinin hayatı bir fedakârlıktı. Her ne kadar (mevcut şartlar altında olabildiği kadar) haysiyet içerirse içersin, hayatın içinden körlemesine, tahammüllü ve düşe kalka ilerlenen bir geçişti. Kendi ailesinde, mahallesinde ve kilisesinde olup bitenlerin çok ötesindekileri anlıyormuş gibi bir hali yoktu kadının. Uzun bir süre makul olmayan biçimde tahrik edilmemişse şayet herhangi bir şeye karşı aşırı tutumlar almazdı. Derken kadın içindeki hıncı zar zor anlaşılabilen şikâyetler halinde döküp saçardı – peki ama annesi nelerden şikâyet *etmişti*? Kiliseden, şikâyet etmemişti, çünkü kilise binasının – harcın ve tuğlaların– kutsal olduğuna inanırdı; bu kutsiyetin yıllarca kutsal metinlerin ve ateşli duaların okunmasıyla aşındığına, dolayısıyla kutsiyetin duvarları artık boya misali kapladığına inanırdı. Kilisenin, sözcüğün hakiki anlamıyla, Tanrı'nın evi olduğunu düşünürdü ve kapıdan içeri girdiğinde O'nun varlığını hissettiğine inanırdı; tekrar dışarı adım attığında içinde farklı bir his olurdu, annesi buna inanırdı.

Kiliseyle ilgili olarak yolunda gitmeyen pek çok şey vardı elbette. Bunlardan bir tanesi vaizin çoğu zaman anlaşılabilir olmamasıydı. Başka bir deyişle, kullandığı sözcükler anlaşılabilir değildi, cümleleri anlaşılabilir değildi. Annesi yıllar –tamı tamına otuz yıl– boyunca her pazar bu adamın (artık o sırada kim vaaz veriyorsa) Tanrı'nın sözlerini ve bilgeliğini onun içine aşıladığına ikna olmuş bir halde orada otur-

muştu, oysa hakikat iki cümleden birinin anlaşılamaz olduğuydu. Vaizler ritmik, genellikle heybetli ve her daim tutkulu olan monoton bir sesle vaaz verirlerdi. Kadim metinlerden incelikli çağdaş örnekler yaratırlardı. Onlar müzisyendiler. Şairdiler. Kadın canlanır, ruhu iyi olmak adına duyulan bir arzuyla büyürdü. (Zira, bildiği kadarıyla, kendisi bunları net bir şekilde duysun ya da duymasın, bütün Tanrı kelamının insanı götürdüğü yer burasıydı.) Onlar İyi'nin kazanılmasına götürürlerdi insanı. Bir doğruluk dürüstlük haline götürürlerdi. İsa'nın doğumu ve çarmıha gerilmesi (bunlar da tarihte birbirlerine o kadar yakın zamanlarda meydana gelmiş gibiydiler ki, İsa'nın bir çocukluk yaşayıp yaşamadığı aklına takılırdı) ve Hezekiel'in tekerleğindeki mucize (ki bunun anlamı, uçaktan bile önce insanın sadece inanca sahip olması durumunda ayaklarını yerden kesebilmesinin mümkün olduğuydu) ve (ne yazık ki, artık var olmayan bir ırk olan) İsrailoğullarının Musa'nın komutası altında gerçekleştirdiği Mısır'dan Çıkış konusunda temel bilgiler haricinde pek fazla şey öğrenmemişti. Şarkıları anlardı. Onlar her günahkârın bizzat azarlanma riskine girmeksizin kendi günahlarını şarkılarla göğün yüksek katlarına iletmesine olanak tanırlardı.

Mrs. Hill siyasete dair herhangi bir şeyden şikâyet etmezdi, çünkü siyaseti anlamak adına hiçbir arzusu olmamıştı. Hayatında hiç oy vermemişti. Meridian ise etrafa saçılmış pankartların ve uzun insan kuyruklarının eşlik ettiği oy verme günlerinin özellikle, asık suratlı ve gergin bir halde iç sıkıcı bir görüntüsü olan ve etrafı perdeyle kapatılmış kutuların içinde kaybolan ve saniyeler sonra fazlasıyla rahatlamış olarak dışarı çıkan Beyaz halk için yapılan bir tür tuhaf festival kutlaması olduğunu düşünerek büyümüştü. Ve Mrs. Hill çocuklarının eğitimi konusunda da şikâyet etmezdi. Onlara eğitim verebilmek için öğretmenlerin fevkalade nitelikli (yani, kendisinden daha nitelikli) olması gerektiği dü-

şüncesindeydi. Kendini artık onlardan biri olarak görememesi ve onların da evlerini kötü çekip çeviren kadınlar olması sebebiyle öğretmenleri hakir görüyorduysa bile bunu büyük bir özenle kendine saklardı. Öğretmenlere bir toplumsal sınıf olarak saygısı vardı, ancak onları birey olarak küçük görürdü. Aynı zamanda, onların hatasızlığına inanmak isterdi. Aksi halde, öğretmenlerin üzerlerindeki giysileri, saçlarını şekillendirme yöntemlerini ya da konuşma biçimlerini yahut daha az eğitimli erkeklere karşı gelmelerini ve çoğu zaman onlara baskın çıkmalarını sağlayan otoriteyi taklit etmeyi göze alamazdı.

İşin aslı, annesi sadece –kendi düşüncesine göre– taşıdığı kusurlarla onun başka alanlarda var olabilecek her türlü kusura dair cehaletini fazla fazla telafi eden kocasından şikâyet ederdi.

Çocuklarının giysilerini ütüleme işine onları açıkça sevmeye vakfedebileceği enerjinin tamamını harcamıştı. Çocukları her gittikleri yerde iki dirhem bir çekirdektiler. Kaskatı, neredeyse hiç esnemeyen giysilerinin içinde annelerinin öfkesinden damıtılmış kolanın içine hapsolmuşlardı ve kadını üzecek nemli temas kırışıklarının oluşmasına meydan vermemek için her şeyle aralarına mesafe koymaya mecburdular.

Uyanış

Bombalama olayından bir ay sonra Meridian bir evin bahçe kapısından içeri girdi ve kapıyı çaldı.

Orada kendisine boş gözlerle bakan esmer genç adama, "Gönüllü çalışmaya gelmiştim" dedi.

Ne için gönüllü çalışmaya gelmişti? Kafasında hiçbir somut fikir yoktu. Bombalama olayındaki bir şey onu cezp etmişti; evin yok olup gitmesi, bu yıkımı öngörmüş olan bilgi. Bu zihinler, bu insanlar neye benzerdi acaba?

Kapıyı açan oğlan, "Swinburn" dedi, "bak yüce Tanrı yüzümüze bakmış ve bize ne göndermiş" dedi. Gözlüğünün arkasında şiş kahverengi gözler olan kısa boylu ve tıknaz bir çocuktu bu. Tebessümü sıcak ve içtendi; Meridian'ın önü sıra odaya girdiği esnada tasmasından tutulmuş köpeği çekiştiren bir adam gibi çok hafifçe öne eğilmesi ve başını sallaması kızın gözünden kaçmadı.

Swinburn odanın arkasında ve pencerenin yakınında duran bir masanın karşısında ayağa kalktı. "Tanrı'ya şükürler olsun" dedi. "Allah razı olsun ve hamdolsun. Hanımefendi, buraya gel de sana bir şey sorayım. Daktiloyla yazı yazabilir misin?"

Sabah bulantıları (onun açısından bu, gün boyu süren bulantı demekti) çekmeye başlamadan önceki üç ay boyunca daktilo dersleri almış olan Meridian, "Hayır" dedi.

"Çabuk öğrenebilir misin?" Diğer ikisinden yaşça daha büyük olan genç bir adam kapı girişinde duruyordu. Adam sa-

bit, soğuk, ölçüp biçen gözlerle ona bakıyordu ve elinde birtakım kâğıtlar vardı. Meridian onun yüksek kemerli, sivri ve fotoğraflarını görmüş olduğu Etiyopyalı savaşçıların yüzlerinden fırlamış gibi duran burnuna bakmaktan kendini alamadı. Burnunun fevkalade asil durduğunu ve genç adama kibirli bir görüntü verdiğini düşündü. Adamın üstünde blucin ile polo yaka bir tişört vardı ve tişörtünün önü düğmelerle kaplıydı. Üzerinde çok sayıda düğme bulunması bu kadar serinkanlı, bu kadar ciddi bir adam açısından acayip ve fazlasıyla hoppa bir görüntü yaratıyormuş gibi gelmişti Meridian'a. Gerçi kendisi de böyle düğmeleri olsun isterdi. Adam ona yaklaştığında, tokalaşan siyah bir eli ve beyaz bir eli gösteren kocaman düğme Meridian'ın özellikle hoşuna gitti – ne var ki, renkler mat olduğundan düğmeye yakından bakıldığında eller hiç de tokalaşıyormuş gibi görünmüyor, sadece birbirine değen avuçlar yahut birbirinden kayarcasına uzaklaşma eylemini gerçekleştiren ellermiş izlenimi bırakıyorlardı.

"Evet" dedi Meridian, "öğrenebileceğimi sanıyorum."

Swinburn adını taşıyan adam önündeki daktilonun tuşlarına vurarak bir şey yazmakla meşguldü; ince sırtı öne eğilmişti ve rengi atmış gömleğinin altından kaburga kemikleri seçilebiliyordu. Teni çok koyu bir kahverengiydi ve etli, düzgün kıvrımlara sahip dudakları ve onları iyice büyüten sapsız gözlüğünün ardından bakan iri gözleri vardı. Konuştuğunda, göğüs kafesindeki incecik boşluktan çıkan kalın sesi olağanüstüydü. Sesinin rengi öylesine kalındı ki, ses odadaki nesneleri tangırdatıyormuş gibi bir duyguya kapılıyordu insan. Daktiloyla yazı yazarken bir hata yaptığında kısa ve sert saçlarını çekiştiriyordu. Şimdiyse, Meridian'ın kendisine baktığını bildiğinden tuşlara vurma işini daha da hızlandırmıştı, fakat çok geçmeden yaptığı hataların çokluğu yerinden fırlamasına ve sandalyesini Meridian'a teklif etmesine yol açtı.

"Adımı öğrenmek istemez misiniz?"

"Ah" diye gürledi Swinburn. "Kusura bakma. Sorun şu ki, bombalama olayından beri işimiz başımızdan aşkın. Başka bir ev bulmak, para toplamaya çalışmak filan... Benim adım ise, ah, Swinburn, (öbür genç adamlardan birine işaret ederek) şu da Chester Gray."

"*Et je m'appelle*[6] Truman Held" dedi, burnuyla dikkat çeken genç adam.

Diğer ikisi ona güldüler: "Uyaklıymış da!" dediler. Ama Meridian şaşkına dönmüştü. Kendisine gülüyor da olabilirlerdi, çünkü söylenilen şeyi anlamamıştı. Onlara kendi adını söyledi, adamlar homurdandılar ve dönüp gittiler; bir tek Swinburn orada kaldı.

Meridian'ın yanı başında ayakta durarak, "Bu sadece bir dilekçe" dedi. "Bombalama olayından haberin var mı? Yerel halktan kaç kişinin protesto amacıyla şehir merkezine yürüyüş yapmaya sıcak baktığını öğrenmek istiyoruz. Sen yalnızca benim oraya yazdıklarımı daktiloya çek ve ben de onu alıp okula götüreyim ki teksir makinesinde çoğaltıp çoğaltamayacağımı öğreneyim."

"*Bizim* okulu mu kastediyorsun?" diye sordu Meridian.

"Tabii ki" dedi Swinburn.

"Orada bunu yapmana izin vermezler."

"Nedenmiş o?" diye sordu Swinburn.

"Nedenini söyleyemem" dedi Meridian, "tek bildiğim, bunu yapmayacaklarıdır. Paskalya yumurtası avında şort giymemize bile izin vermiyorlar."

"Neyse, sen yine de yaz" dedi Swinburn. "Şu ya da bu şekilde yeterli sayıda kopya çıkaracağız artık."

Meridian sırtı ortadan ayrılacakmış gibi olana ve gözleri ağrıyana kadar daktiloda yazıp durdu. Daktiloda yazma işinde berbattı ve kullandığı kâğıt miktarından dolayı utanç için-

6. (Fr.) Ve benim adım. (ç.n.)

deydi. Bir saat sonra, zenci sözcüğünün üzerine bir "e" harfi koymuş olmasından başka dilekçenin kusursuz bir kopyasını çıkarmayı başarmıştı.

Swinburn bitmiş ürünün güzelliğine umarsızca halel getirecek şekilde "e"nin üstünü kalın, küt uçlu bir kalemle çizerek "Sorun yok" dedi, "ihtiyacın olan tek şey pratik."

Savaş yorgunluğu

Truman Held, Meridian'ın hayatında önem taşımaya başlayan Sivil Haklar çalışanlarından –onlara verilen ad buydu– birincisiydi; gerçi, kendisi ilk karşılaşmalarından aylar sonra bu durumun ayırdına varmıştı. Ve bu da, yerel tutukevi önünde gösteri yaptıkları için önce Truman'ın, sonra kendisinin tutuklandığı ve ardından dayak yedikleri bir gece yaşandığında gerçekleşti.

Kiliseye yapılan bir özgürlük yürüyüşü, görevli rahip tarafından okunan bir dua, Özgürlük Şarkıları, (çoğunlukla tutukevinde Siyahilerin bulunduğu kısma dair ve dehşetten Meridian'ın bedeninde kasılmalara yol açan) tanıklıklarını anlatan birkaç yaşlı kadın ve en sonunda, stratejilerinin ne olacağına dair bir plan ve "Hiç Kimsenin Beni Yolumdan Döndürmesine İzin Yok" şarkısının söylenmesi söz konusu olmuştu.

Strateji, tutukevinin bulunduğu sokağın karşı tarafında daha önce tutuklanmamış insanlar tarafından mumlarla yapılacak bir gece yarısı yürüyüşünden ibaretti; Truman, daha önce içeri alınanlardan biriydi. Strateji aslında daha evvel tutuklanmamış olan her kişinin tutuklanmasına yönelikti. Bu da kasabanın Siyahlar ve Beyazlar için ayrı olarak tasarlanmış hastane tesislerine karşı yapılan bir protesto yerine geçecekti. Aynı zamanda, önceki göstericilerin hapisten salıverilmesine yönelik de bir girişim olacaktı. Fakat Meridian şarkılar söyleyerek tutukevinin karşı tara-

fındaki adliye sarayı meydanına yürürken bile bunun nasıl olup da bir sonuç vereceğine akıl erdirememişti. Şarkılar söyleyen birkaç insan tutukevinin karşısında barışçıl bir şekilde ayakta dikiliyor diye önceki göstericilerin serbest bırakılmayacağından emindi. Üstelik, tutukevi de içine daha fazla insan alamayacak kadar küçücüktü. Şimdiden ağzına kadar dolmuş olmalıydı.

Şarkı söyleyeli daha birkaç dakika olmuştu ki, kasaba bir anda yanıp sönen ışıklarla canlanıverdi. Her yandan polis araçları geliyordu. Onlarca eyalet polisi göstericiler ve tutukevi arasında bir duvar oluşturacak şekilde etraflarını sardı. Meridian polislerin *sahiden* asker tıraşlı olduklarını, *sahiden* çiklet çiğnediklerini fark etti. Ardından, tutukevinin kapısı açıldı ve önceki göstericiler şişkinlikler yüzünden biçimi değişmiş ve berelenmeler yüzünden rengi dönmüş suratlarla yorgun argın dışarı çıktılar. Truman, büyük bir acıyla hareket ederek ve eyalet polisi safları onları acımasızca meydanın dışına sürmek için acele ettirdiği sırada hiç durmadan alçak sesle küfürler ederek diğerlerinin yanı sıra topallayarak yürüyordu. Sıranın artık kendilerine geldiğini idrak etmesi Meridian'ın birkaç saniyesini aldı.

Bu sıra gözden kaybolur kaybolmaz eyalet polisleri coplarıyla vurarak ve coplarını havada sallayarak üzerlerine çullandılar. Darbelerden biri Meridian'ı yere serdi ve bedeni yerde yatarken oraya buraya koşuşturan insanların ayakları altında çiğnendi. Fakat kaçabileceği hiçbir yer yoktu. Sadece tutukevinin kapısı açıktı ve önünde bir engel yoktu. Birkaç dakika içinde şerif ve yardımcılarının onların işini bitirmek için beklediği iç mekâna dövülerek alındılar. Şerif onu saçından tuttuğu ve bir başkası da yumruk atmaya ve sırtına tekmeler savurmaya başladığı sırada Meridian kendi kafasının içinde büyük bir şiddetle bağırmak ve Truman'ın adını haykırmak haricinde çığlık atamadı bile. Ve bununla demek iste-

diği şey ona âşık olduğu bile değildi: Demek istediği, Tarih'in, eften püften meselelerin geride kalması mecburiyetini yaratan bir döneminde ve yerinde bulundukları ve mutlak şekilde birlikte olduklarıydı.

O yazın ilerleyen günlerinde, başka bir gösteri sonrasında Truman'ı kasabanın Siyahların yaşadığı kısmına çıkmayan bir sokaktan aşağı doğru yürürken gördü. Gözleri şiş ve kırmızıydı, bedeni titriyordu ve adam, Meridian'ı tanımadı, hatta onu görmedi bile. Ondaki bu tepkisizlik halinin savaş yorgunluğu olduğunu biliyordu Meridian. Hepsinde olan bir şeydi bu. Meridian da herkes kadar bitkin düştüğünden vaktinin hatırı sayılır bölümünü gözyaşları içinde geçiriyordu. İlk başlarda bir şey yolunda gitmediğinde ya da biri kırıcı sözler sarf ettiğinde yahut bazen kendi aralarında konuştukları sırada gözlerinden yaşlar boşanıyordu, hepsi buydu. Fakat artık her daim yaşlar ağır ağır ve dur durak bilmeden yanaklarından aşağı yuvarlanırken o anda yaptığı her ne ise –kapı kapı dolaşıp oy isteme, mitinglerde konuşma, spor ayakkabılarını bağlama, kahkaha atma– onu yapmaya devam ederdi. Bu durum günlerce yahut haftalarca sürebilirdi. Derken, gözyaşları bir anda kesilir ve başka bir semptom baş gösterirdi. Ellerindeki titreme ya da sol gözündeki seğirme gibi. Ya da kimi zaman bir kurşun sesi duyduğundan emin olduğu ve sırtında kurşunun yarattığı etkiyi hissettiği olurdu; bunun üzerine bedeninin yere düşmesini bekleyerek kıpırdamadan ayakta dikilirdi.

Meridian yukarı yürüyerek dışarısında musluk bulunan bir evin avlusuna gitti ve bluzunun alt kısmını suyla ıslattı. Truman'ın gözlerindeki biber gazını temizlemek niyetiyle sokağın aşağısına geri döndüğünde adam gitmişti. Bir polis arabası yalpalayarak sokaktan aşağı doğru geliyordu. Meridian bedeninin yan tarafındaki serin ve ıslak noktayı duyumsayarak ve ne yapması gerektiğine kafa yorarak sokakta dikildi.

Kasabadaki Siyah halkın büyük çoğunluğu Hareket'e en başından itibaren sempati duymuş ve Meridian'a iyi bir şey yaptığını söylemişti. Daktiloyla yazılar yazmak, okuması olmayanlara okuma yazma öğretmek, Siyahlar ve Beyazlar için ayrı tasarlanmış tesislere karşı gösteriler yapmak ve diğer çalışanlar okullarına döndüğünde Hareket evini açık tutmak iyi şeylerdi. Gelgelelim, annesi olaya sempatiyle yaklaşmıyordu.

"Benim görebildiğim kadarıyla" dedi Mrs. Hill, "o insanlarla aylaklık ederek hayatının bir yılını heba ettin. Gazeteler onların aklından zoru olduğunu yazıyor. Tanrı koyunla keçiyi, Siyahlarla Beyazları birbirinden ayırmıştır. Ve beni de onlar kadar aptalca davranışlarda bulunan bir kimseden ayırmıştır. Bir otobüsün arka tarafında oturmak *beni* hiçbir zaman rahatsız etmemiştir – hem manzaran onlarınki kadar iyidir, hem de önünden geçip duran bütün o çirkin Beyaz popolardan kurtulmuşsundur."

Meridian onu duymazlıktan gelmeye uğraşır, fakat annesi sözlerine devam ederdi: "Eğer bir adam kasabaya indiğinde çişini yapmak zorunda kalacağını düşünüyorsa, bir zahmet evinden çıkmadan önce kendi tuvaletini kullanıversin! Benim yetiştiğim yıllarda yaptığımız buydu işte!" Eninde sonunda Mrs. Hill konuşmaktan yorgun düşerdi.

Meridian'ın Hareket'in *içinde* yer aldığını annesine söylemesi uzun zaman almıştı ve söylediğinde annesi zaten durumdan haberdardı. Şimdiyse, annesini daha fazla çileden çıkarması muhtemel haberler getirmişti. Havadisi açıklamak için Delores Jones (bir diğer Hareket çalışanı) ve eskiden oyun oynadığı bir arkadaşı olan Nelda Henderson'ı yanında getirmişti. Yaptığı ödleklikti, fakat Meridian annesiyle tek başına yüzleşebilecek durumda değildi.

Lisede öğrenci olduğu dönemde Meridian'a bir test yapılmış ve yaşadığı bölge ve altyapısı göz önüne alındığında 140

IQ puanının alışılmadık derecede yüksek olduğu kendisine bildirilmişti. O sırada hamileydi, hastalıktan yatağa düşmüştü ve okuldan atılmak üzereydi; aldığı habere omuz silkmişti. Fakat şimdi, liseyi bitirmemiş olduğu halde isterse üniversiteye gitme fırsatı çıkmıştı karşısına. Mr. Yateson eşi benzeri olmayan bir şerefin kendisine bahşedildiğini, Meridian'ın buna layık olabileceğini yahut olmayabileceğini, nihayetinde iyi kızların lisedeyken hamile kalmadıklarını açıklayarak haberi vermiş ve ondan ahlaki açıdan yüksek bir standart benimsemesi beklentisinde olduğunu, zira kızın bizzat onun tarafından ekilmiş "fidan"ın üretebileceği parlak "mahsul" türünün temsili yerine geçeceğini belirtmişti.

Müdür o kadar sahiplenici bir tonda konuşuyordu ki, ilk başta Meridian adamın onu kendi parasıyla üniversiteye göndermek niyetinde olduğunu sandı. Ama durum öyle değildi. Connecticut'ta yaşayan ve her gece televizyonda yürüyüş düzenleyen ve kafalarına sopayı yiyen hallerini seyrettikleri yoksul ve cesur Siyahlardan bazılarına yardım etmek isteyen cömert (ve varlıklı) bir Beyaz ailenin liberalliklerinin ve ilgilerinin ifadesi olarak akıllı bir Siyah genç kızı bu ailenin üç kuşaktır bağış yaptığı bir okul olan Atlanta'daki Saxon College'a göndermeye karar verdiklerini anlattı Mr. Yateson.

Meridian alçakgönüllülükle, "Benim elinizdeki en akıllı öğrenci olduğumu söylemiyorsunuzdur herhalde!" dedi. Ama sonra sırf Mr. Yateson'a ait "fidan"ın "mahsulleri"nde genellikle can sıkıntısından başka bir şey üretilmemesi sebebiyle bunun doğru olabileceği düşüncesi ona eğlenceli geldi ve Meridian tebessüm etti.

Mr. Yateson bundan rahatsız oldu. "Benim zamanımda" dedi adam, "kötü davranışları ödüllendirmezdik – ayrıca komik olduklarını da düşünmezdik!"

Bunun üzerine suratında pek acınası bir tebessüm belirmiş olmasına ve başına gelen şeyden kaynaklanan sevinci

kursağında kalmasına rağmen Meridian bu yüzden özür dilemeye mecbur olduğunu hissetti.

Saxon College'ın oradan sadece iki saat uzakta olduğunu ve kendisinin kasaba dışında Hareket adına çalışma yapmadığı zamanlarda devam ettiği okul R. Baron College'ın bulunduğu sokağın tam karşısında yer aldığını söyleyerek sevincini geri getiren kişi Truman oldu. Elbette Truman'ın çoktan dahil olduğu bir Atlanta Hareketi de vardı. O ve Meridian birbirlerini her gün göreceklerdi.

Meridian başını kaldırıp çekingen, fakat mutlu bir ifadeyle ona baktığında, "*Mais oui*"[7] deyip dururdu Truman, "sende tam bir Saxon insanı tipi var!"

Fakat öte yandan, Meridian bir çocuğunun olduğunu Truman'a hiç söylemedi.

"Üniversiteye gitmek senin hakkın" dedi Delores. "Eline fırsat geçtiği için şanslısın." Kudretli büyük bir burna ve siyah kanatları andıran kaşlara sahip ince uzun, kahverengi tenli bir kadındı. Blucinler ve çiçekli gömlekler giyinirdi ve hiçbir şeyden korkusu yoktu. "Dinle" dedi Delores, "birinin çıkıp senin yüksek IQ'na ilgi göstermesi ve sana burs teklif etmesi her gün olacak bir şey değil. Sen hiç de aptal bir kız değilsin ve sakın ola ki, şimdi aptal biri gibi davranmayı aklından dahi geçirme." Birlikte ön kapıya doğru yürüdüler; Nelda Henderson Meridian'ın elini hafifçe sıkmak için elini ona uzattı.

"Annen ne derse desin" diye devam etti Delores, "sadece onun bütün vaktini dua yastıkları yapmaya harcadığını aklından çıkarma, yeter."

Nelda ise sözlerini Meridian'ın annesine saklamak istediğinden onun üniversiteye gitmesi konusunda hiçbir şey söylemedi. Nelda hiç zorlanmadan ağladı ve kederli bir hasetle Delores ile Meridian'a baktı. Kendisi bir kez daha hami-

7. (Fr.) Ama evet. (ç.n.)

le kalmıştı ve durumu yeni yeni belli olmaya başlamıştı. Mrs. Hill kapıya gelip de Nelda'nın selamına karşılık verdiğinde, kızın her daim yerinden çıkmaya hazır bekleyen yaşlarını getiren soğuk bir tavır takındı.

Hill ailesinin evi turkuvaz panjurları olan, dış cephesi beyaz bir yapıydı. Ev ağır kahverengi mobilyalar, beyaz porselen bebekler ve içine kâğıt çiçekler konulmuş süt güğümleriyle ağzına kadar doluydu. Başka insanların çocuklarına ait onlarca şipşak fotoğraf duvarların yukarısından onlara sırıtıyordu.

"Yani, bu ahlaka sığmaz, ben öyle bilirim. İnsanın öz çocuğunu başkasına vermesi doğru olamaz." Yemek odasındaki masanın etrafında oturmuş çay içiyorlardı. "Yüce Tanrı sana bir çocuk veriyorsa, buradaki gayesi ona *senin* bakmandır."

"Ona çocuğu veren yüce Tanrı değil ki" diyerek mırıldandı Delores. Gözü kara bir kadındı. Meridian ona bayılırdı.

"Ama bu benim tek şansım, anne" dedi.

"Sen onu daha önce düşünecektin."

Meridian bardağının içine bakarak, "Daha önce *bilmiyordum* ki" dedi. "Hem zaten Eddie Jr.'a nasıl bakabilirim ben?" diye sordu. "Kendime bile bakamıyorum."

Mrs. Hill kaşlarını çattı. İçini çekerek, "Kaç kadının bunları düşündüğünü ve Tanrı'nın kendilerine bir yol açmasını, dilediğini biliyor musun sen? Beni şaşırttın" diye devam etti sözlerine. "Hep senin *iyi* bir kız olduğunu düşünmüştüm. Ve bunu düşündüğüm tüm bir süre zarfında sen hızlı davrandın."

"O zamanlar ben bir şeydim" dedi Meridian. "Ama hızlının ne olduğunu bile bilmiyordum. Sen hep bilmece gibi konuşurdun. 'Tatlı ol.' 'Hızlı davranma.' Hiçbir zaman dediklerden bir anlam çıkaramadım."

"Bu doğru" dedi Mrs. Hill. "Sana güvendiğim için suçu bana at. Ama bildiğim tek bir şey var: Senin gibi çuvallayan başka herkes bu duruma *katlandı*. Ama olanları düpedüz

reddedebileceğini düşünen bir tek sen varsın..." Mrs. Hill duraksadı ve gözlerini sildi.

"Bak Nelda'ya" diye başladı, "biliyorum ki, o *hiçbir zaman...*"

Ama Nelda onun sözünü kesti. "Öyle demeyin, Mrs. Hill" dedi gözlerine yaşlar dolarak. "Meridian gibi üniversiteye gitme şansına sahip olabilmek için her şeyi yapardım ben. Tanrı'dan dileğim ortaokula gidebilmiş olmaktı."

Nelda, Meridian'ın annesine baktığı sırada kısacık bir an kederli gözlerinde nefret vardı. Nefret ve hıyanetin idraki. Nelda ömrü boyunca Hill ailesinin oturduğu sokağın karşı tarafında yaşamıştı. O ve Meridian, Hill ailesinin arka bahçesinde birlikte oyun oynamış, birlikte okula gitmişlerdi. Nelda, ergenliğini atlatabilmek için bir zamanlar ihtiyaç duyduğu bilgilerin Mrs. Hill'in kendisine vermiş olabileceği bilgilere karşılık geldiğini bilirdi.

O günlerde Nelda'nın naif ve hayran olunası bir tatlılığı vardı, fakat aynı zamanda –şayet insan bu gibi şeyleri nasıl tanıyabileceğini biliyorsa (ki Mrs. Hill'in bunu yapabileceğine kesin gözüyle bakılabilirdi)– kızın kendi ailesine ait yükleri uysalca kabullenmiş olmasına bağlanabilecek kötü yola düşme macerasına dair bir önsezi de gün gibi ortadaydı. Annesi çalıştığı sırada beş küçük erkek ve kız kardeşinin tüm sorumluluğu Nelda'ya bırakılırdı. Kızcağız cumartesileri ikizler sokaktan aşağı önünden koştururken, yeni yürümeye başlayan iki çocuk kollarına yapışmışken ve bebek de sırtına bağlanmış vaziyette kasabaya alışverişe gitme mücadelesi verirdi. On dört yaşında, tam da kendisi hamile kalmadan önce –oğlanların deyişiyle bir Kızılderili kadar güzel olan– Nelda buydu.

Pazar günleri Nelda canının istediğini yapmakta serbestti. Annesi o gün çalışmaz, fakat gününün büyük bölümünü tertemiz giyinmiş ve saçları taranmış diğer tüm çocuklarıyla beraber kilisede geçirirdi. (Annesi heybetli göğüslere ve güzel

bir kontralto şarkı sesine sahip olan "kel kafalı" iriyarı bir kadındı. Kocası İkinci Dünya Savaşı'nda Fransa'da kaybolmuştu ve çocuklardan sadece ikisi –Nelda ve bir oğlan olan diğer en büyük çocuk– adamdan olmasına rağmen bütün çocuklar adamın soyadını taşırlardı. Kadın her hamileliğinde saçını azar azar kaybetmişti.) Nelda'nın o günü evde saçlarını yıkayarak, akşam yemeğini hazırlayarak ve ev ödevlerini yaparak (okula muhtemelen bir ayda altı kez gitmeyi başarırdı ve hiçbir okul kaçağı görevlisi onun kapısını çalmış değildi) geçirmesine izin vardı ve Nelda akşamüstleri Meridian ile Delores'le birlikte kasabadaki bir sinemaya gider, üçü burada Beyaz sinema izleyicilerinin kafalarına tepeden bakan üst balkonda oturur ve o dönemdeki erkek arkadaşlarıyla öpüşüp koklaşırlardı.

Meridian, Nelda'nın doğurduğu ilk bebeğin babasını tanırdı. Bu, lisede okuyan ve yaşça kızdan büyük bir oğlandı; Nelda'yı kendisinin sahip olabileceği hayattan daha çok seviyormuş gibi davranan nazik biriydi oğlan. Kıza taraklar ve bluzlar ve bermuda şortlar satın alırdı ve Nelda'ya ilk naylon çoraplarını veren de oydu; oğlan bunların hepsini annesinin her hafta ona verdiği üç dolar harçlığa ilaveten yazın çim biçmekten kazandığı paralarla yapardı. Nelda'nın annesi işe gittiğinde oğlan sık sık çimlerini biçmek için onlara uğrar ve Nelda'nın çocuklara yemek yedirmesine, banyo yaptırmasına ve onları yatırmasına yardım etmek için orada kalırdı. Nelda bir şeylerin yolunda gitmediğini fark edene kadar çoktan hamileliğin üçüncü ayına girmişti. Olayı anlaması, Meridian'a açtığı sırlara göre, idrarının başka türlü koktuğunu fark etmesiyle başlamıştı.

"İdrarının başka türlü kokması da ne demek oluyor?" diye gülmüştü Meridian.

"Bilmem" diye kıkırdamıştı Nelda, "ama bu her zamanki kokusu değil işte."

İki kız okul tuvaletlerinde oturmuş ve durup durup kahkahalarla gülmüşlerdi.

"Eddie Jr.'ı *istiyor* olman gerekir" dedi Mrs. Hill. "Tabii, bir canavar filan değilsen eğer. Ve benim kızlarımdan hiçbiri canavar değildir, orası kesin."

Meridian olabileceği kadar sımsıkı kapattı gözlerini.

Delores boğazını temizledi. "Meridian'ın Eddie Jr.'a bakabilmesinin tek çaresi, onun buraya yanınıza taşınması ve kendisi birilerinin mutfağında işe girerken sizin çocuğa bakmanız olacaktır."

"Tabii ki, yardımım dokunacaktır" dedi Mrs. Hill. Kadın, sanki Meridian orada değilmiş gibi Delores'le konuşarak, "İkisinden birinin açlıktan ölmesine izin verecek değilim, ama" diye devam etti, "burası temiz ve namuslu bir *Hıristiyan* evidir. Biz bu evde Tanrı'ya inanırız."

Yüzüne kavgaya tutuşma arzusu ve ne yapacağını bilememe halini yansıtan bir ifade yerleşen Delores, "Bunun herhangi bir şeyle ne gibi bir ilgisi var?" diye sordu. "Tanrı bebek sahibi olduğu son seferde, kendisi de onu elinden kaçırmıştı."

Mrs. Hill öfkelenmiş ve hakarete uğramamış gibi davrandı. Dövmek istediği bu kıza tebessüm etti. "Sen bizim buralardan değilsin" dedi, "siz yukarı Atlanta ahalisinin tuhaf fikirlerini bilmeyen yoktur. Sizin gibi gençlerin çoğu kiliseye olan saygısını kaybetmiş. Tanrı'ya inanıyor musun bari?"

"O konuya az buçuk kafa yormuşluğum var" dedi Delores.

Mrs. Hill karnını içeri çekti ve tombul kollarını karnının üstünde kavuşturdu. "Nasıl olup da başka bir kadının senin çocuğunu büyütmesine izin verebildiğini aklım almıyor" dedi. "Sadece bencillik bu. Utancından başın eğik dolaşıyor olman lazım. Benim altı çocuğum var" diye kendini haklı gören bir tavırla sözlerine devam etti, "her ne kadar tekini bile

kesinlikle istememiş olsam da, onların her birini kendim büyüttüm."

"Aynı şeyi kölelik zamanında da yapmış olabilirdiniz" dedi Delores.

O ve arkadaşları Mrs. Hill'in evinden çıkarlarken Delores, "Hepimiz canavar olalım!" diye bir espri yaptı, fakat Meridian ile Nelda gülmedi.

Meridian çocuğunu onu isteyen kimselerin eline bırakmamış olabilirdi. Bunu yapmak yerine çocuğu öldürmüş olabilirdi. Ardından da kendini öldürmüş olabilirdi. Herkes zaman içinde bu durumu anlayışla karşılardı. Eğer tek bir şey olmasaydı bunları tam da o şekilde yapmış olabilirdi: Bir gün çocuğuna gerçekten baktı ve onu tıpkı ayı yahut bir ağacı sevdiği oranda, büyük ölçüde kişisellikten uzak bir sevgiyle sevdiğini hissetti. Kendisi onun hiç planlanmamış, ancak kusurdan azade varlığı hakkında daha çok şey bilmek istedi.

"Sen kimsin?" diye sordu ona.

"Ben on iki yaşımdayken nerelerdeydin sen?"

Önceki bir hayatı akla getirecek ateş izleri, gizli damgalar ya da bir yara izi bulmak umuduyla çocuğun yüzünü inceleyerek, "Sen *kimsin*?" diye üsteledi.

"Bulunduğun yerde başka insanlar var mıydı? Bir bebek gezegeninden mi geldin sen?" Oğlanı bunun gibi bir gezegende mavi çimleri avuç avuç koparırken gözlerinin önüne getirebileceğini düşündü.

Şimdi baktığında çocuk ona güzel görünüyordu. Onu tıpkı sırtında taşımaya mecbur olduğu bir kambur gibi çirkin olarak tasavvur etmişti.

"Artık ismin Eddie Jr. olmayacak" dedi. "Sana hiç kimseye ait olmayan Rundi adını vermelerini isteyeceğim onlardan; umarım bu, hayatta bugüne kadar yaşamış birinin adı değildir."

Çocuğu verdiğinde bu eylemi hafif bir yürekle yerine getirdi. Küçük bir insanın hayatını kurtardığına inanarak arkasına bile bakmadı.

Ne var ki uykularını tedirgin etmeye başlayan kâbuslar göreceği hiç aklından geçmemişti. Çocuğun, yani Rundi'nin ona seslendiği, ağladığı, kendisi yanında olmadığı için oğlanın tahammül edilemez yoksunluklar çektiği kâbuslardı bunlar, oysa bunun tam tersinin geçerli olduğunu biliyordu: Sırf kendisi onun yanında olmadığı için çocuğun artık hayatının herhangi bir anında yoksunluk çekeceği endişesini taşımaması gerekirdi. Hayatından mahrum olma endişesi buna bir örnekti. Yüreğinin derinliklerinde, yaptığı şeyin yapılacak tek şey olduğunu hissediyordu ve haklıydı, fakat bunun önemi yokmuş gibi geliyordu ona. Daha derinlerde, sezinlemediği ya da bilincinde dahi olmadığı bir düzlemde ömür boyu lanetlendiğini, nedamete mahkûm edildiğini hissediyordu. Delores Jones'un söylemiş olduğu şeyin aslında doğru *olmadığını* fark etmesiyle geçmiş zamanın şimdiki zamanı biçim bozukluğuna uğratması bir oldu. Şayet annesi çocuklarını kölelik zamanında doğurmuş olsaydı, kendisi otomatikman onları yanında tutma olanağına sahip olamayacaktı, çünkü çocuklar annesine değil hepsinin "sahibi" durumundaki Beyaz insana ait olacaklardı. Meridian köle kadınların kendi çocuklarının satılmasıyla büyük mutsuzluk yaşadığını, onların çocukları için memnuniyetle kendi hayatlarından vazgeçebileceklerini ve bu köle kadınlardan doğmuş kız çocukların "Özgürlük" sayesinde kendilerine sunulan en büyük nimetin evlatlarından ayrılmamak anlamına geldiğini bilirdi. Ve Meridian Hill *kendi* değerli çocuğunu ne yapmıştı? Onu başkalarına vermişti. Annesinin bu analık tarihine layık bir kişi olduğunu aklından geçirdi ve şahsını da hiçbir öncülü olmayan ve bildiği kadarıyla tek mensubunun kendisi olduğu utanç verici bir azınlığa ait olarak tasavvur etti.

Kampusta, mecazi anlamıyla toprağı öptükten ve kendini iyileştirmeye azmetmiş bir halde oranın çimenliklerinde gezindikten sonra, bir şey kırdığından kesinlikle emin oldu, çünkü sınavlara çalışırken ve akademik salonlarda dolaşırken ve yatakhanenin üçüncü katındaki penceresinden dışarı baktığında bir ses işitmeye başlamıştı. Onun varoluşuna –uzun zaman önce elinden gitmiş olan anneliğin standartlarını karşılayamayan bir varoluşa– sövüp sayan bir sesti bu. Sokaklarda başını ellerinin arasına almış vaziyette kelimenin gerçek anlamıyla fır dönene kadar ses tekrar tekrar şunu söylerdi: Niçin ölmüyorsun? Niçin kendini öldürmüyorsun? Trafiğin ortasına atlasana! Şu kocaman kamyonun tekerlekleri altına yatsana! Kendini damdan aşağı atsana – tabii, bunun için öncelikle yukarı çıkabilmen gerekir. Her zaman o ses vardı. Alay eder, dalga geçerdi. Bu durum Meridian'ın içine korku salardı, çünkü onu bir şeyler yapmaya teşvik eden ses –ondaki değer eksikliğine dair feci şeyler söyleyen ses– onun kendi sesiydi. Ses ona hitaben konuşuyordu ve nefret doluydu.

Saxon'daki ilk yılında öğretmenleri ona fazlasıyla yüklendiler. Meridian kaybolan zamanlarını telafi edercesine gece gündüz kitap okudu. Fakat ne kadar didinirse didinsin hep daha fazlasını üstlenmek konusunda hevesliydi, çünkü orada hemen hemen hiç kimseyi tanımıyordu ve çünkü Saxon onun gözünde huzurlu olmasına huzurlu, fakat hem tuhaf, hem de durağan bir yerdi ve çünkü zihninin meşgul olmasından dolayı minnettarlık hisleriyle doluydu. Okuldaki ikinci yılına geldiğinde, benliğinde var olan bu ruhsal dejenerasyona karşılık vermek için yeterince uzun bir süre durup beklemeyecekti.

Yığılmış kar

Biz yığılmış kar kadar saf ve lekesiziz.
Halimize tavrımıza, konuşmalarımıza
dikkat ederiz ve ona göre giyiniriz;
Ve yüreklerimizde taşıdığımız en büyük şöhret,
Saxon adını ölümsüzleştirmekten dolayı
Bahtiyar olduğumuzdur!

Meridian, Saxon'daki ilk yılında kendini bahtiyar *hissetmişti.* Burası o kadar güzeldi ki! Uzun kırmızı renkli tuğladan kuleler, eski avlular, dev ağaçlar – en çok da hepsinin içindeki en büyük ağaç olan Misafir. Bu ağaç, Kutsal Yılan'dan bildiği aynı miniciklik ve yücelik, geçmiş ve şimdiki zaman, hüzün ve esrime hissiyle doldururdu içini. Kölelerin onun dalları arasında kendilerine bir sığınak bulduğunu bilmek ona (sadece kendini görünmez duyumsadığında mümkün olan) derin bir huzur duygusu verirdi. İlk yılında çoğu zaman başına geldiği üzere moralsiz olduğunda Misafir'in altında oturur ve onun yaşından, dayanma gücünden, yılların ona dair anlattığı hikâyelerden ve muazzam boyutlarından teselli bulurdu. Misafir'in altında otururken yalnız olmadığını bilirdi.

Ona bir gün ışığı huzmesi kadar keskin ve parlak görünen Anne-Marion Coles ile arkadaşlık ettiği için mutluydu. Okul şarkısını yazılmış olduğu haliyle söylemeyi reddeden ve bunun yerine başlangıcı şöyle olan "paralel şarkı"yı uyduran

Anne-Marion idi: "Biz gündelik biftek kadar seçkin ve güzideyiz." Doğal olarak, biftek Saxon'da hiçbir zaman yemedikleri bir gıdaydı. Sınıf arkadaşları uslu uslu yığılmış kar gibi olmanın şarkısını söylerlerken onlar da bu şarkıyı büyük bir hazla söylerlerdi.

Tabii ki, Meridian'ın bir zamanlar evli olduğu ve boşandığı ve çocuk sahibi olduğu herkesten gizli tutulurdu. Saxon'daki genç hanımefendilerin doğaları gereği bakire oldukları varsayılırdı. Onlara her daim on üç yaşındaymışlar gibi muamele edilirdi. Bu muameleye, Meridian'a bilhassa yakışıksız gelen ve dinle alakalı bir zorunluluğun öğrenci topluluğuna yüklenmesi de dahildi: Her sabah saat sekizde bütün Saxon öğrencilerinin, içeriğinde bir genç kızdan platforma çıkmasının ve yaptığı on dakikalık konuşmada kötülüğe karşı durduğu ve kendini Tanrı'nın doğru tarafında bularak içinden çıktığı bir durumu anlatmasının beklendiği şapel ayinine katılma mecburiyeti vardı. Karşı koymuş olduğu bir baştan çıkarılma durumu Meridian'ın aklına gelmedi ve baştan çıkarılma durumuna ister karşı koymuş, ister karşı koymamış olsun şimdi bile şahsının Tanrı'nın yakınındaki yöresindeki bir yerde bulunduğu kanaatinde değildi. Doğrusu, Meridian bir Tanrı'nın olup olmadığından da emin değildi ve sıra ona geldiğinde bunu tam olarak o şekilde ifade etti. Ne de olsa o, hâlâ üniversitede kendi yerel kilisesindekinden farklı bir ortam bulmayı ummuş olan fazlasıyla naif bir taşra kızıydı. Yanılmıştı. Sonrasında, öğrenci arkadaşları kendilerini onun yanında bulduklarında sanki şimşek çakmasını beklermişçesine etraflarına bakınır oldular ve öğretmenleri de onun dik kafalı, günahkâr bir genç kız olduğunu bilmesini sağladılar.

Meridian konuştuğunda kekelemesine yol açacak raddede şiddetli baş ağrıları çekmeye başladı. Rüyasında o kadar korkunç şeyler görürdü ki, uykusundan tir tir titreyerek uyanırdı. Yine de, fevkalade bir sosyal ve akademik şöhrete sa-

hip Saxon College'a devam etmek suretiyle yakaladığı olağanüstü fırsat aklına geldiğinde kendini son derece talihli addederdi. Sıkı çalıştı ve dekanın listesine girmeyi başardı ve okuldaki ikinci yılında Atlanta Hareketi'ne katıldı. Başka insanlar dayak yerken ve hapse atılırken ders çalışmak ona imkânsız geliyordu. Üstelik, bu aynı zamanda –şaşırtıcı da olsa– onun için bir kaçış yerine geçmişti. Anne-Marion ile arkadaşlık kurduktan sonra çoğu kez birlikte yürüyüşlere katıldılar ve sırasında diş fırçalarını, kitaplarını ve sigaralarını kollarının altına sıkıştırıp hapse girdikleri oldu. Hapiste altüst olan sinirlerini yatıştırmalarına yardımı dokunan sigarayı içmelerine izin vardı. Ne gariptir ki, Saxon kampusunda sigara içmek diğer her türlü "yozlaşmış" davranış gibi okuldan kovulmayla sonuçlanırdı.

Saxon'da biçim üzerinde durulurdu ve tercih edilen "biçim" ise hayattaki amacı –kendini daha sonra dünyada hangi konumda bulursa bulsun– geçerli sosyal kurallarının tümünü bilmesi ve yerine getirmesi sayesinde eşit bir birey olarak *kabul görmekten* ibaret olan adabı muaşeret okulu öğrencisi genç kızın tabi tutulduğu biçimden farksızdı. Üniversite yönetimi, Saxon öğrencilerinin Atlanta Hareketi'ne katılmasına hoşgörüyle bakmaz ya da onları bundan vazgeçirmezdi. Öğrencilere engel olunamadığı anlaşır anlaşılmaz onların bu katılımı mümkün olduğunca görmezden gelinirdi. Saxon'da var olan ve sigara ile içki içilmesine, yüksek sesle konuşulmasına, kişinin yanına bir kavalye almadan kampustan çıkıp gitmesine, akşam altıdan sonra kampus dışında kalınmasına, ziyaret saatlerinden önce oğlanlarla sohbet edilmesine yönelik bütün kurallar geçerliliğini korurdu. Kendi kendini tutuklattıran bir öğrencinin bunu şahsına ait akademik riski üstlenerek yaptığı kabul edilirdi. Bereket versin, öğrenciler adına yalan söyleyebilecek öğretmenler vardı; hapiste geçirilen bir hafta okul gezisin-

de geçirilen bir hafta oluverirdi ve bunun da öğrenci açısından herhangi bir okul gezisinin olabileceği kadar bilgilendirici nitelikler taşıdığı muhakkaktı – oysa herkes bunun bir yalan olduğunu bilirdi. Yahut bir erkek öğretmenin kendisi hapsi boylayabilirdi. Adamın ismi ve fotoğrafları gazetelerde çıkmasına rağmen bu da görmezden gelinirdi.

Saxon'la ilgili olarak, kişinin lekesiz bembeyaz eldivenler takması şartıyla orada istediği her şeyi yapabileceği minvalinde bir deyiş vardı. Fakat eldivenlerin temiz ve beyaz kalması şart olduğundan yapabileceğiniz fazla bir şey yoktu. Aslında, Meridian ve diğer öğrenciler iki düşmanlarının bulunduğu hissiyatındaydı: Onların çoktan modası geçmiş bir şey olan hanımefendilere dönüşmesini arzu eden Saxon ve daha geniş ölçekli, daha ölümcül bir düşman durumundaki Beyaz ırkçı toplum. Öğrencilerin söz konusu iki şeyin yol açtığı baskılar altında ruhen yıkılması sıra dışı bir durum değildi. Meridian'ın sınıf arkadaşlarından biri –Ohio'dan gelmiş uysal bir tiyatro sanatı öğrencisi– dört kabadayı tarafından eylem koyma hattından sürüklenerek çıkarılmış ve kıza Atlanta'nın ana caddesinde zorla yarım litre amonyak içirilmişti. İlerleyen günlerde, kızcağız zihinsel olarak iyileşmenin yanından geçemediği gün gibi ortadayken okul revirinde fiziksel olarak iyileştikten sonra bir akşam kaldığı yurdun yakınındaki çalılıklarda erkek arkadaşıyla birlikte takıldığı için ağır bir ceza aldı. Genç kızın sinirleri harap oldu ve dönemin geri kalanında okuldan uzaklaşmak zorunda kaldı.

Eski bir eş ve anne olan Meridian, "masum" Saxon öğrencisi sıfatıyla kendini zaten sahte kimlikle boy gösteren biri olarak görüyordu. Atlanta sokaklarda şahit olduğu sahneler bununla bir araya geldiğinde, uyanık olduğu anların çoğunluk itibariyle ona bölük pörçük ve gerçeküstü gelmesine yol açardı. Balta tutamaçlarını savuran yetişkin Beyaz erkekler tarafından kovalanan kısa, süratle hareket eden siyah bacak-

ları olan küçük Siyah çocuklar gördü. Dükkânlardan sürüklenerek çıkarılan ve kaldırımda dayak yiyen, bir ömür üstlerinde taşıdıkları tevazunun hiçbir faydasını görmeyen yaşlı kadınlar gördü. Muazzam ruhani bir güzelliğe sahip olup da bir gecede hiçbir şeye değer vermeyen adamlar haline gelen genç Siyah erkekler gördü.

Olaylar yaşandı. Bir gün, bir grup göstericinin yanı sıra Atlanta şehir merkezine doğru yol alan Meridian evinin merdivenlerine oturmuş onlara el sallayan ve saçlarında incecik kahverengi örgüler olan evlilik çağında güzel bir genç kızın önünden geçti. Meridian gayriihtiyari kıza laf attı: "Sen de gel bize katıl" diye seslendi. Genç kız saç örgüleri havada uçuşa uçuşa yanlarına geldi. Şehir merkezine geldiklerinde Woolworth's'teki bir büfeye oturdular ve dükkânın daimi Beyaz üyeleri tarafından üzerlerine ketçap boca edildikten, hardal püskürtüldükten ve tuzla karabiber serpiştirildikten sonra tutuklandılar. Meridian ismi Anne olan genç kıza mukayyet olmak için uğraştı, fakat o karışıklıkta kız ortadan kayboldu. Gecenin bir yarısı sıranın epey aşağılarındaki bir hücreden gelen çığlıklar duyuldu. Çığlıklar, gardiyanlara bakılırsa, hücresinde dev örümcekler tarafından kovalandığını sanan alkolik bir kadına aitti. Ama Meridian çığlıkların Anne'den geldiğini biliyordu ve kızı bir daha hiç görmemesine rağmen onu gördüğünü hayal etti ve çığlıklar nicedir altında ezilmekte olduğu suçluluk hissinin eşlikçisi haline geldi.

Meridian, zihnini Hareket'le meşgul etmediği zamanlarda düşüncelerinin bir düzen dahilinde ve yoğunlukla annesine kaydığını ve onun adına, üst üste gelen dalgalar halinde adeta ilkel bir suçluluk hissi yaşadığını fark etti. Annesini, hayatında hâlâ diri kalmış olan her şeyini hasrettiği kilisede kızının ruhu için dualar ederken ve gelgelelim, hangi yönüyle olursa olsun kızının *hayatına* dair hiçbir kaygı, hiçbir anlayış

geliştirmemiş durumdayken hayal ediyordu; fakat Meridian onu bu yüzden kınamıyordu. Meridian, annesinden uzaktayken onu Siyah Anneliği'nin ete kemiğe bürünmüş hali olarak tasavvur ediyor ve bu durumun hem anne, hem de çocuk için her daim ifade ettiği dehşeti ve bakış açısı daralmasını idrak etmiş biri olarak o devasa kuruma korkuyla karışık müthiş bir hürmet besliyordu.

Meridian, gündelik hayatın stresi altında her geçen gün daha zayıf düşen bedeninin, sanki annesi ile onun kendi ruhunda var olan ve annesinin muhtemelen sevebileceği parça arasındaki bir uzlaşmanın yolunda durduğu hissine kapıldı. Bedenine daha az değer verir, onun bakımını daha az yerine getirir olmuştu, zira onun yarattığı engelden nefret ediyordu.

Sadece ve sadece bir kriz sırasında bunu unutmak mümkün olabiliyordu. Polisle yaşanabilecek bir çatışma diğer öğrencilerin ödünü kopardığı halde, Meridian bunu memnuniyetle karşılardı ve kendisine tepeden sallanan sopaları gördükçe içsel bir sevinç, bir özgürlük hissi yaşardı adeta. Sadece tek bir sefer bilincini yitirene kadar dayak yemişti ve gözünü açıp da yüzünü örten kırmızı kanların arkasında patlayan parlak ışıkları gördüğünde hatırına gelen bedenine verilmiş olan hasardan çok, içindeki bağışlanmayı arzu eden bir hasret, tesellisi imkânsız bir özlem hissi ve bilincin çiğ ışığı sönmeye yüz tuttukça ruhuna doğan umut duygusu olmuştu.

Wild Child'ın ölümünden sonra Meridian kampusta yaşayamadığı halde derslere girmeye devam etti ve orası yerine kampusu çevreleyen gettoda yaşamaya başladı. Burası yoksul fakat dost canlısı ve çok temiz bir muhitti. Kirasını ödemek ve insanın Saxon gibi bir okulda ihtiyaç duyduğu eşyaları –tenis raketi, mayo, bale pabuçları ve tayt vb.– satın alabilmek için yakın zamanda emekliye ayrılmış olan ve ofisi de onun yaşadığı binanın birkaç blok ilerisinde bulunan bir profesörün yanında daktilocu olarak çalışmaya giderdi. Profesör

yıllar önce annesinin ailesiyle tanışıklığı olan çok yaşlı bir adamdı. Kendisine gönderilmesini rica ettiği haftalık iki yahut üç doları babasının Meridian'a artık gönderemeyeceğini hatırlatarak işi kabul etmesi onu teşvik eden kişi annesi olmuştu. Babasının sağlığı bozulmuştu ve çiftliği kaybetmesiyle birlikte adamcağız her bakımdan kötüye gitmişti. Şimdilerde entegrasyon[8] okullar açısından bir tehlike olarak görüldüğünden babası artık öğretmenlik yapacak vasıflara sahip olarak kabul edilmiyordu ve adam bulabildiği yerlerde gelip geçici işlere giriyordu.

Meridian'ın kalın, omzuna kadar inen saçlarının seyrelmeye yüz tuttuğunu ilk fark eden de annesi oldu. Hatta, sonunun Nelda'nın annesi gibi kel kalmak olmaması için Meridian'ın nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda espri bile yapmaya kalktı. Nasıl ki, arada bir görüşünün bulanıklaşması onu şaşırtmadıysa saçlarının tarandıkça dökülmesi de Meridian'ı pek şaşırtmadı. Bunları fark edemeyecek kadar kendini bir şeylere vakfetmişti ve başına ne gelirse gelsin olanları kabullenmeye hazır olması gerektiği ona elzem görünüyordu. Dahası, Truman'a âşıktı.

8. Mensup olduğu ırka bakılmaksızın kişilerin bir mekânı, kurumu ya da kuruluşu kullanmasına olanak tanınmasını sağlayan süreç. (ç.n.)

Muzaffer prens

Truman, üzerinde süslü püslü işlemeler olan beyaz dökümlü bir Etiyopya cüppesiyle, gözleri heyecandan parlarken tel örgü kapının diğer tarafında dikiliyordu. Herkes onun yakışıklı olduğunu düşünürdü, çünkü burnu pek sivriydi ve teni siyah değil bronzdu ve Meridian –her ne kadar bu yüzden kendisine kızıyor olsa da– tamı tamına aynı sebeplerden dolayı onun yakışıklı olduğunu düşünürdü. Ya da Truman'ı tanıyalı neredeyse bir yıl olsa da ona yakından bakmaya başlayana kadar böyle düşünmüştü. Yakından incelendiğinde yakışıklılığının büyük bölümü Truman'ın kibirli ve gösterişçi kişiliğinin ardında kaybolurdu. Hem dişleri de hiç düzgün değildi.

Fakat o ciddi, önemli geç anlama halleri hâlâ sürüyordu. Bu yüzden, Meridian kapıyı Truman için öylesine tutkulu bir kuvvetle ardına kadar açtı ki, kapı duvara isabet eden bir kurşun misali çat diye bir ses çıkardı. Truman kendi topraklarına geri dönen muzaffer bir prens gibi uzun adımlarla içeri daldı.

Meridian onun kolları arasına sokularak nefes nefese, "Şahane görünüyorsun!" dedi.

"*Et toi aussi*"[9] diye Fransızca cevap verdi Truman. "*Tu es très magnifique!*"[10]

9. (Fr.) Ve sen de öyle. (ç.n.)

10. (Fr.) Sen çok şahanesin. (ç.n.)

Truman dünyadaki bütün yabancı kültürlere hayrandı, fakat hepsinin içinde en çok sevdiği şey Fransızcaydı. Hayatının bir yılını Avignon'da ve Paris'te geçirmişti. Fransızca söylenen herhangi bir şeyin kulağa daha güzel geldiğine yürekten inanırdı; aynı zamanda Fransızca konuşan insanların Fransızca konuşmayanlardan (*les pauvres, les misérables!*)[11] daha iyi insanlar olduklarına da inanırdı.

Bunun üzerine Meridian kendini rahat hissettiği tek Fransızca ifade olan "*Bon!*"[12] ile karşılık verdi. Neyse ki, Truman geceler boyu Fransızca konuşmayı sürdürdüğünden Meridian bu dili konuşabildiğinden daha iyi anlar hale gelmişti. Truman kendisiyle konuştuğunda ona karşılık vermeden önce Meridian'ın her bir heceyi tek tek İngilizceye çevirmesi gerekirdi. Sohbetleri ağır ilerlerdi. Fakat bunun önemi yoktu. Meridian onunla birlikte olmaya bayılırdı. Onun yanındayken kendini koruma altında hissederdi. Onun gözünde Truman cesur ve "yeni" idi. O, ne olursa olsun, onun şimdiye kadar tanıdığı hiçbir Siyah erkeğe benzemezdi. Engellere karşı savaşmış bir adamdı, istediği her türlü şey olabilecek bir adamdı, ağzından çıkan sözcükler dahi üzerlerine hatırı sayılır bir düşünce sarf edilmeden anlaşılamayan bir adamdı. Ayrıca, Truman ne zaman yakınında olsa da Meridian onunla ateşli, çabuk ve düşüncesiz bir sevişme yaşamayı arzulardı. Şimdiyse sevgilisi onun bedenine kolların omuzlara kavuştuğu noktalardan dokunuyor, Meridian ise onun vücuduna karşı tir tir titreyerek eski romanlardaki ifadelere benzer şekilde arzudan bayılacakmış gibi hissediyordu. Daha önce hiç arzudan bayılacakmış gibi bir duygu yaşamamıştı ve kayıp bir duyuyu keşfettiği kanısındaydı.

Truman tabii ki *en français*[13] "Saxon'a geldiğin için çok mutluyum" diye fısıldadı. "O taşra ellerinde harcanıp gide-

11. (Fr.) Zavallılar, bahtsızlar. (ç.n.)

12. (Fr.) İyi. (ç.n.)

13. (Fr.) Fransızca. (ç.n.)

cektin. Yeri gelmişken" dedi birdenbire; geri çekilerek, fakat kollarıyla onu sımsıkı sarmaya devam ederek, "sen kilo mu verdin yoksa?"

Meridian burnunu onun boğazının ortasına gömdü ve köprücükkemiğini emmeye başladı. Birlikte bir partiye gidiyorlardı, fakat Truman'ın fısır fısır (onun kulağına fena halde seksi gelen) Fransızca laflar ederek ve vahşi kahverengi gözleriyle ona bakarak omuzlarını okşamaya bir son vermemesi durumunda oraya gitmeyi asla beceremeyeceklerini biliyordu Meridian. Bunun üzerine birdenbire onu gönülsüz ama kararlı bir tavırla itip kendisinden uzaklaştırarak, "Hadi gidelim" dedi ve önüne düşerek onu kapıdan dışarı çıkardı.

Arabayla kasabanın içinden geçerlerken Meridian o öğleden sonra kendileriyle birlikte yürüyüşe katılmış olan üç Beyaz değişim öğrencisinden bahsetti ona.

"Nereden gelmişler?" diye sordu Truman. "Swarthmore'dan mı?"

"Hayır, Smith ve Carleton'dan gelmişler."

"Tipleri neye benziyor?"

"Biri Flaman Oğlan tablolarındaki Flaman oğlanın tıpkısı. Saçları kulak boyunda kesilmiş soluk bir sarışın. İçlerindeki en güzel kız o. Diğer ikisi de öyle aman aman bir çekiciliği olmayan tiplerden. Susan kısa boyu ve kalın bacaklarıyla fareyi andırıyor. Lynne, insana adeta bıçak gibi saplanan parlak kara gözleri olan ince ve esmer bir kız. Onlar buraya geleli bir hafta oldu ve ben çoktan Lynne'le birlikte sahada kapı kapı dolaşıp seçmenlerden oy isteme işine giriştim bile. Kız hoşuma gidiyor. 'Gördüm' diyemiyor da *'Göddüm* onu' diye söylüyor. Bir de her cümlesine 'Yani' diye başlıyor. Dinle bak, şimdi sana gittiğimiz bir hanımın evinden bahsedeyim... ta kırsal bölgenin bir ucunda, kuş uçmaz kervan geçmez yerin sınırındaydı ev. Bu hanım, olup olabileceği en dingin ve kayıtsız haliyle evinin ön taraftaki sundurmasında oturuyor-

du. Sırf yüzüne bakarak kadının Hakk'ın rahmetine kavuşma sürecinin çoktan başladığını anlamış olmamız gerekirdi. Ama herkesi yoklamak lazım, öyle değil mi? Kadın, hani şu iriyarı, koca memeli anaç tiplerdendi, anladın mı? Herkesin büyükannesi tarzında. Arkadaki bir yerlerde ocakta yemeği vardı. Lynne, kokusundan yola çıkarak bunun tereyağlı bezelye olduğuna yeminler etti. Her neyse, yukarı doğru yürüdük ve Lynne tek ayağını kaldırıp hanımın merdivenine koyuverdi. Karnı gurulduyordu ve seçmen toplama bloknotunu midesinin önünde tutuyordu. Kadın tam bir dakika boyunca Lynne'in ayağına baktı.

"Ne yapıyonuz siz?" diye sordu kadın ve İsa'yı su üstünde yürürken gösteren o yelpazelerden biriyle bayağı ağır bir şekilde yelpazelenmeye başladı.

Lynne dedi ki, 'Benim adım Lynee Rabinowitz...'

'Lynne Wizz' diye tekrar etti kadın.

'Evet, efendim' dedi Lynne.

'Ve aşağıda gözleriyle benim kıvırcık lahanalarımı kökünden koparan sen de kim oluyorsun?'

'Meridian Hill' diyerek gülmeye başladım, çünkü kadından hoşlanmıştım ve gözlerimi onun yeşilliklerinden alamadığım muhakkaktı. Öylesine güzel görünüyorlardı ki güneşin altında sanki üzerlerine yağ sürülmüş gibi pırıl pırıl parlıyorlardı.

'Biz buraya sizden oy kullanma kaydınızı yaptırmanızı istemeye gelmiştik.'

'Neyi?' diye sordu kadın.

Lynne'in midesinden muazzam bir gurultu geldi. Bloknotunu sıkı sıkı tutarak, 'Siz halihazırda kayıtlı değilsiniz, öyle mi?' diye sordu.

'Yoh' dedi kadın.

'Siz Mrs. Mabel Turner oluyorsunuz, doğru mu?' diye sordu Lynne. Öyle olduğunu biliyordu, fakat o 'Mrs.'i bir yere sokuşturmak zorundaydı.

Ağır ağır yelpazelenme faslı son buldu. Mrs. Turner'ın gözlerinde doğan idrakin ışığı etrafa yayıldı. 'Hepiciğiniz dışarılarda dolaşıp durdunuz. Köpek gibi koşturdunuz. Aç mısınız bari?' Kadın ağır bedenini güçlükle iskemlesinden kaldırdı ve mutfağa yollandı.

Masanın karşısına geçtik ve mükellef bir yemek yedik. Tereyağlı bezelye, kıvırcıklar, mısır ekmeği, aklına gelecek her şey. Mrs. Turner bizi ikinci tabakları almaya zorladı.

'Yani bu şimdi müthiş değil mi? Çatlayıp ortadan ayrılmama az kaldı' dedi Lynne.

'Çatlasan da ortalık fazla batmaz, baksana şu sıska haline' dedi Mrs. Turner. 'Ben istiyorum ki güzelce sizin karnınızı doyurayım, çünkü oy vermeye inanmam. Yüce Tanrı, benim sıkıntılarımın çoğunu halleder. Biliyorsun, O hastalara şifa verir ve ölüleri koşturur. Huzuru olmayana huzur verir ve yumuşak başlıları lütfuna eriştirir.'

Bunun üzerine ben, 'Karnımızı doyurduğunuz için size teşekkür ederiz, Mrs. Turner' dedim ve gitmek üzere ayağa kalktım, ama Lynne tartışmayı sürdürmek istedi.

'Yani şimdi evinizin önündeki yolu da Tanrı düzeltiyor o zaman, öyle mi?' diye sordu Kuzeyli mantığını devreye sokarak.

'Hadi gidelim' dedim. Ama yok, Lynne daha yeni yeni form tutmaya başlamıştı.

'Hazreti İsa size böyle bir evde yaşama imkânı vermekten dolayı memnundur. Sizin yağmur altında hoplaya zıplaya o dışarı tuvaletine gitmek zorunda kaldığınız her seferde Yüce Tanrı da zevkten dört köşe oluyordur. Çocuklarınız her kış zatürreeye yakalandığında Kutsal Ruh seviniyordur...'

'Senin bu lafların bana tam kâfir ağzıymış gibi geldi' dedi Mrs. Turner. 'Yahuda İskariot'la akrabalığın *olabilirmiş* gibi laflar ediyorsun.' Kadın üzüntüyle kaşlarını çattı ve başını iki yana salladı.

Neyse, Mrs. Turner bizim karnımızı doyurarak dinine hakaret ettiği korkusuna kapılana dek tartıştılar da tartıştılar. Ve Lynne de Mrs. Turner'ın içinde bulunduğunu sandığı günahsızlık halini anlamayı reddetti.

'Ah keşke yemek *yememiş* olsaydık' deyip durdu, 'keşke yemekleri geri çevirmiş olsaydık, sence o zaman Mrs. Turner oy kullanmak için kaydolur muydu?'

'Tabii ki, hayır' cevabını verdim ben. Kör bir adam bile Mrs. Turner'ın siyaset sınırlarının epey ötesindeki bir yerde olduğunu görebilirdi..."

"*La fanatique*"[14] dedi Truman.

Meridian sanki ona vuracakmış gibi geri çekildi. "Kuzenlerin ve teyzelerin hakkında böyle konuşmaktan vazgeç!"

Truman bir kahkaha attı. "Bir büyükanne ve benzerleri... Flaman Oğlan'ın adı nedir?"

"Jill."

"*C'est vrai?*"[15]

"*Oui.*"[16]

Meridian bir sigara yaktı ve sigarayı Truman'a uzattı. "Bu gece hepsi partide olur diye düşünüyorum. Yerlilerin karanlık bastıktan sonra nasıl öpüşüp koklaştıklarını görmeye heves etmişler. Oka-mo-ga! Charlene bana ne anlattı biliyor musun? Dedi ki, Jill kızların saçlarını düzleştirirken ve bir de, onların duştan çıkarkenki fotoğraflarını çekiyormuş."

"*Et puis?*"[17]

"Neyse sonra hem Charlene, hem de fotoğrafları çekilen öbür kız filmi imha etmemesi durumunda ona temiz bir dayak atmakla tehdit etmişler Jill'i. Charlene'in dediğine göre kız 'Burası Yeni Gine değil' demiş."

14. (Fr.) Fanatik. (ç.n.)

15. (Fr.) Doğru mu? (ç.n.)

16. (Fr.) Evet. (ç.n.)

17. (Fr.) Ve sonra? (ç.n.)

"Bence sadece *les noirs*[18] merakı vardı onlarda" dedi Truman. "Paris'teyken ben de Fransızları merak ederdim. Eminim tuhaf şeyler yapmışımdır."

"İnsanların saçlarına şekil verirken ya da duştan çıkarken fotoğraflarını çekmek gibi şeyler mi? Yoksa, Fransızların hiç duş almadığı doğru mu?"

Truman güldü. "Küçük kediciğimin pek sivri pençeleri varmış. Yine de" dedi, "başka insanların merakına biraz hoşgörü göstermek işe yarar. Yabancıların saçıma bakıp da 'Az biraz katran fırçası gibi, ha?' demesi beni artık hiç rahatsız etmiyor."

"Herkes 'kötü' bir şeyin küçücük bir parçasını kabullenmekten gurur duyar" dedi Meridian. "Bunun onları ne kadar ilginç gösterdiğini bilirler."

Meridian arabanın penceresinden dışarı baktı ve partinin yapıldığı yerin birkaç ev aşağısında durduklarını fark etti. Truman ona doğru uzandı ve kızı kollarıyla sımsıkı sardı. Onun, kulakmemelerindeki kolonyayı yalayarak çıkardığını hissetti Meridian. Truman'ın elleri meme uçlarını sıkıyordu. Meridian başını çekip ondan uzaklaştığında Truman onu kısa bir müddet hayrete düşüren bir eylemde bulunarak kafasını onun kucağına gömdü. Meridian sıcak karıncalanma hissinin midesinin altından sinsi sinsi yukarı doğru çıktığını duyumsadı.

"Partiye gitmeyelim" diye yalvardı Truman. "Daireye geri dönelim. Herkes burada olacaktır, böylece yalnız kalabiliriz. Seni arzuluyorum."

"Seni seviyorum" dedi Meridian.

"Ve biz de partiye gidiyoruz, doğru mu?" Truman bedenini dikleştirdi ve parmaklarını saçlarının arasında gezdirdi.

"Fakat anlıyor musun?" diye sordu Meridian. "Ben namus bekçisi değilim. Korkağım evet, ama namus bekçisi değilim. Çok yakında bir gün beraber olacağız."

18. (Fr.) Siyahlar. (ç.n.)

Truman dışarı çıkarak ve cüppesini düzelterek, "Daha çok gençsin" dedi. "Keşke bunun benimle nasıl güzel olacağını sana hissettirebilmiş olsaydım."

Meridian, "Hissediyorum, hissediyorum!" diye bağırarak onun elini tuttu ve sokaktan yukarı yürümeye başladı.

Meridian partide –artık çoğu partideki kaderiymiş gibi görünen durumla tekrar karşılaşarak– zar zor adım atan Arkansaslı genç bir adamla dans etti. Adamın ilk adı Terence idi; Meridian kasıtlı olarak oğlanın soyadından haberdar olmamayı seçti. Beyaz bir oğlan araya girene kadar pistin üzerinde ite kaka savrulup durdular. Terence, önyargılardan özgür duruşunu göstermek arzusuyla Meridian'ı neredeyse oğlanın kollarına itiverdi.

"Gittiğin okul buralarda mı?" diye sordu Beyaz oğlan.

"Evet" dedi Meridian, "öyle sayılır." Oğlanın boyu Meridian'dan bir baş daha uzundu, kendisi başını kaldırıp ona baktığında çenesi oğlanın göğüs kafesine değiyordu. Çirkin değildi oğlan; sadece alnındaki saç çizgisinin dibinden aşağı doğru tıraş edilmiş kısa siyah saçlarıyla yolunmuş gibi görünüyordu ve minelerinde –sanki içlerine minik deniz kabuğu parçaları gömülmüş gibi duran– minik beyaz noktalar olan dişleri vardı.

Meridian, "Nerelisin?" diye sordu. Bunun gibi bir zamanda, oğlanın ona hayran gözlerle baktığını görebiliyorken klişeler dahilinde düşünmek hiç hoşuna gitmiyordu, fakat oğlanın dansı *tam* baston yutmuş gibiydi.

"Connecticut" dedi oğlan. "University of Connecticut'tan buraya geldik. Con U"[19] ekledi ve kahkaha attı. Meridian'ın "Sen beni şimdi neyle kandırıyorsun bakalım?" diye sormasına ramak kaldı.

Biri pikaba hareketli bir plak koydu ve odanın içinde deli gibi sürüklenmeye başladılar. Nefeslenmek için durduklarında Meridian, Truman'ı görmek için etrafına bakındı.

19. Üniversitenin kısa adına karşılık gelen ifade, kahraman tarafından "Seni Kandırırım" anlamına gelen "Con You" şeklinde yanlış anlaşılmıştır. (ç.n.)

Meridian, "Erkek arkadaşımı arıyordum" diye bir açıklama yaptı Con U'ya; oğlan onun yanından gidebileceğine dair endişesini saklamaksızın Meridian'ın odanın her yanına gönderdiği dikkatli bakışları takip ediyordu.

Con U sesindeki hazzı hissettirerek, "Şuradaki o değil mi?" diye sordu.

Truman bodrum kattan yukarı çıkan merdivende oturuyordu. Flaman Oğlan onun altındaki katta bacak bacak üstüne atarak oturmuş, Truman'a hayranlık mı, merak mı, yoksa açlık mı yansıttığından Meridian'ın tam olarak emin olmadığı bir ifadeyle bakıyordu. Görebildiği, kızın eteğinin dizlerinin üstünde kaldığıydı.

Con U güldü. "Belli ki, adamın keyfi tıkırında" dedi ve dirseğini duvara dayayarak yukarıdan Meridian'ın üzerine çöküyormuşçasına bir pozisyon aldı. Oğlan ona tuhaf bir şekilde köylü gibi gelmişti ve şimdi her ne kadar bir üniversiteli olarak erkekler konusundaki açık fikirli beğenileriyle gurur duyuyor olsa da, henüz Beyaz çiftçiler bu beğeniye dahil değildi.

"Adım Scott" dedi oğlan, "Scott Fitzgerald'dan geliyor. Annem onun kitaplarına bayılır."

Meridian, "Hımm..." diyerek kendi adını isteksizce bahşetti.

Oğlan bir de çenesi düşük çıkacaktı.

Meridian dans etmeye sık sık gider miydi? Dans etmeyi sever miydi? Doğduğu kasaba ne kadar uzaktaydı? Annesi dans etmeyi sever miydi? Babası hangi işle meşguldü? *Babası* dans etmeyi sever miydi? Ve okul için ne düşünüyordu – okulu seviyor muydu? Okulda dans etmeyi öğretiyorlar mıydı? Ve gösterilere ne diyordu – kaç gösteriye katılmıştı? Meridian, samimi olarak, insanın bu şekilde protesto etmesinin gerekliliğine inanıyor muydu? İşe yarayan ve sokaklarda yürüyüş yapmaktan daha az felaket getirdiği kanıtlanmış başka bir yol yok muydu yani? Anayasamız halihazırda yaşanan ırksal kriz benzeri acil durumlar için hazırlıklı değil

miydi? Anayasa hakkında ne düşünüyordu? Ya kurucu babalar? Kendisi onların ülkede olup bitenlerden hoşlanıp hoşlanmayacağını merak ediyordu. Acaba *onlar* yasadışı protestoları kabul ederler miydi? Kendisi bunun ilginç bir soru olduğu kanısındaydı. Hele bir düşün, bu insanlar anayasa taslağını hazırlamadıkları sırada vakitlerini nasıl geçirirlerdi acaba? *Onlar* da dans eder miydi?

Oğlan ağır aksak adımlarla yanından geçtiği sırada onu omzundan kavrayarak, "Terence" diye seslendi Meridian, "geri dönmene çok sevindim. Son dansı sana söz vermiştim biliyorsun."

İmdadına yetişebilir düşüncesiyle Meridian'ın gözleri her yerde Truman'ı aradı, fakat Truman ortalıkta yoktu.

Terence'in gözlerinde gurur ve sevinç ışıltıları belirdi. İkisi birlikte hazin bir son dansa yollandılar.

Truman cüppesini düzelterek, "Dışarı sigara almaya çıkmıştım" dedi. Meridian sundurmada dikiliyordu. Geri kalan herkes çıkıp gitmişti. Meridian ise Terence'in gözündeki canlanmış parıltıdan çekindiği ve bir mücadeleye girecek ruh halinde hissetmediği için Truman'ın gelmesini beklemişti.

Kendini halinden şikâyet edemeyecek kadar yorgun hisseden Meridian, "Tanrım, bu akşam nasıl can sıkıcıydı bilemezsin" dedi.

Evine geldiklerinde Meridian onu içeri davet etti, fakat Truman da çok yorgun hissediyordu ve uykusu gelmişti.

Esnemesini bastırarak, "Yarın gece olabilir" dedi Truman.

Fakat Meridian, birkaç ay boyunca Truman'ı (yürek parçalayıcı son bir sefer haricinde) –daha doğrusu onun *The Souls of Black Folk*'u[20] okumuş olduğu dönemin öncesinde– bir daha yalnız görmedi. Görüştüklerinde değişim öğrencileri (üçü

20. W.E.B. Du Bois'nın 1903 tarihli, on dört makaleden oluşan eseri Amerika'daki ırk ayrımcılığını analiz eden ilk sosyolojik çalışmalardan biridir ve 1960'larda aktivist hareketin esin kaynağı olmuştur. (ç.n.)

hep birlikte) Kuzey'e dönmüşlerdi ve Truman'ın Du Bois'yı tartışabileceği birine ihtiyacı vardı. "Adam bir *dâhiymiş*" diye bağırdı ve kitaptan kendisinin ve Meridian'ın ruhunu yansıttığını söylediği pasajları okudu. Ancak Meridian o sırada her ne kadar F. Scott Fitzgerald okuyor olsa da, çoktan beridir bildiği Du Bois'ya ait herhangi bir şeyi katiyen açık etmedi. Nasıl oluyorsa, bu mesele ona Truman'la fazla derin bir sohbet konusu gibi gelmişti. Truman ise "*le maître*"i[21] okuduktan sonra, Beyaz genç kızlarla flört etmesi durumunda bunun esas itibariyle bir cinsellik meselesi olarak addedilmesine karar verdiğine dair açıklamasına Meridian'ın verdiği tepkideki soğukluk yüzünden dehşete düşmüştü. Truman'ın ondan memnun olmuş ve içi rahatlamış gibi davranmasını beklediğini görünce bir kahkaha atmıştı Meridian; bu, onun tarafından gösterilen anlayışsızlık karşısında Truman'ın çenesi öne çıkarılmış vaziyette bir kez daha kendisinden uzaklaşmasına yol açan acı bir kahkahaydı.

Değişim öğrencileriyle flört etmeye başlamasından sonra Truman'la görüştüğü dönem acı bir pişmanlığa yol açtı. Ve olup bitenlerdeki kendi rolü sebebiyle Meridian ağır bedel ödedi.

Meridian ihtiyar profesörün yanındaki işinden çıkmış, sokaktan aşağı doğru yürüyordu ve başı önünde olduğundan Truman'ın kendisine doğru geldiğini görmedi. Birbirlerinin yanından geçip gitmelerine kalmadan Truman durdu ve arkasını döndü; kahverengi gözleri üzerindeki yeşil polo yaka tişört fonunda çok koyu ve ateşli görünüyordu.

"Meridian?"

Onu şimdi, değişim öğrencileriyle flört etmekle meşgul olduğu sırada görmekten dolayı bir mahcubiyet hissederek, "Selam" dedi Meridian. Bu tuhaf ve adil olmayan bir durum-

21. (Fr.) Üstat. (ç.n.)

du, ancak Truman'ın onlarla flört ediyor olması –ve bunu da sırf renkleri onları ilginç kıldığı için son derece açık şekilde yapıyor olması– *onu* mahcup düşürüyor, sanki kendisi eksikmiş gibi hissetmesine yol açıyordu.

Truman yanına geldi ve laubali bir tavırla kolunu kızın omzuna attı. "Başın eğik dolaşıyorsun. Başının dik olması lazım. Gururlu ve özgür." Ve oyunbaz bir edayla Meridian'ın çenesinin altını okşadı.

Meridian onun da, kendisinin yapmış olduğu gibi, o gün yürüyüşe katılıp katılmadığını merak ederek Truman'a baktı. Genel olarak, dediğine bakılırsa, Truman artık yürüyüşlere katılmaz olmuştu, çünkü "İnandığım şeylerin bir pankarta konulması imkânsız" diye düşünüyordu. Ve Meridian da ona bu yüzden takıldı ve "Peki sadece 'Özgürlük, Serbestlik, Eşitlik' sözcükleri nasıl olur? Bu senin inandığın şeyleri kapsayacaktır, değil mi?" dedi. Ayrıca Beyaz değişim öğrencilerine dair bir şeyler eklemek geldi içinden. Ama nasıl da kibardı! Truman'ın tercihi nedeniyle nasıl da şaşkına dönmüştü. Bu durum, hayattan bekleyecekleri bağlamında ona belletilmiş olan her şeye tersti.

Zira Meridian, Beyaz genç kızları onların boş kafalı, efemine akranları durumundaki Beyaz oğlanlar dışında kimseciklerin istemediği bilgisinin kendisine *belletilmiş* olduğunun farkına varmıştı – annesi bu oğlanların ağzının haşlanmış mısır, vücutlarının da otuz dokuz sentlik yapıştırıcı koktuğuna Meridian'ı inandırmıştı. Geçmişte anımsayabileceği kadar uzak bir noktaya gittiğinde bu durum herkesçe *anlaşmış* bir şey gibi dururdu: Şöyle ki, Beyaz erkekler "deneyim uğruna" anneleri yaşındaki Siyah kadınların üstüne çıktığı halde, Beyaz kadınlar herkes tarafından cinsiyetsiz, nefret edilesi ve gülünç olarak addedilirdi. Hatta, yapıştırıcı yahut haşlanmış mısır gibi dahi kokmazlardı; terlemediklerinden onların kokusu olmazdı. Berrak, durgun sular gibiydi onlar.

Kendisi bir hizmetçi olmadığı halde annesinin eskiden Noel zamanında fazladan para kazanmak için civardaki Beyaz ailelerin yanında çalışmışlığı vardı ve kadın kendi ailesine –alçak perdeden, dikkatle kontrol altına alınmış bir dille, yüzünü ütü masasına sabitlemiş vaziyette tutarak– tatil için eve gelmiş olan, elbette onu ilk adıyla çağıran ve yalvarıp yakaran, hatta Beyaz erkeklerin yapabileceği her türlü ağlaklığı yapan (annesi bunu alaya alırdı) şehvetli genç erkek evlatları anlatırdı. Annesi sözde kültürlü Güneyli beyefendilerin ağır ve ağzı yaya yaya konuşma tarzını "Gertrude lüüt-feen" diye taklit ederdi. "Siz ne diyorsunuz Mr. Filanca?" (Bu yirmi bir yaşındaki bir oğlandır; annesinin öfkesi ve dini inancı onu boğmak üzeredir.) "Ben senin anneannen olacak yaştayım. Annenin genç kız olduğu zamanları bilirim. Annenin arkadaşlarından herhangi birine bu şekilde asılamazdın. Niye beni rahatsız ediyorsun?"

Bu da Mrs. Hill'i insanlık onuru yerine doğruca dinsel onurunu hedef alan bir vaaza yöneltirdi. (Çünkü kadın haklı olarak "Mr. Filanca"nın insanlık onuruyla ilgilenmeyeceği varsayımından hareket etmiştir.) Kendisi Siyah'tı, öyle değil mi? Ve bir dişiydi. (Bir hanımefendi, hatta kadın bile değildi, çünkü bu kelimeler insanın aklına cinsellikten daha büyük bir şeyi getirirlerdi; onlar bir şey yerine bir kişiyi çağrıştırırlardı.) Evet, Beyaz erkeklerle ilgili olarak anlaşılmış bir durumdu bu. Onlardan bazılarının seks konusundaki zevki Siyah kadınlardan yanaydı ve bunu da açıkça söylerlerdi. Başkaları açısından bu bir tecrübe kazanma, yetişkinlerin dünyasına kabul edilme meselesiydi. Hizmetçi, aşçı, yersiz yurtsuz bir çocuk, aşırı yaşlı ya da tiksinç olmayan biri iş görürdü. Hissettiği tiksinti, Mrs. Hill'in sesinde kaynayan bir pınar, bir depo, bir okyanus halinde mevcuttu. Ve annesi Beyaz erkekleri tasvir ederken bu eylemi bitkin düşmüş ve din sayesinde zapt edilmiş bir nefretle gerçekleştirirdi. Özgürce ko-

nuşabilirdi, çünkü Siyah halk arasında Beyaz erkeklere dair genel kanaat onun lehineydi. Onların suratlarından farelerin, sığırların, ıslak ve sırılsıklam denizayılarının suratlarından söz edermiş gibi söz ederdi. Üstelik, annesinin dediğine bakılırsa, erkekler karıları tarafından idare edilirdi – ki bu da saygı uyandırmayan bir durumdu.

Peki ama, annesi Beyaz kadınlar hakkında neler söylemişti? Meridian aslında söylenenlerin pek azını hatırlayabiliyordu, ama edindiği izlenim onların hoppa, çaresiz mahluklar oldukları ve hem tembel, hem de beceriksiz oldukları yönündeydi. Arada bir içlerinden biri kahpelik mertebesine yükselirdi ve topluca "öbürleri" hakkında konuşulurken o kadın itinayla bir kenara ayrılırdı. Sert mizaçlı eski bir hemşire olup şimdilerde ebe olarak çalışan anneannesi güçlü kanaatler geliştirmişti: 1. Hayatında on iki yaşını geçip de hoşuna giden Beyaz bir kadın görmüş değildi. 2. Beyaz kadınlar büyüdüklerinde onun üzerinde baskı kuracak olan küçük Beyaz insanlar üretmeyi sürdürecek bebek makineleri olmak dışında hiçbir işe yaramazlardı. 3. Hizmetkârları olmasaydı şayet hepsi domuz ahırı gibi yerlerde yaşıyor olurlardı.

Doğup büyüdüğü kasabada kim Beyaz bir genç kızı öpme hayali kurabilirdi? Bunu yapmayı kim isterdi? Kızlar ne işe yarardı? Ne yaparlardı? Bu kızların on altı on yedi yaşlarına gelip de evlendikleri zamana kadar okuldan sonra sadece güle oynaya amaçsızca dolaşıyormuş gibi bir halleri olurdu. Cemiyet haberleri sütununda fotoğrafları çıkar, onları birkaç kez hamile kalmış olarak görürdünüz. Sonra onları bir zamanlar "bildiğiniz" kızlar olarak tanımanız artık olanaksız hale gelirdi. Daimi bir unutuluşun içine gömülürlerdi. İnsan hiçbir zaman onların herhangi enteresan bir şey *yaptıklarını* işitmezdi. Ah, biri WAC'ye[22] katılmak üzere evden kaçabilirdi. Pek azı –yılda üç ya da dört tane güzellikten na-

22. Women's Army Corp; ABD'de Kadınlar Ordu Birliği. (ç.n.)

sibini alamamış olan kız– eyaletteki (yerel kütüphaneyi ve İngilizce bölümlerini bünyesinde barındıran) bir üniversiteye devam ederdi, fakat alkolikleri saymazsanız eğer bunların içinden tek bir maceraperestin çıkmadığına kesin gözüyle bakılabilirdi. Kızlardan biri gerçekten de hayatı, söz konusu sürecin ebeveynlerini (ya da ebeveynlerinin arkadaşlarını, memleketinde yaşayan ve her pazar kiliseleri dolduran ahaliyi) utandıracağı raddeye kadar deneyimlemeyi başarmışsa şayet bu durumu Siyahlar cemaatindeki bir kimse hiçbir zaman öğrenemezdi.

Öte yandan, Siyah kadınlar daima Harriet Tubman'a[23] öykünür, hiç duyulmamış bir şey olmak için evden kaçarlardı. Akla hayale gelmeyen bir şey olmak için kaçarlardı evden. Ablasının arkadaşlarından biri, her nasılsa orduda çavuş olmuştu ve düşman üsleri ile telsiz ekipmanı hakkında bilinmesi gereken ne varsa her şeyi öğrenmişti. Erkek kardeşlerinin tanıdığı iki genç kız beş parasız uzaklara gitmiş ve yıllar sonra bir doktor ve bir öğretmen olarak geri dönmüşlerdi. Başka iki genç kız erkeklerle evlenerek uzaklara gitmiş ve birbirleriyle evli olarak memlekete dönmüşlerdi. Bu da cemaatte bir çalkantı yaratmıştı. Ortalıkta dedikodular dönmüştü. Fakat nihayetinde çift kendi ebeveynlerini ve eski dostlarını ziyaret etme zevkine varmış ve sıra kendilerine geldiğinde başkaları da bu zevkten nasibini almıştı. Her ne kadar gazetede basılı olarak karşılarına çıkmamışsa da "Sizce o işi nasıl yapıyorlardır?" sorusu hâlâ herkesin dilindeydi. Fakat daha genel kabul görmüş vakalarda bile Siyah kadınlar bilinmeze doğru yola çıkarlardı. Evlerinden korkak, yoksul Siyah genç kızlar olarak çıkar ve (içlerinden bazıları) başarılı sekreterler ve daktilocular olarak geri dönerlerdi (bu, yani Atlanta'da ve diğer büyük kentlerde Siyah sekreterle-

23. Gerçek adı Araminta Ross olan Siyahi aktivist ve özgürlük savaşçısı. Binlerce kölenin Kanada topraklarına kaçarak özgürlüğüne kavuşmasını sağlamış bir kahramandır. (ç.n.)

ri *işe alacak* firmaların olması herkese çok acayip geliyordu). Kızlar saçlarının rengi açılıp kumrala dönmüş ya da aralarına gümüşi meçler serpiştirilmiş olarak geri gelirlerdi ya da bir ihtimal, başlarında bir peruk olurdu. Peruk da cüretkâr, ölümüne dümdüz ya da hafif dalgalı bir şey olur ve herkesin aklına –Pier Angeli gibi– filmlerde gördükleri İtalyanları getirirdi. Cep kitapları, ayakkabıları pırıl pırıl *parlardı* ve yüzleriyse (anımsanan eski yüzler artık Max Factor ve Maybelline tarafından tamamıyla yeniden yapılandırılmış olurlardı) içinden eski zamanlarda tanınan bir kişiye ait sesin geldiği kusursuzlaştırılmış maskelere dönüşürdü.

Bir de, evlerine büyük şehirdeki maceralarına dair müstehcen öykülerle dönen ve tek dertleri günlerini gün etmek olan kızlar vardı; insanlar kimisi eskiden sevgilileri olan, kimisi hâlâ sevgilileri olabilecek yöre erkeklerini bu kızların göz kamaştırıcı bir rahatlıkla baştan çıkarışına tanık olurlardı. Ucuz cart renklerdeki giysileri, yeni onarılmış dişleri, gösterişli arabaları, bol miktarda altından parıldayan saatleri ve pandantifleriyle bu kızlar her şeye rağmen başarılıydılar. Dikkat talep ederlerdi. Hayranlığı hak ederlerdi. Sadece –erkekler tarafından değil, deneyim ve macera sonucunda– ıskartaya çıkarılmış olanlar en zeki Beyaz kızların dahi alın yazısıymış gibi duran evcimenlik bataklığına saplanırlardı. Beyaz kadınlarda var olup da imrenilecek hiçbir şey yokmuş gibi görünüyordu. İnsanın, hele ki upuzun salınıyorsa ve dikkat çekecek kadar inceyse, uzun bir saça gıpta etme olasılığı vardı. Fakat hepsi buydu. Hem saç da yalnızca yağ sürülmesi durumunda parlaklığını korumayı sürdürebilecek ölü maddeydi.

Elbette Meridian artık kendisi onların bilincine varabilecek yeterli farkındalığa sahip olduğundan Siyah kadınlarda var olan iyi niteliklerin tamamını kendine mal etmişti. Eddie'yle birlikte geçirdiği hayatında cesaretten yoksun ol-

duğunu, inisiyatifin kendisinde olmadığını yahut kendi kararlarını veremediğini biliyordu. Ve her şeye rağmen, onu Saxon College'a ulaştıran *irade* bir yerlerden çıkıp gelmişti. Kimi zaman kendini bir maceraperest olarak görürdü. Şahsının, savaştaki birlikleri yönetmiş tek Amerikalı kadın olan Harriet Tubman'ı meydana getiren insanlara mensup olduğunu düşünmek ona büyük bir heyecan verirdi.

Fakat ne yazık ki, Truman yanında bir general olsun istemiyordu. Her ne kadar suçluluk duyguları, korkular ve vicdan azabı tarafından engellenmiş de olsa kendi hayatını talep etme girişiminde bulunan bir kadın istemiyordu. Meridian ise geçmişte Eddie'nin karısı olduğu dönemdeki halinde bulunsaydı şayet Truman'ın ondan daha çok hoşlanacağı kanaatindeydi; zira, adamın hayranlık duyduğu yegâne şey, Meridian'ın kısacık bir an bir eylem koyma hattında görünüp kaybolan yüzüydü – bu çekici bir kadındı, fakat derin uykudaydı.

Ama şimdi, birlikte ağaçların altındaki kampus yollarında yürürlerken ve kampus saatinin çanları ahenksiz on sekizinci yüzyıl melodilerini çalarken ihtiyaç duyduğu, Truman'ın omuzlarını saran koluydu. Hakikat, Truman'ı özlemiş olduğu ve onu hep geri çevirişinde pişmanlık duyduğuydu.

Dairesine geldiklerinde Truman'ın onun arkasından yürüyüp içeri girmiş olmasına minnettar kaldı Meridian.

"Bu sefer sana ne verdi adam?" diye sordu Truman.

Meridian getirdiklerini masanın üstünde sallayarak, "Biraz kuru üzüm, Fig Newtons, bir kutu dolusu kola" dedi, "ve *iyi* bir tenis raketi satın almaya yetecek kadar para."

Truman bir kolanın kapağını açıp bunu uzun yudumlar halinde içerek "Adam bir kızı olsun istermiş, orası kesin" dedi. "Yani tabii" dedi ve Meridian'a sırıttı, "tabii kendisi senin zengin ihtiyar sevgilin *değilse* eğer." Truman bu düşünce karşısında kahkahalara boğuldu. Gözlerinde muzip parıltılarla

"Peki adam hiç seni çalışma masasının etrafında sıkıştırmaya çalışıyor mu?" diye sordu.

Meridian kolaların geri kalanını buzdolabına yerleştirdi. Sessizlik Truman'ın söyledikleri üzerine kafa yormasına yol açana dek tebessüm etmedi, ardından dudakları kısacık bir müddet kasılır gibi oldu. "Yok ya" dedi çabucak. "Azıcık kanlı canlı aksiyonun düşüncesi bile adamın ihtiyar yüreğine indirip onu öldürebilir."

Ama tabii ki hakikat bu değildi. Hakikat, Meridian'ın çalışma masasının etrafında Mr. Raymonds tarafından kovalandığıydı. Hakikat, bursunun okul masraflarının tamamını ve diğer gereksinimlerini de karşılamadığıydı. Hakikat, Mr. Raymonds'ın ona verdiği ekstra şeylere kendisinin *muhtaç* olduğuydu. Adamın ona verdiği her bir kola, her bir kurabiye, her bir konserve acılı domuz budu kutusu, her bir tenis raketi, satın almak zorunda olduğu şeylerden birinin eksilmesi anlamına geliyordu.

Evet, Mr. Raymonds gerçekten de çalışma masasının etrafında *düşe kalka* yürüyerek onu kovalardı. Ve dahası ve daha kötüsü, Meridian'ı yakalardı. Fakat kız, Truman'ın ona asla anlamayacağını bilirdi. Kendisi de ilk başta bunu anlamakta ya da olanlara inanmakta zorluk çekmişti. Mr. Raymonds'ın kazara ona sürtündüğü ilk seferde bunu kafasından uydurduğunu sanmıştı. Sonuçta adam mühim biriydi, her yanı onur belgeleriyle kaplanmış (hiç olmazsa duvarları öyleydi) bir üniversite profesörüydü. Duvarlar, üstlerine çivilenmiş olan ve adamın geçmişte şunlara karşılık geldiğini belirten plaketlerin ağırlığı altında bir hayli çökmüştü: 1. 1919-1925 Siyah YMCA Başkanı; 2. Anglikan Kilisesi Mütevelli Heyeti Üyesi; 3. Mason Tapınağı Yılın Adamı 1935-1936; 4. Çiftçilik Yöntemleri En İyi Öğretmen 1938-1939. Adam çiftçiliğin muhtelif yönleri hakkında kitaplar yazmıştı ve bir uzmandı. Ona imzalı kitaplarını verdiğinde Meridian büyük bir heye-

cana kapılmış ve kitapları hemen postayla evdeki babasına göndermişti. Profesör kitapları Meridian'a işteki ilk gününde vermişti.

Adam karısına dair hiçbir şey anlatmamıştı, fakat Meridian bir keresinde kadının bir fotoğrafını görmüştü; genellikle açık tenli Siyah erkekler tarafından seçilen kadınlarda rastlandığı üzere çok koyu renkli, asık suratlı bir kadındı. Meridian bunun her iki durumda –hem açık tenli Siyah erkekler, hem de diğerleri için– geçerli olduğunu fark etmişti. İkisinin ortası yokmuş gibi görünüyordu. Mr. Raymonds'ın durumunda, adamın o eski tarz "ırkçı erkekler"den, başka deyişle kendi dönemi olan 1920'lerin radikal milliyetçilerinden olması sebebiyle koyu tenli bir eş seçmiş olması muhtemeldi. Hatta şimdi bile Irk'tan bu sanki istenildiğinde değişim yaratmak için şu veya bu şekilde konumlandırılabilecek homojen haldeki bir madde yumağıymış gibi söz etmeye bayılırdı adam.

Mr. Raymonds bir bütün olarak ırkın arkasında dururdu durmasına, fakat adamın daha genç ve daha koyu tenli erkeklerin yanında hafiften savunmaya geçen bir tavır takındığı Meridian'ın dikkatinden kaçmamıştı. Sanki kendini kanıtlamaya mecburmuş gibi bir hali olurdu. Aynı zamanda Siyah kadınların namusunu Beyaz erkeklerden koruma konusunda da fazlasıyla duygusal davranırdı. Adam bir keresinde Meridian'ın onun yaşadığı binaya çalışmaya gelirken köşeyi dönmeden önce Beyaz bir ilahiyat öğrencisiyle konuştuğunu görmüş ve yüzü öfkeden kıpkırmızı olmuştu. Kız kendi evine dönene kadar 1896 ile 1963 yılları arasındaki tam olarak kaç Siyah kadının Beyaz erkekler tarafından gerçekleştirilen tecavüz vakası bildirdiği kendisine anlatılmıştı. Meridian profesörün rakamı uydurduğunu varsaymış, fakat yine de nefesi kesilmişti. İşin garip yanı, ilahiyat öğrencisinin Güney Afrika'dan gelmiş olması ve Meridian'ın da bir nevi sapkın merak yüzünden oğlanla konuşmuş olmasıydı. Kendisi Si-

yah olduğundan oğlanın suratına bir tür gerginliğin oturacağı düşüncesine kapılmıştı, fakat hemen hemen hiçbir şey olmamıştı. Meridian da onun kadar beyaz ve onun kadar ilahiyata yakın biri olabilirmiş gibi bir duygu yaşanmıştı.

Bu merak, onun kimi zaman Beyazların yanındayken takındığı bir tavrı yansıtırdı. Çoğu zaman Beyazlar Meridian'a tam anlamıyla gerçekmiş gibi gelmezlerdi. Yollarına çıkan herkesi alt etmek için çabalamaları ve sonra da, bununla ilgili hiçbir şeyin farkında olmamaları onlara fazlasıyla aptal bir hal verirdi. Meridian kimi zaman Beyazları ayaklarının altındaki her şeyi ezip geçen, duygusuz ve cüsseli ve yine de –filin aksine– unutmaya eğilimli fil sürüleri olarak görürdü.

Mr. Raymonds kısa beyaz saçları ve yüzünün sol tarafında aşağı sarkmış bir gözkapağı olan, uzun boylu ve kemikli ve çekiştirilen karamel şekerlemesi renginde bir adamdı. Meridian adamın dişlerinden nefret ederdi; dişlerinin hepsi ya da büyük çoğunluğu takmaydı ve dişler, adam bir kez olsun ağzını temizlemiş olsaydı pırıl pırıl kalacak tellerle bir arada tutuluyordu. Adam katiyen ağzını temizlemezdi. Bunun sonucunda da, dişleri sarımsı pazen kumaşla kaplanmış gibiydi ve nefesinin kokusu da, sanki bütün ağzı bir kanalizasyon tüneliymiş gibi mide bulandırıcıydı. Adam hayatının hiçbir döneminde zayıf biri olmamıştı. Ve şimdi bile zayıf olmaktan çok kemikli yapıdaydı. Genç bir erkek olduğu zamanlarda bol miktarda kaslıydı. Yaşla birlikte kuruyup sıskalaşmıştı. Meridian ihtiyatlı adımlarla ofisine girdiğinde adam onu zorla tuttuğunda ve ihtiyar penisini onun bedenine sürtmeye çalıştığında kızcağız midesine batan pelvik kemiklerinden başka hiçbir şey hissetmezdi.

Adam, Meridian'ın kucağında oturmasını ister ve kız da arada bir bunu yapardı. Ardından profesör çalışma masası çekmecesini açar ve onun için satın aldığı ıvır zıvırı çıkarmaya başlardı. Tonbalığı konserveleri, torba torba nane şeker-

leri ve Baby Ruth'lar, ucuzcu dükkân malı taraklar ve arada bir daktilo kâğıtları. Adam uzun burnunu Meridian'ın saçlarına ya da çenesinin altında onun izin verdiği en uzak noktaya gömer, tüm bunlar olurken aldığı umarsız haz biraz olsun yukarılara çıkıp pörsümüş penisine ulaşsın diye kızın altında kıpır kıpır oynaşırdı. Meridian'ın gördüğü kadarıyla şimdiye dek bu konuda hiç şansı olmamıştı.

Meridian her gün kötü kokulu nefesten oluşan hakiki bir bataklık sisi bulutunun içinde adamın mektuplarını daktiloya çektikten sonra gitmek üzere ayağa kalktığında profesör onu kollarıyla sımsıkı sarar ve kızı sürükleyerek kapıdan uzaklaştırır, kalçalarındaki uzun kemiklerle kızın bacaklarını zorla açar, onu zorla yere yatırmaya çalışırdı. Fakat Meridian gülümser ve onunla mücadele eder ve mücadele eder ve gülümser ve adamın niyetini anlamıyormuş gibi davranırdı – bunun adamın iyiden iyiye tahrik olmasına yol açan bir düşünce olduğu kuşku götürmezdi. Meridian yüzünü adamın dudaklarından ve nefesinden mümkün olduğunca uzak tutarak kıvrandıkça ve kıpırdandıkça profesörün yüzü azim ve terden grileşir, nefes alıp verişleri boğuklaşır ve zorlanır ve adam onun gözlerine baktığında gözünde acınası bir parıltı olurdu.

"Sorun nedir?" diye sordu Truman.

Meridian çabucak, "Yok bir şey" dedi. "Anlat bakalım, hayatında neler olup bitiyor?"

Truman iç geçirerek ve kanepede arkasına yaslanarak, "Yeniden şehir kulübünde çalışmaya başlamış bulunuyorum" dedi. "Tanrım, o alçak heriflerden nefret ediyorum. Azıcık ekmeğimi kazanacağım diye ne zorluklar çekiyorum bilemezsin." Truman elini uzattı ve onu bileğinden yakalayarak aşağıya ve sedire doğru çekti. "O Beyaz pislikler sırf bunları bana toplattırmak gibi açıkça anlaşılabilir bir amaç doğrultusunda sigaralarını havuza atıyorlar. Ve üstelik ertesi güne kadar beklemem de mümkün değil. Ah, hayır. 'Trooo-mann'

diye seslenir ihtiyar pisliğin teki, 'Hade git de öbür konuklarımızdan bir kısmı gelmeden evvel havuzdaki izmaritleri toplayıver.' Ve ben izmaritleri çekip çıkarmaya çalışırken bunların o ihtiyar sıska karılarından bazıları sallana sallana beni seyretmeye gelir ve tabii ki, akıl verirler. 'Trooo-mann' diye cıvıldarlar, 'bence bu tarafa doğru daha çok eğilmen lazım, değil mi ama?' ya da 'Senin ölçülerindeki bir delikanlıya göre pek de çevikmişsin.' Ve orada öylece dikilip sırıtmak ve olanları sineye çekmek zorundayım. Onlardan tiksiniyorum" diyerek hiddetle bir mindere yumruk atarken öbür eli de Meridian'ın kolunu sımsıkı kavradı. "Sürekli onlarla karşı karşıya olmak zorunda kalmadığınız için siz kadınlar kesinlikle şanslısınız."

Ona cevap veren kısacık homurtulu kahkaha baştan sona alaya bulanmıştı ve bunun üzerine, Truman dikkatle baktı Meridian'a.

"Hakkın var" dedi, "bu gece öyle saçma sapan şeyler konuşmamamız gerekir. Gel buraya, kadın, seni özledim."

Meridian, Truman'ın kendine dair erkeklik duygusunun ona nasıl bir tatmin sağladığına dikkat etmekten kendini alamadı. Bileğinin çevresine uyguladığı basınç –tıpkı verdiği kaba saba emir gibi– kesinlikle gereksizdi, çünkü kendisi zaten karaya vurmuş bir balık misali onun kucağında uzanıyordu.

Truman sıcak uzun parmaklarıyla kollarının iç kısımlarını okşadı, ardından onu dudaklarından öptü. Meridian'ın zihni hâlâ mükemmel çalışıyordu. Kendisi, değişim öğrencileri yüzünden ona kayıtsız kalacağının planlarını yapmıştı, fakat canlı bir şey midesinin altında hareket ediyormuş, açılıyormuş, yayılıyormuş ve ileri uzanıyormuş gibi hissetti. Gerçekten de, hissettiği ve dikkatle gözlemlediği üzere, sanki bedeninin merkezi tümden erimeye başlamıştı. Meridian zihnini devreden çıkarmaya karar verdi ve bedeni kendiliğinden

onun bedeninin içine doğru hareket edermiş gibi oldu. Gelgelelim, Truman'ın bluzunun üzerinden meme uçlarını emmeye başlamasıyla Meridian'ın bedenini dikleştirme ve bluzunu çıkarma hareketi bilerek ve isteyerek yapılmıştı. Truman, ağzını tek bir meme ucuna sabitlemişti ve parmakları da diğerini sıkıştırıp okşuyordu.

Değişim öğrencileri, dünyanın, onun düşünceleriyle takip etmek zorunda olmadığı bir köşesine kovalanmışlardı. Meridian eline o amaç doğrultusunda özel olarak icat edilmiş hayali bir süpürge alıp onları defetmişti. Sapının etrafına sarı bir kurdele sarılmış uzun, Siyah bir saplı süpürgeydi bu. Süpürge geride sadece ve sadece ikisi kalana dek onun ellerinde yeri göğü tertemiz yaptı. Eli kızın külotuna değdiğinde Truman tereddüt etti. Meridian sessizce ayağa kalktı ve eteğinin, sutyeninin ve külotunun yere düşmesine izin verdi. Gözleri Truman'ın penisine takıldı. Adamın penisi ona aşırı derecede büyük ve kendi kibirli ağırlığının altında biçim bozukluğuna uğramışçasına tuhaf bir eğriliğe sahipmiş gibi göründü. Meridian penisi eline aldığında Truman titredi, yüzü çarpıldı. Yüzünün görüntüsü Meridian'ın içine dokundu. Meridian onu yönlendirerek içine aldı ve ona saatler boyuymuş gibi gelen bir süre zarfında düzüştüler (bunu bilinçli olarak o şekilde tasavvur etmişti), düzüştüler ve tekrar tekrar düzüştükten sonra Meridian tam bir zirveye çıkmış gibi olduysa da bunu elinden kaçırdığıyla kaldı. En sonunda kendisi bitkin düşüp bir çığlık atınca Truman boşaldı ve çabucak uykuya daldı. Arkasına dönerken mırıldanarak onun çok seksi olduğunu söyledi. Bildiği yegâne doğum kontrol yöntemi olan prezervatifi Truman'ın takmamış olduğu ancak o zaman Meridian'ın aklına geldi.

Meridian, Truman'ın bacağını üzerinden atarak (adam ayağının kavisi Meridian'ın bileğine dolanmış halde uykuya dalmıştı) telaşla banyoya gitti ve klozete oturup ıkındı. Elinin al-

tında bir vajinal şırınga bulundurabilmiş olmayı isterdi. Onun yerini tutsun diye bir bardak sıcak su aldı ve küvette sırtüstü yatarken suyun birazını içine akıtıp yukarı göndermeyi başardı. Atlanta'ya gelmeden önce seks yapmama kararı almıştı. Oturma odasına döndüğünde Truman gitmişti.

Truman değişim öğrencilerinin sonuncusuna, yani Meridian'ın da hoşlandığı Lynne Rabinowitz'e geri döndü. Diğer sebeplerin yanı sıra bunun da bir sonucu olarak Truman onun hamile kaldığını hiçbir zaman öğrenmedi. Meridian kürtaj yaptırmaya giderken yolda onları Truman'ın babasına ait olan yeni kırmızı arabanın içinde kampusta dolaşırken gördü. O gün, uzaktan bakınca ikisi de Meridian'a Beyaz insanlar gibi görünmüştü. Daha sonra, doktor ona anestezi vermeden bedeninin içini parçaladığında (ve bu arada ona ahlak üzerine söylev çektiğinde) ve acıdan gözlerinin önünde yıldızlar belirdiğinde onları hâlâ birlikte kahkahalar atarken, dertsiz tasasız görmeye devam etti. Bunun sebebi Truman'ı bundan böyle hayatında istiyor olması değildi, onu istemiyordu. Onu çileden çıkaran, kendisinin böylesi bir acıya katlanmak zorunda kalması ve Truman'ın bundan habersiz olmasıydı. Ayrıca, hayatında tanıyıp tanıyabileceği herkesten daha az cinsel ilişki yaşayarak hamile kalan vücudunun doğurganlığı da ona tiksinti veriyordu. Yaşadığı onca cinsel "tecrübe"nin ardından ve bir bebeğin ve bir kürtajın ardından kendini bir kez dahi cinsellikten tamamıyla tatmin olmuş hissetmemesi de ona iki kat daha büyük bir haksızlıkmış gibi geliyordu.

Doktoru Saxon College'da doktorluk yapmış biriydi, ancak adam artık sadece özel muayenehanesinde çalışıyordu. Doktor öfkeyle, "Tüplerini bağlayabilirdim" diye kestirip attı, "tabii okuldan artakalan zamanda yapılan tüm bu faaliyetlerin bazısına karışmama izin verecek olursan." Adamın bir şekilde Meridian'ın göbeğine dayanmış olan dirseği ağırlık veri-

yordu ve girdap misali bir sancı rahminden hızla çıktığı gibi ayak parmaklarına kadar ulaştı. Adamın sert çehresi bulanıklaşana kadar ona baktı kız. "Bana kalmış olsaydı, onların kökünü kuruturdum." Meridian altına koyduğu büyük boy Kotex'e kanlar akarken bacakları iyice açılmış ve kramplardan iki büklüm halde adamın muayenehanesinden çıktı, fakat gözyaşı dökmesinin sebebi başkaydı.

Truman bunu hiç bilmedi. Meridian'ın aklından yaşadıklarını ona anlatmak geçti, fakat onun kendisine acımak için yüz bulacağını düşününce bunu yapacağına dilini tutmasının daha iyi olacağını anladı. Değişim öğrencileri oradan ayrıldıktan sonraki bir gün Meridian dersten çıktığı sırada Truman sallana sallana yanına geldi.

Sanki bir şeyi büyük bir gerilim altında, fakat olanca netliğiyle görüyormuş gibi gözlerini kısarak, "Bilirsin işte" dedi. "Derdim nedir, bilmiyorum. Taş gibi kadınsın orası kesin. Niye ayrıldık bilmem ki."

"Şaka mı yapıyorsun?" Meridian bu lafı ondan çok kendine söylemişti. Hiçbir şey hissetmiyordu ve içi rahattı. Bu deyişin neden yahut daha çok nasıl olup da bu kadar popüler hale gelebildiğini merak etti. Elbette hiç kimse bunu söylerken anlamını çözümleme zahmetine girmiyordu. Kendi zihninde taştan bir kadın taşıyordu. Bu ağırdı, griydi ve yerinden kıpırdamıyordu.

Yaya yolunda kızı durdurup gözlerinin içine bakarak, "A, öyle yapma ama" dedi Truman. "Galiba ben sana âşık oldum, Afrikalı kadın. Hep âşıktım. İlk günden beri."

Meridian bir kahkaha attı. Bu sadece hakkaniyetli bir tavırmış gibi geldi ona ve nihayetinde kafası mükemmel çalışıyordu. "Yine mi şaka yapıyorsun?"

"Birlikte mutlu olabilirdik. Mutlu olabilirdik, *biliyorum*. Senin boşalmanı sağladım. O zaman neredeyse başarmıştım, öyle değil mi?" Meridian'ın kekelemesi ya da yüzünün kızar-

ması beklentisiyle ona baktı. "Bunca zaman senin düzüşmekten hoşlanmadığını sanmıştım. Hoşlanıyorsun, değil mi? Neyse, vücudun güzel. Öylesine sıcak, öylesine kahverengi..."

Meridian onun adına utanç hissederek Truman'ın yanından uzaklaştı, çünkü söylediği şeyler midesini bulandırıyordu.

"Bitti artık. Olduğuyla kalsın."

Fakat Truman yeni bir keşif yapmış gözlerle baktı ona.

"Sen *güzelsin*" diye tapınırcasına fısıldadı Truman. Sonra alelacele, "Benim Siyah bebeklerimi *doğur*" deyiverdi.

Ve bunun üzerine Meridian yeşil kitap çantasını geri çekti ve ona vurmaya başladı. Neler olduğunu kendisi bile anlamadan önce ona üç kez vurdu. Sonra kulağının karşısına bir kez daha vurdu ve bir bloknotun spirali Truman'ın yanağını kesti. Kanlar gömleğine damlıyordu. Meridian kanı fark ettiğinde arkasını döndü ve Truman'ı oraya toplanan diğer öğrencilerin merakına terk etti.

Tekrar eden rüya

Rüyasında bir roman karakteri olduğunu ve varoluşunun çözümü imkânsız bir sorun, sadece onun kitabın sonundaki ölümüyle çözümlenebilecek bir sorun yarattığını gördü.

Rüyasında bir roman karakteri olduğunu ve varoluşunun çözümü imkânsız bir sorun, sadece onun kitabın sonundaki ölümüyle çözümlenebilecek bir sorun yarattığını gördü.

Rüyasında bir roman karakteri olduğunu ve varoluşunun çözümü imkânsız bir sorun, sadece onun kitabın sonundaki ölümüyle çözümlenebilecek bir sorun yarattığını gördü.

Bu türden bir çözümü destekleyen romanlar –ve neredeyse hepsi bunu desteklerdi– okumayı bıraktığında dahi rüya son bulmazdı.

Kaşlarının arkasında küçük bir toprak kayması başlamış gibi, sanki oradaki şeyler kayıyormuş gibi hissetti. Bu fiziksel bir duyguydu ve kendisi onu hiç önemsemiyordu. Hayatıyla ilgili olarak yeni riskler almaya başlamıştı. Siyahların hava karardıktan sonra kaldırımlarda hoş karşılanmadığı küçük kasabalara gider ve bekleyerek, güneşin batışını izleyerek ayakta dikilirdi. Atlanta sokaklarında bir kez olsun arabaların varlığına aldırış etmeden ve bitkin düşene kadar

bir aşağı bir yukarı kilometrelerce yürürdü. Yemek yemeyi unutmaya başlamıştı.

Saxon'dan mezun olmasından önceki gün, yemekhanede temiz bardakların bulunduğu bir rafa bakmasıyla anında bunların mavimsi bir ışıkla yıkandığını fark etmesi bir oldu. Tek elini yüzünün önünde tutunca bunun da, sanki mürekkebe batmışçasına, mavimsi bir renk aldığını gördü. Anne-Marion onun yanına taşınmış olmasına rağmen Meridian mavi nöbetlerinden ona hiç bahsetmemişti ve ikisi birlikte sohbet ederek, onun Mr. Raymonds'dan alıp eve getirdiği ıvır zıvırı yiyerek ve sosyalizm hakkında bir şeyler okuyarak otururlardı.

İki genç kız da kapitalizmden nefret ettiklerini bilmelerine yetecek kadar yaşamış ve bilgi edinmişlerdi; sistemin doğrudan kendi anne babalarının sırtından geçinmiş olması sayesinde Amerika'da iyi sonuç verdiğini idrak edebiliyorlardı. Aralarındaki fark şuydu: Anne-Marion bir kapitalist olarak başarı kazanıp kazanamayacağını bilmiyordu, oysa Meridian başkalarının sahip olamayacağı şeyleri kendi mülkiyetinde bulundurmaktan hoşlanabileceğini sanmıyordu. Anne-Marion Siyahların da en zengin Beyazlar kadar çok para kazanabilme fırsatına sahip olmasını isterdi. Ama Meridian zenginlerin bir sınıf olarak imha edilmesini ve tüm kişisel ekonomik ayrıcalıkların kaldırılmasını arzu ederdi. Bitirme tezi hiç kimsenin tek bir günde elle işlenebilecek olandan daha fazla araziye sahip olmasına izin verilmemesi fikrine dayandırılmıştı. Anne-Marion ise bunun acayip olduğu kanısındaydı. "Siyah insanlar deniz kenarında mülk edinebiliyorsa" derdi, "ben bundan kilometreler boyu olsun isterim. Ve hiçbir zaman da davet etmediğim bir simayı kumlarımın üstünde yürürken görmeyi arzu etmem." Meridian arkadaşına itiraf edilmiş sosyalist ve komünist teori hayranlığını anımsatırdı. "Evet" diye cevap verirdi Anne-Marion. "Onlara derin

bir hayranlık beslerim, fakat henüz kapitalist bir macera yaşama fırsatı bulamadığımdan o teorilerin uygulaması azıcık bekleyecek artık."

"Fakat Anne-Marion" derdi Meridian, "bu muhtemelen tam da Henry Ford'un söylediği şey!" "Henry'ye onunla aynı fikirde olduğumu söyle" derdi Anne-Marion.

Bu sohbetlere kahkahalar ve kızların ciddi değillermiş gibi davranma çabaları damga vururdu.

Anne-Marion kurabiyeden bir ısırık alarak, "Demokrasiyi siktir et" derdi. "Özgür Dünya'yı siktir et. Bırak Cumhuriyetçiler ve bildiğimiz halleriyle Demokratlar birbirlerinin büyükannesini düzsünler."

Meridian kolları yatağın kenarına çarpmaktan yorgun düşene kadar kahkahalarla gülerdi.

Ama bir gün mavi siyaha döndü ve geçici olarak –iki günlüğüne– gözleri kör oldu. Meridian o zamana kadar bir doktora gitmeyi ciddi ciddi düşünmemişti. Birincisi, hiç parası yoktu. İkincisi, kampus doktoruna giderse adam onun tüplerini bağlaması karşılığında hak ettiği ödemeyi isteyecekti. Ne var ki, görme duyusu geri döndükten birkaç gün sonra yaşanan uzun bir baygınlığın ardından gözlerini açtığında ve adamı tepesinde ayakta dikilir halde bulduğunda şaşırmadı. Adamın varlığı oraya uygun düşüyormuş gibiydi. Doktor, Meridian'ın hastalık belirtilerini dinlemeyi beklemeden –hemşirelerinin önünde en iyiliksever tavrını takınarak– kızı kaldırıp muayene masasına koydu ve ona kapsamlı ve acı veren bir pelvis muayenesi yaptı. Memeleri rutin olarak ve ayrıntılı şekilde elle muayene edildi. Meridian'a oğlanlarla yatıp yatmadığı sorusu yöneltildi. Oğlanlarla niçin yattığı sorusu yöneltildi. Bugünlerde oğlanların işe yaramaz olduğunu ve onun başını belaya sokacaklarını bilmiyor muydu sanki?

Doktor ayrıntılı konsültasyon için kampus dışındaki muayenehanesine gelmesinin daha iyi olacağı düşüncesindeydi;

orada, dediğine göre, kıza testler yapabileceği daha incelikli ekipman mevcuttu.

Meridian oturduğu daireye oradan çıktığı zamankinden daha hasta halde döndü. Bereket versin, iki gün sonra ne baygınlık, ne de mavi-siyah nöbetleri kalmıştı. Derken, yataktan çıkmaya çalışırken bacaklarının tutmadığını fark etti. Daha önce felç deneyimi yaşamış olduğundan, bu durum onu görme duyusunu kaybetmekten daha az endişelendirdi. Günler geçtikçe ve kendisi Anne-Marion'ın getirdiği yemeklerden azar azar yemeye çalışırken gitgide daha tok hissettiğini, artık hangi türden olursa olsun iştahının olmadığını keşfetti. Ve onu hem hepten şaşırtan, hem de hayretle karışık bir sevinç yaşamasına yol açan bir şekilde esrime duygusu yaşamaya başladı.

Bazen karnı acıkmamış, üşümemiş, endişelere boğulmamış halde (çünkü beynindeki endişe kısmının kaşlarının arkasında yer alan toprak kaymasına karşılık geldiğini ve bunun kayıp gittiğini ve dolayısıyla artık işlevini yerine getirmediğini fark etmişti) yatağında uzanırken sıcak, güçlü bir ışığın onu yukarı kaldırdığı ve kendisinin evrenin sevgili bir parçası olduğu hissine kapıldı; kendisinin tıpkı kayaların masum olduğu gibi masum olduğu ve ilk sular kadar kirletilmemiş olduğu hissine kapıldı. Ve Anne-Marion yatağın baş ucuna oturduğunda ve yemek yemediği için onu azarladığında, onun nasıl da mutlu ve memnun olduğunu Anne-Marion'ın görememiş olmasına hayret etti Meridian.

Anne-Marion'ın etekleri tutuşmuştu. Meridian gözlerinin önünde sessizce yitiyor gibiydi. Yine de, Meridian'ın boş bir tavana bakıp mutlu mesut gülümser vaziyetteyken gerçekten ölüyor olabileceği fikri ona saçma geliyordu ve bu konuda hiçbir şey yapmadı. Ama bir gün Meridian'ın yatağının karşısındaki kendi yatağına oturmuş, içinde insanı düşünmeye sevk eden bir yapıt olarak gördüğü *Komünist Manifesto*'nun da yer aldığı bir Marksist ideoloji kitabı okurken gözünün

Meridian'ın başına ilişmesiyle şok yaşaması bir oldu. Zira, başın etrafı dolgun ve yumuşak bir ışıkla sarılmıştı, sanki Meridian'ın kafası ve saçlarının sivri ve uzun tutamları ışıldamayı öğrenmişti. Görüntü, Anne-Marion'ın Baptist inancı sonrasına ait hafızasındaki bir bilinçaltı mekânını tedirgin etti.

Meridian'ı dini bir bağlamda aklından geçirmiş olmanın rahatsızlığıyla, "Ah, kahretsin!" dedi ayağını yere vurarak.

Meridian rüyadaymış gibi, "Ne oldu ki?" diye sordu. Başını hafifçe hareket ettirdi ve yumuşak parlak ışık gözden kayboldu.

Anne-Marion kitabını sanki bu uzun bir yolculuğa çıkan sevgiliymiş gibi kucakladı. "Yanlış yetiştirilmişiz biz" dedi, "yanlış olan bu!" Demek istediği, artık Tanrı'ya inanmadığı ve kendisine hâlâ içini acıtan, gönülsüz bir hayranlık beslediği İsa hakkında düşünmekten hoşlanmadığıydı.

"Ne kadar zamandır yatıyor?" diye sordu Miss Winter.

"Yaklaşık bir ay oldu" dedi Anne-Marion.

"Bana daha erken başvurman gerekirdi" dedi Miss Winter.

Miss Winter da Saxon College'daki bir uyumsuzdu. Pörtlek kara gözleri ve süslü mavi bir peruğu olan zenci kırması kadın okulun orgcusu ve fakültede bulunun sadece üç Siyah öğretmeden biriydi. Diğer ikisi beden eğitimi ve Fransızca dersleri verirdi. Her sabah programın şart koştuğu eski İngilizce ve Almanca ilahileri çalan kadının ta kendisiydi ve müzik, düzgün adım yürüyen ruhlar misali şapelin kubbeli tavanına yükselirdi. Ne var ki, kadın kendi müzik derslerinde kasıtlı şekilde Saxon geleneğine karşı durarak (Avrupa'daki bir yerlerde "jawhz" biçiminde telaffuz etmeyi öğrendiği) caz ve Siyahi ilahileri ve ("blews" olarak telaffuz ettiği) blues öğretirdi. Her geçen yıl kadının Saxon'da ders vermek anlamında asla bir sonraki yılı çıkaramayacağı düşünülürdü. Ama kadın dayanırdı. Dışarıdan bakıldığında, ne kadar kendi halin-

de ve hanımefendi bir görüntüsü olsa da (ve kadın hiçbir zaman parçaları birbiriyle *tamı tamına* uyumlu olmayan giysiler giyinmezdi) rektör ve dekanla ettiği kavgalar kampusun öbür ucundan işitilebilirdi.

Miss Winter da Meridian'ın memleketindendi ve Meridian'ın ailesi kadının hayat boyu bilip tanıdığı insanlardı. Kendisi de bir Saxon mezunuydu ve Meridian'ın oraya bir öğrenci olarak kabul edilmiş olduğunu haber aldığında edebe sığmayacak nitelikteki ilk duygularını alt etmek zorunda kalmıştı. Kadın kendi kasabasından çıkıp bu tarz bir üniversitede okuyabilen tek insan olmanın keyfini sürmüştü; bu ayrıcalığı başkasıyla paylaşmak istemezdi. Gelgelelim, Meridian oraya gelene kadar Miss Winter bu duyguları büyük bir başarıyla içinden söküp atmıştı. Yine de, kadın karşılaştıkları ilk gün kızın çekingen selamına karşılık vermedi.

Miss Winter bir keresinde kendisinin öğrenim gördüğü ve Meridian'ın da bünyesinde farkını gösterme konusunda epey yol kat ettiği lisede düzenlenen bir hitabet yarışmasına katılmıştı. Meridian, anayasanın erdemlerini göklere çıkaran ve "Amerikan Hayat Tarzı"nın üstünlüğüne övgüler düzen bir konuşmayı ezberden okuyordu. Seyirciler onun söylediği şeylere pek az ilgi gösteriyorlardı ve elbette, bunun herhangi bir kısmına inandıkları yoktu, fakat kızın o denli tutkuyla ve gözlerinde onca kederli bir mertlikle konuşmasını dinlerken adeta kendilerinden geçmişlerdi.

Derken, konuşmasının ortasında Meridian söyleyeceğini unutmuş gibi oldu. Kekeledi ve ardından sahnede sessizliğe gömüldü. Seyirciler devam etmesi adına onu yüreklendirdiler, fakat kız devam edemedi. Devam etmek yerine yüzünü elleriyle kapattı ve sahneden uzaklaştırılması gerekti.

Meridian'ın annesi yerinden kalkıp kızının bulunduğu koridora gitti ve Miss Winter onların konuşmasına kulak misafiri oldu. Meridian annesine hayatında ilk kez ne söy-

lediğine gerçekten kulak verdiğini, buna kendisinin inanmadığını fark ettiğini ve bu aydınlanma yüzünden kafasının dağılmış olması sebebiyle konuşmanın geri kalanını yapamadığını anlatmaya çabalıyordu. Annesi, bu açıklamayı hiç dinlemeyerek ya da en azından anlamak adına bir gayret göstermeyerek bambaşka bir şey söylüyordu: Kadın, Meridian'a *kendi* hayatındaki bir şey yolunda gitmediğinde sadece Tanrı'ya güvendiğini, başını normalde olduğundan biraz daha yukarı kaldırdığını, yoluna ne çıkarsa çıksın ona yukarıdan baktığını, asla arkasına bakmadığını ve buna benzer şeyleri anımsatıyordu.

Bir yere oturmuş ve gözleri ağlamaktan kıpkırmızı hale gelmiş olan Meridian, umutsuz nazarlarla yukarıdaki annesine bakıyordu. Tepesinde dikilmiş olan annesi ona devasa görünüyordu; o bir devdi, Tanrı'ya *güvenebilecek*, başını yüksekte tutabilecek, asla arkasına bakmayacak ve –bu durumu doğru bulsun ya da bulmasın– yoluna çıkabilecek her şeyi aşabilecek bir kadındı. Öte yandan, Meridian gerçekte olduğundan daha küçükmüş gibi görünüyordu ve eriyip oturduğu yere geçmek istiyordu sanki. Küçüle küçüle bir topun içine sığabilir ve yok olabilirmiş gibi iki büklümdü.

Miss Winter gri vizon mantosunun manşetini arkaya sıyırmış ve parfüm kokan kolunu Meridian'ın omzuna atmıştı. Ona konuşma meselesini kafasına takmaması gerektiğini söylemişti. "Burada olduğum dönemde bana öğretilenlerin aynısı bunlar" demişti kıza, "ve şimdi de o zaman olduğundan daha gerçeğe yakın değiller." Daha önce hiç kimseye bu türden herhangi bir şey söylememişti ve bunun ona kendini nasıl da iyi hissettirdiğini görmekten dolayı bir şaşkınlık yaşamıştı. Kısa bir süre yeşil çimen yaprakları görüş alanında uçuşuvermiş ve arkasından taze bir esinti çıkmıştı. Kadın, havanın vizon için fazla sıcak olduğunu fark etmiş ve mantosunu çıkarmıştı.

Fakat Meridian orada tortop olmuş vaziyette kalmış ve annesi, bir geminin burnu kadar haşmetli duran bedeniyle koridorun aşağısına yollanmış, oraya toplanmış olan ve dalgalanan kabarık etekler ve süslü elbiselerden oluşan hayali bir kütleyi andıran bütün genç kızlardan –yani, Meridian'ın sınıf arkadaşlarından– katbekat üstün olduğunu göstermişti.

Meridian'ın için annesi bir *devdi*. Onu asla başka bir şekilde tasavvur etmemişti. Ya da zaman zaman aklından bu fikre meydan okuyan düşünceler geçmiş olsa bile, kendisi bunları önemsiz ve gülünç bularak kafasından atıvermişti. Miss Winter'ın hatırında kalan günde bile Meridian'ın üzüntüsü sadece annesine hayal kırıklığı yaşatmış olmasından kaynaklanıyordu. Annesinin olup bitenlere kasten duyarsız kalmış olması onun kendi yetersizlik ve suçluluk hissinin yanında hiçbir şeydi. Üstelik, ona yaptığı ya da gelecekte yapabileceği herhangi bir şey için annesini çoktan bağışlamıştı, çünkü Meridian'ın nezdinde Mrs. Hill onların hepsini (çocukları, kocayı, aileyi, ırkı) şayet kendi annesinin, büyükannesinin, büyük büyükannesinin yerinde olsaydı durmak zorunda kalacağı yerin çok daha ilerisindeki bir noktaya getirmeye azmetmiş biriydi.

Bu, Meridian'ın bildiği haliyle annesinin tarihiydi:

Annesinin büyük büyük büyükannesi, iki çocuğu daha yeni yürümeye başlamış bebekler olduğu sırada elinden alınıp başkasına satılmış bir köleydi. Kadın onları çalıp tekrar yanına aldığı ana kadar günler boyu bebekleri satın alan adamın izini sürmüştü. Üçüncü seferde sahibi, çiftlik işçilerinden birini söz konusu işçi bitap düşene kadar kadını dövmekle görevlendirdikten ve kadının sırtındaki kasların arasından fırlayan kemikler göründükten sonra büyük büyük büyükannenin kendi başına tedarik etmediği hiçbir gıdayı tüketmemeleri şartıyla çocuklarını yanında tutmasına izin verdi.

Yaz zamanı geçinmeleri o kadar zor değildi. Tarlalardaki gündelik işleri bittikten sonra geceleyin orman meyveleri toplamayı öğrenmişlerdi; Amerika üzümü toplar ve sonbaharda ormanlarda buldukları fındıkları yiyerek hayatlarını idame ettirirlerdi. Akarsulardan tuttukları balıkları ve kadının tuzakla avlamayı öğrendiği yabani av hayvanlarını tütsülerlerdi. Çocuklar yeniyetmelik çağına gelene kadar bu şekilde hayatta kalmayı başardılar. Ardından yıllar süren yavaş tempolu açlığın sonucunda anneleri öldü. Çocuklar annelerinin toprağa verildiği gün satıldılar.

Mrs. Hill'in büyük büyükannesi ahırlara resmettiği süslemelerle meşhur olmuştu. Kadın, sahibi olan adam için para kazanmış ve bunun bir kısmını elinde tutmasına izin verilmişti. Kazandığı parayla sadece kendi özgürlüğünü değil, kocasının ve çocuklarının özgürlüğünü de satın almıştı. Meridian'ın büyükannesinin çocukluğunda onun annesinin resmettiği figürlerle rengârenk bir görüntüye kavuşmuş ahırlar hâlâ eyaletin çeşitli yerlerine dağılmış olarak dururlardı. Kadının resmettiği her ağacın ya da hayvanın veya kuşun merkezinde desenin bir parçasını oluşturacak şekilde içeri doğru çekilmiş gibi duran ve bir erkeğe mi, bir kadına mı yoksa bir çocuğa mı ait olduğunu hiç kimsenin anlayamadığı ve kadının alameti farikası haline gelmiş olan küçük eğri büğrü bir surat yer alırdı.

Mrs. Hill'in annesi pek çok fevkalade niteliğe sahip bir adamla evlenmişti. Adam sözünün eri biriydi, müreffeh bir çiftliği idare ederdi ve yakışıklı bir suratı vardı. Fakat adam karşısına çıkan her istekli ve eli yüzü düzgün kadınla seks yapmaktan hoşlanıyor olsa da çocuk yetiştirmek adına hiçbir arzusu yoktu ve karısıyla çocuklarını, katırlarını döverken aldığından daha büyük bir hazla döverdi.

Mrs. Hill çocukluğunun ilk kısmını telaşla babasının ayağının altından kaçışarak geçirmişti. Annesi daha sonra er-

genlik döneminde, Beyaz erkeklerin ayağının altından çekilmeyi de öğrenmişti, çünkü kendisi eli yüzü düzgün, savunmasız ve Siyah bir kızdı. Hayatı, Meridian'a anlattığına göre, telaşla kaçışmakla geçiyordu ve yoluna devam etmesini sağlayan tek bir şey vardı: öğretmen olmaktaki kararlılığı.

Annesinin eğitim alma çabasının öyküsü acıklıydı.

İlk olarak, okula gitmesine gerek olmadığını, çünkü sadece kıvırcık salata, kurabiye ve kızarmış bamya pişirmeyi öğrenirse zavallı adamın tekinin onu alabileceğini söyleyen babasına karşı çıkmış; ikinci olarak da, taparcasına sevdiği annesinin özverisini kabul etmeye mecbur kalmıştı. Annesi, o sırada on ikinci çocuğuna hamileydi ve saçları çoktan beyazlamıştı. Fakat Mrs. Hill'in okula gitmesine olanak sağlayan pazarlığı babasıyla yapan kişi annesi oldu. Anlaşma içler acısıydı: Okulun maliyeti yılda on iki dolardı ve annesi bu paranın her bir kuruşunu kazanmak zorundaydı. Annesi halinden yakınmayı reddederek ve aslında bunun yol açacağı zorlukları tartışmayı dahi reddederek başkalarının çamaşırını yıkamaya giderdi ve Meridian'ın annesi, kadının kendi çamaşırını ve tarlalardaki işini bitirdikten sonra kolunun altında ovalama tahtasıyla yorgun argın yürüyüp gittiğini hatırlardı.

Mrs. Hill'in sadece iki çift dizden büzgülü pamuklu pantolonu vardı. Bunları giyinir ve yıkar, yıkar ve giyinirdi. Sadece tek bir elbisesi vardı. O ve kız kardeşi hiç değilse giyim kuşamlarında bu kadarcık bir çeşitlilik olsun diye her gün giysilerini birbirleriyle değiş tokuş ederlerdi. Çoğu zaman ayaklarında ayakkabıları yoktu. Ve yine de, mucizevi şekilde Meridian'ın annesi okulunu bitirmiş ve dahası dört kız ve erkek kardeşinin de aynı şeyi yapmasına yardım etmişti. Ve annesi öğretmen olmuş, yılın dört ayına mahsus olmak üzere (öğrencileri yılın geri kalanında pamuk tarlalarındaydı) ayda kırk dolar kazanmaya başlamıştı. Kadın ilk kazancıyla kendine bir manto ile bir çift yeni ayakkabı satın almıştı. Ayrıca

kısa bir süre sonra Mrs. Hill kendi annesine ait pembe tabutun masrafını ödeme şerefine de nail olmuştu.

Annesi çocukluğundan söz ettiğinde Meridian tüm kalbiyle, bu zaten alabileceğinden fazla yükü olan kadından dünyaya gelmemiş olmayı dileyerek gözyaşı döker ve onun ellerine sımsıkı sarılırdı. Annesinin sesine, "Ben asla bir şey çalmadım, hep temizdim, herhangi bir insana katiyen bir yanlış yapmadım, hiç *kötü* olmadım; sadece Tanrı'ya güvendim" laflarını ettiği zamanlardaki gibi sinmiş olan her türlü kendini beğenmişlik onun kendisi tarafından fark edilmezdi. Annesinin dayanıklılığından, ondaki şaşmaz doğruluk bilgisinden ve kadının bütün zihin çelici etkilere rağmen doğrunun peşinden gitmesinden Meridian'ın payına düşen miras kendi başına asla layık olamayacağı bir mirasmış gibi gelirdi ona. Annesinde ve büyükannesinde var olan o had safhadaki hayatın lekesiz olması halinin mecburiyetler yüzünden zoraki ortaya çıkmış olduğuysa hiç aklına gelmemişti. Onlar tercihlerin yapılabileceği bir çağda yaşamamışlardı.

Meridian bu düşüncelerin tekini dahi Miss Winter'a aktaramadı. Hastalığının seyrinde mutlulukla erişmiş olduğu o sakin ve yüksek düzlükten kadına tebessüm etmekle yetindi. Arada bir bulutların Miss Winter'ın kafasından geçişlerini görüyor ve bunlarda tanıdığı suratları seçerek kendini eğlendiriyordu. Uykuya daldığında rüyasında annesiyle beraber bir gemide olduğunu ve annesinin onu üzerinden denize düşmesi an meselesi olan küpeştedeyken tuttuğunu gördü. Tehlike her yerdeydi ve annesi onu elinden bırakmaya razı değildi.

Meridian annesinin siyah kollarındaki tuzu yalayarak, "Anneciğim, seni *seviyorum*. Bırak gideyim" dedi.

Miss Winter içgüdüsel olarak, sanki Meridian onun öz çocuğuymuş gibi kızın yastığın üstünde duran kulağına yakın bir noktaya, "Seni affediyorum" diye cevap verdi.

Ertesi sabah Meridian kahvaltısının tamamını yiyip bitirdi bitirmesine, fakat yediklerinin hepsi gittikleri yerde kalmadılar. İlk kez bir ayna istedi ve yatağında bedenini dikleştirip oturmaya çalıştı. Çok geçmeden gücü tükendi ve uyudu. Anne-Marion güneşin bir kere daha arkadaşının saç uçlarını aydınlatmak üzere tepeye çıkışını seyretti ve bu kadar özenli bir teyakkuz gerektiren bir dostluğa tahammül edemeyeceğini anladı. Meridian, bütün iyi niyetine rağmen, hiçbir zaman gelecek için hazır olamayabilir ve bu da büyük acılara yol açabilirdi. Anne-Marion kurtaramayacağı bir insanı önemsemeye devam edemezdi. Ayrıca, dostuna açıkça belirtmeden yakın bir dostluğu sona erdirecek de değildi.

Bir sabah Meridian düşünceli, neredeyse güzel ve acınası derecede incecik çehresiyle pencerenin yanında dururken Anne-Marion hep yapmak istediği bir şeyi yaptı: Bu bir tekmeye eşdeğerdi. Meridian'ı güldürecek fıkralar anlatmaya başladı, çünkü arkadaşı bu şekilde bakarken onu terk etmesi imkânsızdı ve başarılı olduğunda, tam da Meridian'ın yüzündeki insanı adeta sihriyle cezp eden kasvetin dağılır gibi olduğu noktada hiç gülmeyen bir suratla şunları söyledi: "Meridian, seni sevmenin bedelini ödeyebilecek durumda değilim. Tıpkı acı çekme kavramının ta kendisi gibi sen de miadını doldurdun artık."

Sonraları, tekrar New York'ta karşılaştıkları ve kısa süre bir odayı paylaştıkları ve Meridian da bu ayrılık cümlesini hatırlıyormuş gibi görünmediği halde Anne-Marion bunu son sözü olarak düşünmeyi sürdürdü.

Meridian Güney'e geri döndükten sonra ve Anne-Marion kendini ona mektuplar yazar, arkadaşının o sırada hangi kasabada yaşadığını ve mektupları hangi adrese göndereceğini öğrenmek niyetiyle soruştururken bulduktan sonra her bir mektubu suçluluk, inkâr ve hiddetten kaynaklanan en yara-

layıcı hunharlıkla kaleme alırken sanki dizlerine onları çalışma masasının altında durmaya zorlayan ağır bir nesne bağlanmışçasına yazmaya oturan kendisinden daha fazla bu duruma şaşırabilecek ve hayret duyabilecek hiç kimse olamazmış gibi hissederdi.

Truman Held

SON KADEH

Yıkılmış yuvama kaldırıyorum kadehimi
Kin, öfke dolu hayatıma
Yalnızlığına ikimizin
ve sana kaldırıyorum.
Yalanına bana ihanet eden dudaklarımın
Gözlerindeki ölü soğukluğuna
Hayatın bu kadar acımasız, kaba oluşuna
Ve kurtarmamasına bizi Tanrı'nın.

AHMATOVA

Truman ve Lynne: Güney'de zaman

Lynne: Yıkık dökük bir ahşap evin sundurma basamaklarında oturuyor ve etrafı Siyah çocuklar tarafından sarılmış. Çocuklar, uzaktan bakıldığında, bir eksen etrafında dönen insan taçyapraklarından oluşan devasa bir çiçeği andırıyorlar. Merkez noktası Lynne. Yakınlarına geldiğinde Truman onun saçını taramak için çocukların sıraya girdiğini fark ediyor. Lynne'in taraması kolay olduğundan onlara çekici gelen ve sanki bir trenmiş gibi arkadan siyah ve kahverengi eller tarafından tutulmuş saçları parıldıyor. Çocuklar Lynne'i nikâha hazırlayan nedimeler de olabilirlerdi. Truman'ı görmüyorlar. Truman fotoğraf makinesiyle bir fotoğrafı kadraja alıyor, fakat deklanşöre basmadan önce bir şey bunu yapmasına engel oluyor. Ona engel olan şeyi, şimdilik, kendisine itiraf etmeyecek: Karşıtlıklara ve onların birbirlerine neler yaptıklarına dair insanı aşağı çeken umutsuz bir his bu. Aniden dönüveriyor ve tek dizinin üstüne çökerek yakındaki köhne bir evin kırık çatısını ve duvarlarından biri yerine geçen ahşabın üzerindeki paslı tenekenin fotoğrafını çekiyor.

Truman ve Lynne: Ellerinin altında ödünç alınmış bir motosiklet vardı. Ve karanlık akşamlarda ikisi arka yollardan aşağı doğru rüzgâr gibi giderlerken toz toprak yüzlerinde pudra kıvamında ve nemli kalırdı. Lynne bir kask takmıştı; uzun saçları arkaya sıkışıp kalmışken yerlerinden kurtulan saç tutamları gözlerine düşüyor ve ağzının üzerinde uçuşu-

yorlardı. Lynne onun beline sarılmıştı ve Truman'ın kaburga kemiklerinin rüzgâra karşı gerildiğini hissediyordu. Onun kabarık montun arasından hissedilen bedeni aynı anda hem şişman, hem de zayıf olabilirmiş duygusu veriyordu. Motosiklete binmek Lynne'in suratındaki beyazlık yüzünden tehlikeliydi, fakat alacakaranlık vakti bir karaltının içinde geçip gidiyorlardı. Geceleyin daha açık ve net şekilde görülürlerdi.

Lynne'e göre Güney'in Siyah insanları Sanat idi. Düşündüğü için bağışlanma dilendiği ve gizlemeye çalıştığı bir şeydi bu, fakat bunların hiçbir faydası yoktu. Her evin daha tam olarak inşa edilmeden önce bile steril ve birbirinin tıpkısı bir görüntü taşıdığı, çiçeklerin dahi tek tip olduğu ve takma adlarının çoktan sözlüklere girdiği, bodur ağaçların güçlü kokular yaymaktan yahut biçimleriyle şaşırtmaktan âciz olduğu ve insanların genellikle mesleklerinin mührüyle damgalandığı Kuzey taraflarının banliyölerine alışkın olan gözleri ve asla boya nedir bilmemiş küçücük ahşap bir Mississippi kulübesinde beyaz meşe çıtalarından yapılmış kocaman bir iskemlede Attapulsa, Georgia'da yapılmış Hindi Yürüyüşü adını taşıyan bir yorganın altına girmiş şahsı nezdinde Güney –ve orada yaşayan Siyah halk– Sanat oluyordu. Şarkılar, danslar, yemekler, konuşmalar! Ah, kendisi ne biçim bir romantikti, soluduğu havaya, kapının az ilerisinde bitivermiş hanımeline nasıl da âşıktı.

"Bunun cezasını çekeceğim" diye kendini uyarırdı. "Herhalde insanları Sanat olarak düşünmek bir günah yerine geçiyordur." Ve her şeye rağmen, Lynne bulunduğu yerde tamamıyla kıpırtısız halde durur ve üzerinde yırtık sarı elbisesi, hasretten zenginleşmiş ve dolgunlaşmış sesiyle kendi kendine şarkı söyleyen şişman Siyah bir kadının görüntüsü her zaman için –Tanrı onu affetsin, Siyah ahali onu affetsin– Sanat'ın onun gözünde karşılık geldiği ağlamaklı mucizenin ta kendisi olurdu.

Truman, Hareket'ten ve Güney'den bıkmış usanmıştı. Fakat henüz Lynne'den bıkmış usanmış değildi. 1964'te üç Sivil Haklar çalışanının orada kaybolmasından sonra Mississippi Lynne'e uzaktan el ediyordu. Lynne iki yıl boyunca başka hiçbir şey düşünmedi: Şayet Mississippi Siyah insanlar için Amerika'nın en kötü yeriyse, ona göre, Siyahların hayatlarına karşılık gelen Sanat'ın da en iyi haliyle orada serpilmesi mantığa uygundu. Önceki zamanlardaki temelli Fransa'da yaşama arzusundan vazgeçmiş olan Truman ise küçümseyerek de olsa Mississippi'yi akla uygun bir seçenek olarak düşünüyordu. Ve böylece, Cheney, Goodman ve Svhwerner'a ait –ikisi Beyaz, biri Siyah olan ve renkleri haricinde tanınamayacak hale gelene kadar dövülmüş– cesetlerin balta girmemiş bir ormandaki Neshoba County, Mississippi barajına gizlenmiş halde bulunmasının üzerinden takriben iki yılı biraz aşkın zaman geçtiği sırada Lynne ve Truman oraya geldiler.

Kahpeler ve eşler

Truman'ın Lynne'e karşı duyguları bir süredir belli belirsiz değişimlerden geçiyordu. Gelgelelim, Tommy Odds'ın Mississippi'de vurulduğu zamana kadar kendisi bu değişimlerin farkında değildi. Tommy Odds'ın vurulması olayı bir akşam tam da Truman, Tommy Odds ve Trilling'in (o günden sonra oradan kaçmış ve bir daha ortalıkta görülmemiş olan Oklahomalı bir çalışan) Liberal Teslis Baptist Kilisesi'nin kapısından dışarı çıktıkları sırada meydana geldi. İçinde şarkıların, duaların ve ertesi gün şehir merkezindeki dükkânların önünde yapılacak gösteri eylemine dair stratejinin yer aldığı olağan bir toplantı yapılmıştı. Ayrıca, nöbetçilerin görev yerlerinde bulunduğunu varsaymışlardı; bunu doğrulamamak onların hatasıydı. Kiliseden dışarı çıktıkları ve sundurmadaki sarkık bir ampulden gelen ışığın içine girdikleri sırada sokağın karşısındaki birkaç çalılığın arasından seri halde makineli tüfek ateşi geldi. O ve Trilling sıçrayarak basamakların kenarından dışarı atladılar. Ortada bulunan Tommy Odds dirseğinden vuruldu.

Truman hastanede Tommy Odds'ı ziyarete gittiğinde, asansör onu dördüncü kata çıkarırken ikisi bir araya geldiğinde kendisinin ve Trilling'in can havliyle atlayışı konusunda sohbet etmelerinin ne kadar komik olacağını aklından geçirdi. Tommy Odds'ın yüzüne gülerken, "Tek bir şeyi bil yeter" diyecekti, "sen *ağır kanlı* zencinin tekisin işte." Ardından, gülmekten gözlerinden gelen yaşları silecekler ve

Truman'ın yanında getirdiği Ripple şişesini açacaklardı. Ama olay hiç de öyle gitmedi. Her şeyden önce, Tommy Odds gelen ilk haberlerde olduğu şekilde aldığı hafif yara sebebiyle istirahate alınmış değildi; adam kolunun alt yarısını kaybetmişti. Tommy şimdi yatakta sırtı yastıklarla desteklenmiş vaziyette oturmuş, bir şişeden damlalar halinde öbür koluna akıtılan berrak bir sıvı alıyordu. Fakat adamın yüzündeki feci grilik, çatlak ve kanı çekilmiş dudaklar ve sabit bir noktaya bakan gözler çehresinde olanca açıklığıyla görülen mizah duygusu yoksunluğuyla karşılaştırıldığında hiçbir şeydi.

Yine de, Truman elinden geleni yaptı. Ripple şişesi kolunun altında, uzun adımlarla odanın diğer tarafına yürüyerek, "Hey, oğlum!" dedi. "Bak sana ne getirdim!" Ama Tommy Odds ne başını kımıldattı, ne de gözleriyle onun odanın bir ucundan diğerine gelişini takip etti. Odanın bir köşesinde yüksek konumda bulunan televizyonun biraz üzerindeki bir noktaya bakarak yatmaya devam etti.

"Lynne, çabuk olmanı ve kıçını kaldırıp buradan çıkmanı söylüyor" diye devam etti Truman. "Sen buradan çıktığında günler geceler boyu partileyeceğiz."

"O kahpenin adını benim yanımda ağzına alma, oğlum" dedi Tommy Odds.

"Sen ne diyorsun?

"Dedim ki" –Tommy Odds başını çevirdi ve bir yanlışlık olmasın diye ona bakarak dudaklarını dikkatle oynattı– "o kahpenin adını benim yanımda ağzına alma. O Beyaz kahpenin adını ağzına alma."

Truman hayretler içinde kekeleyerek, "Bir dakika dur be oğlum" dedi. "Lynne'in bu olayla ilgisi yok." Ve yine de, bunları söylediği esnada zihninde yılan misali kıvrılıp duran düşünceler yüzünden dili ağırlaştı. Lynne'in suçlanabileceği bir sürü aşama varken nasıl oluyordu da kendisi onun Tommy Odds'ın vurulmasıyla hiçbir ilgisinin olmadığını söyleyebiliyordu?

Tommy Odds az önceki kadar aldırış etmez, fakat kuşkuya yer bırakmayacak tavrıyla, "Bütün Beyaz insanlar orospu dölüdür" dedi. "Onların yok edildiğini görmek istiyorum. Bebeklerinin kolları bacakları koparılırken olup biteni seyredebilirdim ve parmağımı kımıldatmazdım. Kitabı Mukaddes'te 'Düşmanlarınızdan olma çocukların beyinlerini kayalarda patlatın' denilir ya. O boku da şimdi anlıyorum."

Truman bu aşamada arkadaşının yanındaki bir sandalyenin içine gömülerek düşündü, Lynne suçlu muydu? Beyaz olduğu doğruydu. Bu sebepten dolayı bir katil, kötülük timsali, bir orospu dölü olduğu ne kadar doğruydu? Hemen hemen hiç doğru değildi! Ama yine de...

"Oğlum, tek düşündüğüm bu Beyaz pisliklerin kahrolasıca koluma ne yaptıkları" dedi Tommy Odds.

"Öğreneyim ister misin?"

"Hayır, galiba istemiyorum."

Lynne Beyaz olduğu için suçlu bulunmuştu. Truman söz konusu mantığı o yönden daha fazla alt edemezdi. Ardından soru, insanın bir renkten dolayı suçlu bulunmasının mümkün olup olmadığı halini aldı. Elbette, Siyah insanlar siyah oldukları için yıllarca "suçlu" bulunmuşlardı. Onlara biçilen "suç"un cezası kölelikti. Truman, yaptığının mantıken ırkçılıkta son bulacak olması sebebiyle Lynne'e ait suçu ortaya çıkarma arayışını bir kenara bırakmış olsa da, bu arayışını başka düzlemlerde gerçekleştirmek zorunda kalacaktı. Arayışının onu iyiye ya da kötüye götürmesine ve bunun bir kişi olarak benliğine dair açık ettiği şeylere aldırış etmeksizin, arkadaşının sözlerinden sonra Lynne'in aslında suçlu olduğunu düşünmekten kendini alması imkânsızdı. İş, bunun nasıl olduğunu ortaya çıkarmasına kalıyordu.

"Kusura bakma, oğlum" dedi. "Senin hanım hakkında bu kadar ağır konuşmamam gerekirdi."

Truman lafı ağzında geveleyerek, "Sorun yok oğlum, dert değil" dediyse de düşünceleri kızgın ve umarsız bir şekilde zihninde fır dönüp duruyordu. Sanki Tommy Odds, onun had safhadaki ödlekliği sebebiyle aklından geçiremeyeceği düşüncelere cuk oturan sözcükleri ağzından çıkarmıştı. Acaba Lynne, yani karısı, başka hangi nedenlerle suçlu olabilirdi?

"Bilirsin işte, mesele şu ki, Beyaz ahali tam bir kahpedir. Şayet daha önce prensipte onlardan nefret etmemiş olsam da şimdi kişisel ve somut sebeplerden dolayı onlardan nefret ediyorum. Burada yatarken düşündüm de düşündüm. Ve düşündüğüm de şudur: Hiç kimse bir yedek oyuncu olarak o ukalaların *taşaklarının* arkasından gitmem için yürüyüş ve vaaz teklifiyle gelmesin bana."

Lynne'in suçlu olmasının sebebi, Beyaz bir kadın olması mıydı? Ah, evet. Öyleydi. Elbette. Ve Truman'ın aklına kendisinin, Tommy Odds'ın ve Trilling ve Lynne'in bir sandviç yemek üzere Moonflower kafeye gittikleri bir akşam geldi. Tabii ki, bunu yapmamış olmaları gerekirdi. Yapmamaları konusunda uyarılar almışlardı. Onlar da bunun yapılmaması gerektiğini biliyorlardı. Fakat bir insanın hayatında her şeyi riske atmanın hayatın yegâne *olumlaması* anlamına geldiği zamanlar vardır. O gece de böyle bir zamandı. Acaba neyi kutluyorlardı? Ah, evet. Tommy Odds'ın köşedeki zenciler ekibini.

Tommy Odds aylar boyunca her cumartesi akşamı Carver Street'teki bilardo salonuna takılmış, insanlarla konuşup bilardo oynamıştı. Neredeyse bir ay boyunca oy vermenin özgürleştirici etkilerini anlatmak üzere ağzını bir kez olsun açmadan köşedeki zenciler ekibiyle bilardo oynayıp durmuştu. İlk başta, "Oğlum, ben bu pislikleri duymak istemiyorum!" ve "Oğlum, bırakalım bu oyun temiz kalsın!" bağırışlarıyla yuhalanmıştı. Fakat Tommy Odds'ın iyi tarafı sabrıydı. İlk başta sadece çenesini kapattı ve istekasıyla alıştırma yaptı. Ama

birkaç gün içinde konuyu tekrar açtı. Birinci ayın sonunda köşedeki zenciler ekibi Tommy'yi ona kulak vermemeleri mümkün olmayacak kadar çok sevmeye başlamıştı. Ekip, üç ayın sonunda "Köşedeki Zenciler Ekibi Seçmen Makinesi" adını taşıyan bir tugaya dönüşmüştü. Onların sayesinde bütün kimi kimsesi olmayan tipler, ihtiyar ninelerle dedeler ve gençten, çetin ceviz kaldırım yosmaları ve azgın erkekler, fahişeler ve hatta, bilardo salonunu işleten ayyaş ihtiyar bile sonraki seçimde oy kullanmak üzere kayıt olmuştu. Ve bu özel cumartesi gecesini kapısında hâlâ "Sadece Beyazlar" yazan, yağ içinde küçücük bir dükkân olan Moonflower'da kutlama yaparak geçirmeyi kararlaştırmışlardı.

Yemekler ağza alınamayacak kadar berbattı. Fakat oradan keyifli bir ruh haliyle ayrılmışlar, Lynne kadın garsonun sarışın bir folyodan yapılmış kaskı andıran saçlarına kıkır kıkır gülmüştü. Sokaktan aşağı doğru yürürlerken bir otomobil Carver Street'ten aşağı döndükleri ana kadar ağır ağır peşlerinden gelmiş ve grup burada Tommy Odds'ın KZE'lerine[24] mensup olan ve onları sağ salim bilardo salonuna kadar ulaştıran birkaç kişi tarafından karşılanmıştı. O geceden sonra Truman ve Lynne bir arada görünmemeye özen göstermişlerdi. Fakat Lynne kasabada düzenli olarak sadece Siyahların yanında görünen tek Beyaz kadın olduğundan kolayca teşhis edilebiliyordu. Truman kendilerinin de aynı durumda olabileceğini akıl edememişti.

Bu durumda, belki o gece söz konusu olduğunda Lynne suçlu bulunabilirdi. Peki ama karısı niçin onlarla birlikte gelmişti? Kendi kendini davet mi ettirmişti? Hayır. Tommy Odds ikisini de yapacağı küçük partiye davet etmişti. Hal böyle olsa bile otomobilin peşlerinden gelmesine yol açan şey Lynne'in varlığıydı. Yani *Lynne* suçluydu. Oraya gelmeyi kabul etme aptallığını yapmasının yanı sıra beyazlığından dolayı da suçluydu.

24. Köşedeki Zenciler Ekibi. (ç.n.)

Gelgelelim, Lynee de Tommy Odds'ı sever ve onun KZE'sine hayranlık duyardı. Üstlerine taktıkları ve onlara büyük gurur veren o saçma sapan rozetleri tasarlayan ve diken de Lynne idi.

Kendilerine sokaktan aşağı doğru ve mahkeme binasına kadar kraliçeler gibi eşlik edilen ihtiyar nineler, "KZE de ne demek oluyor?" diye sorarlardı.

Kaldırım yosmaları rahatlıkla, "Ah, onun anlamı 'Kimsesiz Zenci Erkekler' oluyor" diye cevap verirlerdi. Ya da fahişeler ihtiyar adamların ellerini onların göğüs çatalına daldırmasına göz yumarak, "Keyifli Zaman Erbabı" derlerdi ihtiyar dedelere. Bilardo ustaları, aksi durumda bilardo ustalarına surat asan fanatik dindarlara, "Kıymetli Zekât Emri" derlerdi.

Bu durumda, Lynne en azından iki yönden suçluydu; onlarla birlikte olduğu için ve var olduğu için, nokta. En azından Tommy Odds'ın olayı görme biçimi buydu. Hem, arkadaşının kolunu kaybetmesine yol açan Beyaz kahpeyi sevmek yüzünden suçlu biri olarak kendisi kim oluyordu da bunları tartışmaya kalkıyordu?

Kafasında bu düşüncelerle, yatağın yanındaki sandalyesinden sanki elektrik çarpmış gibi havaya fırladı. Ripple şişesi parmaklarından kaydı ve gürültüyle yere çarpıp kırıldı.

Tommy Odds, "Sakın ha şarabın boşa gittiğini söyleme bana" dedi homurdanarak. "Tam da ağzımın azıcık tatlanmasına hazırlıyordum kendimi."

Truman banyodan havlular alıp yerleri silerken, "Başka bir şişe getiririm" dedi. Bir cam parçası elini kesti ve tir tir titrediğini fark etti. Truman temizlik görevlisinin alması için çöp kutusunu kapının dışına koyduğunda arkasına dönüp Tommy Odds'a baktı. Yatağın üstünde arkadaşının bir nebze benzeri kalmış bulunuyordu. Kendisi onları şimdiden ayıran mesafeyi hissedebiliyordu. Truman o kapıdan çıktığında ikisi artık başka insanlar olacaklardı. Tommy Odds'ın onun

eski dostu olarak sözcüklere dökmediği mesajı okuyabiliyordu Truman: "Sen de şu kahpeden kurtul artık, oğlum." Hepsi buydu.

Bir kahpeden kurtulmak basit işti, çünkü kahpeler gözden çıkarılabilirdi. Ama bir eşten kurtulmak öyle miydi?

Truman önceki gün bir dergide Lamumba Katurim'in eşinden kurtulduğunu okumuştu. Kadın onun eşiydi, doğru, fakat kadının tebdili kıyafet halinde dahi bir kötülük timsali ve istenmeyen kişi olarak algılandığı besbelliydi. Ve insanlar anlayışından dolayı Lamumba'ya hayran kalmışlardı. Dediklerine göre, bu onun kendi halkına olan sevgisinin kanıtıydı. Fakat Truman bundan emin değildi. Belki de bu sadece Lamumba'nın bir dönek olduğunun kanıtıydı. Lamumba'nın her şeyden önce kahpesiyle sığ sebeplerden dolayı evlenmiş olduğunun kanıtıydı. Siyah bir kadınla evlenmeyi düşünmesinin ardında yatan sebeplerin de tıpkı bunun kadar sığ olması muhtemeldi. Nasıl oluyordu da adam kafasında *belirli* bir Siyah kadın varmış gibi görünmediği halde, bu kadar kendinden emin şekilde bir sonrakinde Siyah bir kadınla evleneceğini ilan edebiliyordu?

Eğer kendi kız kardeşi ona Lamumba'yla yakın zamanda yapacağı evlilikten söz etmiş olsaydı, Truman düğün kutlamasından önce birtakım cevapları öğrenmeye mecbur hissederdi kendini. Mesela, Lamumba'nın kız kardeşinden kaç kez televizyonda onun yanında görünmesini istediği ya da siyahlığının bir ispatı olarak adamın ona kaç kez kendi arkadaşlarının önünde resmi geçit töreni yaptırdığı gibi soruları olurdu.

Kendisi de Beyaz kahpe karısını Siyahların şakşakçılığına feda etmiş olan film yıldızı Randolph Kay aklına geldi. Ama şimdi, Randolph Kay *ve* pırıl pırıl Siyah yeni karısı Amerika'nın Vietnam'daki sivil hedefleri bombalamasına onay verecek raddede Beyazların dünyasına intikal etmişlerdi. Aslında, Randolph Kay'in şimdilerde yaptığı şey de başkana aşk şarkıları söylemekti! Fakat belki de bu kadar şüp-

heci olmak Truman'ın kendi sapkınlığıydı. Kendisi belki de, sonuç itibariyle, bu adamlar kadar kararlı ve kamu düzenine uygun davranmaktaki yetersizliğini örtmeye çalışıyordu. Hiç kuşku yok ki bunlar, kendisinin yapamadığı şekilde yanlış insanı sevmenin bir hata olduğunu idrak etmiş *büyük adamlardı*. Truman yanlış insanı sevmenin *mümkün* olduğuna inanabilmiş olsaydı bu işten alnının akıyla sıyrılabilirdi. Mevcut şartlar altında, karısından nefret etmesi ne kadar zor olacaktı. Bunu denemeyecekti bile.

Ama elbette denedi.

Tom Johnson adında, Truman'ın hiç hazzetmediği bir adam vardı. Tom yıllardır Beyaz bir kadınla birlikte yaşardı, ancak çoğu insan bunu bilmezdi. Tom kadını kendi evinden çıkarıp bir arkadaşının sokağın aşağısındaki evine götürür ve geri getirirdi. Önemli konukları olduğunda Margaret ortalıkta görünmezdi. Kadın, koca memeleri ve içten bir kahkahası olan etine dolgun bir sarışındı. Truman bir keresinde siyasette mevki edinmek için çalışmalar yapmayı düşünen Tom'a kadınla niçin evlenmediğini sormuştu. Tom gülmüş ve şunları söylemişti: "Oğlum, sen daha hiçbir şey anlamamışsın. Margaret benim tatlı emektar hatunum. Beş yıldır uyum içinde yaşıyoruz. Ama kendisi Beyaz. Yoksa fark etmemiş miydin?" Tom, Truman'ın başını kendi başına yaklaştırmak için tombul elini uzatmış ve küçük gözleri fıldır fıldır olmuştu. "Bu yalnızca bir amcık meselesi. Hepsi bu. Yalnızca benim amcık konusundaki *kişisel* zevkime dair bir mesele." Ve sonra Truman'ın başını çekip kendisine daha fazla yaklaştırmış ve fesat bir coşkunlukla, "*İyi* mal. Sen de biraz ister misin?" demişti.

Truman, "Ben de düşünürdüm ki..." diye lafa girdi, ama Tom onun sözünü kesti.

"Bu savaş, oğlum, *savaş*! Ve enayilerin kafasını siken her şey mubahtır!"

Sonra Truman onları bir arada görmeye başladı. Çift ortalık yerde değil, barların arka odalarında küçük erkek gruplarıyla takılırdı. Margaret poker oynayabiliyordu ve Tom da onun kazandığı zamanki halini görmekten zevk alırdı. Kadın küçük kız sesiyle ciyaklayarak ve koca memelerini derin dekolteli bluzunun tepesine sıçratarak havaya fırlardı ve bütün erkekler onun iri bedenine dair meraklarını çoktan gidermiş olarak ona hoşgörüyle ve keyif içinde bakarlardı. Tom'ın kendisine anlattıklarından sonra bu olanlar Truman'ı şaşırtmamıştı: Kadının kazanmaktan kaynaklı sevincini teşhir edişi, erkeklerin şen şakrak dayanışması, kadını bu mahremiyet konumundayken paylaşmak adına istekli oluşları. Ve Margaret? O zevk çığlıkları – kadın acaba ne hissediyordu? Yoksa bunu merak etmek ve sorgulamak dahi erkekliğe aykırı, siyahlığa aykırı bir şey mi oluyordu şimdi?

Halkevi inşa edildiğinde Truman duvarlardan birine boylu boyunca mücadeleyi anlatan bir duvar resmi yapmaya başladı. Halkevini dans, pinpon, iskambil oyunları ve benzeri etkinlikler için kullanacak olan genç adamlar masaları ve sandalyeleri yapıyorlardı. Bunlar kelimenin gerçek anlamıyla Beyaz kadınlardan korkan kırsal kesim oğlanlarından meydana gelmiş çekingen, sevimli bir güruhtu ve olabildiğince naiftiler. Oğlanların Lynne ile ilk karşılaşmaları komikti. Hiç kimse onunla yalnız konuşurken görülmek istemezdi ve bir grup olarak dahi kızla sadece aralarında belirli bir mesafe bırakarak konuşurlardı. Lynne sırf onlarla konuşarak ve konuşurken onlara doğru yürüyerek oğlanları yirmi metre geri gitmeye zorlayabilirdi. Şimdi aklından Tommy Odds'ı geçirdiği sırada bu durum ona utanç veriyordu.

Onlar niçin Lynne'den korkuyor olsunlardı? Lynne sadece bir kadındı. Ne var ki, oğlanlar Lynne'i bu şekilde görmüyordu. Onların gözünde kadın ölüme çıkan bir yoldu, olay bu kadar açık ve netti. Kadının üzerlerindeki gücünü kemiklerine

kadar hissederlerdi; daha kendileri doğmadan önce anneleri de ondan korkmuşlardı. Yine de, onların Lynne'e karşı olan korkularını izledikçe Truman tuhaf bir şeyin farkına vardı: Onlar Lynne'i bir insan olarak değil, bir tür kocaman ve gizemli bir oyuncak bebek gibi görüyorlardı. Filmlere ve televizyona, reklam panolarına ve otomobil ve sabun reklamlarına ait bir şey gibi görüyorlardı. Saçını özellikle güzel olduğu için değil, fakat uzun olduğu için beğeniyorlardı. Onların gözünde *uzunluk* güzellikti. Atların kuyruklarını da severlerdi.

Lynne ise bu korkuya karşı kendisinde bol miktarda bulunan cazibeyi kullandı. Onlara kurabiyeler pişirdi, evinde şarap içmelerine izin verdi ve halkevinde onlarla basketbol oynadı. Şortuyla hoplayıp zıplayarak, uzun saçlarını savurarak kahkahalar attı, ter döktü ve küfürler etti. Onları kendisinden hoşlanmaya zorladı.

Fakat bu güvene dayalı ve ortak beğeniye seslenen bina vücut bulurken Hareket'in kendisi değişim geçiriyordu. Artık Lynne'in toplantılarda bulunması hoş karşılanmıyordu. Yürüyüşlerden de dışlanmıştı. Artık gazete için makaleler kaleme almasına izin verilmiyordu. Lynne vaktinin çoğunu halkevinde ya da evde geçiriyordu. Genç Siyah erkekler sıfatıyla hangi pozisyonu alacaklarından emin olamayan oğlanlar izahı mümkün olmayan bir şekilde Lynne'e sadık kaldılar. Onu ziyarete gelerek başka türlü haberdar olamayacağı havadisleri getirdiler. Truman da gruptan dışlanma baskısı altındaydı ve her ne kadar Hareket'in bütün tartışmalarında bir üye olarak bulunmayı sürdürse de, karısına hiçbir şey söylemeyeceği herkes tarafından kabul edilmişti.

"The New York Times"

Truman, Lynne'le evlendikten üç yıl sonra Mississippi'den çıkıp Meridian'ın o sırada yaşadığı Alabama'daki küçük kasabaya kadar araba kullanarak onun yanına gitmişti. Meridian'ın o dönemde hâlâ birkaç parça eşyası vardı ve bir Özgürlük okulunda ders veriyordu ve şiirlerini yakmak yerine saklamayı tercih ediyordu. Truman kendisine bir şans daha vermesi için ona yalvarmış ya da yalvarmaya çalışmıştı (çünkü yalvarıp yakarmanın hangi unsurlardan oluştuğunu Meridian'ın anlıyormuş gibi bir hali yoktu). Truman'ın kız ona gülümsediği sırada telaşla varsayımda bulunduğu üzere, Meridian onu seviyordu ve Truman da onun kendini inkâr etmesini gerektirecek bir şey göremiyordu.

Meridian sarı iskemlesinde ağır ağır sallanırken bezgin bir sesle, "Sırf Lynne'in hatırına bunu yapamazdım ben" dedi. "Onun şimdi senden başka neyi var?"

Truman, "Her şeyi var" dedi müstehzi bir ifadeyle." Kendisi hâlâ Beyaz bir Amerikalı kadın."

Meridian sallanmaya son vererek ve başını Truman'ın bulunduğu taraftan çevirip pencereye yönlendirerek, "Bu o kadar kolay mı yani?" diye sordu. Işık, kahverengi gözlerindeki küçük, taçyaprak biçimindeki siyah benekleri açığa çıkarıyordu. "Her şeye sahip olmak yerine sana sahip olma kararını verdiğinde de Lynne bu durumdaydı. Doğru mu? Doğru değil mi?"

"Nasıl olur da onun tarafını tutarsın?"

"Onun tarafı mı? Eminim, Lynne orayı tutalı çok olmuştur. Ben bütün bu olayın içinde kendi bulunduğum tarafı tanımaya çalışıyorum. Benim *tarafım* nedir?" Meridian gergin değildi. Hiçbir yeri titremiyordu. Düşünüyordu. Sallanıyordu. "Camara'ya bir borcun olduğunu düşünmüyor musun?" Meridian onun gözlerinin içine bakıyordu.

"Beyaz adamın ırkçılığı yüzünden vurularak ölen bütün küçük Siyah çocuklara olan borcum bundan daha fazla."

"Ki senin kızın da kesinlikle onlardan biri oluyor, değil mi?" Meridian sallanan sandalyeyi sabit bir konumda tuttu, Truman'a kulak verdi.

"Üstelik" diye devam etti Truman, "Lynne'e sana olduğu gibi bir borcum yok. Yalan konuşmadığımı ve onu *neredeyse hiç* sevmiyor olduğumu söylediğimi fark etmişsindir. Ama sen başkasın. Seni *sevmek* bambaşka..."

"Siyah olduğum için mi?"

"Bana kendimi sağlıklı ve kararlı hissettiriyorsun..."

"Siyah olduğum için mi?"

"Sen *sen* olduğun için, kahrolasıca! Evlenmiş olmam gereken ve evlenmediğim kadın sensin!"

"*Sevmiş* olman gereken ve sevmediğin" diye mırıldandı Meridian.

Ve Truman koltuğuna gömülüp sanki Meridian uzaklarda gitgide gözden yiten bir cankurtaran sandalıymışçasına ona gözlerini dikip baktı.

Truman, Lynne'in zekâsıyla kuşatıldığı ve onun ağırlığı altında ezildiği hissine kapılmıştı. Kadının kendi benliğini, hayal gücünü, arzularını ve düşlerini frenlemekte yetersiz kalmasıydı asıl mesele. Truman'ın ilk başlarda o kadar hayran kaldığı ve sayesinde tazelendiği bu kendine gem vurmama hali Lynne'in üstüne kalmıştı, çünkü bunu hayata geçirme

olanağı hiçbir zaman kendisinden esirgenmemişti. Lynne, keşfedebileceği hiçbir şeyin kendisini tahrip edebilecek güçte olmadığı varsayımından yola çıkardı. Truman ondaki had bilmezliğin büyüsüne kapılmıştı; gelgelelim, kadını uzun bir süre boyunca sevmeye hazırlıklı değildi, kendisi kısa bir süreye hazırlıklıydı.

İlk başta Lynne'in her şeyi okuduğunu öğrenmek nasıl da şahaneydi. Onun derin düşünebildiğini görmek. Truman'ın özgürlüğü adına kendi hayatını ortaya koymak için can attığını görmek. Ondaki idealizm nasıl da Truman'ın içini ısıtmış, dünyaya karışmasını sağlamış ve Lynne'i kendi yanılsamalarından koruyacak şekilde kanatlarının altına, kendi varlığının altına sokma hevesiyle dolmasına yol açmıştı. Onun yanlış olana dair farkındalığı, Truman'ın acı çekmesine sebep olan her ne varsa bunlara verdiği hiddetli karşılık Lynne'deki cazibenin belirgin bir parçasıydı ve yine de, Truman bunu karısının ender hallerde görülen ve –birilerinin Lenin'in sakallı olduğu gerçeğinden söz açtığındaki gibi– laf arasında atıfta bulunulan bir parçası olarak kabul etmeyi yeğlerdi. Ve Lynne bir sarnıcın yanı başında yükselen ve su bendinin yapıldığı betonu aşındıran kaynak suyu misali fışkıran ve hayatlarını fokur fokur kaynatan zapt edilemez sorularıyla onu canından bezdirdikçe Truman daha dingin ve öngörülebilir olarak tasavvur ettiği Meridian'ı düşünür olmuştu. Onun çekingen, ince zarafeti, kendine has meramını anlatma aczi (onunla karşılaştırıldığında, Lynne'in hiçbir zaman susmazmış gibi bir hali vardı ve aksanı da nahoştu), onun Truman'ın hayal ettiğine göre başka bir kimsenin yararlanabileceği bir kaynak olmaktan gocunmayacak Siyahi gücü... Lynne'de eksik olan her şey Meridian'da gün yüzüne çıkmış gibiydi. Karşısında bir geminin sığınacağı liman, bir trenin gireceği hangar misali varlığıyla huzur bulunacak bir kadın vardı.

Truman, Meridian'ın onu çok uzun zaman önce hayatından çıkardığını fark ettiğinde şaşırmamıştı. Aslında, Meridian'ın gözlerine baktığında başka birini, kendi zihninde uydurmuş olduğu birini hatırladığını anladı. Vay canına, bu kadını hiç tanımamıştı! Hayatında ilk kez, Meridian'da var olan ve onu kısa bir süre boyunca tanıyan Lynne'in herkes tarafından görülebileceği konusunda ısrarcı olduğu bir niteliğin ayırdına vardı. Meridian, size ne söylerse söylesin ve siz ona ne söylerseniz söyleyin aklından başka bir şeyi –muhtemelen daha önce gerçeklemiş, paralel bir yol izleyen başka bir sohbeti– geçiriyormuş gibi görünürdü. Ya da zihninde, özdeş güzergâhtan devam eden bir gelecek olabilirdi. Bu her zaman için doğruydu.

Ayrıca, o açık ve içtenlikli gözlerinin arkasında bir saat sarkacı ya da bir kılıç misali sallanıp duran, insana kendini lanetlenmiş hissettiren karanlık bir şey, bir gölge var diye düşündü Truman. İnsanın aklına giyotini getiren bir şey. İnsana onun dengesiz olduğu kuşkusunu yaşatan bir şey. Truman bunu fark ettiğinde taşaklarında bir küçülme ve geri çekilme hissi oluştu: Onu hâlâ arzuluyordu, fakat onunla sevişmek istemezdi (ya da bunu yapamazdı).

Ve gözlerinin arkasında cereyan eden bu huzursuzluğun, bu bariz zihinsel faaliyetin ön kısmına aldatıcı bir dış huzur yerleştirmişti Meridian. Truman hiç acelesi yokmuş gibi davranan ve kendisinin peşinden koşmaya yazgılı olduğu bu kadın açısından geleceğin kısa, fakat hatıranın çok uzun süreli olacağını biliyordu.

Truman bir homurtu sesi çıkardı. Kuvvetli ve uzun süreli bir homurtuydu bu.

"Ah, hayır" dedi Meridian hoşlukla. "Sen bir bakire istiyordun, unuttun mu?" (Truman hiç bu türden bir şey hatırlamıyordu.) "Sen 'cinsel anlamda müstehcen' olmayan bir kadın istiyordun." (Oysa kendisi tam da bunu istediğini söylemişken?) "Ama bir yandan da senin tecrübelerine uyum sağlaya-

bilecek... dünyevi tecrübelere sahip bir kadın istiyordun. Şimdi, benim sana olan korkumdan dolayı varlığını reddetmek zorunda kaldığım bir oğlum olduğundan ve sen de benimle sevişmek istediğinden ve benim bahsetmeye değer hiçbir dünyevi tecrübem olmadığından, ikimizin arasında evlilik hiçbir zaman bir tartışma konusu haline gelmedi. Sen Lynne'de idealine kavuştun: Seks konusunda istekli bir bakire ve 'dünyevi tecrübeler' yaşamasına yetecek kadar hali vakti yerinde bir kadın." Meridian bunları ders verircesine söylemişti.

Söyledikleri kesin olarak doğruydu. Kendisinin söylenenlerden zerrece şüphesi olmadığı halde, Truman bunlardan hiçbirini ona anlatmamıştı. Bir bakire istemişti, karşısında bir bakire bulmayı bekleyecek ve *talep edecek* şekilde yetiştirilmiş ve bir kez olsun bunun doğruluğunu sorgulamamıştı. Truman kendileriyle arkadaşlık ettiği diğer genç adamlar kadar avcı ruhlu, onlar kadar baştan çıkarmaya ve bekâret bozmaya istekli davranmıştı. Kendi bakiresinin nereden geleceğini ummuştu? Göklerden mi?

Meridian ile seviştiğinde onun içine girmesi neredeyse imkânsızmış gibi bir durum ortaya çıkmıştı; sanki kızın vajinası onunla mücadele eden gergin bir kas tarafından sımsıkı kapatılmıştı. Sonrasında hiç kan çıkmamıştı ve her ne kadar Meridian bakire olduğunu söylememişse de, Truman öyle olduğunu varsaymıştı. Vajinasının onun karşısında bu kadar gergin sıkılmış olmasının sebebini neden sonra anlamaya başlamıştı. Meridian korkudan kasılıp kalmıştı. Korkmuştu, çünkü seks onun için hep beraberinde tatsız sonuçlar getiren bir şeydi ve korkmuştu, çünkü Truman'la sevişmezse ona âşık olabilirdi ve sevişirse Truman ona olan ilgisini kaybedebilirdi. Herhalde Meridian'ın gözünde Truman'ın yapmış olduğu tam da buydu.

Ama hakikat farklıydı. İkisi seviştikten sonra, Truman onun geçmişte evli olduğunu ve bir çocuğu olduğunu öğren-

mişti. Nasıl olacaktı da, kendisi halihazırda çocuğu olan bir eş alabilecekti? Ve bir de Meridian'ın o çocuğu başkasına verdiği gerçeği vardı. İçinde ona karşı ne biçim bir tiksinti uyanmıştı. Bu yüzden kızın gözleri, diye düşündü, olağandışı bir parlaklıkla için için yanıyor. Bu yüzden (kendisinin pek hayran olduğu) memeleri o incecik bedeninde olanca ağırlıklarıyla sallanıp duruyorlar: Truman çocuktan haberdar olduğunda onun memelerini kullanılmış testiler olarak düşünmüştü. Onlar bir zamanlar başka bir erkeğe aittiler.

O, yavrusunu dünyaya getiren ve onu gizleyen bir vahşi değil, dünyadaki bütün gözler tarafından kusursuz bulunacak bir kadın istemişti. *Ve yine de* şayet Meridian elinden tuttuğu çocuğunu yanında sürükleye sürükleye sokakta onun yanından geçmiş olsaydı, Truman ona gözucuyla dahi bakmazdı. Onun açısından Meridian'ın bu haliyle sevilebilecek bir kadın sıfatıyla var olması dahi imkânsızdı.

Ne gariptir ki, kendi benliğinin sınırlarına dair yıldan yıla iyice keskinleşen bu farkındalık, Meridian'ın onun düşüncelerinde daimi bir utanç kaynağı olarak kalmasına yol açmıştı. Nereye giderse gitsin Meridian'ın yüzünü, vücudunu, kendisi onu öptüğünde kızın ellerinin onun sırtında pır pır edişini düşünürdü. Meridian'ın onun adına mahcup olmuş gibi göründüğü ve kendisinin de bunun sebebini anlamadığı zamanları aklından geçirirdi. Ne kadar sık kendini kıza göre üstün bulduğunu düşünürdü. Ona özellikle acı veren tek bir hatıra vardı: Yıllar önce kendisi Beyaz değişim öğrencileriyle flört ederken Meridian ona bir soru sormuş, kelimeler ağzından öylesine yoğun bir utançla pat diye dökülüvermişti ki, Truman kızın bunu sorduğunu bile unutmaya niyet ettiğini anlamıştı: "Peki ama sen onlarda ne *buluyorsun*?"

Ve Truman acımasızca, düşüncesizce ve kızın kendi taşra kafasının kısıtlarından nefret etmesine yol açacak biçimde tasarlanmış bir karşılık vermişti:

"*The New York Times* okuyorlar."

Truman değişim olayının da Meridian'ın gözlerinin arkasındaki bir yerde durduğunu hissetti. Meridian'ı unutmak –tıpkı kendisi hiçbir zaman eski benliğini taşımamış biri olarak yaşamış olsaydı tadacağı sevinç gibi– Truman için bir sevinç kaynağı olabilirdi. Fakat bulduğu her fırsatta Lynne'den kaçmak ve birkaç gün Meridian'ın yakınında var olmak yapabileceği en iyi şeydi.

Ziyaretler

Meridian'ın Georgia sahili yakınlarındaki Chicokema'ya gitmesinden önceki yaz Lynne onu ziyaret etti. İkisi, Lynne ile Truman'ın kızı Camara'nın bir yıl önceki ölümünden beri birbirlerini görmemişlerdi. Meridian performanslarından birine ve bunun ardından gelen felç haline tanıklık etmiş olan Siyah cemaatin kendisine sağladığı dayalı döşeli bir evde yaşıyordu. Ev, Georgia-Alabama hattı üzerindeki ücra bir tarım köyündeydi ve Lynne'in nasıl olup da onun izini buraya kadar sürebildiğini ilk başta Meridian'ın aklı almadı. En basit cevap, o sıralarda kendisi de onun ziyaretine gelen ve ziyaretleri Meridian'ın neredeyse fark etmeyeceği kadar sıradan bir hal almış olan Truman'ın Lynne'e telefon etmiş olabileceğiydi.

Meridian'ın hayatında hasta olduğunun farkına varılamadığı dönemler vardı. Saçının büyük kısmını –en sonunda, saçını sıfıra vurdurmasına ve siyah beyaz çizgileri olan bir demiryolu işçisi kasketi takmaya başlamasına yol açacak raddede– kaybettiği doğruydu: Kasketin pamuklu kumaşı dayanıklı ve hafifti ve siperliği de gözlerini güneşten korurdu. Ve hem zayıf nahif, hem hastalıklı bir görüntüsünün olduğu da doğruydu. Fakat yoksulluk çeken, kötü beslenmiş –kışın tuzlu et ile patates ve yazın da etsiz taze sebzelerden oluşan bir diyetle fiziksel gelişimlerini idame ettirmeye çalışan– Siyah köylülerin arasındayken hiç de ortama aykırı düşmezdi. Doğrusu, oraya aitmiş gibi bir hali vardı.

Meridian tıpkı onlar gibi, ne çeşit olursa olsun bir görevin gerektirdiği enerjiyi toplayabilir ve tıpkı onlar gibi, kendisi de bu yeteneğin hasta köle gibi bir şeyin mevzu bahis olmadığı ve sadece "hastalık numarası yapanların" yaşadığı kölelik günlerindeki atalarından miras aldığı bir şey olduğunu hissederdi. Tıpkı etrafındaki "hava durumuna göre" ürünleriyle ilgilenen –yağmurlu günlerde hiçbir şey yapmadan oturan, güneş açtığında ekim ya da kesim ya da hasat yapmak için koşuşturan– bahtsız küçük çiftçiler gibi kendisi de hastalığının "durumuna göre" yaşardı. Tıpkı onlar gibi, yakınmak hiçbir amaca hizmet etmeyecekmiş duygusunu yaşardı.

Meridian sanki yumruğu demirdenmiş gibi kapısına vuran iriyarı Beyaz kadının kim olduğunu merak etti. Sonra bunun bir hayli değişmiş Lynne'in ta kendisi olduğunu gördü.

Onu içeri davet ederek, "İkimize biraz çay yapayım" dedi.

Lynne omzundaki çantayı bırakarak ve bütün ağırlığıyla kendini divana atarak, "Teşekkürler Meridian" dedi. "Bittim, mahvoldum!"

Üzerine Hint işi yatak örtüsü kumaşından yapılmış, kahverengili siyahlı fil desenleri olan sarı uzun bir etek ve boyun çevresine çiçekler ve küçük aynalar işlenmiş bol siyah bir bluz giyinmişti. Girift bir tasarımı olan altın küpeler boynuna kadar sarkıyordu. Güneşli bir günde altın bronzluğunu alan zeytuni teni artık tebeşir beyazlığındaydı, gözlerinde kırmızı damarlar vardı ve gözkapakları düşmüştü. Koyu renk saçları karmakarışık olmuş ve matlaşmıştı.

"Siktiğimin üç *günü* boyunca uyku yüzü görmedim" dedi Lynne.

"Şu yeni Scottish Inns'lerden birinde mola verseydin ya. Ucuzdur onlar."

Lynne ruhsuz bir sesle, "Beş paran yoksa ucuz değildir" derken odanın orasına burasına bakındı, gözleri kısacık bir

an Meridian'ın duvara raptiyeyle tutturduğu afiş tasarımındaki şiirlerinden birine takıldı. Meridian'ın mülkiyetinde bulunan ve kişisel bir değeri olan son nesne buydu ve evi boşalttığında şiiri olduğu yerde bırakmak niyetindeydi.

Meridian çayı getirirken, "Biliyorsun, Truman buralarda" dedi. Çayın yanında her gittiği yerde insanların onun hayatını idame ettirmesini sağlamak için kendisine hibe ettiği iki gıda olan salam ve francala ekmeği ile fıstık ezmeli ve reçelli sandviç de getirmişti. Lynne beyaz ve süngersi bir dokusu olan, sosis gibi rulo biçimini almış salamı ekmeksiz yemeye başladı. Sonra da fıstık ezmesindeki reçeli diliyle bir kedi gibi zarafetle dürterek, fakat tek bir damlasını kaçırmadan yaladı.

Bütün dikkatini yemeğine vermiş halde, "Onun burada olabileceğini tahmin etmiştim" dedi Lynne.

"Lynne, gerçekten aramızda en ufak bir şey yok. Bir erkek kardeş ve kız kardeş kadar masumuz." Meridian duraksadı. Belki de bu göründüğü kadar masum bir şey değildi. "Aramızda hiçbir şey yok."

"Aranızda hiçbir şey olmadığını biliyorum." Lynne öksürükle son bulan ve kısa bir havlamayı andıran bir kahkaha attı. Sesi sigaradan çatallanmıştı ve üstdudağı Meridian'ın anımsamadığı bir şekilde geriye doğru kıvrılmıştı. "O yüzden yuvasına giden kahrolası bir güvercin gibi uçup uçup sana geliyor. Aranızda hiçbir şey yokmuş, götüm..." Ağzından "götüme anlat" lafının çıkmasına ramak kalmıştı.

"Lynne..."

"Sizin aranızda *her zaman* bir şey olacak." Lynne tekrar bir kahkaha attı ve paketinden bir sigara çekip çıkardı. "Belki sen bunun ne olduğunu *bilmiyorsundur*" dedi; bunu da bir miktar şaşkınlık, fakat daha çok aleni bir alaycılıkla söyledi. "Aranızda olan şey, olmuş olabilecek ve olmamış her şeydir, çünkü ikinizin de birbirinizden ödü kopuyordu. Bilirsin,

Siyah erkeklerin ve kadınların birbirinden *ödü kopar*. Elbette sizin o birbirlerini sadece doğal olarak kabul eden *ortalama* Siyah erkekleriniz ve kadınlarınız değil, sen ve Truman gibi birbirinin sorunlarını sürekli analiz edip duran insanlardır bunlar. Sen ve Truman gibilerin kendilerini bir yerlerdeki bir odaya kilitlemesi ve kafalarını dumanlayıp aptallaşması, birbirinin siyah kollarına atılması ve birbirinin beynini sikip atması şart." Lynne kaşlarını çattı. "Elbette hepiniz, sizin takımın kişisel ilişkilerinde var olan o süper uzun hatalar silsilesine tabisiniz. Bu, karşı durulması güç bir şey olmalı. Yahut belki de ayak pudrası veya Noxzema tıraş kremi satan çok fazla sarışın Beyaz kadın olduğundandır bu. Truman'ın sarışınları tercih ettiğini biliyor muydun? Bence öyle..." Sigara dumanını iyice içine çekti, sonra ağır ağır dışarı bıraktı.

Bir duraksamanın ardından, "Sebebi derinlerde olmalı" dedi. "Benimle evlendi ve adam sürekli her yerde kendini düzdürmek için uğraşmaktan ölecek ve sen – yani, kim bilir sen kendine neler yapıyorsundur.... Yine de, evlenmediğin için seni suçlamıyorum. Gerçekten akıllılık ettin. *Gerçekten* akıllılık ettin. İsterdim ki, biri çıkıp bana yeminlerimi geri alma şansı versin. Her şey boktan bir anlaşma halini aldı, yani çocuk olduktan sonra." Çay fincanını havaya kaldırdı ve tadına bakmadan tekrar yerine koydu.

"Kilo almışım, değil mi?" diye sordu.

"Hepimiz kilo aldık" dedi Meridian, "ya da verdik."

Lynne ona dik dik bakarak, "Yani, senin kilo almadığın kesin" dedi, "doğrusunu istersen, sen..."

Meridian kasten onun sözünü keserek, "Sadece sen göremiyor olabilirsin" dedi. Görüntüsünün neye benzediğini biliyordu; bu onu rahatsız etmiyordu, fakat Lynne'in o konuda yapacağı yorumları dinlemek istemiyordu.

"Ve saçlarım da grileşmeye başladı" dedi Lynne. "Tepemde her tarafta gri teller var. Bir keresinde boyamaya kalk-

mıştım. Anlarsın ya, kendi kendimle yaşamak o kadar zor ki – yani o kadar çabuk yaşlı gibi görünmekten dolayı." Şakaklarındaki neredeyse görünmez haldeki gri tellere dokunmak için elini yukarı uzattı.

"Zor bir hayatın oldu" dedi Meridian.

Lynne bir ayna bulmak umuduyla etrafına bakınırken dalgınlıkla, "Beni bu hayatta sevmiş olan yegâne insanlar" diye sözlerine devam etti, "ormanların, bataklıkların iyice derinliklerinde yaşayan fukara tiplerdi. Bana hiç tepeden bakmadılar. Hiçbir zaman beni hakir görmediler. Camara'yı doğurduktan sonra onu insanlara göstereyim diye bir kez daha oralara gittim ve ikimize de bayıldılar. Bizi küçümsemediler. Sizin takımın o ender bulunan az sayıdaki erkeğinden birini çalmışız gibi hissetmemiz için uğraşmadılar. Bize bir aileymişiz gibi hissettirdiler. Tabii ki, bunlar eski tarz Siyah insanlardı, hani bir seferinde bizim karnımızı doyuran o dindar yaşlı hanım gibi. Onu hatırlıyor musun? Onlar da sundurmaya çıktılar işte ve dediler ki: 'Hele siz bir içeri *gelin*. Gel buraya kızım, senin şu kocaman güzel bebeciğine bir *bakayım*. Ona ne ad verdin? *Camara*. Şimdi bu *amma da* şirin. Tanrım, kafası *saçla* dolu değil mi. Ve şu kocaman gözlere bir *bakar* mısın. *Kahverengiye* çalıyor. Yok, bence *yeşil* renkteler. Yok, sanırım *kahverengi* bunlar. Neyse, akrabalarınızın yanına geliverin. Gelin buraya. Tamam işte.'"

Lynne ağlamaya başlıyordu. Gözyaşları çenesinden kayıp gitti.

"Saçların daha çok güneşten açılmış gibi duruyor" dedi Meridian.

"Dünya üzerinde bizi isteyecek kadar düşmüş hiç kimse olamazmış duygusunu bize katiyen yaşatmadılar. Bana ve kahverengi şeker bebeğime." Konuya geri dönerek, "Saç" dedi, "'yok güneşte açılmış gibi duruyormuş... kıçımın kenarı. Nazik, kibar, incelikli – bu tam da sizin buranın ahalisine has Güneyli insan şeytan tüyü. Nasıl bir saçmalıktır bu."

"Truman fotoğraf makinesini alıp dışarı çıktı. Buraya geri dönmesi gerçekten an meselesi."

"Fotoğraf makinesiyleymiş! Herhalde düzmek istediği bütün küçük yoksul kızların fotoğraflarını çekiyordur. Onun yoksullarda ilgisini çeken tek şey bu. Siyah olmasından hiç söz etmiyorum bile." Lynne gözlerini sildi ve bir selamlama hareketiyle fincanını havaya kaldırdı.

Meridian, "Şekeri unuttum" diyerek ayağa kalktı ve mutfağa doğru gitti.

"*Şekeri* unutmamak lazım" dedi Lynne. "*Vay canına*, tam bir Betty Crocker[25] olup çıkmışsın. Sizin takım bunu nasıl beceriyor, merak etmişimdir. Her daim iyiliksever ve sakin. Mükemmel küçük hanımlar; kocaman evde ister Big Missy olarak, ister köle olarak yaşamış olsunlar fark etmez. Herhalde aşırı miktarda mısır ekmeği yemektendir. Hepinizi samimiyetsiz ve tatlı dilli yapmış bu."

"Ben Truman'ı davet etmedim" dedi Meridian. "Hiçbir zaman davet etmiş değilim."

Lynne esrarlı bir sigara yakarak ve uzun bir nefes çekerek, "Truman umurumda değil" dedi. "O orospu çocuğu artık hiç umurumda değil."

Meridian onların arka bahçede birbirleriyle karşılaşmalarını seyretti. Birbirlerine gülümsemediler ya da dokunmadılar. Truman'ın kaşları çatıktı, Lynne gergindi. Meridian oturma odasının ortasında durdu ve egzersizlerini yapmaya başladı. İlk önce ağır ağır ip atlıyormuş, hafifçe yerden sıçrayıp havaya yükseliyormuş gibi bir hareket yaptı. Ardından ayak parmaklarına dokundu. Sonra yere yattı ve önce tek bacağını, ardından diğerini yukarı kaldırarak ona kadar saydığı süre boyunca bunları havada tuttu.

"Sen ne demek istiyorsun siktiğimin zencisi?" Lynne'in

25. Betty Crocker bir marka adı ve dönemin yiyecek reklamlarında var olan popüler bir kurmaca karakterdir. (ç.n.)

huysuz ve yabanıl sesi arka bahçeden geliyordu. Mahalledeki sessizliğin ortasına bir taş gibi düşüvermişti ses.

"Sen kahrolası çeneni kapatacak mısın, *hayvan*?"

"Meridian'ın arka bahçesine bakmasaydım eğer seni hiçbir yerde bulamayacak olmamın sebebini sen bana açıklayana kadar susmayacağım."

"Seninle yaşamıyorum ben. Sana kendimle ilgili açıklama yapma mecburiyetim yok. Artık buna mecbur değilim."

Lynne bir sersemlik yaparak, "Yüzüme bak!" dedi, çünkü Truman zaten onun yüzüne bakıyordu. "Benim üzerimden yürüyüp geçeceğini ve öylece bunu sürdürebileceğini sanıyorsun... hayatımı mahvetmeye devam edeceğini sanıyorsun."

"Sakın ha, lafı o berbat dans kariyerine getireyim deme" diye tersledi onu Truman. "Senin halkın dans edebiliyor olsaydı sürekli bizi taklit etmek zorunda kalmazdınız."

"Seni pislik" dedi Lynne. "Ağzın pek güzel laf yapıyor. Özgür Dünya'da bir gıdım dans edemeyen tek zenci sensin. Ne zaman kendini ortaya atıp poponu sallasan bir tarafına kramp girmiş ibneden farkın kalmaz."

Truman'ın sesi bir anda tehditkâr bir hal aldı: "Şu 'zenci' saçmalığını kes artık."

"Yapabilirdim" dedi Lynne. "En azından sağlığımı kaybetmemiş olurdum."

"Senin hep bir kafa doktoruna ihtiyacın vardı" dedi Truman. "Irkınızın karakteristik durumu bu."

Lynne ağlamaya başladı; burnunu eteğinin kenarıyla sildi. Truman tiksintiyle onu seyrediyordu.

Lynne ağaçlara yalvarırcasına başını yukarı kaldırarak, "Irkım mı? *ırkım* mı?" dedi. Elinde olmadan bir kahkaha attı.

Truman, estetik anlamda Lynne'in beyazlığından hiç bu kadar nefret etmemişti. Onun beyazlığı içinde tiksinti uyandırmıştı. Burnu kırmızıydı ve derileri soyuluyordu, saçları ip gibiydi ve –dikkatle bakınca hemen gördüğü üzere– bir mik-

tar gri tel de çıkmıştı! Hem nasıl da irileşmişti! Hatta, Camara öldükten sonra onu gördüğü son seferden bile daha iriydi. Lynne'in aşırı derecede bir domuza benzediğini düşünmekten kendini alamıyordu. Kadının gözleri daha önce hiç görmediği kadar minicik kalmış gibiydiler – bir de beyaz kulaklar uzasa ve azıcık sarksa benzerlik tam olacaktı.

Ama kendisine neler oluyordu (olmuştu) da aklından bu düşünceler geçiyordu? Yanında koca bir pikan ağacı vardı. Truman ağaca yaslandı.

"Lynne" dedi sonunda, "niçin eve dönmüyorsun? Meridian ile benim aramda hiçbir şey yok. Senin düşündüğün gibi değil. Onu sürekli rahatsız edişimin sebebini o da benden daha iyi bilmiyor."

"Saçmalık."

"Meridian benim geçmişim, *kız kardeşim*..." diye lafa girdi Truman, fakat Lynne onun sözünü kesti.

"Bu abuklukların hepsini daha önce duymuştum" dedi. "Ama bu durum bana ve Camara'ya yaptıklarını açıklamıyor. Siyah makbul olur olmaz kaçıp gidişin..."

Kahkaha atma sırası Truman'daydı, "Buna *inanıyor* musun yoksa?" diye sordu.

"Hem de nasıl inanıyorum, bir bilsen kokuşmuş feleğin şaşar. Herhalde benim aptal olduğumu düşünüyorsun. Sen benimle sırf sinirine dokunan bütün o Beyaz pisliklerin üstüne bir bomba atamayacak kadar had safhada ödlek olduğun için evlendin. Sen de o diğer zenci zombilerden farksızsın. Beyaz insanların aleyhine bir şey söz konusu değilse kendi adınıza bir hayatınız yok. Beyaz pisliğin tekinin başka bir yerde dişlerini gıcırdattığı umudunu beslemeden güzel bir düzüşmeden bile zevk alamazsınız."

"Seninle evlendim, çünkü sana âşık olmuştum."

"Evet öyle ve evin içinde arkadaşlarını eğlendirecek acayip bir şey olsun istemiştin."

Truman, Meridian'ın evden çıktığını görünce, "Kapa çeneni, Lynne" dedi.

Meridian "Ben yürüyüşe çıkıyorum" dedi Lynne'e. "Ama eğer uykun varsa ya da yorgunsan oturma odasındaki sedirde şekerleme yapabilirsin. Kapıyı açık bırakacağım."

Meridian ayakta dikilip onları seyrederken, "True pek de iyi görünmüyor mu?" diye sordu. Meridian onlardan gelen yüksek sesleri duymazlıktan gelememiş ve ikisinden de rahatsız olmuştu.

"Şahane görünüyor" dedi.

Kısa süreliğine kendisine somurtan Truman'ın bulunduğu tarafa doğru dönen Lynne, "Pek de *olgun*" dedi ve "ama bir o kadar da genç... sence de öyle değil mi? Artık otuz dört oldun, değil mi hayatım?" diye sordu. "Onun orta yaşa geldiğine inanabilir miydin? Ben olsam inanmazdım. Bu rahat bir hayattan kaynaklanıyor ve elbette, kendisi bir vampir. Güçten düşmemek için genç Beyaz bakirelerin kanını emer. Bunu biliyor muydun?" Işıl ışıl ve gergin suratını Truman'a çevirdi. "Genç beyaz bakireler için sende var olan bu şeyi anlatsana ona hayatım (ve tabii ki buna sahip olan tek insan o değil). Sakın yalan söyleme ve benim de onlardan biri olduğumu söyle."

"Kapa *çeneni*!"

Lynne bir Güneyli dilberin aksanını taklit ederek ve yıkanmamış, epeyce yağlı saçlarından yaptığı bir bukleyi parmağına dolayarak, "Siz Güneyli genç kızlar pek korunaklı hayatlar sürüyorsunuz" dedi, "açık söyleyeyim, sizin yerinizde ben olsam sıkıntıdan patlardım. Bu yüzden erkekleriniz amaçlarına ulaştıklarının ispatı yerine geçen genç Beyaz etin peşinden Kuzey'e geliyorlar, şekerim. Biliyor muydun? Anlat bana, erkeklerinizi elde tutma konusunda tam bir *fiyasko* yaşamak" (bunu da Bette Davis tarzı bir bilek döndürme hareketiyle söylemişti) "nasıl bir his oluyor?"

"Biliyorsun ki, ben –evet, koca popomla filan– buralarda yerde sokaktan yukarı yürürdüm ve vay anasını! Sizin bütün erkeklerinizi küçük Siyah dilleri dışarı çıkmış halde peşime takardım."

Truman, bir ömür boyu tehlikeli biçimde sallantıda duran ruhunun raftan yere düştüğü hissine kapıldı.

"O bayat ırkçı şakalardan zevk almak için hastalıklı bir ruha sahip olmak gerekir, seni aptal şişko karı." Truman onu –kelimenin gerçek anlamıyla– tek bir bakışıyla susturabilecek güce sahip olmayı arzu ederdi.

Lynne çantasından güneş gözlüğünü çıkardı ve sanki karşısında büyük bir seyirci kitlesi varmış gibi gözlükleri takarak tebessüm etmeye ve başını sallamaya koyuldu.

"Bravo!" dedi. "O eski model döküntü dış cephenin altında bir katilin kalbi atıyormuş meğer. Biliyordum bunu."

"İkiniz de kusura bakmayın" dedi Meridian, "ama evin kapısını kilitliyorum."

"Kilitli bir ev, kilitli bir amcık" dedi Lynne kıkırdayarak.

Lynne daha sonra sedirdeki minderlere gözyaşları dökerken "Dediklerimle herhangi bir şeyi kastetmemiştim, Meridian" dedi. "Sorun şu ki, senin her şeyin var. Yani sen çok güçlüsün, kendi halkın seni seviyor ve hayatla baş edebiliyorsun. Benim hiçbir şeyim yok. True için her şeyden vazgeçtim ve o da benim ağzıma sıçtı."

Lynne, Truman yürüyüp gidene kadar bahçede kalıp onunla ağız dalaşı yaptı. Sonra da açık bir pencereden Meridian'ın evine girdi. Tam bir hödük gibi davranmış, diye düşündü, kapıyı kilitlemiş ve pencereyi ardına kadar açık bırakmış.

Meridian kendini bitap düşürene kadar yürümüş ve tek bir düşünce zihnini meşgul etmişti: İnsanların dönüp ona bakmasına yol açacak şekilde kendi kendine yüksek sesle mırıldanarak, "Şu anda yeni olan tek şey" demişti, "İsa'nın çar-

mıha gerilmeyi reddetmiş olması olabilirdi. King" dedi, çamurlu bir dar yoldan aşağı dönerken, "reddetmiş olmalıydı. Malcolm da reddetmiş olmalıydı. Bütün o romanlardaki kitabın sona ermesi adına ölümleri şart koşulan o karakterlerin hepsi. Bütün azizlerin yürüyüp gitmesi lazım. Kendi kısa rollerini yerine getirip, sonra da – sadece yürüyüp gitmeleri lazım. Avrupa'yı gör, Hawaii'ye git, tarımla uğraş ya da Dalmaçyalı yetiştir." Ne yapıp ettikleri umurunda değildi, fakat onların bunu yapması gerekiyordu.

Henüz bir aziz olmadığı kesin olarak anlaşılan Lynne'e baktı. Lynne'in ne yapması gerektiğini bilmiyordu. Kendisi, o an itibariyle, buna kafa yoramayacak derecede bitkindi.

"Dinle" dedi Lynne, "Camara ve ben East Village'da –ah, lanet olsun Lower East Side, 12. Cadde'de– yaşadığımız sırada, kızı anaokuluna götürürken üzerime atlamak isteyen zencilerle karşılaşmadan sokaktan aşağı yürüyemezdim. Ne yapabilirdim? Ben bir kadınım, değil mi? Beni yatağa atana kadar asla vazgeçmezlerdi. Sonra canım onlara zırnık koklatmak istemediğinde gelsin ağlamalar ve yalvarıp yakarmalar. Böyle olunca ben de çoğu zaman sadece derdim ki, 'Siktir et! Azıcık uykuya ihtiyacım var. Yani, üstüme çık zenci. Yeter ki, bütün gece sürmesin.' Bazen onlar hâlâ iş üstündeyken uykuya dalıverirdim."

Meridian bıkmış usanmış bir halde, "*İlla ki* zenci demek zorunda mısın?" diye sordu. Çok sayıda zamane insanının gözünde sözcüğün kullanımının rencide edici olmaktan çok bir tarz belirtisi olduğunu fark etmişti. Kendisinin, yüzünün her yanı toprakla kaplandığı ana kadar bundan nefret edecek olmasının ise gülebilecekleri, hakkında konuşabilecekleri ya da giyinebilecekleri herhangi bir şeyi eninde sonunda kendilerine mal eden bütün o insanlar nezdinde hiçbir kıymeti yoktu. "Madem rahatsız edilmek istemiyordun, o zaman niçin bu insanların içeri gelmesine izin verdin?"

"Aman, bilmem ki. Çok yorulmuştum. Yalvarıp yakarmalar yüzünden, insanların yalvarıp yakarmasını dinlemek yorucu. Ayrıca, sen şehirlerde neler olup bittiğini bilmiyorsun. Suçluluk duygusundan allak bullak haldeki genç kızların hepsi orada ve hepsi de, bağımlı bir sokak serserisi olduğu gün gibi ortada bile olsa Siyah bir erkekle düşüp kalkmaya dünden razılar ve bundan mutluluk duyarlar. Benim gibi değil onlar, ben en azından daha klas serserileri elde etmeye çalışırım – mesela eski şairler ve caz yıldızlarını."

"Bana herhangi bir isim verme sakın" dedi Meridian. "Bilmek istemediğimi söylüyorsam eğer, bana inan."

"Yaptığım her şeyi analiz edeceğim diye kafayı yemiyorum ben. Hem, arkadaşlar arasında bir düzüşmenin lafı mı olur?"

"Arkadaşlar arasında olması bir fark yaratır."

"Sen anlayamazsın. Senin hayatın o kadar şey ki... hayatında doğru olmayan bir şey var, biliyorsun. Hayatın fazlasıyla, yani çok fazla *yasakla kuşatılmış*. Sanki sen onun etrafına bir çember çizmişsin ve sadece bunun kenarına kadar yürüyebiliyorsun. Neden buralara geri döndün? Bu insanlar daima aynı kalacaklar. Onları değiştirmezsin ki. Hiçbir şey onları değiştiremez."

"Ama ben değişebilirim" dedi Meridian. "Değişebileceğimi umut ediyorum."

"Ben anı yaşıyorum, geçmişe bakmak diye bir şey yok benim için. Hayatın sana sunduklarını kabul et... ah, lanet olsun! Sorun şu ki, hayatım bombok oldu. Truman hayatımdaki tek istikrarlı şeydi. Kendi anamın babamın bir fotoğrafi bile yok elimde." Lynne'in gözleri kısıldı. "Yani, onları hatırlamak için bir fotoğrafa ihtiyaç duyduğumdan değil. Tek yapmam gereken, gözlerimi kapatmak; onları gayet iyi görebilirim."

"Babam, doğrusunu söylemek gerekirse, mükemmeldi – en azından ben onun mükemmel olduğunu sanırdım. Bir kızın havalı prensi olamazdı, fakat o kendine has sıkıcı, dikkatli ve

Yahudi tarzı bağlamında şahaneydi. Büyüyüp yetiştiğim dönemde bana öfkeyle sarf ettiği sözler asla bir elin parmaklarını geçmez. Her zaman o kadar nazik, o kadar adil davranırdı ki. Camara'nın saldırıya uğradığını ve öldüğünü söylemek için onlara telefon ettiğimde kulaklarıma inanamadım. Babam ne dedi biliyor musun? Annem sesimden ağladığımı anladığı halde benimle konuşmadı bile. Babam telefonu aldı ve tekrar anlatmamı istedi. Ona kızımın öldüğünü söyledim ve babam da beni kastederek 'Bizimki de öldü' dedi. Ve duyduğumun yanlış olduğunu düşündüğüm için nefesim kesildiğinde babam –aklına gelebileçek her türlü şey kadar sakin bir şekilde– '*Eh*? Başka ne var ne yok?' deyiverdi." Lynne üzüm yiyordu, bir üzüm tanesinin çekirdeğini tükürerek çıkardı. "Kalpsiz hayvan, en azından zaman içinde dönüştüğü sapık insana karşı hazırlıklı olmamı sağlayabilirdi. Babalar iğrençtir" diye ekledi kaşlarını çatarak. "Ne zaman benim ihtiyar Tata ölür ben de o zaman ondaki nezaketi hatırlarım. O zamana kadar hatırlamayı reddediyorum."

Sözlerine, "Anneler de canavardır" diye devam etti. "Annemin tek düşündüğü, kendisinin komşular tarafından nasıl algılandığıdır."

Meridian koltuğuna iyice gömülmüştü, bacakları uyuşmuştu. "Artık hepsini geride bıraktın" dedi.

Onun tarafına doğru ok gibi bir bakış gönderen Lynne, "Sen daha olanların yarısını bilmiyorsun" dedi. "Gerçekten, bilmiyorsun."

Uykulu ve afallamış halde hazırlıksız yakalanan Meridian gözlerini ona dikti.

"Truman benim fantezilerimden birinin Siyah bir erkek tarafından tecavüze uğramak olduğunu söylemişti. Onun her şeyi indirgediği yer buydu. Fakat durum böyle *değildi*!" Yalvaran gözleri yaşlarla doluydu. Sedirde oturarak dik bir konum aldı. "Bu konu hakkında konuşabileceğim tek insan

sensin. Bunun yaşanmış olmasının benim kabahatim olmadığına inanacak tek insan sensin. True arkadaşlarından birine izin vererek..."

Meridian aniden oturduğu yerden kalkarak ve ellerini havaya kaldırarak, "Bunu dinleyemem ben" dedi. "Kusura bakma, dinleyemem işte."

"Bir dakika bekle" diye bağırdı Lynne. "Aklından linç vakalarını ve Beyaz kadınların sürekli Siyah erkekler tarafından tecavüz edildikleri yalanını söylediklerini geçirdiğini biliyorum. Belki de bu bir tecavüz değildi. Bilmiyorum. Ben tecavüz olduğunu düşünüyorum. Öyle olduğu *hissini* yaşadım ben."

Meridian tekrar yerine oturdu ve yüzünü pençe misali kaplamış olan parmaklarının arasından Lynne'e baktı.

"Seni dinlemeyeceğimi anlayamıyor musun? Bilmek istemediğim birtakım şeyler olduğunu anlayamıyor musun?"

"*Sen de* mi bana inanmayacaktın?" diye sordu Lynne.

Meridian soğuk bir tavırla, "Hayır" dedi.

"İyi, siktir git."

"Hadi git yat, Lynne. Niçin yatağa yatmıyorsun?"

Fakat Lynne'in odadan çıkmaya niyeti yoktu. Meridian onu dinlemiyor olabilirdi, ama kendisi orada bir başına oturabilir ve hem kendisinin, hem de Truman'ın hayatına neler olduğunu anımsamaya çalışabilirdi.

Lynne

Vaktin ilkbahar olduğunu ve anne babasının evini, umduğu kadarıyla, sonsuza kadar terk ettiğini anımsadı. Ve şayet bu umut gerçekliğe dönüşmeyecekse, kendisi bunun için mücadele vermek ya da bunu dert etmek niyetinde değildi. Lynne'in kitapları, Truman'ın yağlıboyaları, tuval ruloları ve iki fotoğraf makinesiyle ağzına kadar yüklenmiş ve içi, Maryland sınırı yakınlarına gelene kadar mucizevi bir şekilde sinyalini kaybetmedikleri Siyahi bir radyo istasyonundan gelen müzikle dolmuş olan ve insanda saygı uyandıran döküntü halindeki eski siyah arabalarıyla Interstate[26] üzerinden güneye doğru yol aldılar.

İkisi altı ay boyunca gizli gizli Truman'ın annesinin evinde buluşmuşlardı. Truman'ın merdivenin tepesindeki odası, duvarlardaki Romare Bearden, Charles White, Jacob Lawrence imzalı yağlıboya resimler ona kasabanın öbür tarafındaki kendi odası kadar tanıdık gelirdi. Hatta daha fazla tanıdıktı, çünkü Lynne'in kendi odası, içinde bulunan dans ayakkabıları, taytlar, unutulmuş bir lise süslemesinden kalmış kâğıttan çiçekler ve annesinin onu beğenmeye özendirdiği film yıldızlarının çehreleriyle ona hâlâ on altısındaki bir çocuğun sığınağıymış gibi gelirdi. Tabii ki, hiç sıra dışı olmayan bir şekilde tek bir siyah çehre yoktu (gerçi, bir ara Sammy Davis

26. ABD'de eyaletler arası yol. (ç.n.)

Jr. ve Mai'nin bir fotoğrafını bulundurmuşluğu vardı). Aynı şekilde, herhangi gerçek bir Yahudi çehresi de yoktu. Kendisininki gibi esmer, ince ve kalkık burunlu çehreler de yoktu. *Genç* bir odaydı bu; taze, yapış yapış, hatalı renk tonundaki pudra misali masumiyeti üzerinde taşıyan; gençliği, camın altında muhafaza edilmiş göz alıcı bir gülden farksız şekilde pembe kubbeli yatağın altında tutan. Ve Lynne odasına girerken, artık kendisi Truman'la ilişkisinden beri odanın içinde bulundurabileceklerinden daha fazlasını biliyormuşçasına odaya karşı bir üstünlük hissediyordu. Burası onun kendi odası olabilirdi, ancak mekân annesinin evindeydi. Aramalara ve el koymalara ve annesinin her daim rahatsız zihninin derin düşüncelerden beslenmiş tetkiklerine açık bir yerdi.

Annesi, onun peşinden Truman'ın evine kadar geldiğinde onun çığlıklarını üç blok öteden duymuşlardı, çünkü kadın ancak o zaman –soykırımından kaçan bir haham kadar gizlilik içinde evden dışarı sıvışan– biricik kızını bir Siyah mahallesine kadar takip ettiğinin farkına varmıştı. Ve kadın Heldler'in basamaklarına kadarki onca yol boyunca hiç durmadan çığlıklar atmış, hatta görünüşe bakılırsa nefes almak için duraksamamıştı bile. Oraya geldiğinde zile basmasına yetecek kadar uzun bir süre sesini kesmiş, zilin çınlaması bizzat onun iç acısına tercüman olan daha pervasız bir feryat halini almıştı. O kulak tırmalayıcı zil sesi, ardından gelen ve annesinden çıkan sesin devamı olup da artık o esnada uluma halini almış sesle birlikte Lynne'in beyninin arkasında sesi kısılmış halde dönen bir plak misali yer etti. En mutlu olduğu zamanlarda bile bu ses onu hiç bırakmadı. Berrak bir anneden dünyaya gelirken atılan çığlık gibi kendi benliğinin annesinin uzağında ve annesinden bağımsız olarak gelişimiyle eşzamanlı olarak varlığını sürdürdü. Lynne, annesi öldüğünde de bunun hâlâ sessiz sedasız orada dönmeye devam edeceğini biliyordu.

Tommy Odds

"Altuna *Jones*?" Tommy Odds bir kahkaha attı. "*Hedge* Phillips ve öbür herifin adı neydi?" Lynne dikiş dikerken Tommy çoğu zaman hüzünle bakan kara gözlerinden parlak ışıltılar saçarak onun yanında ayakta dikiliyordu.

"Eminim o herifler hayatlarında senin gibi birini görmemişlerdir. Ve görmüş olsalardı bile katiyen belli etmezlerdi. O şortla bu zenci milletinin ödünü kopardığına bahse girerim."

Tommy kısmen oyunbaz bir ruh halindeydi, çünkü Hareket mensubu Beyazların Siyah cemaatlerinde giyinmeyi tercih ettiği şeylerden hiç hazzetmezdi. Kilise toplantılarında not tutmak için gönüllü çalışan bir genç kız, neredeyse donu görünecek kadar elbisesini yukarı çekip oturmaktan keyif alırdı. Bunu da aminciler köşesinde yapardı. Dindar yaşlı kadınlar ve beli bükülmüş dini bütün erkekler hoşnutsuzluklarını hiçbir şekilde ifade edememişlerdi. Ve soluk benizli, Alman suratlı bir sarışın genç kız insanlara neyin sıkıntı verdiğinden bihaber vaziyette sakin sakin sakızını çiğnemiş ve baldırlarını kaşımıştı. Ve tabii ki, hiç kimse ona bu durumu anlatacak cesareti kendinde bulamamıştı. Bu, korku değildi. İnsanlar cemaatlerine bulunan bir misafire sokak serserisi gibi davrandığını söyleyemeyecek kadar kibardılar.

Tommy Odds dikkatli gözlerle Lynne'e baktı. Güney'e geldiğinden beri teni bronzlaşmıştı. Rahatlamış ve mutlu bir hali vardı. Tommy onun Truman'la olan hayatını, nasıl

onların hiçbir zaman kendi arabalarında aynı koltukta seyahat edemediğini, ancak her zaman ikisinden birinin diğerine şoförlük yapıyormuş gibi oturmak zorunda olduklarını aklından geçirdi. Ve geceleyin onları eğlendirecek hiçbir şey de yoktu. Bir televizyon satın alamayacak kadar yoksuldular. Ama hallerinden memnun görünürlerdi. Truman yaptığı heykellerde ve eğlence merkezinin inşaatında mutluluk bulurdu. Lynne ise arada bir şiirler kaleme almaktan, bunları arkadaşlarına okumaktan ve sonra da yırtıp atmaktan memnundu. Bazen özellikle iyi bir şiiri –kendisinin sevdiği bir şiiri– göz hizasında olacak şekilde klozetin karşısına yapıştırırdı. İnsanın onu okumaktan başka şansı kalmazdı. Bunlar genellikle Truman'a yazılmış aşk şiirleri ya da Devrim'in yüreğinde nezakete duyulan ihtiyaç konulu şiirler olurdu. Lynne'in favori kitabı Jane Stembridge'in sevgiye ve cemaat ruhuna yönelik yakarışının işlendiği *I Play Flute*[27] idi. Ayrıca, Lynne'in şiirlerinde ve sarf ettiği sözlerde, Siyah insanların onun gözünde eşsiz bir güzelliğe sahip olduğu, başka ırklarda çoktan soyu tükenmiş olan o son dakikada anlaşılan cinsten bir sevimlilik taşıdıkları da açıkça görülürdü.

Tommy onunla sevişmek istemişti. Çünkü Lynne her şeyden önce Beyaz'dı; bu da Lynne'in kontrolün kendisinde olduğu varsayımından hareket edeceği anlamına gelecekti ve çünkü Tommy –ilk başta– Lynne'i onunla kendisine tiksinti ve korku verecek şekillerde birlikte olmaya zorlamayı arzulamıştı. Onu uzun saçlarından bir ağaca asmayı ve kendi vücut ağırlığının saçlarını yavaş yavaş kafa derisinden koparmasına fırsat vermeyi aklından geçirmişti. Tommy bu şekilde asılmış bir insanın başına eninde sonunda bu durumun gelip gelmeyeceğini oldum olası merak etmişti.

27. (İng.) Flüt Çalarım Ben. Güneyli Beyaz bir aktivist ve 1960'lardaki Sivil Haklar mücadelesinin önemli şahsiyetlerinden biri olan şair Jane Stembridge'e ait şiirlerin yer aldığı eser (ç.n.)

Ama Lynne herkese olduğu gibi ona da kendini sevdirmişti. Ve iyi bir çalışandı. Dürüst olmak gerekirse, kendilerine söyleneni yapmak yerine her zaman tek bir nokta üzerine tartışmayı arzulayan Siyah kadınlardan daha iyiydi. Ve Tommy için bir şeyler yapmayı severdi; hani neredeyse onun sakinleştirilmesi gerektiğini ve kendisine itaat edilmesini istediğini biliyormuş gibi davranırdı. Lynne kollukları seve seve dikmiş ve onun sataşmalarını hevesle dinlemiş ve kaygısız görünmeye ve fazla Kuzeyli yahut havalı davranmamaya çalışmıştı. Ve saçlarına da –neredeyse bir önseziye karşılık gelen tuhaf bir sebepten dolayı– başının tepesine sıkı sıkı tutturduğu gergin örgülerle şekil vermişti.

Lynne

Fakat tabii ki ona tecavüz eden kişi Tommy Odds idi. Tommy'nin dediği gibi, bu gerçek anlamda tecavüz sayılmazdı. Lynne bir kez olsun çığlık atmış yahut pek karşı koymuş da sayılmazdı. Lynne açısından bu, tecavüzden de kötüydü, çünkü şartların onun çığlık atmasına izin vermediğini hissetmişti. Tommy Odds'ın dediğine göre, adam artık hiç kimsenin yüzüne bakmadığı yapayalnız tek kollu, bahtsız bir zenciydi. Ama Lynne onun yüzüne bakardı –bakardı, değil mi? Çünkü Lynne, anlayışsız ve onunla yatmayı reddeden o kaba saba Siyah kadınlardan değildi– öyle miydi? Lynne nazik davranacaktı ve tiksinti duydukları ve önyargılı oldukları ve vişneçürüğü rengindeki kol kökü midelerini bulandırdığı için onu geri çeviren o kadınlar ya da her türlü diğer kadınlar gibi olmayacaktı. Lynne gerçek bir kadın gibi davranacak ve onu kurtaracaktı – kurtaracaktı, değil mi?

Lynne onu göğsünden iterek, "Ama Tommy *Odds*" diye yalvardı, "senin dostunla evliyim ben. Bunu *yapamazsın*."

Tommy onun saç örgülerini açarak ve saçlarını iki kat olacak şekilde eline dolayarak, "Ona söylemek zorunda değilsin" dedi. Lynne'i kendisine doğru çekerek, "Öp beni" dedi. Saçının köklerinden çekiştirildiğini hissettikçe Lynne'in gözlerinde yaşlar birikti.

"Ne olur bunu yapma" diyerek usulca sızlandı Lynne.

Tommy onun üzerlerindeki minicik kırmızı kılcal damarlar şişmiş ve parçalı bir yapı halini almış kırmızı yanaklarına bakarken bir boşboğazlık taklidi patlatarak, "*Biliyon* işte kendimi tutamıyorum" dedi. Gözleri kurnaz bakıyordu, yarı yarıya kapalıydılar ve buz soğukluğundaki bir şehvetle dolmuşlardı. "O kadar akça pakça ve kırmızısın ki, tıpkı güzel minicik bir domuz gibisin." Kısa bir müddet onu saçlarından tutup havaya kaldırdı, onu çekip kendine iyice yaklaştırdı.

"Tommy Odds..."

"Kollarınla beni sar" dedi adam, "ve beni sevdiğini söyle."

"Tommy Odds *lütfen*." Lynne artık sesli şekilde ağlıyordu ve sağa sola savrulan kolları adamın kol köküne çarptı. Boğazında bir hareketlenme oldu.

"Mideni mi bulandırıyor?" diye sordu Tommy Odds. "Benim sakatın teki olduğumu mu düşünüyorsun? Yoksa aslında zencileri beğenmediğin için mi böyle oluyor? Yani, kendi kocandan daha koyu tenli olanları beğenmediğin için?"

"Bunun doğru olmadığını sen de biliyorsun" diye homurdandı Lynne.

Tommy onu savurduğu gibi sırtını yatağa koyuverdi ve dişleriyle eteğini yukarı çekmeye başladı. Elleri saçlarını arasından çıktı ve çabucak bluzunun içine daldı. Tommy onun meme uçlarını sızlatana kadar çimdikledi.

"*Lütfen*" diye yalvardı Lynne.

"Aslında bunu yapmak istememiştim" dedi Tommy. "Kalbinin doğru yerde olduğu biliyorum." Sol meme ucunu emiyordu. "Sen ötekiler gibi değilsin."

"Tanrım!" dedi Lynne.

Lynne'in zor kullanarak onu üzerinden atabileceğini bildiği bir an yaşandı. Fakat bu göz açıp kapanıncaya kadar sürdü. Lynne bunu yapmak yerine adamın duygularını, çektiği zorlukları, Siyah olmasını ve umut taşımadan hayatını sürdüren bir halkın mensubu olmasını aklından geçirerek ol-

duğu yerde yatmaya devam etti; onun kolunu kaybetmiş olmasını düşündü. Kendi suçunu hissetti. Ve adam onun içine girdi ve Lynne artık karşı koymaz oldu, karşı koyacağı yerde Tommy Odds'ın onun arkadaşı olduğu zamandaki haliyle düşünmeye çalıştı – ve sona yaklaşıldığında Lynne'in kolları onun boynu etrafından çekildiler ve adam gitmeden önce Lynne onu affettiğini söyledi ve fırında pişmiş karaciğer rengini almış kaygan ve yuvarlanmış kol kökünü öptü ve Tommy ona çok uzaklardan tebessüm etti ve Lynne onu tanımadı. "Seni yine görücem" dedi Tommy.

Ertesi gün Tommy Odds yanına Raymond, Altuna ve Hedge'i alarak geri döndü.

Önündeki üç oğlanı odanın içine ittirerek, "Lynne" dedi, "Sana kim olduğunu göstereceğim."

Lynne'in aklına çaresizlik içinde –sanki bu hafızasından çıkmak için tam da bu anı bekliyormuş gibi– bir keresinde *Esquire*'da gördüğü, bir binanın çatısında kollarını bacaklarını yana açmış vaziyette yatmış olan ve etrafı Siyah erkeklerle çevrilmiş çıplak bir Beyaz kadının yer aldığı ırkçı resim geliverdi. Aklından geçti: *Toplu tecavüz*. Anüs kasları gerildi, boğazı işitilebilen bir boğulma sesiyle tıkandı.

Lynne ilk kez aşağı ve Hedge ve Altuna ve Raymond'ın cinsel organlarına bakarak, "Ne istiyorsunuz?" diye sordu. Oğlanlar sanki utanç içindeymişçesine ona gözucuyla bakıyorlardı. Hepsi de ot içmişlerdi, Lynne onların üstünden başından gelen ot kokusunu alıyordu.

Lynne'in bedenini fethedilmiş topraklar misali eliyle işaret eden Tommy Odds oğlanlarda bunu keşfetmek adına bir ilgi uyandırmaya çalıştı: "Memeler" dedi bunlara parmaklarıyla fiske atarak, "göt."

Öndeki pencereden Altuna, Hedge ve Raymond'ın yüzlerini görmek içini rahatlattığı ve kapısını kilitlemeden oturduğu için hiddete kapılan Lynne, "Ne istiyorsunuz?" diye üsteledi.

Tommy kızın boynunun arka tarafını tutarak miskin ve aylak bir pozla, "Dün öğleden sonra ne yaptık biz?" diye sordu. "Ben ne yaptım?"

Lynne cesaretini topladı. "Bana tecavüz ettin."

Tommy, sanki nefeslerini tutuyorlarmış gibi dikkatli, meraklı ve sessiz bir hal almış oğlanlara tebessüm ederek, "Hı" dedi. "Peki, ben senin içinden çıkmaya hazırlandığım sırada sen ne yaptın?"

Lynne cevap vermedi. Tommy onun boynunu sıktı.

"Ben..." diye başladı Lynne.

"Geçen hafta Tchula'da dokuz yaşındaki bir Siyah kıza Beyaz hayvanın teki tarafından tecavüz edildi" dedi Tommy Odds, "kızın ölüsünü ırmaktan çekerek çıkardılar, bedenini bir sopayla itip dürterek. Şimdi bu tecavüzdü. Bizimkisi gibi değil." Tommy onun boynunu iyice sıktı. "Anlat bize, orospu, bu iş sana güzel gelmeye başladığında ne yaptın?"

"Hiç güzel değildi" dedi Lynne. Sonra da, "Kolunu öptüm."

"Kol köküm" diyerek onun yanlışını düzeltti Tommy. "Beni kucakladın ve kol kökümü öptün. Ve başka ne yaptın?"

Çenesi tavana doğru çevrilmiş olan Lynne'in boynunu dirseğinin iç kısmında tutuyordu. Boynunu sıktı.

"Seni affettim" dedi Lynne.

Tommy Odds bir kahkaha attı. "*Beni* affetmiş" dedi.

"Evet" dedi Lynne.

Adamın boynu sıkan eli gevşedi. Şimdi ikisi birlikte ayakta duruyorlardı; adamın kolu Lynne'in omuzlarına sarılmıştı ve parmakları hafif hafif onun göğsünü okşuyordu. Pencere camındaki yansımaya bakıldığında ortaya çıkan görüntü bir çiftinkinden farksızdı. Lynne ise Altuna, Hedge ve Raymond'ın dehşet içindeki yüzlerine baktı. Ama belki de, diye düşündü, o kadar dehşete düşmüş değillerdir. Belki de yüzlerinde gördüğüm şeyin doğru yorumu bu değildir (hayatında ilk kez, Siyah yüz hatları ona Beyazlarınkinden daha farklıymış –daha

somurtkan ve acımasız– gibi geldi). İçlerinden hiçbiri gülümsemediği halde Lynne onların sırıttığına yemin edebilirdi. Onların keskin, sivri uçları olan parlak dişlerini hayal etti. Aman Tanrım, diye düşündü, ne ırkçı bir klişe.

Tommy Odds oğlanlara, "İster misiniz?" diye sordu.

Lynne gözlerini kapattı. Onların hayır diyebileceklerini aklı hayali almıyordu. Bütün bir sahne gözlerinin önünden geçti. Kendisi *Esquire*'daki ırkçı resmin merkezindeydi; Beyaz bedeni onların Siyah umarsızlığına adanmış bir kurban olarak karşısında duruyordu. Kaba kuvveti, aşağılanmayı, Siyahların gücünü aklından geçirdi. Bu oğlanlar artık onun dostu olmaktan çıkmışlardı; kendi çıplak bedeninin görüntüsü onları vahşilere dönüştürecekti.

"Başlayın bakalım" dedi Tommy Odds. "Biraz da siz onun tadına bakın."

Kafası, bunun gibi bir adı olan bir insana ait kafanın alacağı biçimin tamı tamına aynısını almış uzun bir kavunu andıran ve kısacık kesilmiş saçları olan Altuna Jones boğazını temizledi.

"O mu? *O* mu?" dedi oğlan. "Sen hangi '*o*'dan bahsediyorsun? *O* diye bir şey yok, bu Lynne."

Hedge Phillips konuştu. Oğlanın bakışlarında ismini[28] çağrıştıran kaçamaklı bir hal mevcuttu. Kısa boylu ve şişmandı ve o kadar yağlı bir siyahlığı vardı ki, gülümseyene kadar yüz hatlarını birbirinden ayırt etmek kolay değildi. Hedge konuştuğunda tek bir ayağı sanki sokaktan aşağı gitmeye can atıyormuşçasına deneme kabilinden yeri yokluyordu.

"Sana zarar vercek değiliz" dedi Lynne'e. "Burada parti olduğunu sanmıştık biz."

Öbür ikisinden daha bile çekingen olan, fakat ne kadar ince ruhlu da olsa öyle ya da böyle erkeksi bir çizgi benimsenmesi gerektiğini kavrayan Raymond ise Tommy Odds tara-

28. (İng.) Çalıdan çit, çalı. (ç.n.)

fından fark edilen bir kederle, "Sen de *biliyorsun* Tommy, benim bir kız arkadaşım var" dedi.

Odds tepeden bakan bir tavırla, "Bak" dedi, "kadının özel bir yanı yok. Sizin gibi herifler ondan korkar, hepsi bu. Lanet olsun. Beyaz pislikler çağlar boyu sizin analarınıza ve kız kardeşlerinize tecavüz edip durdular ve onların kendi malından azıcık tırtıklama şansı şu an karşınızda duruyor."

"Oğlum, sen delirmişsin" dedi Altuna Jones ve Lynne'e acıyarak baktı, çünkü ona göre kadının tecavüze uğramadığı gün gibi ortadaydı. Bütün ömrü, bir kadını öldürmeden ona tecavüz etmenin mümkün olmadığını dinleyerek geçmişti. Aslında, onun gözünde tecavüz kişinin bir cesedi düzmesi anlamına gelirdi. Lynne'in gerçekten de Tommy Odds ile yatacak kadar alçalması kadınla ilgili olarak fena halde yanlış bir şeye işaret ediyordu ve Altuna üzülmüştü.

Üç oğlan çıkıp gitti.

Lynne her ne kadar, onların da tıpatıp Tommy Odds gibi davranacaklarını düşünmekten tam olarak vazgeçmemişse de, "Onlar senin gibi değil" dedi. "Birey olduklarını ispat etmek için Beyaz kadınlara tecavüz etme ihtiyacı hissetmiyorlar."

"Tecavüz" dedi Tommy Odds. "Ben seni siktim. *Biz* sikiştik."

Lynne'i tekrar aşağı bastırıp yatağa yatırdı ve giysilerini yoklamaya başladı. Lynne onu kendisinden uzaklaştırmak için mücadeleye başlamadan önce bunu yapmasına gerek kalmayacağını biliyordu. Tommy Odds iktidarsızdı. Adam onun suratına tükürdü, yere çişini yaptı ve Lynne'i orada yatar halde bırakıp gitti.

Truman tekrar eve geldiğinde Lynne bu konudan söz edemedi. Neredeyse hiç konuşamayacak haldeydi. Eşyalarını toplamıştı ve gitmeye hazırdı. Polise gidebilmeyi arzu ederdi, fakat Tommy'den daha çok polislerden korkardı, çünkü polis hiçbir ayrım gözetmeden cemaatteki Siyah erkeklere saldıra-

cak ve korunmasını en çok arzu ettiği kişiler acı çekeceklerdi. Üstelik, kendisi anlatmadığı müddetçe Truman'ın bunu hiçbir zaman öğrenmeyeceğini düşündü. Dostunun ondan ne kadar çok nefret ettiğini öğrenmenin Truman'a acı vereceğini düşündü, Lynne. Karısının değerinin ne kadar yerlerde süründüğünü öğrenmek. Sanki Tommy Odds onu bir insan olarak tasavvur etmemiş gibi bir durum ortaya çıkmıştı; sanki onun beyazlığı, bunun beraberinde getirdiği *esrarlı hava*, yarattığı *tehlike*, olayın tarihsel anlamda *yasak edilmiş* niteliği adamı hiçbir suçluluk hissetmeden Lynne'e zarar verme girişiminde bulunmaya özendirmiş gibiydi. Bu o kadar korkunç bir düşünceydi ki Lynne onun etkisiyle tir tir titredi.

Kendisi onların hepsini nefret hissetmeden acı çeken insanlar olarak görmekte ısrarcı olmuştu; ilgisini çeken, onu bu insanlara hürmet ve hayranlık karışımı duygular besleyen bir çocuk haline getiren şey buydu. Fakat Lynne, Tommy Odds gibi nefretin karşısındaki zayıf savunma hatları kişisel saldırıyla yerle bir olan genç adamların bireysel hayatları üzerine kafa yormuş değildi. İntikam, adamın teselli bulabileceği tek şeydi. Ve, diye düşündü Lynne, böyle bir adamın intikamını kimden alması ihtimali söz konusu olabilirdi? Genel anlamıyla Beyaz erkeklerden intikam alacak değildi; kesinlikle değildi. Şeriften ya da hâkimden veya evinde içkisini içip oturan işadamından intikam alacağı da yoktu. İşadamının karısı da olmazdı, çünkü kadın bas bas *bağırır* ve onu temelli cezaevine kapattırırdı. İşin aslı, o –yani Tommy Odds– kendisini seçtiğinde kimi cezalandıracağı tercihi konusunda bir *ilerleme* kaydetmişti (ve Lynne de kendi rahatı için bunu gayet güzel anlamıştı). Zira, buna şöyle bakmak gerekirdi: Tommy, Siyah erkeklerin yıllardır aptallık ederek yaptıkları gibi hafta sonu sarhoş olmuş ve başka bir Siyah erkeği bıçaklayıp ölümüne sebep olmuş değildi. Ayrıca, bir kez daha hatalı davranarak kendi kırbaçla-

ma direğine sahip olmak niyetiyle bir Siyah kadınla da evlenmemişti. Elbette, bu Tommy açısından tuhaf bir kişisel gelişimin ispatı yerine geçiyordu. Artık Hareket bünyesinde Beyaz oğlanlar yer almadığından, bunları pestilleri çıkana kadar dövmek yahut suçluluğun verdiği tiksintiyle çocukları sokağa atmak da söz konusu değildi. Bu durumda bir tek kendisi kalıyordu: Beyaz cemaatin hakkında nicedir gözünün önündeki her zenciyi düzdüğü varsayımını geliştirdiği bir kadın. Evet, Tommy Odds'ın mantığı –her ne kadar dolambaçlı olsa da– mükemmeldi.

Fakat Truman onun gitmesini istemedi. Lynne olup bitenleri sonuna doğru isterik bir hal alarak ona anlattıktan sonra bile Truman karısına gitmesi için gereken parayı vermedi. Ona inanmamayı tercih etti.

"Tommy'ye sor!" diye bağırdı kadın, "Sadece ona sor!" Fakat sorup sormadığını Lynne hiçbir zaman öğrenmedi.

Truman "Bunu niçin yaptın, oğlum?" diye sordu Tommy Odds'a.

"Çünkü senin karı bir boka yaramaz. Bana karşı koymadı bile. Öylece sırtüstü yatmış, versin de bitsin diye bekliyordu."

Lynne her gece uykusunda ağladı. Truman buna tahammül edemediğinden genellikle eve gelmedi. Merkezdeki bir kanepede uyudu. Eli ok gibi fırladı ve Odds'ı bir tavuk boynunu andıran siyah ve cılız boynunun kökünden yakaladı.

Tommy Odds korkmuş numarası yapıp gözlerini fal taşı gibi açarak, "Kadın senden daha iyi" dedi. Truman ona dudak bükerek, "Seni sapık" dedi, "seni orospu dölü. Siktirik kolunu kaybettin diye senin için üzülüyordu o."

Truman sıkılmış yumruğunu kaldırıp Odds'ın çenesinin altına getirdi ve adamı gömleğinin yakasından tutarak –neredeyse ayakları yerden kesilmiş vaziyette– bir ileri bir geri havada salladı. Yaptığı, dağınık ve kirli çamaşırlarla do-

lu bir çantayı havaya kaldırmaktan farksızdı. "O senin için üzüldü, ama senin yaptığına bak."

"Üzüldüğü benim siktirik kolumsa sen öp de başına koy."

"Ne demek istiyorsun, seni orospu çocuğu?"

Fakat biçimsiz bir pozisyonda tutulmaktan artık yorgun düşmüş olan Tommy Odds bedenini ani bir hamleyle ittirerek Truman'ın elinden kurtuldu. Yakasını düzeltti, gömleğini pantolonunun içine soktu, tek bir kanadını çırpan bir hindi misali kol kökünü yan taraftan dışarı uzattı ve parmaklarını saçlarının arasından geçirdi.

"Niye aklını başına toplamıyorsun?" dedi Tommy. "Kadın seninle herhangi bir şey kaybetmiş olduğun için ilişkiye girmedi ki."

"Niçin açık açık konuşmuyorsun?"

Tommy Odds dalga geçerek, "Diyeceğim şu" dedi, "milleti etkilemek istediğin zaman Fransızca konuştuğun doğrudur ve üniversiteye gittiğin doğrudur ve resim filan çizebildiğin ve bir ara domuz ayağı ve yeşillikler olmadan altı ay boyunca yabancı ülkede yaşadığın doğrudur. Fakat Miss Lady Fair'in gönlünü kazanmanı sağlayan şey bu değil. Ah, hayıırrr... sen onun okumamış olduğu bir kitap gibisin; içinden geçmek istediği bir kasaba gibisin; kendi bahçesinde mango yetişmediğinden, tadına bakmak istediği bir mango gibisin. Oğlum, eğer senin de bir kolun olmasaydı kadın muhtemelen seni gerçekte yaptığından çok daha erken bir tarihte kaçırmış olurdu."

Tommy Odds'ı ortadan kaldırmak adına çok yoğun bir arzu hissetti Truman. İçinden tepen istek karşı konulmaz nitelikteydi.

"Mahrum bırakılmış olduğumuz onca şeyin telafi edilmesi adına Siyah erkekler öncelikli muameleye tabi tutulurlar. Kadının seni düzdüğü filan yok, günahlarının kefaretini ödüyor o."

Sesi kendi kulaklarına bile zayıf gelen Truman, "Doğru değil bu" dedi.

"Siyah bir erkek olduğum için bana acıdı, oğlum" dedi Tommy Odds ve ilk kez sesinde bir hüzün belirtisi hissedildi. "Bu aptal dünyada bana azıcık teselli veren tek şey budur ve amcığının cömertliği sayesinde verilen zararları kapatabileceğini sanıyor kadın." Sesi ciddileşti. "Onu öldürmüş olmam gerekirdi."

"Hayır" dedi Truman, "hayır..."

Tommy Odds ayakta onun karşısında dikiliyordu. Berbat görünüyordu. Çelimsizdi ve bitkindi ve kirliydi. Ölüydü. "Dinle oğlum, sen şimdi onu savunmak istiyorsun. Benim için hava hoş. Umurumda değil, oğlum. Beni eşek sudan gelinciye kadar dövmek istiyorsun" dedi, "ben hazırım, oğlum. Beni öldürmek istiyorsun. Bak, şikâyet etmem bile. Gideyim de sana uygun bir tabanca bulayım ister misin? Yoksa bunu yumruklarınla mı yapmak istersin? Hadi ama, oğlum, vur bana. Kendimizi daha iyi hissederiz."

Fakat Truman çoktan arkasını dönüp gitmişti bile.

Ve durum böyle olunca Lynne yaratılmasına katkıda bulunduğu merkez binasına kadar gitmeye korktuğu için artık hep evde tek başına oturur olmuştu. Korkuyor ve utanıyordu ve hatta, utanıyor olmasına öfke duyacak kadar kendi değerinin bilincinde değildi. Hamile kalmadığından emin olana dek günleri saydı. Şiirlerinden birini Hareket'in şiirlerdeki yerini belgelemek ve Beyaz kadının bakış açısını görmek isteyen bir antoloji yazarına sattığında doğum kontrol hapları satın aldı. İki aya yetecek kadar hapı vardı.

Tommy Odds'ın yapmış olduğu şey yüzünden Lynne evinin kapısını kendi dostları olan Hedge, Altuna ve Raymond'a bile kapattı.

Onlar ise tekrar tekrar geldiler. İlk başta Lynne kendi korkusu yüzünden utanmış ve öfkeyle dolmuş bir ruh haliyle onlara gölgeliğin arkasından baktı. Gel zaman git za-

man –sırf yalnızlığın etkisiyle– kapıyı açtı ve çok geçmeden her şey görünürde normale döndü. Oğlanlar her zaman oldukları kadar nazik ve çekingendiler. Truman çoğunlukla evde olmuyordu ve evde olduğu zamanlarda Lynne ile konuşmuyordu. Bazı geceler, Lynne intiharı düşünecek kadar kendini yapayalnız hissettiğinde Altuna'nın hurdalıkta çalışan erkek kardeşi Alonzo'yla dama oynardı. Hareket'ten tamamıyla bihabermiş gibi bir hali olan ve oy verme, yürüyüş yapma ya da başka herhangi bir şeyle asla ilgilenmemiş bir adam olan Alonzo ona eski zaman Siyahilerinin kasıntı, ağırbaşlı nezaketiyle muamele ederdi. Lynne ise onun bu nezaketinin karşılığında adama kendisiyle yatma davetini sundu. Minnettar kalan adam, onu kulakmemelerinden ayak parmaklarına kadar yaladı.

Cumartesi geceleri ev bir müzik mekânı haline gelirdi. Lynne, Alonzo'nun şahsında özel bir arkadaşa sahip olduğu için artık koruma altındaydı. (Herkes Truman'ın olanlara aldırış etmediğini anlamış gibiydi.) Erkekler ve kadınlar eve gelirlerdi, çünkü orada plak dinleyebileceklerini ve dans edebileceklerini ve esrarlı sigaralar tüttürebileceklerini duymuşlardı. Gelgelelim Lynne, Alonzo'nun arkadaşı olmanın onu başka erkeklerden kurtaracağını düşünmekle hata etmişti. Adamlar ona yalvardılar, tatlı laflar söylediler, dilendiler. Ve Lynne onları her reddettiğinde adamların yumuşamaya yüz tutmuş, içten çehrelerinin nefretten kasıldığını gördü ve korkudan titredi ve aylar içinde teslim olmaya başladı. Onları Alonzo'yla olduğu gibi kendi arkadaşı haline getirme çabası boşa gitti. Adamlar, Lynne sanki bir fahişeymiş gibi otomobille oraya gelmeye, onu yatağa atmaya (ya da yere yatırmaya, duvara dayamaya), sonrasında kalkıp gitmeye başladılar. Halka açık yerlerde onunla konuşmadılar.

Ne var ki, kadınlar durumu öğrendiler. Lynne'e küfürler ettiler ve tehditler savurdular; içlerinden bazıları ona fizik-

sel saldırıda bulundu. Ve Lynne ise onların yanlış bir yöne savrulmuş hiddetinden sapkın bir keyif almaya ve bunu kendindeki karşı konulması imkânsız niteliklerin bir kabulü olarak kullanmaya başladı. Tam da bu dönemde kendini ne zaman Siyah kadınların arasında bulsa saçlarını salmak ve taramak için mazeret yaratmaya başladı. Saçlarını sallandırdıkça ve onların belinin arkasını süpürdüğünü hissettikçe o kadınların asla sahip olamayacağı hazineleri mülkiyetinde bulundurduğunu hayal etti.

Lynne, erkeklerin kendisini nefretten değil sevgiden düzdüğüne inanmaya başladı. Zira, onlar kendisinden nefret etmediği müddetçe yaşayabileceğini hissediyordu. Kendi annesiyle babasının nefretine dayanabilirdi, fakat Siyah erkeklerin nefretini kaldıramazdı. Ve adamlar artık ona gelmez olduklarında –ve kendisi niçin gelmediklerini anlamamıştı– onlara ihtiyaç duyduğunu fark etti. Ve sonra geride sadece Lynne ve Truman kaldı ve hapları tükendiğinde Lynne, Camara'ya hamile kaldı ve en sonunda New York'a giden bir otobüse bindi; buraya geldiğinde Sosyal Yardım Kurumu onu Avenue C. yakınlarındaki tek odalı bir daireye yerleştirdi.

Lynne yüce gönüllü davranarak Truman'ı, ısrarı üzerine, bir kez daha Meridian'ın yanına göndermişti.

Onu kendine ait olana geri vermek

Metro treni acı çığlıklar atarak ve meteor misali kıvılcımlar çıkararak tünelin içinde son hızla ilerliyordu. Ve araç uçarcasına giderken Lynne hiçbir yerde oturacak gibi değildi. 96. Cadde gözlerinin önünden geçip gitti, ardından 125. Cadde geldi, tren ani bir duruşa karşı koyarken çığlıklarla seyreden bir duraklama ve bir sarsıntı meydana geldi ve kapılar lastiğe has bir patırtıyla arkaya doğru kaydılar. Duvarlara biçimsiz parlak kırmızılar ve cart sarılar halinde boyanmış olan grafitti, istasyonun karanlık ve nemli yeraltı mağarasına neredeyse hiçbir aydınlık katmamıştı.

Lynne yanından geçtiği sırada oğlanın teki yağa bulanmış basamaklarda duraksayarak kankasına, "Bacaklar, oğlum" diye fısıldadı.

"Tam isabet" yanıtını aldı.

Lynne beyninin bir kısmıyla şu anda kesinlikle ihtiyaç duyduğu şeyin temiz hava olduğunu düşünerek alelacele yükseğe ve havaya çıkarken yukarı doğru ok gibi hamle yapıyor ve insanların etrafından dolaşıyordu. Aynı zamanda artık temiz havanın kentin hiçbir yerinde olmadığını da fark etmişti. Sadece arada bir, Camara'yı parka götürdüğünde temiz olurdu hava ve hatta o zamanlarda bile... Metrodan çıkınca sağa saptı, artık dansçı bacaklarına yüklenerek hızlı adımlarla ilerliyor ve kendini çoktan dairenin, yani Truman'ın gece gündüz yüzyılın en büyük Afroamerikan sa-

nat eserleri üzerinde çalıştığı o sakin ışıklı ve beyaz duvarlı derli toplu alanın içindeymiş gibi düşünüyordu.

Kavga etmeyeceklerdi, kendini uyarmıştı. Lynne bir hanımefendi gibi ve dikkatli davranacak ve Truman da onun ortak çocuklarıyla ilgili yardım çığlığına karşılık verecekti.

Loretta Young'ın tatlı umarsızlığıyla, "Kızımız yaralandı" diyecekti. Ya da elleri ceplerinde bir tako büfesi ararken kamburu çıkmış vaziyette yürüyen Mia Farrow misali, "Demek istediğim" diyecekti, "çocuk dayak *yedi*." Yahut Sandy Dennis gibi kendi kusmuğunda boğulmasına ramak kalmış gibi bir görüntü çizerek, fakat *havasından geçilmeyerek,* "Şimdi... bir kaza oldu. Çocuğumuz. Saldırıya uğradı. Ah, acele edemez misin?" diyecekti. Ve Truman da Lynne'in bildiği o eski sevecenliğini bütünüyle yansıtarak karşılık verecekti ona.

Lynne onun kapısı önünde dikildiği ana kadar saçları ter içinde ve yıkanmamış vaziyette ve yüzü isle kaplanmış gibi hissederek basamakları ikişer ikişer çıktı. Daire 3-C. Truman Held, Sanatçı.

Durup dinlenmeyi, kendini toplamayı, ona aynı anda hem sarkmış, hem de şişmiş gibi gelen midesini içine çekmeyi ancak o zaman akıl edebildi. Kendisi artık otuz sekiz beden değildi. Bu içine dert oldu, orada büzülmüş halde daha uzun süre kalakaldı.

Truman kendisini terk ettiğinde bile Lynne onun kendi karısının vücudunu Siyah kadınların vücutlarıyla nasıl kıyasladığını bilerek geçirdiği yıllar sayesinde kendi beden ölçülerinin ve vücudunun bilincindeydi. Truman o kadınları yeni kâinatın savaşçılarını doğuran muhteşem devler olarak resmettiği sırada bile, "Siyah kadınlar kendilerini bırakırlar" demişti. Tek parça mermerden "Koca Bessie Smith" heykeli yaparken dahi, onun devasa ve sevimli böğür kısımlarını hayran kalmış bir elle okşayarak, "Pek *şişman* olurlar" demişti.

Lynne'in o günlerde danstan kıvraklaşmış bedeni rüzgârdaki bir samandan farksızdı, öyle derdi Truman; uzun saçları bir hafiflik şarkısıydı – birbirine dolaşmamış, pırıl pırıl ve özgür. Ve gel gör ki, en sonunda Truman bu şeyleri en azından yüksek sesle dile getirmeyi bırakmıştı. Kavunu andıran memeleri olan ve dikenlerden yapılmış bir tacı andıran saçlara sahip şehvetli siyah vücutlar –onun kendi elleriyle yaratmış olduğu varlıklar– kollarını oraya uzatmış ve onun dilini susturmuş gibi bir durum yaşanmıştı. Yarattıkları onun üzerinde hak talep eder olmuşlardı. Lynne, Truman'ın Siyah bir kadını ve onun ağır, nabız gibi atan ve doğurgan bedenini resmettiği bir odaya girdiğinde kocası üzerinde çalıştığı eseri onun göremeyeceği şekilde çevirir ya da üstünü kapatır yahut Lynne'e odadan çıkmasını emrederdi.

Lynne ilk başta figürleri –özellikle de Güney'in kadınlarına ait resimleri– ve heykelleri sevmişti; kadınlar her şeye rağmen dayanıklı ve muzafferdiler. Ama Truman değiştiğinde, kendisi de bir değişim geçirdi. Bir an geldi, bunların çoğu tanıdığı ve sevdiği kişiler olmasına rağmen Lynne o kadınlara bakmak istemedi. Ve tam olarak o sırada Truman'ı özgür bırakmaya istekli oldu. Hemen hemen. Resmi ve heykeli yapılan kadınlar Lynne'e kendini o kadar değersiz hissettirmiş, Truman'ın kendi sanatı vasıtasıyla annesinin, teyzelerinin, kız kardeşlerinin, âşıklarının gerçekliği ve onların güzelliği ve büyüklüğüyle savaşmış biri sıfatıyla elbette bu kadınları bir kez daha kanlı canlı olarak arzulayacağından o kadar emin hale getirmişti ki.

O hep Camara'nın babası olacaktı, tekrar tekrar öyle demişti. *Onu* hiçbir zaman yüzüstü bırakmayacaktı. Kız her ne kadar Beyazmış gibi görünse de bunu yapacaktı.

Lynne zili uzun uzun ve ısrarla çaldı.

"Hay lanet olası niçin kapıya bakmaz" diye kendi kendine mırıldandı. Ceketine iyice sarınıp sarmalandı ve kollarını

yanlarına bastırdı. Cebindeki bir poşet dolusu kızarmış muzdan çıkan çatırtı ve hışırtı sesini duydu. Öbür cebinde küçük bir lastik top, bir sicim ve kendisi farkında olmadığı sırada Camara'nın gizlice sokuşturduğu ince bir peynir dilimi vardı. Hastanede Camara'nın giysilerinden topladığı peniler çantasında şangırdıyordu.

Ayak parmaklarının üzerinde dolaşan ışık, kapının açılacağının habercisiydi. Saçı iki düzine küçük örgü haline getirilmiş Truman ona baktı.

"Ben geldim" dedi Lynne gülümsemeye çalışarak. Daha doğrusu gülümseyerek.

Truman kapıyı sonuna kadar açmadı.

Ötedeki yatak odasından gelen bir ses oraya kadar ulaştı: "Kim geldi, Tru?" Lynne ense kökünde deriyi delip geçmeye çalışan isilik misali bir karıncalanma hissetti.

Truman, "Bir dakika" diye arkaya seslendi. İhtiyatla kapı zincirini açtı. Fakat Lynne ileri doğru bir hamle yaptığında ona tosladı. Truman dışarı çıkmış, kapıyı da arkasından çekip kapatmıştı.

Lynne arkaya doğru adım atarak, "Hay sıçayım" dedi. "Niye Meridian'a gelenin ben olduğunu söylemiyorsun? Aramamızda gizli saklı yok, değil mi?"

"Ne istiyorsun Lynne?"

Lynne hâlâ aptal ve haddinden fazla şen şakrak bir tebessümü dudaklarına kondurmuş olarak "Sahi" dedi, "düşündüydüm ki –hani tam anlamıyla rahatlıkla olmasa da edebimle adabımla– içeri girebilecek ve sana şunu söyleyebilecektim: Susadım, gazozun var mı?" Lynne aptal bir orospu gibi davrandığını biliyordu – Truman'ın en çok sevdiği, onunla ilgili olarak yaptığı en iyi huylu tanımlardan biriydi bu, fakat yine de kendine engel olamıyordu. Truman'ın kendisine Prenses lakabıyla (zevksiz, *zevksiz* bir laf demişti Lynne ona) hitap etmekte ısrarcı olduğu altı yaşındaki kızının yetişkin bir ada-

mın saldırısına uğramış olduğunu ve şu anda hastanede yarı ölü vaziyette yattığını ona nasıl anlatabilirdi? Karanlıkta bir merdiven boşluğunda dikilmiş haldeyken onun lanet olası desteğine ihtiyacı olduğunu ona nasıl anlatabilirdi?

"Meridian değil" dedi Truman. Elini blucininin içine attı ve küçük purolarını çıkardı. Lynne duvara yaslanmış aklından –tam da karşılık geldiği aptal orospu gibi– "ama ben seni Meridian için bırakmıştım" düşüncesini geçiriyordu. Siyah ırka has o tatlı ağza ve kahramansı zenci kadın saçlarına sahip siyah, kahverengi tenli Meridian için.

Lynne kendini uyarırcasına, "Olay çıkaracak *değilim*" diye mırıldandı. "Her zaman yaptığımız gibi kavga edecek değiliz."

Sanatçı gözleri onu beyaz kavruk yüzünden çatlamış dudaklarına ve Lynne'in mantosunun altında gizlediğini sandığı kalın ve biçimsiz çıkıntılara kadar kayda geçiren Truman, "Tabii ki kavga etmeyeceğiz" dedi.

Lynne tebessümü kadar sahte bir kahkahayla, "Tanıdığım biri mi yoksa?" diye şakıdı.

"Hayır."

"Olay çıkaracak değilim" diye tekrar başladı Lynne. "Kavga edecek değiliz..." Fakat Truman'ın ona engel olmasına kalmadan Lynne kapıyı iterek açtı ve odanın orta yerine gelince üstünde mini mini bir külot olan minicik sarışın bir kızın gözlerine bakarak olduğu yerde kaldı; kızın külotu o kadar inceydi ki Truman onu arkasına çevirene kadar kızdaki pübik kılların başındaki saçlarla aynı sarılıkta olduğunu fark edecek kadar zaman bulabildi Lynne.

"Niçin buraya gelip beni rahatsız ettiğini açıklayacak mısın? Yoksa bu da senin o bildik abukluklarından yeni bir tanesi mi?"

"Yeni bir tanesi" diyerek onun içini rahatlatmak isterdi Lynne. Fakat konuşamadı. Truman ile kızın arasında di-

kilmişti ve bakışları birinden diğerine gidip geliyordu. Kız "Ben..." dedi ve Truman lafını kesti.

Truman başını çevirerek, "Oraya geri dön" diye emretti.

"Ama ben..." diye tekrar lafa girdi kız.

Ve Lynne kahkahalarla gülmeye başladı. Güldükçe güldü ve güldü. Vücudunun yan taraflarına ağrı girecek kadar katıla katıla güldü. Sonra birden durdu. Boğazının dibinde yeniden o karıncalanma hissinin peyda olduğunu hissetti.

"Acaba ben niçin katiyen *hiçbir şey* öğrenmiyorum?" diye sordu. "Acaba neden siktiğimin *dünyasında* yaşayan herkes daha benim öğrenmeme kalmadan onu döndüren şeyin ne olduğunu öğreniyor? Ben salak mıyım neyim? Siz ne dersiniz, küçükhanım?" Kıza doğru döndü ve elini uzattı.

"Susma şekerim" dedi. "Konuş. Küçük Hamfendi Scarlet'ı konuşurken duymak istiyorum." Truman ona doğru geldi ve Lynne elini sallayarak adamı uzaklaştırdı.

Genç kız sanki Lynne bitliymiş gibi onun etrafından dolaşarak, "Troo-*man*?" dedi. Ama Truman arkasını dönmüştü. Pencerenin yanında durmuş aşağıdaki sokağı seyrederek sigara içiyordu.

"İçini dök" dedi Lynne ve sesinin artık tamamıyla değişmiş olduğunu fark etti; kulağına gelen ses artık hiç kendisininki gibi değildi. "O ihtiyar gerzeği takma kafana. Konuş. Seni aptal orospu!"

Ve sonra kızın şarkı kadar melodik, alize rüzgârları kadar güneyli sözcükleri bir kedinin şaşkın miyavlamaları misali usulca ağzından dökülüverdiler.

"Niye, *yanlış* olan nedir?" diye heceleri uzata uzata konuşmaya başladı kız ve Alabama'nın çam kokuları, Georgia ile Mississippi'nin manolya kokusu ağzından çıkarak havada süzülmeye başladı. "Biz iki aydır beraber yaşıyoruz. Ne zaman – Truman diyor ki, ne zaman resimlerinden birkaçını satabiliriz, o zaman evlenebiliriz. Annemle babamın bunu

nasıl karşılayacağını sana anlatmasam da olur..." Gözlerinde hiç utanıp sıkılmadan ortaya çıkmış bir suç ortaklığı ışıltısı gözlemleniyordu. Lynne'in, dingin nazarlarını duvarlardaki konumlarından aşağı yöneltmiş olan bütün o yitip gitmiş ve yası tutulmuş eski dostlarını göstermek üzere narin bir el havaya kalktı. "Şimdi bunlar *şahane* değil mi?" diye masum masum sordu kız.

İki kadın

Ve sonra Meridian'ın bildiği kısım geldi, çünkü Camara öldüğünde Truman'ın yanına çağırdığı ilk kişi kendisiydi. Lynne ise Scarlet O'Hara'nın başına neler geldiğini bilmiyordu. İkisinin de ihtiyaç duyduğu kişi Meridian'dı ve mucizevi bir şekilde orada bulunan kişi Meridian'dı.

Meridian otobüsten dışarı çıktığı gibi kendini onun kollarında bulduğunda, "Bu rezaletin üstesinden gelmeme yardım et" demişti Truman. Ve Meridian bunu yapmış, fakat aynı zamanda Lynne'e de yardımcı olmaya çalışmıştı.

Bir ayını Truman'ın kentin dış mahallerindeki (her duvarında kendi yüzünün olduğu bir tablo görmekten dolayı ona bir şaşkınlık yaşatan) güzel ve aydınlık stüdyosu ile Lynne'in şehir merkezindeki küçük ve ahırdan hallice dairesi arasına mekik dokuyarak geçirmişti. İkisi kendi aralarında Meridian'ın canını çıkarmışlardı. Meridian ise sonraları o acı dolu ayı başka biri hakkında anlatılan bir hikâyeymiş gibi düşünmeden aklından dahi geçiremez olmuştu. Özellikle de son günleri başrolünde zavallı yıldız Meridian Hill'in koşturmaca içinde metrolara girip çıkarak, yemekler pişirerek, elemle koyulaşmış monologlara kulak vererek, karanlıktan korkan bir çocuk gibi ona tutunan Lynne ve bedenini adeta onun bedeniyle boğan ve kelimenin gerçek anlamıyla Meridian'a aç kalmışçasına onun etini kendi ağzına dolduran Truman tarafından yatağa çekilerek rolünü oynadığı o

sessiz filmlerden biri olarak anımsıyordu. Tam da o dönemde Meridian'ın Truman'a karşı hisleri geri döndü, fakat bunlarda cinsellik yoktu. Sahiplenme yahut hor görme duygusundan tamamıyla arındırılmış sevgiydi bu. Onun fazlasıyla hatasız çalışan hafızasından suçlamaya dair bütün düşünceleri söküp atan sevgiydi bu. Bağışlamaydı.

Lynne, Meridian'ın onunla birlikte geçirdiği son akşamı anımsadı.

"Truman saat kaçta gelecek?" diye sormuştu Meridian, çünkü o geldiğinde kendisi orada bulunmak istemiyordu.

Öne arkaya sallanmaya başlayan ve sallanma hareketinde yaşlandığını duyumsayan Lynne, "Her an burada olabilir" dedi.

Birlikte otururlarken bir televizyon programı izlemişlerdi. Güneyli Beyaz erkeklerin delilikle ilişkisi ve Güneyli Siyah erkeklerin toprağa yakınlığı hakkındaki Güney tarzı epik dramlardan biriydi. Programda Siyah ya da Beyaz kadınların sorunları işlenmiyordu. İki kadın, samimi ve hâlâ bornozlarını üzerlerinden çıkarmamış, delilikten ziyade fazla yeşil tarlalarını ve Siyah insanların (onların kullandığı sözcükle) alt edilemez çehrelerini seyrederek oturmuşlardı. Onlar için delilik geçici olarak çözdükleri bir puzzle'dı (Meridian bazen öğle sonraları Lynne'e Margaret Walker şiirleri okurdu ve Lynne de bunun karşılığında Meridian'ın parça parça çıkmış kısa saçlarına Afrika örgüsü yapmaya uğraşırdı); ikisi de daha girift ve zamana dayanıklı desenler bulmak adına bir hasret içindeydiler. Bazen, kız kardeşler gibi içtenlikle konuşur ve konuşmadıkları zamanlarda televizyonun sessizlikleri doldurmasına izin verirlerdi.

Televizyonda uzun, gölgeli bir ırmak kenarının ve adeta zarafetle balık tutan insanların –analar babalar, çocuklar, torunlar– ve sonra da, yakın çekimde kayan yıldızlar kadar insanı yanıltacak derecede parlak gözleri olan bir Siyah adamın yer aldığı bir sahne vardı. "Artık oy kullanma hakkı

neredeyse kazanılmış olduğuna göre" diyordu adam, "tüket-tiği gıdalara ödenecek parayı nereden bulacaktı?" Oy kullanma hakkına ve motellere girmeye yönelik olarak çalışan bu Hareket olayının tamamı onda bu ülkedeki her şeyin –oy kullanma hakkından motellere kadar– değişmesi gerektiğini öğretmek için varmış izlenimini bırakıyordu. "Doğrusu" diyordu adam, "asıl ihtiyaç duyduğum şey bir silahmış gibi geliyor bana."

Hem Lynne, hem de Meridian için bu gün gibi ortada olan bir durumdu. Ülke mülkiyetinin zenginlere ait olduğu ve "özgürlük"ün herhangi bir anlama gelebilmesi için zenginlerin bu mülkiyetten azat edilmesi gerekliliği onların Amerika'ya dair algısının o kadar temel bir unsuruydu ki bunun üzerine tartışmayı dahi naiflik addederlerdi. Yine de, o çehre içlerine işledi. Bu sadece Güney'de gördükleri türden bir çehreydi. Istırap ateşinin ardında yoğun bir sıcaklık bıraktığı ve acılardan kaynaklanan ısının gözlerin arkasında bir mum yaktığı çehrelerdendi. Canla başla her şeyi anlamaya ve her şeyin içinde olmaya çalışıyordu ve aynı anda hem onurlu yaşamak, hem de her şeyi anlamak ve doğadaki her tutarsızlığı, her türlü tuhaf ihtimali ve kişiliği olağan karşılamak adına verilen mücadele ona öylesine korunaklı ve durağan karakterli yorgun bir sükûnet katmıştı ki bunu aptallıkla karıştırmak işten bile değildi. Gördükleri, içlerini sevmek arzusuyla doldurmuştu. Gözyaşı dökmek arzusuyla doldurmuştu. Genç adama haykırarak kaçıp gitmesini tembihlemek ya da en azından onu nasıl derin bir yara alacağı konusunda uyarmak arzusuyla doldurmuştu. Memleket hasretiyle doldurmuştu.

"Şeftalimiz var mı?"

"Ben bir çam ağacı dalına razıyım."

Ve Meridian ile Lynne ayağa kalktılar, Güney'deki eski yuvalarına ait birtakım izler bulmak umuduyla dairenin her

tarafını didik didik ettiler. Lynne, Hindi Yürüyüşü adını taşıyan yorganını buldu ve onu dizlerine örttü.

Küçük ve pasaklı dairede başka yerleri, başka şeyleri çağrıştıran yadigârlar vardı. Sözgelimi, bir çocuğa ait olan ve gündüz kanepe, gece yatak olarak kullanılan eşya, oturma odasındaki bir köşede katlanmış dururdu. Oyuncaklar –gardırobun kapağını fazla çabuk açmanız durumunda– kafanıza düşerlerdi. Minicik aşınmış beyaz pabuçlar hâlâ –her nasılsa tek bir tanesi– yatağın baş tahtasının altına saklanmışlardı. Eskiden giyilmiş küçücük elbiseler sökük, rengi atmış ya da bakımlı halleriyle arkadaki küçük bir odada çivilere asılmıştı.

Çocuğun kendisinin yokluğu onları nihayet bir araya getiren şey olmuştu. Hep birlikte Martin Luther King ya da Malcolm X'in yahut George Jackson'ın kaybına benzemeyen bir kayba tahammül etmeye çalışmışlardı. Yasları daha büyük olmuştu, çünkü çocuk, yani (adını onun varlığından elbette haberdar olmayan, fakat *The Radiance of the King*[29] romanıyla Lynne'in bam teline dokunan Afrikalı romancı Camara Laye'den almış olan) Camara şahsen tanıdıkları biriydi, yaşı küçüktü –altı yaşındaydı– ve kendisine korkunç şeyler yapıldıktan sonra hayatını kaybetmişti. Kızın yaşadığı ıstırabın onu eşsiz kılmadığını biliyorlardı, fakat çocuklara karşı işlenmiş tutku ve nefret suçlarının çocuklara özel bir değerin atfedilmediği bir toplumda eşsiz olarak görülmediğini bilmek onları teskin etmekte yetersiz kalıyordu.

Camara'nın ölümünden kaynaklanan acının hafiflemesini beklediler. Birbirlerinden af dilemeyi beklediler. Bir daha konuşabilecek hale gelene kadar beklediler. Ve Camara'nın babası Truman'ın, başına gelen trajediyle kendisinden önce karşılaşan ve sosyal yardımla geçinen bir sürü annenin yaptığı şekilde yüzleşmiş olan karısına gelmesini bekledi-

29. (İng.) Kralın Parıltısı. (ç.n.)

ler: Lynne haplara ve seks konusundaki aşırılıklara (yahut cinsellikten uzak durma konusundaki aşırılıklara; Meridian hangisi olduğu konusunda emin değildi) sığındı ve bulanık bir şekilde anımsadığına göre kendisinin ve Truman'ın kısa bir süre mutlu mesut yaşadıkları Güney'e geri döndü. Ve herkesin içinde bir sinirsel çöküntü yaşadı. Orada bulunan insanlardan çoğunun gördüğü ilk sinirsel çöküntüydü bu. (Zira, kendi akrabalarının düzenli aralıklarla tepesi attığında buna verilen ad sinirsel çöküntü değildi. Sinirsel çöküntü, sonuç itibariyle, "Falancanın sinirleri basbayağı *çöktü*" ifadesindeki *sinirlerin çökmesinden* farklı bir şeydi. Genellikle bir cenazede söylenirdi bu.)

"Sana bir şey söylemek istiyorum" dedi Meridian. "Senden nefret etmemek için büyük bir çaba harcadım. Ve sanırım her daim bunda başarılı oldum."

"Her yerde hazır ve nazır durumdaki Beyaz kadından nefret etmek kolay iş değil" dedi Lynne.

"Bence de öyle."

Meridian'ın çantaları tam olarak boşaltılmamıştı. Taytını ve diş fırçasını banyodan aldı Meridian.

"Teşekkürler Meridian, yani her şey için. Dürüst olmam gerekirse, sen olmasaydın ne yapardım bilmiyorum."

"Truman yanında olurdu" dedi Meridian.

"Ah, Truman" dedi Lynne. "Bizi bir arada tutan en son şey hiç çıkmamacasına toprağın altına gömüldü." Ve ağlamamaya çalışarak dudağını ısırdı. "Galiba her şeyin sona erdiğini düşünerek halime şükretmem gerekiyor. Truman'ın bana dediği 'Artık evine dönebilirsin' oldu. Hani şu diğer yarının nasıl yaşadığını keşfetmek üzere giriştiğin küçük cilveleşme sona erdiğine göre küskün beyaz poponu toplayıp yuvana gidebilirsin anlamında. Beni bizimkilerin evine girerken şöyle hayal edebilir misin: 'Hey millet, o kendisine kaçtığım kara zenci var ya, o beni bırakıp gitti, benim *melez* çocuk var ya, o

da öldü. Düşünüyorum da, lisansüstü eğitime devam etmeye hazırım artık.' Meridian" dedi başını kaldırıp ona bakarak, "her şeyin nasıl boka sardığının farkında mısın?"

"Evet" dedi Meridian.

"Eve geri dönemem. Bir evim bile yok. Gidebilmiş olsaydım dahi oraya geri dönmezdim. Beyazların kötü olduğunu ve hayatlarının kaydığını biliyorum, onların lanetli olduklarını da *biliyorum*. Peki ama bunlar beni hangi noktada bırakıyor? Camara sadece sokakta saldırıya uğrayıp ölen küçük Siyah bir çocuk değildi. Benim çocuğumdu. Geri dönmek istersem çocuğumun *mezarını* çiğnemek zorunda kalırım ve ben bunu yapmayacağım."

"Biliyorum" dedi Meridian.

Meridian onu kucakladı, o Meridian'ı kucakladı ve ayrıldılar. Çok geçmeden Lynne aklından Güney'i geçirirken uyku benzeri bir şeyin içine dalıverdi.

Lynne

Evet, Güney'e geri dönmüştü. Küçük, boyasız eve geri dönmüştü. Ev metruk ve sahipsizdi, terk edilmiş bir arkadaştı.

Lynne birilerini eve zorla girdikleri için suçlamada bulunup bulunmayacağına kafa yormak üzere duraksamadı. Kendini yukarı çekerek sundurmaya çıkmasıyla ayaklarının altındaki camları hissetmesi bir oldu ve ilk önce bir pencereden içeriye bakmaya çalıştı. Camlardan bazıları yerinde olmadığından elini doğruca içeri uzatabildi. Kapıyı denedi. Kapı kilitli değildi: Kilitli olup olmayacağını daha önce merak etmiş değildi. Eve eskiden yaptığı gibi hızlı adımlarla, yükseltilmiş kapı eşiğinin üstüne çıkmak ve oradan inmek suretiyle girdi, sonra da hafif bir dokunuşla ışığı açmak için elini uzattı. Işık yanmıyordu; bunun elektriğin kesik olmasından mı, yoksa başka bir şeyden mi kaynaklandığını hiç kafasına takmadı. İçerisi karanlıktı. Örümcek ağlarının arasından ve tozların üstünden kayarak ilerleyen parmaklarıyla bir pencere pervazının içindeki tanıdık nesneleri hissetti. Çok geçmeden rengârenk bir mumun artakalanını yakmıştı. Tozlar kesif ve kuru bir koku çıkararak yandı. Portatif karyola oradaydı. Lynne tozları iyice kaldıracak biçimde kendini onun üstüne attı. Eşarbını başının ve yanaklarının altına serdi. Açlıktan çok yorgunluk hissetti. Ayakkabılarını tekmeleyerek ayağından fırlattı. Paltosunu üzerine örttü. Ve uykuya daldı.

Kesintisiz yirmi dört saat uyudu; haliyle gözlerini açtığında hava hâlâ epeyce karanlıktı. Sarsak hareketlerle ayağa kalktı, ayağa kalktığı anda kendini tazelenmiş ve çantasında şeffaf plastik şişeciklerde bulunan mavi ve turuncu haplara henüz ihtiyaç duymuyormuş gibi hissetti. Karanlıkta hiç zorlanmadan ayakkabılarını giyindi, ayakları üşümüştü ve pencerenin yanına gitti. Bulutlu bir geceydi; arkalarında ay bulunduğu için gri renkte ve ışıklar saçan bulutlar vardı. Sundurmanın az ilerisindeki ağaçların arasından neredeyse ayı görebilecek gibi oldu. Bahçe sessiz sakindi, ağaçlar bile onları bunu yaparken anımsadığı şekilde eğilip bükülmüyor ve hışırtı çıkarmıyordu. Ama belki de bunun sebebi mevsimin henüz yaz olmamasıydı. Burada her ne kadar mevsim insana ilkbaharmış gibi hissettirse de aslında henüz ilkbahar gelmemişti. Kış rüzgârlarının hâlâ tozu dumana kattığı ve Kuzey Tennessee'ye varana kadar karlarıyla otobüsün peşini bırakmayan uzun Kuzey kışından sonra buranın havası Lynne'in teninde hafif ve sıcak –bir nebze nemli– bir his bırakmıştı; kendisinde pek de bayılmadığı o kolaycılığa kaçan şairane çağrışımla öpüşen bir şeyle birleşmiş gibi, diye düşündü.

O bahçede temmuz ve ağustosta ve diğer sıcak günlerde, yapışkan, serin, iyi, Lynne'in kollarında yol yol izler bırakarak özsularını akıtan sürüyle kavun yiyerek oturmuşlardı. Truman bir keresinde onun kavun yerken fotoğrafını çekmişti ve Lynne'in kollarındaki çizgiler fotoğrafı mahvetmişti; bunlar sanki yapışkan bir şey derisine işleyen beyazımsı bir yara izi bırakmışçasına içe dönmüş damarlar gibi çıkmıştı. Lynne buna rağmen fotoğrafı sevmişti. Her zamanki gibi açık bırakılmış, siyah, dalgasız saçları beline kadar iniyordu. Parlak (aynı zamanda fotoğrafta hafif kahverengi tonunu kaybettikleri için simsiyah), cesur gözleri deklanşöre basacak olan parmağı arıyordu. Ortada sürpriz yoktu. Bekleyiş vardı. Neticede şimdi dışarıdaki basamaklara

baktığında yıllar içinde olan bunca şeyden hiç etkilenmemiş olarak hâlâ orada oturuyor olabileceğini aklından geçirdi. Hâlâ incecik bedeniyle, beyaz yüzü mutluluktan asılsız bir kahverengi tabakasıyla kaplanmış haldeyken ve suratından sağlık fışkırırken orada oturuyor, diye düşündü Lynne; ve ne olursa olsun hastalığını gizliyor.

Dışarı tuvaleti tam olarak dışarıda değil, sundurmanın arkasındaydı. Köhne, kapısı çiziklerle dolu bir odaydı. İçinde sadece temel ihtiyaçların bulunduğu küçük bir oda. Lynne başka bir mumun dibini yaktı; kendisi gittiğinden beri burada hiç kimse yaşamamış gibiydi. Lavabonun üstünde lekeli gümüşten yapılmış bir üçgeni andıran kırık bir cam parçası duruyordu; tozlar silindiklerinde top top oldular. Tuvaletten henüz kullanılmadığı halde, gurultu sesleri geliyor ve fokurtular çıkıyordu. Posterler duvarlardan yere düşmüş ya da çürümüşlerdi, fakat Lynne mumunu bir tanesinin üstüne tuttuğunda yüzlerce yürüyen insan bedeninin grileşmiş dış hatlarını gördü – gerçi bu soluk resmin altındaki sözcükler tamamıyla silinip gitmişti. Sanki yürüyüşçüler hortlak olan kendileriymişçesine hayaletimsi, gerçek olmayan bir mekânın içinden geçiyorlardı ve fotoğrafın, duvarın dışına ve daha bile ölü, daha bile nihai bir yere sürüklendiklerinde neler olacağı hakkında zerre korku ya da endişe hissetmiyormuş gibiydiler.

Bir portakalı soyup yemek geldi içinden. Yavaş yavaş. Ayaklarını altına almış oturuyordu, mum yerde duruyor ve ışığı, camsız pencerelerden esen hafif rüzgârlarda titreşiyordu. Yanında getirdiği torbada şarküteriden alınmış portakallar, üç elma, üçgen biçiminde bir peynir vardı: Dükkân sahipleri onu tanımış ve donakalmışlardı. Lynne ayakta dikilip onun mülkiyetini ellerinde bulundurduklarını sanan bağnazlara kafa tuttuğunda başvurduğu o rahatsız edici tarzdaki tebessümüyle (tebessümü ona bile rahatsız edici gelirdi, fakat yine de buna alışmıştı) gülümsemişti. Oradakiler, Lynne'in

bir, belki iki Siyah adam ya da kadınla içeri girdiği ilk günlerde yaptığı gibi yiyecekleri tezgâhın diğer tarafından tam olarak ona fırlatmadılar. Hamileliğinin belirginleşmeye başladığı zamanlarda tam da bunu yapmışlardı.

İlk başlarda Lynne gerçekten de onların nefes alışlarını duyabilmişti: Kasanın başında duran anaç kadın, mutfaktaki Siyah aşçılara nezaret eden daha genç yaştaki kadın, sonlara doğru (Camara doğmak üzereyken) onunla nazik bir şekilde, fakat ona karşı –kendi hayatına, kendi pamuk ipliğine bağlı güvenliğine dair bir korkuyu andıran– bir korku besliyormuş gibi konuşan gençten adam. Lynne kendine verilen parayı kaparcasına alır, onların üçüne de gözlerini üzerlerinden ayırmadan bakar, onların kendisini yargılamasına olanak tanırdı. Bu insanlar onun kendi Yahudiliğinin bilincine yoğun biçimde varmasına yol açarlardı; oysa ki, asıl istedikleri onun kendi beyazlığını hissetmesini sağlamaktı. Yani, onun kendi beyazlığının ötesine geçmiş, artık bu (aslen, duyduğuna göre, New Yorklu olan) aileyi bir kefen misali yutmuş olan beyazlığı.

Lynne ilk günlerde Alman birası satın almak için Siyah arkadaşlarıyla oraya uğrardı ve arkadaşlarının hepten bihaber olduğu bir mücadele durumundaki göz göze gelmeler Lynne ve üç dükkân çalışanı arasında olanca hiddetiyle devam ederdi. Çoktan kelleşmeye başlamış, haftalar boyu orada dikilip salam dilimlemekten beti benzi atmış gençten adam, çok geçmeden gözleriyle son derece açık konuşabilirdi. Adam derdi ki: Seni burada istemiyoruz. Yine de, dönüp dolaşıp bize geliyorsun. Henüz çok geç değil. (Bu da Lynne hamile kalmadan önceydi.) Kadınlar derdi ki: Buldun mu? Buldun mu? Lynne'in kendi gözleriyse Güney stili, yapmacık, sivri topuzlu saçları olan kadınlara dedi ki: Siz ziyan olmuş insanlarsınız. Ziyan olmuşsunuz. Dört bir yanınız egzotik gıdalarla kuşatılmış! Kafası kelleşmeye yüz tutmuş gençten adama gözleriy-

le dedi ki: Evet! Evet! Buldum. Mutluyum. Sence neden böyle ışıltılar saçıyor olabilirim? Enayi. Karaktersiz. Salam dilimleyici. Seks yapmayan adam. Dönüp dolaşıp size gelmek mi? Solucan. Delirmişsin sen. Ya gerçekten dönüp dolaşıp gelmiş olsaydım ne yapacaktın? Beni pastırma ambalajı işine mi koyacaktın? Fıçıdan turşu çıkarma işine mi koyacaktın? Dangalak. Yaşamayan mahluk. Para kıran adam. Salam dilimleyici. Yumurtalı ekmek[30] *yapan fırıncı!*

Bir kez olsun Lynne'e kendisinin aslında ne olduğunu sormuş değillerdi. Ve kız onların gözünde iyi bir adabımuaşeret okulu İngilizcesiyle konuşuyordu. Onların bildiği hepi topu bu kadardı, tıpkı Lynne'in onlar hakkında bildikleri gibi. Başka bir deyişle onların –her zaman olduğu üzere– bir ayaktaki fazladan parmaklar misali uyum sağladıkları bir yere nakledilmiş oldukları. Kendilerine hiç kimsenin güven duymadığı, mümkün olduğunda siyasi hırslara sahip herhangi bir kimse tarafından istismar edildikleri bir yerdi burası. Bir şarküterinin içinde yaşadıkları, hayatlarıyla ilgili olarak yapılacak daha heyecan verici bir şeyi bilmediklerinden avuç dolusu para kazandıkları bir yerdi burası. Şehir dışında zevksiz ve gösterişli, kocaman, müstakil evler satın almak için para kazanırlardı. Elaine'lerini ve David'lerini hukuk ve tıp fakültelerine göndermek için para kazanırlardı; kendilerini aynı şekilde yabancısı hissettikleri Kuzey'deki sinagogları ziyaret ettikleri zamanlar haricinde tek kelime resmi İbranice konuşmazlardı.

Yahudi olmayanlar –tıpkı bıçağın zoraki tebessümlerin kenarlarını belirginleştirdiği gibi– Güneyli hoşgörüsünü ve letafetini etraflarına yayarak şarküteriye koşturarak girip çıktılar, (sahici) yiyeceklerin kıymetini bilirlerdi onlar. Sıra dışı, egzotik, şahane yemeklerin. Pikanlı turtadan ya da uzun bir bardaktaki zencefilli gazoz ya da Tom Collins ile birlikte yenilen bamya yahnisinden farklı bir şeyler tüketmek.

30. Yahudilerin Şabat günü yedikleri ekmek. (ç.n.)

Lynne (burası pahalı olduğu ve kendisinde de pek az para bulunduğu halde oradan alışveriş ettiğinden) kasabada yaşadığı yıllar boyunca onları seyretmiş ve hatta, yöredeki sinagog bombalandıktan sonra dükkânın kapatıldığı zamanlarda bile şarküterinin dışını seyretmişti. Şoke olmuşlardı, gazeteler öyle yazmıştı. Bombalama olayı yüzünden dehşete kapılmışlardı! Lynne onların naifliğine gülmüştü. Onların pamuk ipliğine bağlı "emniyet hali"ne gülmüştü. Öylesine düşmanca bir tiksintiyle gülmüştü ki, ister kadın, ister erkek olsun bir Güneyli Yahudi'yle içinde ona vurma arzusu hissetmeden konuşamaz olmuştu.

Peynir, teneke kutudaki bir Danish camembert, dilinin üstünde tereyağı gibi eridi...

Lynne gözlerini kapalı ve başını da iskemlesinin arkalığına yaslamış olarak tuttuğu halde peynirin tadı onu eski haline geri döndürdü. Doğrulup oturdu, gözlerini açtı, uykuya dalmış olan Meridian'a baktı ve sesli bir şekilde esneyerek ayağa fırladı.

"Siyahlar o kadar da özel insanlar değiller" dedi Lynne. "Bunu kabul etmek hiç hoşuma gitmiyor. Fakat değiller işte."

Meridian sanki tüm bu süre zarfınca uyanık kalmışçasına, "Belki de" dedi, "özel olma zamanı geçmiştir. Yahudiler tek elleri Ağlama Duvarı'ndaki bir çatlağa yapışmış halde İsrail adına mücadele ediyorlar. Olaya şu açıdan bak: Siyah halk ve Yahudiler ellerinden geldiği sürece direnmeye devam ettiler." Meridian gözlerini ovuşturdu.

"Aman Tanrım, bu iç karartıcı bir şey" dedi Lynne. "Hatta, Truman'ın geri dönmesini istediğimi bilmemden daha bile iç karartıcı."

"Asıl iç karartıcı olan *bu*" dedi Meridian.

"Ah, Truman'ın bir halt olmadığını biliyorum" dedi Lynne. "Ama o beni ölümden beter bir kaderden kurtardı. Onun sa-

yesinde katiyen annem kadar sersem bir insan olamayacağım. Dünyanın neye benzediğini bilmiyormuş gibi davranmayı başarmış olsaydım, Scarsdale ya da başka bir tuhaf yerde yaşamış ve hayatımda hiçbir zaman sosyal yardım gıdalarından tüketmek zorunda kalmamış olsaydım bile yine de *bilirdim*. Yaradılış itibariyle zalimlerden yana olabilecek yapıda biri değilim ben. Onlardan hiç hazzetmiyorum; bana sürekli kendimi suçlu hissettiriyorlar. Onlar çirkinlerin ve yoksulların kendilerine güldüğünü ve sadece onları indirmek için gün saydıklarını bilmiyorlar. Hayır, Truman bir halt değil, ama *eğitici*" dedi Lynne. "Üstelik" diye devam etti, "hiç kimse kusursuz değildir."

"Beyaz kadınlar dışında" dedi Meridian ve göz kırptı.

"Evet" dedi Lynne, "ama onların da zamanı gelecek."

Bitiş

Hayır, ne yabancı bir gökyüzünün altındayım,
Ne de yabancı kanatların koruması altında
Ben talihsizlik sonucu halkımın bulunduğu
Yerde halkımla birlikteydim o zamanlar.

AHMATOVA, "Ağıt"

Nihayet özgür

Nisan'da bir gün, 1968

Atlanta şehir merkezi uyanmadan epey önce sırtını taşa dayamış olarak orada ve kilisenin yanındaydı. Nisan soğuğuna karşı koymak için mangallarında cılız ateşler yakan yoksullar gibi Meridian da yanında folyoya sarılmış kızarmış tavuk getirmişti ve şimdi güneşi beklerken onu ağır ağır yiyordu. Civarındaki aileler çocuklarına Siyahların yürüyüşler yapması öncesindeki, Siyahların oy kullanmasından önceki, onların içlerindeki öfkeyi yahut hatta bitkinliklerini gösterme olanağına sahip olmasından önceki eski günler hakkında öyküler anlatıyorlardı. Ayrıca, kırmızı Georgia tepelerindeki Güney usulü rakun ve keseli sıçan avı öyküleri ve arazinin gizli yerlerini bilen ve bu bilginin ağızlarından alınmasını kabul etmeyen, Kızılderili ve güçlü Siyah kadınlara ve erkeklere dair efsaneler de vardı. Her zaman olduğu gibi en iyi bayramlıklarını giyinmişlerdi ve mütevekkildiler; kollarındaki krep kumaşından siyah bantlar demirden yapılmış da olabilirdi.

Kalabalık sabahın erken saatlerinde şişip taşmaya başladığında oradaydılar. Yer vererek, kilise girişinde tuttukları noktalardan feragat ederek, ancak yine de sadece kısacık bir an, sadece tek bir gözucuyla bakış süresi boyunca içi dolu tabutu boyunları ileri uzatılmış vaziyette görebilmek için bir şekilde ite kaka ilerlediler.

Limuzinler gelmeye başladığında oradaydılar ve aile kolu kanadı kırık bir halde ağır ağır merdivenden çıktığında oradaydılar ve başkanlık için adaylığını koyan senatörler hızla önlerinden geçtiğinde oradaydılar ve ruhbanlar güruhu alt edilmiş öfkeleriyle paldır küldür önlerinden geçtiğinde oradaydılar ve film yıldızları sanki yavaşça kilisenin içine üfürülmüşçesine karşılarından kayıp gittiğinde oradaydılar ve tüm bu şahsiyetler biraz daha yakın olabilmeye can atan (sesi onların kulağına cızırtılı asansör müziği gibi gelen), cenaze töreni boyunca dışarıda ayakta dikilen ve fazlasıyla sıkan ayakkabılarının içindeki ayaklarını sürüyen ve gözyaşlarıyla dolan boğazlarını temizleyen ve yine de, çaresizlik içinde ağlayıp duran insanlardan oluşan acınası kalabalığı görmemiş gibi yaptığında oradaydılar.

Daha sonra, katırlar tarafından çekilen arabasında duran tabutun peşi sıra giderlerken ölü adamın sevdiği bir şarkıyı söylemeye başladılar. "Bahçeye *yal-nız* gelirim... Çiğ hâlâ *güller-in* üstündeyken..." Nasıl da sevilen bir eski zaman hiti! Ve tarafsız. Henüz gizlice oradan sıvışmamış olan ve şimdi de heybetli ölü adamın arkasından yürünecek altı buçuk kilometrelik mesafeye lanetler okuyan saygıdeğer şahsiyetler şen şakrak bir pantomim kabilinden ağızlarını hevesle açtılar. Meridian'ın önünde tasmasından tuttuğu küçük beyaz bir finoyla cenaze alayına katılmış bir adam vardı. Adam Siyah'tı ve mütebessim bir tipti. Etrafına bakınırken ağzındaki süslenmiş altınla kaplanmış tek bir diş ışıldıyordu. Köpeğin sırtında beyaz harflerle bezenmiş mor bir yafta cümle âleme "Bir düşüm var" diye duyuruyordu.

Derken Meridian farkına vardı: Hep birlikte yürüdükleri sırada insanlar birbirleriyle yüksek, hatta gür sesle seyreden sohbetlere girmeye başladılar. Birbirlerine yaptıkları işleri sordular. Birbirlerine aile fertleri hakkında sorular yönelttiler. Hava hakkında sohbet ettiler. Ve her yerden Co-

ca-Cola ve yiyecek satmak amaçlı bağırış çağırış sesleri yükseldi. Patlamış mısır ortaya çıktı ve izledikleri güzergâh boyunca hot-dog tezgâhlarının kocaman, rengârenk şemsiyeleri mantar gibi bitiverdi. Güneş, bulutların arkasından çıkıverdi ve cenaze katılımcıları mantolarını çıkardılar ve kemerleri ile kravatlarını gevşettiler. Hayatlarında hiçbir zaman en sevilen şarkıyı öğrenmemiş olanlar bunu atladılar ve havada insana itici gelen bir rahatlama ve özgürlük hissi dolaşmaya başladı.

Meridian, sanki ölü adamın ta kendisine doğru utanç içinde dönüverdi.

Hayali bir davulu çalmakta olan sıska bir Siyah oğlan, "Bir siyah karakteristiği bu" diyordu. "Biz Beyaz adamın yaptığı gibi ölüm üzerine kafa yormayız." Oğlan onun sarf ettiği her bir sözcüğe suçlulukla tutunan Beyaz bir çiftle konuşuyordu.

Onun arkasındaki Siyah bir kadın sanki en sonunda bütün derdi tasası uçup gitmiş gibi kahkahayla gülüyordu da gülüyordu.

Sorular

"Korkarım –ister tarihi, ister ekonomik bakımdan olsun– benden istenilen şeyleri yerine getiremeyeceğim..."

"Ama salt insan öldürebilecek yeterliliğe sahip olmak dışında verebileceğin o kadar çok şey var ki. Bunun apaçık görünüyor olması gerekir."

"Yine de, göründüğü söylenemez."

"Ben de kolumu havaya kaldırıp 'Beyaz adama ölüm' diye bağırırdım" dedi Truman, "fakat gerçek anlamda bunu demek istemediğimi anladım. *Gerçek anlamda* değil. İsyanlar sırasında polise saldıran adamlar gibi değil. Askere alınacağımı düşündüğüm dönemde öldürmenin ne menem bir şey olduğunu aklımdan geçirmiştim. Orduya katıldığında, birini öldürmek sorun olmaz diye düşünmüştüm. Askere alınmadığım için de bunun üzerine düşünmek anlamsız gelmişti bana."

"Orduya katıldığında, sadece hayatta kalmak için öldürürsün. Devrimci öldürme biçimi sistematiktir. Sana kötü muamele etmiş olan insanları bir grup halinde sıraya dizersin ve tıpkı bir hastalığın kökünü kazırken yaptığın gibi onların kökünü kazırsın."

"İçinde suratlar ve çocuklar... insan sesleri olan bir hastalık."

"Evet, ama ne olursa olsun bir hastalık." Truman açısından tartışma akademikti; haliyle kafasındaki önemli hususları derli toplu ifade edebiliyordu. "Bu arada" dedi Truman o anda, "sence önünde sıraya girmiş bir kimseyi ileri safhada-

ki difteri ya da çiçek hastalığı misali *öldürebilir miydin*? Ya da kanser?" Her ne kadar Truman'ın gözünde zenginler dünya açısından kanserle bir tutulabilseler de, kendisinin zengin olmasına herhangi bir itirazı yoktu.

Meridian bir kahkaha attı; yaradılışındaki dik kafalı duygusal ikilem en sonunda onu da eğlendirmeye başlamıştı. "Kimi zaman yapabileceğimden zerrece şüphem olmaz. Başka zamanlardaysa yapamayacağım konusunda tamı tamına aynı şekilde kendimden eminimdir. Ve şayet tüm bu süre zarfında bunu yapabileceğimden emin olsam dahi bir insanı öldürme eyleminde bulunana kadar bunu *bilmem imkânsızdır*, öyle değil mi? Üstelik" dedi, "kimlerin öldürüleceği tercihini onlara bırakmak konusunda benim devrimcilere yeterince güvenim yoktur. *Ben* muhtemelen kendimi idam mangasının yanlış tarafında bulurdum."

"Hiç kimse *senden* öldürme eyleminde bulunmanı istemezdi" dedi Truman.

"Kadın olduğum için mi?"

"Aman Tanrım" dedi, "buna uygun yapıda olmadığın gün gibi ortada olduğu için. Sen fazla duyarlısın. Tek bir el ateş açarsın ve hedefi tutturmadığın gibi bir de elden ayaktan kesildiğinle kalırsın."

"Bu doğru" dedi Meridian, "ama konuyla bir ilgisi olduğunu düşünüyor musun? Ben düşünmüyorum. Demek istediğim, Siyahlar ile yoksulların hayatta eşit fırsatlara ve mallara sahip olmasını isteyen her birimizin kendine insan öldürme konusunda nerede durduğunu sorması gerekecektir – hiç kimse katiyen buna kalkışacak olamasa dahi. Aksi halde, kavgamızın öncesinde ne kadar çok şeyden vazgeçmeye istekli olduğumuzu hiçbir zaman bilemeyeceğiz."

"Diyelim ki, haklı bir sebep uğruna hiçbir kuşku yaşamadan başka insanları öldürebileceğini keşfettin, ne yapardın? Onları katletmek için kolları sıvar mıydın yani?"

"Asla kendi başıma yapmazdım" dedi Meridian. "Üstelik, devrim sence de bir cinayet eylemiyle değil (savaşlar o şekilde başlayabilir) *öğretimle* başlamaz mı?"

Truman küçümseyen bir tavırla, "Ah evet, *öğretim*" dedi.

"Öğretmenliğe yeniden başlamak isterdim" dedi Meridian. "Doğru yapılması koşuluyla buna saygım var. Sonuç olarak, insanlar nasıl yaşayacaklarının kendilerine öğretilmesini istiyorlar..."

"Ve sen de onlara bunu öğretebileceğini mi düşünüyorsun?"

"Bilmem. Ben iyi öğretimi birbirlerine anlamlı sorular sormak için bir yerde oturmuş içtenlikli insanlar topluluğu olarak hayal ediyorum. Cevapların aşağı tebliğ edildiği bir şey olarak görmüyorum. Öğretim olarak kabul edilen şeyin büyük kısmı sadece hangi nesneleri arzulamak gerektiğine dikkat çekmekten ibaret."

"Meridian" dedi Truman, "artık kimseciklerin bu gibi şeylere kafa yormadığını fark etmiyor musun? Devrim altmışlı yılların temasıydı: Medgar, Malcolm, Martin, George, Angela Davis, Panterler, binaları ve birbirini havaya uçuran insanlar. Ama şimdi bunların hepsi geçti gitti. Bizzat ben İki Yüzüncü Yıl için Crispus Attucks'ın bir heykelini yapıyorum. Bizler burada kalacağız: Siyahlar ve yoksullar, Kızılderililer ve şimdi de Batı Hint Adaları'ndan gelen, Amerika'ya tam da olduğu haliyle hayranlık duyan o yasadışı göçmenler."

"O halde sen de devrimin Amerika'daki diğer her şey gibi gelip geçici bir modaya indirgendiğini mi söylüyorsun?"

"Tabii ki" dedi Truman. "Liderler katledildi, huzursuz gençler yoksulluk karşıtı işlerle satın alındı ve fakirlerin giyim tarzı Seventh Avenue tarafından kopyalandı. Ve Brooklyn'den çıkmış olan ve orta sınıfa mensup kaç Beyaz genç kızın saçını kıvırcık yaptırdığını sen de *biliyorsun*."

"Peki ama King ve Malcolm ile geri kalanların ortaya attığı temel soruların hâlâ varlığını sürdürdüğü kanaatinde de-

ğil misin? İnsanların içten içe hâlâ bunlarla başa çıkmaya uğraştığı kanaatinde değil misin?"

"Hayır" dedi Truman.

Meridian ona inanmadığını iyice belli ederek, "Bir devrimde *öldüremeyecek* bir insana yer yok mudur yani?" diye sordu.

Truman onun üzerine eğilerek, "Niçin bu sorularla kendini deli ediyorsun?" diye sordu. "Zamanı geldiğinde doğru olanı yapacağın konusunda kendine güven."

"'Doğru olan' mı? Ya da sadece hayatımı kurtaracak olan şey mi?"

"Mızmızlanma."

"Hayır. Görmüyor musun, 'uygun' olan şeyi yapmak konusunda kendime güvenmem gerektiğini demeye getiriyorsun. Fakat ben 'uygun' olanı 'doğru' olandan ayırt etmek konusunda hep sorun yaşamışımdır. Doğru olan, hiçbir zaman öldürmemektir. Buna her zaman inanacağım. Uygun olansa, öldürmek şart olduğunda öldürmektir. Ve kimi zaman şart olur, onu *biliyorum*."

Meridian bu sorularla cebelleşmekten bir türlü kendini alamazdı. Tıpkı Truman'ın bu gibi cebelleşmeleri faydasız bulmaktan kendini alamadığı gibi. Nihayetinde insanlar hayatta kalmak için ne gerekiyorsa onu yaparlardı. Hallerine razı olurlardı, baş kaldırırlardı, davayı satarlardı, meseleyi silahla halledelerdi ya da en basitinden –bu her neyse– zamanın rüzgârına kapılıp giderlerdi. Ve kaybedecekleri üzerine uzun uzadıya kafa patlatmak suretiyle hayatlarını tehlikeye atmazlardı ve onları Meridian'dan ayıran şey tam da buydu.

Siyah cemaat tarafından yeni boyanmış, yeşil panjurları ve yeşil bir kapısı olan küçük beyaz bir evdi bu. Diğer tüm evler gibi bir toprak yolun tepesindeki setin üstüne konuşlanmıştı. "Sokak" ise her tarafı tekerlek izleriyle dolu bir yoldu ve iki yanında içlerini yaban otları ve dağınık

sarı çiçekler bürümüş sığ sel çukurları vardı. Yoldan bakıldığında ev yıllar içinde yavaş yavaş üzeri her yaz mavili morlu gündüzsefaları ve turunculu sarılı hanımeliler olarak kendilerini gösteren ve kışın da yerlerinde yeşil ve yapraklı bir sarmaşık bulunan asma kütükleriyle kaplı domuz telinden bir çit tarafından neredeyse tamamıyla gizlenmişti. Giriş kapısı da sarmaşıklarla kaplıydı ve paslı demirden bir kancayla açılıyordu. Yoldan bakıldığında sadece baca ve siyah dama ait bir şerit görülebilirdi. Bahçe arka tarafta bir eğim yaparak sokak boyunca uzanan ve bölge sakinlerinin âciz bir kinle "havuz" olarak adlandırdığı kocaman bir hendeğe inerdi. Yağmur yağdığında çocukların dışarıda oynaması yasaktı, çünkü havuzun içindeki su üç yaşındaki bir çocuğun başını örtene kadar bir hırsız gibi sessizce yükselebilirdi.

Ama hava sıcak olduğunda çocuklar havuzda oyun oynamaya bayılırlardı ve sığ suyun içinde oynaşmak niyetiyle kimselere görünmeden evlerinin arka tarafından kaçarlardı. Federal hükümetin emriyle Siyahların da kullanımına açılmış olan Beyazların halka açık yüzme havuzu hepsi de hem zengin, hem de Beyaz olan ve dahası, evlerinin arka bahçesinde kendi özel yüzme havuzları bulunan kentin ileri gelenleri tarafından kapatılmıştı. Sonuç itibariyle, aralarından pek az kimsenin yüzme bildiği Siyahlar için halka açık bir yüzme havuzu bir daha hiç gündeme gelmemişti.

Su taşkınları ilkbaharda ve sonbaharda özellikle kötü bir hal alırdı, çünkü en şiddetli yağmurlar o zamanlarda yağardı. Buna ek olarak halka açık yüzme havuzunu kapatmış olan aynı kent ileri gelenleri, daha alçakta kalan Siyah mahallesinin çok yakınında devasa bir su bendi inşa etmişlerdi. Bentteki su, durmak bilmeyen yağmurlar yüzünden yükseldiğinde suyun fazlası bulabileceği herhangi bir yöne doğru akıp gitmeye bırakılırdı. Bu da hiçbir uyarı yapılmadan ger-

çekleştirildiğinden sele havuzda oynaşırken yakalanan asi çocukların ayakları yerden kesilir ve hepsi suda boğulurdu.

Bu olay –her yıl olduğu gibi– ne zaman meydana gelse, cemaate mensup kişiler alışıldığı üzere ağlar ve yaslı aileye meyve ve kızarmış tavuktan oluşan armağanlar götürürlerdi. Erkekler gruplar halinde ayakta dikilip belediye başkanı ile kent komisyonu üyesine ve kendilerinden alay yollu "kentin babaları" şeklinde söz etmeyi katiyen ihmal etmedikleri ihtiyar heyetine küfrederlerdi. Kadınlar yitirilen çocuğun annesiyle oturur, kendi yitirilmiş çocuklarını anımsar, küfreden ve onların bakışlarına karşılık vermeyen kocalarına bön bön bakar ve başlarını iki yana sallarlardı.

Bir kancayla bulunup çıkarılmadan önceki iki gün boyunca lağıma saplanmış halde kalan beş yaşındaki bir oğlan çocuğunun şişmiş bedenini kollarında taşıyarak belediye başkanının ofisine götüren kişi Meridian olmuştu. Çocuğun cesedi o kadar zarar görmüş, o kadar biçimsiz bir hal almış, o kadar bakılamayacak derecede tiksinti verici olmuştu ki oğlanın kendi annesi dahi tek bir kez ona bakmış ve cesede dokunmayı reddetmişti. Kendisini takip edenler açısından Meridian'ın kucağındaki şey uzun saplı güllerden oluşan büyük bir buketmiş gibi bir durum ortaya çıkmıştı. Yüzündeki dingin ve kararlı ifadeye bakılırsa ceset bir o kadar tatlı kokuyor olabilirdi. İnsanlar onun peşi sıra beyaz saçlı, gözlüklü belediye başkanının yönettiği bir kasaba toplantısına gelmişlerdi ve Meridian çürümeye yüz tutmuş cesedi adama ait tokmağın yanına koymuştu. İnsanlar onunla birlikte arkalarına dönmüş ve Meridian'ın peşi sıra dışarı çıkmışlardı. Kasaba merkezinin az ilerisinde Meridian aniden iki büklüm olduğunda ve yere yığıldığında da onun arkasında durmuşlardı.

Meridian tekrar ayağa kalktığında yanına geldiler ve ona her şeyi vaat ettiler – bundan sonra sahip olacakları ilk kız çocuğuna onun adını verme sözü de bunlardan biriydi. Meri-

dian bunları bir kenara bırakıp, çocuklarının katledilmesine karşılık en hafifinden bir direnç gösterisi olarak oy kullanmayı öğreneceklerinin sözünü aldı onlardan.

İlk başta insanlar asabi kahkahalar attılar. Kendi aralarında şikâyet etmenin ve sürekli gözyaşı dökmenin ötesine geçebilecek hiçbir şey yapmamış olan bu insanlar, "Ama bu bir şey değil ki" dediler. Radikalizmin bir gecede parlak bir zırh misali ruhlarının üstünde büyüyebileceğine inanmayı tercih ederek, "Bu radikal bir tavır olmayacağından insanlar yüzümüze gülecek" dediler.

İki oda vardı. Bunların birinde bir elektrikli ocak, bir masa ve (yiyeceklerin ve ineğin getirildiği zaman komşular tarafından oraya getirilmiş olan) kırık dökük bir iskemle vardı ve Meridian'ın uyuduğu diğer odadaysa sadece yerde ona ait olan uyku tulumu, bir pencere kenarına konulmuş birkaç tuvalet eşyası (Truman bunları daha önce gözden kaçırmıştı) ve bir köşede duran yeşil şarap şişesinin içindeki bir kavanoz dolusu kuru kır çiçeği. Ve tabii ki, mektuplar vardı.

Truman, kendisinin bundan haberi olmadığı zamanlarda bile hep Meridian'ı arayıp duruyordu. Meridian onu gözle görünemeyen iplerden çekiyormuşçasına onu her zaman bulmayı başarıyordu. Fakat onu daima bulabiliyor olsa da, Meridian asla onun beklediği şey olmuyordu. Bu sefer de farklı olmayacaktı.

Meridian onun yeni yeşil arabasına binmeyecekti. "Güzel bir araba" dedi, "fakat ben yürümeyi tercih ederim."

"On yıl önce" dedi Truman, "senin tarzına uyan protestolar yeniyken ve hâlâ modayken biz de yürümeye *mecburduk*. Şimdiyse arabaya binebiliyoruz. Yoksa yeni arabalara binmek de senin protesto ettiğin şeyin bir parçası mı?"

"Galiba onun gibi bir şey" dedi Meridian.

"Peki o zaman niçin elinden gelen her şeyi yapmıyorsun" dedi, "ve ayakkabılarının içine taş parçaları koymuyorsun?"

Camara

68 baharından kısa süre sonra Meridian belirli bir düzene bağlı kalmaksızın kiliseye gitmeye başladı. Hazirandaki sıcak bir pazar günü olan ilk seferde sokağın karşısındaki bir dükkânın kapı girişinde durup insanların oraya gelişini seyretmişti. İnsanlar yeşil, kahverengi ve siyah pırıl pırıl otomobillerle oraya geliyor ve iyi giyimli, pudralanmış ve fırçalanmış halde, saçları ışıldayarak ve rugan el çantaları taşıyarak çıkıyorlardı arabalarından; erkekler koyu kahverengi, gri yahut siyah takım elbiselerinin içinde resmi ve ağırbaşlıydılar ve kadınlar da çiçekli cart pembe, sarı ve pastel mavi renkli elbiselerinin içinde rengârenktiler.

Meridian onları seyrederken bir panik hissi yaşadı. İnsanların başlarına gelmiş olan her şeyden o kadar değişmemiş bir halleri vardı ki. Doğru, kilise onun çocukluğundaki kiliseler gibi değildi, köhne ya da küçük değildi. Tuğladan yapılmış, içine sarı ve kahverengi kareler katılmış vitray pencereleri olan kocaman bir binaydı ve vitraylarda hiç kırmızı ya da mavi renk yoktu. Heybetli bir yapıydı; gelgelelim katedrallerde olduğu gibi gökyüzüne çıkmıyor, fakat yere sağlam bir şekilde oturuyordu. Meridian, kiliseyi çepeçevre kuşatan aşırı sıcağın bilincindeydi ve insanlar ağır ağır hareket ediyor, sanki eskimeyen bir fotoğrafa giriyormuşçasına azametle merdivenden yukarı çıkıyorlardı. Ve kendisi, sokağın karşısında dikilirken bu olayın bir parça-

sı değildi. Aslında Meridian kendini daha çok bir yabancı, gençliğinin bir köşesinden hedefe doğru çevrilmiş ve sırf şu anda seyrettiği için oraya eklenmiş bir fotoğraf makinesinin arkasında duran tek bir göz olarak duyumsuyordu. Orada durup seyretmemiş olsaydı da sahne tamı tamına aynı olacak, "fotoğraf"ın kendisi fotoğraf makinesinin eksik olduğunu hiçbir zaman fark etmeyecekti.

Birkaç hafta boyunca her pazar farklı bir kilise seçti. Nihayet, emin olduğu herhangi bir sebep olmaksızın kendini (renkli cam pencerelerinde muhtemelen onu buraya çekmiş olan mavilerin ve kırmızıların bulunduğu) büyük beyaz bir Baptist kilisesinin önünde buldu ve nefesini içine çekip tuttu ve merdivenden çıktı ve içeri girdi. Kilise neredeyse doluydu ve güçlü kuvvetli kolları bacakları olan, fakat sıkıcı mavi takım elbisesinin içinde *zapturapt altına alınmış* gibi bir hali olan sessiz sakin yer gösterici oğlan onu girişin yakınındaki bir yere aldı. İnsanların hâlâ *geliyor olması*, gerçekten pazar sabahı yataktan kalkması ve kiliseye gelmesi onun açısından gerçekdışı bir durumdu ve insanlar onun önünden geçtikleri sırada Meridian ağzı hafifçe açık biçimde onlara bakıyordu.

Koyu renkli, pörtlek kızarmış gözlü –kederli mi, yoksa kötücül mü olduklarını anlayamadığı gözlerdi bunlar– iriyarı bir adam ayaklarını sürüyerek sırasının önünden geçti ve adamın doğruca minbere gidişi Meridian'ın dikkatini, orada toplanmış olan küçük bir insan topluluğuna yöneltti. Üzerine sarıya çalan kahverengi bir takım elbise giyinmiş mütevazı görünüşlü bir adam minberin arkasından Sivil Haklar mücadelesinde katledilmiş bir şehidin kocaman fotoğrafını getirdi. İki ufak tefek Siyah kız derhal ayağa kalktılar ve içi beyaz ve lekesiz (mumsu ve körpecik yeşil sapları olan) zambaklarla dolu uzun vazoları fotoğrafın iki yanına yerleştirdiler.

İnsanlar onun bir zamanlar epeyce aşina olduğu bir şarkıyı söylemeye başladığında Meridian ayağa kalktı. Oysa şimdi

şarkının sözleri aklına gelmiyordu; sözler belleğindeki üzeri sımsıkı kapatılmış bir oyuğun içine saplanıp kalmış gibiydi. Tam da o sırada aradığı şeyin ne olduğunu bulma arzusunda değildi. Aslında, bunun ne olduğu konusunda hiçbir fikri yoktu. Ama gel gör ki, *oradaydı* işte. Ağzını açtı ve şarkı söylemeye çalıştı, fakat çok geçmeden hatırladığının şarkının sözleri değil melodisi olduğunu fark etti, çünkü bu sözler onun kulağına yepyeni gibi gelmişti.

Kırmızı gözlü adam, parlayan teniyle buluştuğunda kar gibi duran bir mendille yüzünü ve boynunu silerek etrafındakilerle fısır fısır konuşuyordu. Adamlardan biri ayağa kalktı ve bir kişiden yapılacak duaya rehberlik etmesini istedi. Öne çıkan adam diz çökmedi. Adam, arkaya atılmış omuzları, cemaatin karşısında sertleşmiş yüzüyle dimdik durdu. Birbirleriyle tekrar buluşmalarını sağlayan bu fırsatın çıkmasından memnuniyet duyduklarını söyledi. Hayatta olmaktan ve en çok da sağlıklı olmaktan, bir cemaat olarak ve aileler olarak birbirleriyle dayanışma içinde olmaktan dolayı minnettarlık hissettiklerini söyledi. Artık dua etmeyeceğini, çünkü cemaatin yapması gereken çok fazla iş olduğunu söyledi. Yerine oturdu.

Bu duanın ardından Meridian'ın tamamıyla yabancısı olduğu ve sözleri, ziyadesiyle kahramanlık taslayan melodisi tarafından onun nezdinde tamamıyla gizli saklı olan başka bir şarkı geldi. Meridian'a bu sanki kasıtlı yapılıyormuş gibi geldi; her durumda, bilinci artık anımsayamayacağı sözcüklere yönelik beyhude bir arayışın peşinden sürüklenmez olmuş, bunun yerine yavaş yavaş kendini tuhaf bir şekilde ölüme meydan okuyan müziğin zafer sevinci yüklü kuvvetli etkisine bırakıp onunla kaynaşmaya başlamıştı.

"Kahramanlık şarkıları yazılsın" diyerek kendini birdenbire Margaret Walker'ın meşhur şiirinden bir dizeyi okurken buldu; "ağıtlar yok olsun!" İrkildi ve çabucak etrafına bakın-

dı. İnsanlar kilise müdavimlerini bildi bileli –bu da bütün ömrüne denk geliyordu– olduklarının tıpatıp aynısıydılar, fakat müziği değiştirmişlerdi! Meridian şaşkınlık içindeydi.

Otuzlu yaşlarda, düzgün siyah bir takım elbise giyinmiş ve eski moda çizgili bir kravat takmış olan papaz, dramatik açıdan o kadar Martin Luther King'i andıran bir sesle konuştu ki, Meridian ilk başta adamın niyetinin insanları kandırmak ya da alay etmek olduğunu sandı. Başka birilerinin hayret ya da gülüp eğlenme belirtileri gösterip göstermediğini anlamak için gözucuyla etrafına baktı. Gelgelelim, onun sırasında oturan her insan çehresi metanetle ileri bakıyordu ve onun tarafındaki koridorun karşısında aralarında gevezelik eden genç adamların bile rahatsız olmuş gibi bir hali yoktu. Meridian'ın içinden ilk gelen şey, gösterişçi ve taklitçi vaize acı acı gülmekti. Fakat bunu yapmak yerine adamı dinlemeye koyuldu. Bir hususu örnekle açıklamak için Davud ve Golyat'a kısaca değinildi. Derken, vaiz kendisinin "Sahtekâr Herif" olarak adlandırdığı Başkan Nixon'a karşı bir saldırı başlattı. Dinleyicilerin arasında bulunan genç adamlara tepeden baktı ve onların Vietnam Savaşı'na katılmasını yasakladı. Genç kadınlara koca aramaktan vazgeçmelerini ve kafalarına yararlı bir şeyler sokmak için çaba göstermelerini tembihledi. Daha ileri yaştaki cemaat mensuplarına onlar adına yürütülen savaşları genç çocuklarının yapmasına izin verme biçimlerinden utanç duymaları gerektiğini söyledi. Küçük çocuklarını okula gitsinler diye Beyaz mahallelerine tek başına göndermelerinin ödleklik ve zavallılık olduğunu söyledi. Aralarında bulunan ve dediğine göre, Siyah gençlere hiçbir şekilde güvenmedikleri gün gibi ortada olduğundan onlara eğitim vermek uğruna yeterince canla başla çalışmayan Siyah öğretmenleri yerden yere vurdu.

Adamın kasten King'i taklit ettiği, onun ve tüm kilise cemaatinin adamın bilinçli şekilde o sesi canlı tuttuğunu *bil-*

diği Meridian'ın kafasına dank etti. Bir *oyun* gibiydi olanlar. Bu da Meridian'ı ürküttü ve vaizin –aslında kendine ait olmayan, fakat artık konuşamayacak milyonların sesi durumundaki– sesi kâh kızgın, kâh serin bir yolun üzerinde döne dolaşa ilerledi. Tek bir atıf dışında Tanrı bahsi geçmedi.

Meridian birdenbire "amenler"den gelen sesin değişik olduğunu fark etti. Ne tevekkül içinde mırıldanmış, ne de umarsızlıkla çığlık atmışlardı. Yerinden sıçrayan hiç kimse olmamıştı. Hatta ter döken kimse de olmamıştı. Sadece "amenler" net biçimde, içine duygu katılmamış olarak ve kesin bir "Bıktık usandık" tonuyla yükseliyordu.

Gözleri kızarmış olan adam ayağa kalktığında kilisenin her yanında bir uğultu oldu. Vaiz ayağa kalkan adamı, fotoğrafının iki yanına beyaz zambaklar konulmuş olan katledilmiş erkeğin babası olarak takdim etti. Evet, artık adamın tanıtılmasıyla Meridian'ın onu hatırlaması bir olmuştu. Oğlu öldürüldüğünde adam geçici olarak aklını yitirmişti. Meridian olayı gazetede okumuştu. Adam kendi evini baltayla yerle bir etmiş, zihni mutlak ve derin bir sessizlik ve boşluk haline gelene kadar baltasını sallayıp durmuş ve eyalet dışına çıkarılarak bir sanatoryuma yatırılmıştı. Evine kızarık gözlerle ve daha ağır bir bedenle ve üzerinde bir ölüm sessizliğiyle dönmüştü – dediklerine göre adam hâlâ sakinleştirici ilaçlar alıyordu ve seçimlerde adaylığını koymayı düşünüyordu (insanlar aralarında fısıltıyla bunu konuşuyor ve umuyorlardı). Fakat bu durum somutlaşmış değildi.

Adam yerle bir olmuş evinin enkazında huzurla yaşıyordu ve akıl sağlığının (hoş karşılanmasa da) bazen birkaç günlüğüne geri döndüğü oluyordu. O zaman geldiğinde, adam kaybını haykırarak dışa vururdu. Başka zamanlardaysa normal şartlarda ihtiyatlı, bir hayli müstehzi sesiyle çoktan ölmüş olan (daha önce yaşanmış bir yangında hayatlarını kaybeden) karısı ve diğer çocuklarıyla konuşurdu. Şehit oğlu, aile

namına sahip olduğu tek varlıktı. Adam, onun küçüklüğünde –incecik, siyah ve narin elleriyle annesi kadar kibar ve zarif olan– oğlunun kendisi yaşlandığında dayanacağı ve sığınacağı tek varlık olduğunu söyleyerek övünüp dururdu. Oğlu mücadeleyi seçtiğinde bu durumu anlamamıştı. Oğlu gerçek anlamıyla savaşmaya, kurşunlardan, bombalardan ve devrimden söz etmeye başladığındaysa daha az şey anlamıştı. Çünkü oğlan (babasının bildiği ya da inandığı ya da inanmak istediği kadarıyla) sırf konuşmaları yüzünden öldürülmüştü. Ve aklının başında olduğu günlerde, tıka basa sakinleştiriciyle (bu doğruydu, adam bunları avuç avuç yutuyordu) uyuşturulmuş babasına bu durum hâlâ mantıklı gelmiyordu. Adam, bir şekilde tek başına içindeki sevginin gücüyle (ve kendisi bile bunun ne kadar ender bir şey olduğunu bilirdi!) oğlunu kurtarabileceğini sanmıştı. Gel gör ki, adamın bencil olmayan, kendini gösteren, öpen ve dokunan cinsten sevgisi yalnızca oğlunun sevgi olmayan her şeye direnecek kadar güçlü olmasına yaramıştı. Oğlan güçlü ve sevilen, babasının gözlerinden kendi büyük değerini bilen biri olarak babasını korkutan dünyanın işleyiş biçimini değiştirmeye soyunmuştu. Ve onu katletmişlerdi.

Babası –tıpkı bir kuyumcunun taşın altında bulunan mücevherin parlaklığını bildiği gibi– oğlunun ruhundaki güzelliği, savaşçının yüreğindeki nezaketi bilirdi. Ve bu kayıp yüzündendir ki gözyaşları döküyor ve hayatı dönek ve mantıksız bir şey olarak küçümsüyordu. Ve hayatının boş olduğunu ve yüreğinin kendinden alındığını hissediyordu.

İnsanlar –adamın aklını kaçırmış halinde bile kendisine böyle davranacaklarından emin olduğu üzere– ona karşı nazik olmaya çalıştılar. Vaktiyle oğluyla paylaşmış olduğu bir duyguydu bu. Oğlu Beyaz insanlara, zengin insanlara ya da başkalarını yok etmek niyetiyle savaş açan insanlara karşı ne kadar güvensizlik beslerse beslesin aralarında yetiştiği in-

sanlara mutlak bir inanç duyardı. İçerisinde iyi, gurur verici, dürüst işler yaptığı küçük ve karman çorman dükkânının sahibi durumundaki kendi halinde bir tamirci olan babası gibi insanlar, bir arada olduklarını bildikleri ve çektikleri acıların *haklı* bir sonla nihayete ereceğine inandıkları müddetçe her türlü baskının yahut her türlü devrimin ağırlığını taşıyabilecek insanlardı bunlar. Bunu yapmalarına olanak verilmesi durumunda insanlar kendi varlıklarını tamamıyla bir başkasının kişisel kaybına açık hale getirebilirlerdi. Fakat zaman zaman aklı başından giden ve bunu da memnuniyetle karşılayan baba yakınlığa müsaade etmezdi.

Sadece bu gibi durumlarda, sadece oğlunun ölüm yıldönümlerinde oralarda hazır bulunması özellikle talep edilirdi ve adam muhtelif okullara ve kiliselere gelirdi. Asla oğlunun fotoğrafına bakmaz, fakat oraya gelir ve insanların karşısında ayakta dikilirdi, çünkü anımsatıcılara ihtiyaç duyan insanların ondan talep ettiği şey buydu. O zamanlarda adamcağız kendini hangi haliyle ortaya koysa insanlar onu kabul eder ve adamın öngörülemez olduğunu bilirlerdi. Bugün adam boğazı işleyerek, yaş dökmeyen gözleri her zamankinden daha kızarık vaziyette birkaç dakika ayakta dikilmişti. Kilise cemaati hürmetle ve adam onlara her ne sunarsa sunsun, buna çoktan minnettar kalma beklentisiyle sessizleşmişti. Kelimeler endişe, hatıra, elem ve uyuşturan ilaçlar yüzünden tıkanmış bir boğazdan çıkıyormuş gibiydiler. Ve kelimeler kendisinden bu kadarcık bir şeyin istenildiği tam da bu gibi durumlar için yıllar önce zahmetle öğrenmiş olduğu bir konuşmanın başlangıcı ve her yıl onlara sunduklarının aynısı olurdu. Tıpatıp aynı üç kelime. "Benim oğlum öldü."

Adam orada birkaç dakika daha dikilip durdu. Daha sonra kendi hatıralarına gömülmüş, kafası karışmış, ne yapacağını bilemez durumdayken kibarca yerine geri götürüldüğünde kocaman bedeni iskemlesine külçe gibi yığıldı, kolları gev-

şek bir şekilde iki yana sarktı, kül rengi avuçları kalabalığın göreceği şekilde açılıverdi. Ve sonra taklit edilemez *ruhunu* bunun gibi söze dökülmesi olanaksız büyük acılardan almış olan o tatlı müziğin sesi yükseldi ve içinde kilisenin cezaevi fonuna gidecek paranın yer aldığı bağış çanağı elden ele dolaştı ve vaiz sesini duyabilecek kadar yakınında olan herkese ayın yirmi üçünde Siyah adaylar için oy kullanma çağrısı yaptı. Ve ayin sona erdi.

Bir müddet kilise cemaati yerinden kımıldamadı. Meridian kiliseden her zaman ne kadar çok nefret ettiğini düşünerek yerinde oturdu. Kiliseye ne zaman gitse sanki duvarlar üstüne üstüne geliyormuş gibi bir klostrofobi hissi yaşardı. Kendisi, bir çocuk olduğu dönemde bile, yaz sıcağında kayıtsızca yelpazelenerek ve onun kanaatine göre boş yere olabileceklerin en iyisini umut ederek uzun ve sıkıcı vaazların sonuna kadar yerlerinde oturan insanlara acırdı. Müziğe bayılırdı. Müziğin yanı sıra –ortamda bulunduğu hallerde– sadece vitray camlı pencerelerden hoşlanırdı, çünkü renkli cam sıradan ışığı altın, açık pembe ve leylak renginden oluşan daha zengin bir şeye dönüştürürdü. Dinlendiriciydi ve güzeldi ve vaazların uyandırmakta yetersiz kaldığı huşu hissine esin kaynağı olurdu. Şimdi cam tekrar aklına geldiğinden karşısındaki kocaman vitray camlı pencereye bakmak için başını kaldırdı.

Sürüden ayrılmış kuzuyla birlikte duran geleneksel soluk benizli İsa'nın yerinde uzun boylu ve geniş omuzlu Siyah bir adam vardı. Adamın üstünde ışığın sanki bir göldeymişçesine içinden geçtiği parlak mavi bir takım elbise ve sanki biri göğsünden aşağı kirazlar döküyormuş gibi duran parlak kırmızı bir kravat vardı. Şarkının etkisiyle biçim değiştirmiş olan yüzü geriye atılmıştı ve ışık saçan elmasları andıran terler başından aşağı dökülüyordu. Adamın tek elinde omzundan aşağı inen altın rengi kayışa takılmış bir gitar vardı. Kızı-

la çalan kahverengiydi ve bir ucu diğerine kıyasla çok daha dar tasarlanmıştı; dar ucunda akide şekerini anımsatan kehribar rengi düğmeler vardı. Adamın öbür kolu başının üzerine kaldırılmıştı ve ucundan kanların damladığı uzun, ışıltılı bir nesneyi tutuyordu.

Meridian yanında oturan sessiz sakin kadına, "O da nedir?" diye sordu; kadın bir şarkı mırıldanıyordu ve mütemadiyen sineklere bir şaplak indiriyor ve rahat durmayan çocuklarının kafasına vuruyordu.

Kadın kibarca Meridian'a döndü ve hem cana yakın, hem de kalender bir tavırla gülümseyerek, "Ne?" diye sordu. "Ah, *o* mu? Bizim genç sanatçılarımızdan biri yaptı onu. Adı da 'Kılıç Taşıyan B.B."

Ve Siyahların kilisesini her zaman genel anlamda gerici bir güç olarak kabul etmiş olan Meridian buna hangi anlamı verecekti? Herhangi bir kimse ne oluyordu? Müziğin değişmiş olması onu hayretler içinde bırakmıştı. Kilise cemaatindeki herkesin eğlence beklentisi taşıması onu hayretler içinde bırakmıştı. Bu çağda kilisedeki genç insanların uyuyakalmıyor olması onu hayretler içinde bırakmıştı. Sonuç olarak, belki de burası Siyah halkın bir araya gelebilmek adına elinde kalmış olan ve hayata dair sorunların dürüstlüğe aykırı şekillerde tartışılmadığı ve gelecek yaklaşımının ortak bir şekilde tasarlandığı ve ahlaki soruların ciddiye alındığı tek yerdi.

Meridian yürüyüp giderken fotoğraftaki genç adamın suratını aklından geçirdi. Adamların elinde tuttuğu sopalarla mahvedilen bir surattı bu. O artık şimdi deri çürürken boşlukta kalan, tabutun dibinde darmadağın olan çatlak kemiklerden başka bir şey değildi ve tamamı araba tekerleklerinin altında kırılmış ve ezilmiş narin parmaklar bundan böyle hiçbir yönü göstermeyecekti. Meridian kendisini tanıma fırsatı bulamadan hayatını kaybetmiş olan bu genç adamı da-

ima sevecekti. Ama, diye merak etti, insan çoktan ölmüş bir kimseye olan sevgisini nasıl gösterebilir?

Kilisede tanık olduğu merasimin bir sebebi vardı. Ve zihnindeki düşüncelerin peşi sıra gitmesiyle sebep kendiliğinden ona geliverdi. Kilisedeki insanlar kızarık gözlü adama oğlunun bir hiç uğruna ölmediğini ve şayet oğlu tekrar dünyaya gelecek olsaydı kendi hayatlarını öne sürerek onun hayatını koruyacaklarını söylüyorlardı. "Bak" diyorlardı, "bizlerin de sadece öbür kadınlar ve erkekler gibi olduğumuz fikrine uyanmakta ağır davrandık ve hatta, öfkeyle harekete geçme konusunda daha bile ağır davrandık, fakat oğlunun bizim adımıza savaştığı şey uğruna savaşmak ve onu korumak için kendimizi toparlıyoruz. Eğer sen kendi öykünü ve oğlunun hayatını ve ölümünü halihazırda bildiğimiz şeylerin –şarkıların, vaazların, 'birader ile hemşire'nin– içine ilmek ilmek dokumamıza izin verirsen kısa süre içinde o kadar büyük bir öfkeye kapılacağız ki harekete geçmekten başka bir seçeneğimiz kalmayacak. Bunu anla" diyorlardı, "kilise" (ve Meridian onların bu sözle sadece Baptist, Metodist ya da benzeri anlamlarındaki "kilise"yi değil, daha ziyade toplumsal ruh, birliktelik, haklılıktan doğan yakınlaşmayı kastettiklerini biliyordu), "müzik, bizi ayakta tutan ibadet biçimi, bizlerle paylaştığın ritüel türü, bunlar bizim bildiğimiz dönüşüm sağlama yollarıdır. Bunu da yanımıza alıp olabildiğince uzağa götürmek arzusundayız."

Bunu idrak etmesiyle Meridian'ın göğsünde sanki akciğerlerini birbirine bağlamış olan sımsıkı bir ip çözülerek onun özgürce nefes almasının yolunu açmış gibi bir kırılma yaşandı. Zira, kendisi en sonunda hayatını borçlu olduğu saygının –karşısına onu yaşamak adına hangi engeller çıkarsa çıksın– devam edeceğini ve onun tek bir zerresinden ölümüne savaşmaksızın (tercihen kendi ölümü *değildi* bu) vazgeçmemek gerektiğini anlamıştı. Ve bu varoluş kendisinin ötesine geçip etrafındakilere kadar uzanıyordu, çünkü

Amerika'da geçirilen yıllar onlardan Tek Yaşam yaratmıştı. Meridian bunu düşünerek yolun ortasında durdu. Şimdi kiliseden arabalarla dönenler yüzünden kalabalıklaşmış yolun kenarındaki büyük bir ağacın altında durdu ve kendi kendine kızarık gözlü adama bir söz verdi: Evet, bir kimsenin adamın oğlunu tekrar katletmesine meydan vermeden önce kendisi gerçekten de *öldürecekti.*

Kalbi sanki patlayacakmış gibi atıyordu, terler teninden akıp aşağı dökülüyordu. Meridian öngörülemez bir olayın sözlerini tutmamasına yol açacağı korkusundan dolayı ilkesel olarak söz vermeye cesaret edemezdi. Kendi kendine verilmiş bir söz dahi iyi niyetle titremesine sebep oldu. Bu boş bir söz değildi; ve yine de, birileri çıkıp bunun tam olarak ne anlama geldiğini sormuş olsaydı kendisi bir açıklama yapamazdı. Ve muhakkak ki, sonuç olarak hiç de bayılmadığı bu yeni öldürebilme yeteneğiyle övünmek de bununla edinmiş olduğu anlayışı yok etmek anlamına gelecekti. Şöyle ki: Cinayetin tasavvuru dahi, olağanüstü derecede ruhsal çalışma gerektirmesiyle aynı şekilde olağanüstü derecede hassasiyet gerektirirdi ve tarihsel arka planın ve halihazırdaki ortamın doğru olması şarttı. Kendisi sadece bir kilisenin içinde ve etrafı, insanların hatıralarını koruyan erdemli muhafızlar tarafından çevrilmiş vaziyetteyken misilleme cinayeti kavramına yaklaşmıştı. Sadece dindarların arasındayken bu fikir onu hem teselli edebilir, hem de ruhen yüceltirdi.

Meridian'ın sözüne olan bağlılığı olduğu yerde kalmadı. Kimi zaman onu büsbütün yitirdi. Sonra şunu düşündü: Özgürlüğümüz uğruna –münferit şiddet eylemlerinin ötesinde– aralarında öldürme eyleminin de yer aldığı herhangi bir şeyi yapmaya dair yeni kabiliyetin nasıl ortaya çıktığını ve olgunlaştığını görme imkânım oldu, fakat ben henüz bir insanı bizzat öldürebilecek noktada değilim; dahası büyük acı ve öfke dönemlerinde üzerime gelen yalan yanlış arzular haricinde

asla hiç kimseyi öldüreceğim de yok. O halde ben, Anne-Marion ile ahbaplarının ait olduğu türden devrimcilik bakımından tam bir fiyaskoyum. (Gerçi aslında bundan on yaz önce kendilerini terk ettiğinden beri bu devrimci grubun yaptıkları hakkında hiçbir şey duymuş değildi. Bildiği kadarıyla Anne-Marion, iki çocuğu ve sahip olduğu bir gölün üstüne vuran ışığın niteliği hakkında şiirler yazan tanınmış bir şairdi.)

İşte buydu, diye düşündü Meridian, yüzleşmek istemediğim şey; acı çekmeme sebep olan şey buydu: Ben geleceğe ait olmayacağım. Ben otobanın kenarında eski müzikleri dinlerken terk edileceğim. Ama sonra, diye düşündü, belki de benim rolüm –yoksullara ve Siyahlara yardım etmek için kan dökmeye mecbur olduklarını bilen ve bu yüzden, doğruca işe girişen– gerçek devrimcilerin arkasından yürümek olacaktır ve bu insanlar üstlerindeki kanı yıkamak için durduklarında ve boğazları da katledilmiş etin kokusuyla tıkandığında ben öne çıkacağım ve bir kez daha işitmeye ihtiyaç duydukları hatıra şarkılarından söyleyeceğim. Zira, onları bir arada tutan, her kuşağın deneyimleriyle başkalaşım geçiren insana ait şarkıdır ve onun herhangi bir kısmı kaybolduğunda insanlar acı çeker ve ruhları ellerinden gider. Ben sadece bunu yapabileceksem şayet üstlendiğim rol hiç de yararsız olmayacaktır.

Fakat başka zamanlarda, verdiği söze olan bağlılığı kuvvetle geri dönerdi. Bunun için açlık çeken bir çocuk görmesi ya da okuma yazma bilmeyen yetişkin bir kişiyi oy kullansın diye kaydetme girişimine tanık olması yeterliydi. Bu durumlarda içinde öyle bir hiddet olurdu ki, gerçekten de dünyadaki zenginlerin ve ırkçıların onun karşısında korkuyla durması gerekirmiş gibi bir hisse kapılırdı, çünkü kendisi –her ne kadar görünürde zayıf ve beş parasız, azıcık çatlak ve güçsüz olsa da– azimli ve nispeten korkusuz bir karaktere sahipti ve bu da kendi maksadının sükûnetle kabul edilmesi yeter şartıyla en kudretli ülkeye bile diz çöktürebilirdi.

Seyahatler

Onlar sundurmaya çıkarlarken yarı çıplak küçük bir oğlan, "Anne" diye seslendi, "dışarıda insanlar var ve bi tanesi de o kasketli kadın."

Ahşap basamaklar kırık döküktü ve sundurma da aşağı doğru sarkmıştı. Ön odada sıska bir genç adam bir köşede sessiz sedasız çalışıyordu. Adamın önünde, akşam yemeklerini gazetenin karikatür sayfalarının üstünde yemiş çocukların elinden kurtarılmış gibi duran devasa bir gazete yığını vardı. Meridian ve Truman adamın özenle gazeteyi düzleştirmesini, eline önce on yaprak, ardından yirmi yaprak almasını ve bunları rulo yapıp etraflarına kırmızı bir paket lastiği taktığı bir kütük haline getirmesini seyrettiler. Adam "kütüğü" tamamladığında bunu bir ağaç parçası misali, kıt kanaat eşyayla dayanıp döşenmiş, bir hayli nemli ve kötü kokan odanın tek bir tarafı boyunca uzanan benzeri "kütükler"den oluşan uzun bir yığının tepesine istifliyordu.

Adam, kâğıdı yığının üstüne koymak için arkaya döndüğünde içteki kapıdan yatağında yatan karısını görebiliyordu. Bir baş sallama hareketiyle karısının odasına girmeleri gerektiğini onlara anlattı.

O ve Truman bir yandan da sandalye bulmak için etraflarına bakınırken "Nasılsın?" diye sordu Meridian.

Kadın, küçük oğlunun getirdiği kolçaksız bir sandalyeye oturmuş olan Truman'a, "Oraya oturma" dedi. "Kocamın manzarasını kesiyon."

Truman çabucak harekete geçerek, "Özür dilerim" dedi.

"Bugün acık daha iyi hissediyorum" dedi kadın, "acık daha iyi." Kadının, tüm kemikli çıkıntıları ve iri kahverengi gözleriyle bir an bile kocasının sırtından ayrılmayan küçük siyah suratı çocuksuydu.

"Kocam Johnny dışarı çıkıp bana biraz geyik eti aldı ve küçük bir güveç yaptı. Heralde gücümü kuvvetimi toplamama yardımı olmuştur bunun." Kadın, ardında misafirlerinin idrak edebileceği hiçbir sebebin olmadığı bir kahkaha attı. Usul usul ve içten bir kıkırtıydı bu; zayıf olmasına zayıftı ama sanki kadın, yolunda gitmeyen her ne olursa olsun kendisinin buna katlanabileceğini onlara anlatmak ister gibiydi.

"Yılın bu vaktinde geyiği nerede bulmuş acaba?" diye sordu Truman.

Hasta kadın, "Sakın kimseye söyleme" diyerek tekrar kurnazlık içinde kıkırdadı, "hani şu 'Geyik Çıkabilir' tabelasının olduğu yerlerden birinde ava gitmiş. Buzdolabımız olsaydı yılın geri kalanında bir daha hiç et ihtiyacımız olmazdı. Johnny..." Tek eli, ziyadesiyle tüyler ürpertici tebessümüyle aynı şiddetle yatak örtüsünü sımsıkı tutarken bütün dişleri görünüyordu.

Johnny gazetelerden ibaret olan sıkıcı işinin başından kalkarak ve yatağın ayak ucunda dikilmek için odaya gelerek, "Bi şey mi dedin, Agnes?" diye sordu. "Acıktın mı gene?"

Hasta kadın fettanlıkla, "Sırf sana bakınca tıka basa doyuyom ben, şekerim" dedi. "Ölmekten nefret etmemin tek sebebi bu" dedi. Kadın kısacık bir an misafirlerine bakarak, "Emektar yakışıklımı göremeyecek olmam" dedi.

Johnny öbür odaya geri dönerek, "Hadi oradan" dedi.

"Eskiden bakır fabrikasında işçiydi, tel yapardı. Masasının önündeki camın üstünün örtülmesine izin vermedi diye işten attılar onu. Bilirsiniz ya, fabrikada işçi takımının doğruca önündeki masadan başka hiçbir yere bakmasını istemez-

ler. Ama benim Johnny, "Ben katır mıyım ki at gözlüğü takayım" dedi. İstedi ki gözü biraz çayır çimen, biraz gökyüzü görsün. Oradaki bodruma gömülmüş halde çalışmak yeterince berbattı zaten, ama onlar güneşi bile dışarıda tutmak istediler." Kadın gözleri aracılığıyla oraya parmaklarını gönderebilecekmişçesine kocasının sırtına baktı.

"Gazetelerden ne yapıyor?" diye sordu Truman.

"Elinde kaç tane var gördün mü?" diye sordu kadın. "Asıl bunun arkasındaki odayı görmen lazım. Tavana kadar rulo yapılmış gazete dolu. Mutfağın yarısı sırf rulo yapılmış gazete." Kadın kulak tırmalayıcı bir sesle kıkırdadı. "Adamın içinde o kadar çok hamaratlık varmış. Yani, kışın o ve küçük Johnny kapı kapı dolaşıp o kütükleri evinde şöminesi olan insanlara götürüp parçası beş sente satar ve Siyahlardan yalnızca üç peni alırlar."

"Hımmm..." dedi Meridian. "Belki biz hazır buradayken onun birkaç tane rulo yapmasına yardım edebiliriz. Biz sadece hepinizin oy kullanmak için kayıt yaptırmayı isteyip istemediğinizi öğrenmeye gelmiştik, fakat siz o konuyu düşünürken biz de birkaç gazeteyi rulo yapabiliriz."

Kadın soruyu kocasına aktarmak niyetiyle sesini yükseltme gayretiyle, "Oy mu?" diye sordu. Sonra sırtüstü yattı. "İçeri git de birkaç yaprak getiriver" dedi.

Meridian gazetelere elini sürer sürmez Johnny'nin bunları bulabilmek için şehirdeki çöp kutularını, çöp yığınlarını ve büyük mağazaların arka sokaklarını didik didik etmiş olması gerektiğini anladı. Çoğu sanki bunlar balık yahut daha kötü bir şeyleri sarmak için kullanılmış gibi nemli ve yapış yapıştı. Meridian yavaş yavaş önce kâğıtları düzleştirme, ardından onları kütük biçiminde rulolar yapma işine koyuldu.

Kadın diyordu ki, "Bir hayalim var, o da şu: Eğer Tanrı beni günahlarımdan arındırırsa mayısın ikinci pazarından önceki hafta öleceğim, çünkü Anneler Günü'nde toprağa veril-

mek istiyorum. Bunu niçin istediğimi bilmiyorum, fakat istiyorum. Sanırsın böbreklerim mandıralarda süt sağmak için kullanılan o sağma tülbentlerine sarılmış, öyle bir sancı çekiyorum işte ve bir şey onları sıkıyor da sıkıyor. Ama öldüğüm zaman sıkma işi bitecek. Merhameti bol Tanrı öyle derse şayet Anneler Günü civarında olacak bu."

Meridian'ın düzleştirdiği gazeteleri rulo yapmaya gelen Johnny Jr. "Annem cennete gitcek" dedi.

Meridian dalgınlıkla oğlanın saçını okşayarak ve saçındaki döküntüleri toplayarak, "Annen zaten bir melek kadar tatlı" dedi, "tıpkı senin gibi."

Truman ile Meridian evden çıkarlarken kadının kocası, "Eğer hiçbir şeyimiz yoksa oy vermenin ne yararı var?" diye sordu. Gözleriyle hiç durmadan kocasının sırtını okşayıp duran karısı uykuya dalmıştı; Johnny Jr. da kadının yanına sokulmuş, rengi atmış şönil yatak örtüsünün üzerinde yatıyordu. Truman duvarlardaki çatlaklara bakarak, kışın ev buz gibi oluyordur, diye düşündü; ve şimdi, ilkbaharda da evin içi sinek doluydu.

"Karın için bedava ilaç ister misin? Siyahları ön kapıdan içeri alacak bir hastane? Johnny Jr. için iyi bir okul ve hiç kimsenin elinden alamayacağı bir iş?"

Koca asık bir suratla, "İstediğimi sen de biliyorsun" dedi.

Truman ise Meridian'ın yalan söylemek niyetinde olup olmadığından ve bunların gerçekleşeceği iddiasında bulunup bulunmayacağından habersiz şekilde, "Şöyle, oy kullanmanın bunları alıp sana getireceği yok – yani, kendi yaşam süren içinde" dedi.

"Bana bir sürü sıkıntıdan başka ne getirecek ki?" diye homurdandı koca.

"Bilmiyorum" dedi Meridian. "Bir yararı olmayabilir. Ya da bir ihtimal, senin kendi sesini kullanıyor olmanın başlangıcı

olabilir. Biliyorsun, kendi sesini kullanmaya alışman gerekiyor. Basit şeylerle başlarsın ve yoluna devam edersin..."

"Hayır" dedi koca. "Saçma sapan işlerle uğraşacak vaktim yok benim. Karım ölüm döşeğinde. Oğlumun ayakkabısı yok. Başka yere gidin ve benim gibi birkaç peni uğruna hiç durmadan çalışmak zorunda olmayan birini bulun."

"Tamam" dedi Meridian. Şaşıp kalan Truman sakince yürüyüp giden Meridian'ı takip etti.

On dakika sonra ellerinde iki torba dolusu yiyecekle ön kapıdan girdiklerinde, "Bu da nedir böyle?" diye sordu kadının kocası.

Meridian sırıtarak, "Geyik etinin yanında iyi gider" dedi.

Kadının kocası gözlerini kısıp kuşkulu bakışlarla torbaları süzerek, "Fikrimi değiştirmedim ki" dedi.

Ve adamı, derisi yüzülmüş altı tavşanı ve on tane gazete kâğıdından kütüğü onlara getirdiği Anneler Günü'nden sonraki pazartesiye kadar bir daha hiç görmediler; ve adam Meridian'ın sarı bloknotunda OY VERMEYE CESARETİN VAR MI sözcüklerinin altına kocaman siyah harflerle kendi adını yazdı.

Hazine

Miss Margaret Treasure'ın[31] evini ilk kez nüfus memurlarının her daim gözden kaçırdığı insanları arayarak dümdüz bir toprak yoldan aşağı yürüdükleri sırada dumana boğulmuş bir doğa parçasının arasından gördüler. Yazın ortasıydı; hava cehennem gibi sıcaktı; derilerinden ter fışkırıyor ve terler daha yere düşmeden buharlaşıyordu. Yolun iki tarafında geçen yıldan kalma mısır sapları kuru, yalnızlara özgü bir konuşma halinde hışırdıyordu ve evin bacaları pusun arasından titreye titreye ortaya çıktığında daracık kırmızı bir elbise giyinmiş iriyarı Siyah bir kadının elinde benzin tenekesiyle seke seke onlara doğru geldiğini gördüler.

Truman ile Meridian onu seyretmek için oldukları yerde durdular ve kadın yanlarına geldiğinde o da kıpırtısız kalakaldı. Onları görmekten dolayı bir şaşkınlık yaşadığı her halinden belliydi ve kadının elindeki benzin tenekesi Meridian'ın ayaklarının dibine düşüverdi.

Miss Treasure'ın derli toplu beyaz evinin ön taraftaki geniş sundurmasında baş kısmı ve ayak tahtaları hepsinin başının üzerine kadar çıkan maun ağacından yapılmış devasa bir yatak vardı. Meridian, Miss Treasure'ın şişman sol elini tuttu ve kadının yataktan inmesine yardımcı oldu. Miss Treasure'ın gözyaşları kar beyazı yatak örtüsüne damlamış ve aktıkları sırada teninin siyahlığında yol yol pembe çizgiler açmıştı.

31. (İng.) Hazine. (ç.n.)

Miss Treasure başını ayak tahtasına vurarak, "Bu yatağı yakmam lazım" dedi.

Meridian yanan mısır tarlasına bakarak, "Bekle biraz" dedi, "Truman'la ben sana yardım edeceğiz."

"*Yardım edecek* misiniz?" diye sordu Miss Treasure. Gözyaşları bir an için dinmişti ve mutlu mesut gülümsüyordu. Kadın aşırı derecede şişman olduğundan onun ne kadar yaşlı olduğunu fark etmemişlerdi, ama şimdi sahiden de karşılarında ihtiyar bir kadının bulunduğunu görebiliyorlardı. Elleri damarlardan şahrem şahremdi ve arteritten düğümlenmişti, nemli gözlerinin çeperinde katarakt perdeleri vardı. Meridian ve Truman yatağın üstünde Miss Treasure ile otururlarken muhtemelen altmışlarının ortasındaki daha genç bir kadın kapıya geldi ve sinekliğe yaslanarak dışarı doğru bir hamle yaptı.

Sesi ağlamaktan çatallanmış ihtiyar Miss Treasure, "Git işine, Lucille" diye ciyakladı.

Diğer kadın ciddiyetle arkasına dönerek, "Yazıklar olsun" dedi. "Yazıklar olsun. Yazıklar olsun. Yazıklar olsun. Babamızın adına yazıklar olsun."

Miss Treasure yataktan kalktı ve evin içine girerek birkaç dakika sonra eline bir limonata sürahisi almış ve kafasına uzun, parlak bir peruk takmış vaziyette ortaya çıktı. Peruğun altındaki suratı harap haldeydi ve buruşuklarla doluydu.

Miss Treasure limonatasını yudumlayarak, "Her şeyden önce" dedi, "ben sadece kendime ait olan şeyi yakıyorum. Bu arazinin tamamı bendenize ait. Canım isterse hepsini yakabilirim, doğru mu?"

"Tabii ki" dedi Truman.

"Evet, hanımefendi" dedi Meridian.

"Duydun mu, kız kardeş!" diye seslendi Miss Treasure.

Sinekliğin arkasından, "Hım!" sesi geldi.

"İsimleriniz neydi demiştiniz?"

"Meridian ve Truman" dedi Meridian.

"Ben de Miss Margaret Treasure ve o da Küçük Kız Kardeş Lucille."

Sinekliğin arkasındaki ses, "*Miss* Lucille Treasure" dedi. "Ben de senin gibi bir küçükhanım oluyorum."

Miss Treasure limonatayı bardaklara koyarken, "Çocuklar biraz limonata ister misiniz?" diye sordu.

Miss Lucille Treasure sundurmaya çıktı. Sıska ve ıslak kum rengindeki kadın, bedenini adeta bir prensin elinde tuttuğu bastonun kaskatı kibriyle taşıyordu. Ablasına bakan gözlerinden zalimlik akıyordu.

"Kafasında ne kadar akıl kalmışsa artık" diye burnunu çekti kadın, "o da gezmeye çıkmış."

"Yok yahu" diye itiraz etti Miss Treasure. Ve hikâyesini anlatmaya koyuldu: Onlar bütün ömürleri boyunca –kiracı değil, mal sahibi olarak– Treasure plantasyonunda yaşamışlardı. Babalarının nasıl olup da Georgia'nın bulundukları o kesiminde bir plantasyon sahibi olmayı başardığı sorusunu çocukken sormaları yasaktı. Her durumda, Miss Margaret Treasure Küçük Kız Kardeş Lucille'in teşvikiyle mekâna ait birkaç parça eşyayı, artık elde avuçta kalan her şey ön ve arka sundurmadan görülebilecek hale gelene kadar elden çıkarmıştı. İkisi yıllar boyunca hiç kimseyi görmeden yaşamışlardı; bunun tek istisnası Küçük Kız Kardeş'in –geçmişte babalarının yaptığı gibi– yılda iki kere temel ihtiyaçları satın almak için kasabaya indiği zamanlardı. Geri kalan bütün ihtiyaçlarını çiftlikten karşılarlardı. Çiftlikte tavuklar, birkaç inek ve bir domuz vardı. Belirli bir süre boyunca insanları gördükleri tek zaman dilimi Küçük Kız Kardeş Lucille'in beş yılda bir oraya gelip eve boya badana yapsınlar diye tuttuğu boyacıların çalıştığı zamandı. Miss Margaret Treasure'ın dertlerinin başlangıcı, evin son boyandığı döneme denk gelmişti. Kadın, boyacılardan birine âşık olmuştu.

Neyse, diye devam etti Miss Margaret, dediğine göre artık kendisine kala kala birkaç dönüm arazi ve elinde tutmak istediği ev kalmıştı. Fakat kadın itibarını ve izzetinefsini korumak için onları satmaya mecburdu. Çünkü altı ay önce yatak odası penceresinden dışarı bakmış ve orada bir merdivenin tepesinden sallanan bir surat görmüştü. Kaderinin suratıydı bu. Adamın ismi Rims Mott idi. Kadın gözyaşları içinde, "Tam bir köpek adı" diye ekledi.

Küçük Kız Kardeş Lucille elleri kalçalarında ayakta dikilmiş, çatık kaşlarla şişman ablasının titreyen omuzlarına bakıyordu.

Kadın, sundurma korkuluğunu aşıp giden bir tükürük savurarak ekşi bir suratla, "Bunlar yarenlik ediyorlardı" dedi; kahverengi tükürüğü iki mavi ortanca çalısının arasına düşmüştü. "O yaşta! Bütün gece o iş üstünde olduklarını duyardı kulaklarım. Sokak kedileri gibi feryat figan iş pişirirlerdi."

Ağlayan kadın, "Git işine!" diye bağırdı. "Benim tepemde durmana ve oh olsun demene hiç ihtiyacım yok. Sırf adam senin yüzüne bakmadı diye."

Küçük Kız Kardeş Lucille, "Benim kırk beş yaşındaki bir adamdan isteyecek neyim olabilir?" diye sordu. "Her şeyi yüzüme gözüme bulaştırmama engel olacak kadar aklım var benim. En azından" diye burnunu çekti kadın, "Yaratıcımın karşısına *temiz* bir kadın olarak çıkacağım – tıpkı doğduğum gündeki kadar saf ve temiz olarak."

Miss Margaret'ın ıslak yüzü ıstıraptan çarpılmıştı. Her ne kadar gözyaşları sürüp sürüştürdüklerini yıkayıp götürse de, titrek parmaklarının arasında tuttuğu bir pudriyerden yüzüne bol bol pudra sürmeye devam ediyordu kadın. "Diyorlar ki, onunla evlenmem şart olmuş" diyerek içini çekti, "ama ben bunu *şimdi* yapmak istemiyorum."

Truman ile Meridian bir ağızdan, "Madem öyle, onunla evlenme" dediler.

"Çünkü eğer onunla evlenirsem" diye devam etti Miss Margaret, "adam kesin benden uzun yaşayacak ve sonra da ismini bu eve verecek. Evin sahibi olacak, hem çocuk filan yetiştirmek bakımından ona yeterince güvenim yok."

Nihayet Meridian'ın suratında bir şaşkınlık belirtisi görüldü ve bununla eşzamanlı olarak Miss Margaret'ın gözyaşlarının ardındaki sebep Truman'ın kafasına dank etti.

Küçük Kız Kardeş Lucille kendini beğenmiş bir tavırla onların değişen çehrelerini seyrederek, "Evet" dedi, "kendisi hem şişman, hem de Siyah ve yetmiş iki yaşında ve bacaklarını açtığı ilk erkek onu hamile bıraktı."

"Altmış dokuz" dedi Miss Margaret.

Kahkaha, kötücül gümüş renkli bir yılan misali kıvrıla kıvrıla Truman'ın belkemiğinden yukarı çıkmaya başladı. Meridian'ın *sohbet kabilinden, "Bebeğin* kaç haftalık oldu?" diye sorduğunu işitmek Truman'ın yere yıkılacakmış gibi hissetmesine yol açtı. Kendini kontrol etmek için mücadele veren bir surat görmek beklentisiyle gözucuyla Meridian'a baktı, fakat kızın kahverengi teninde sadece çoktan kaybolmaya yüz tutmuş hafif bir kızarıklık vardı.

"Ahhh!" diye bir çığlık attı Miss Margaret ve ayağa fırlayarak ağır yatağı çekiştirmeye koyuldu. "Siz hepiniz şimdi bunu yakmama yardım edin" diye bağırdı ve yatağı öylesine büyük bir kuvvetle çekti ki, kadının peruğu ayaklarının dibine düşüverdi. Küçük Kız Kardeş Lucille –belli ki, kendi saçının maşayla fena halde düzleştirilmiş ve saçma sapan bir turuncu renge boyanmış olduğunu tamamıyla unutarak– peruğu kaptığı gibi yerden kaldırdı ve kahkahalarla gülmeye başladı.

Truman ve Meridian yatağı sıkı sıkı tuttular ve tüm kuvvetleriyle ileri doğru ittiler. Yatak, denizin kenarında havada asılı kalan eski bir gemi misali sundurmanın kenarından sarkıyordu. Miss Margaret bir tarafından çekiştirince yatak çatırtı sesleriyle merdivenden aşağı, bahçeye yuvarlan-

dı ve Miss Margaret'ın bacağı yatağın altında kaldı. Miss Margaret'ın acıyı hissetmiş bir hali olmadığı gibi kadın yatağı bedeninin üzerinden kaldırmak ve onu öteye, yangının şimdiye kadar çoktan sönmüş olduğu mısır tarlalarının sınırına göndermek amacıyla amansızca çekiştirip durdu.

Meridian tenekeyi eline alıp havaya kaldırarak, "Benzinin bitmiş" dedi.

Meridian ve Truman yaz ortasındaki kızgın güneşin altında bahçede oturup Miss Margaret'ın bacağına soğuk suya batırılmış sargı bezleri bağladılar.

Meridian kadının bacağını kucağında tutarak ve ikide bir de oraya sevgi dolu hafif bir dokunuş bahşederek, "Miss Margaret" dedi, "senin kendi bedenini taşıma biçimine bakarak hamile olmadığın düşüncesindeyim. Sence hamileymiş gibi bir hali var mı?" diye sordu Truman'a. "Truman'ın karısı bir küçük kız dünyaya getirdi" diye açıklamada bulundu Miss Treasure'a, "yani kendisine sormamız iyi olur, çünkü doğrusunu bilebilir."

Truman başını ağır ağır iki yana sallayarak, "Benim gözüme hiç de hamile görünmedin" derken nefesi kesilirmiş gibi oldu.

Miss Margaret'ın yüzü aydınlandı, fakat bir kez daha çabucak kararda. "Rims de aynısını söylemişti" dedi. "O ve Küçük Kız Kardeş Lucille, *ikisi de* bunu söyledi."

"İyi" dedi Meridian, "bacağını göstermek için seni doktora götürdüğümüzde kendisine bunu da sorarız."

Miss Margaret korkuyla onlara baktı. Plantasyondan çıkmayalı yıllar olmuştu ve okuduğu dergilere bakılırsa kendi arazisinin ilerisindeki dünya hiç de güvenli bir yer değildi. Kadın hayatının yasını tuttu ve yaralı bacağına saplanan ağrı yüzünden inleyip durdu. Rims hayatına girene kadar kendisi bir bakire olarak yaşamıştı; adam onun hayatını öylesine içini pır pır ettiren bir beklentiyle doldurmuş ve bedeni-

ni öylesine değiştirmiş ve onu öylesine iç acıtan bir parlaklığa boğmuştu ki, kadın bunun cezasını çekmek zorunda kalacağı bir günaha eşdeğer olduğunu anlamıştı. Miss Margaret kaybolmuş bir çocuk gibi yahut koku duyusunu yitirecek kadar şiddetli tekmeler almış ve amaçsızca ortalıkta dolaşan ve farklı koşullar altında pisleyeceği ağaca yaslanan bir köpek gibi sıcak toprağın üstünde oturuyordu.

Truman ve Meridian kadını şişman kollarından sıkı sıkı tutup yoldaki her bir adımında ona destek olarak Miss Margaret'ı doktor muayenehanesinin kapısına kadar getirdiler. Bir saat sonra oradan çıktığında kadının yüzüne çehresinin bomboş ve –sanki tüm kırışıklıkları öpücüklerle silinmişçesine– pürüzsüz görünmesini sağlayan bir dertsizlik tasasızlık yerleşmişti. Miss Margaret ertesi gün Meridian'ın sarı bloknotuna adını yazdırmak için onun yaşadığı eve geldi.

"Dileyin benden ne dilerseniz, gençler" dedi Miss Treasure, "emrinize amadeyim!"

Hac yolculuğu

Ve işte tutukevine gitmek zorundalar. Zorundalar işte. Ve öz çocuğunu katletmiş çocuğu görmek zorundalar işte, yeni olan hiçbir şey yoktu bunda. Fakat tutukevinde vardı. Yüksekliği topu topu iki kat olan bina, yoldan geride bir yeşillik denizinin içine konumlanmıştı, etrafındaki siyah ağaçlar bir kaleyi çepeçevre kuşatan burç mazgallarından farksızdı. Anahtarın gıcırtısı, kilit, içe doğru açılan, ışığı emerek karanlığın içine bırakan gacırdayan kapı. Girerken deftere imza atmak. Kadın seslerinin, oturup böcekler gibi vızıldasınlar, sızlansınlar, sırada beklesinler diye kapatılmış olan kadınların kulak tırmalayıcı müziğini işitmek. O kişi kim oluyordu? Hani şu kısacık kesilmiş saçlarında tıraş edilmiş bir kısım bulunan o erkek/kadın kişi? Bir erkeğin duygusuz suratı ve baldırları mı, yoksa bir kadının memeleri mi? Ama onlar buraya bön bön bakmaya ya da kendilerinin içinde bulunduğu bir yere kapatılmamış varoluşun soğuk güvenlik hissini duyumsamaya gelmemişlerdi.

Kız, aşağı yukarı boş bir elbise dolabı kadar küçük, onun kadar derli toplu bir hücredeydi. Meridian yeşil tarlaların, mavi bir ırmağın, beyaz bir sayfanın üzerindeki, kocaman, dünyada var olmuş yahut gelecekte var olacak gizemin tamamını kendi içinde barındıran tek bir kırmızı elmanın yer aldığı dergi resimleri getirmişti. Kızın hoşuna giden (ırmak ya da yeşil tarlalar değil), elmanın kendisi olmuştu. Kırmızıyı

severdi, yuvarlaklığı severdi, yediği şeylerde tertemiz bir ışıltı olmasını severdi.

Evet. Onu bir perde fırfırı parçasıyla boğmadan önce bebeğinin yanağını ısırmış, silindirik bir parçayı ısırarak koparmıştı. O da pek yuvarlak ve temizdi. Fakat ne yazık ki kendisi ısırmadan önce kırmızı değildi. Ve çabuk çürümeye yatkın bir şeyi bir çırpıda yiyip yutma gayretine girmek doğru değil miydi? Yani, her ne kadar burna gelen kokusu tatlı, dokunulduğunda verdiği his yumuşak, tadı leziz olsa da muhafaza edilme imkânı bulunmayan bir şeyi? Bu sanki (dedi kız, rüyadaymışçasına) yüreğimi alıp çıkarmışım (kırmızı ve yuvarlak, *güzel*, ışıl ışıl bir sevgililer günü kartı!) ve ellerimde tutuyormuşum (yüreğim tatlı mı tatlıydı, elma çiçekleri kadar tatlı kokular saçardı) ve ondan bir ısırık almışım gibi bir şeydi. Isırdığım benim kendi yüreğimdi, ölene kadar boğdum onu. Irmağın yanına gizledim. Yüreğim, o gezgin köpek, toprağı kazıp altındakini çıkararak, o tarlanın sahibine havladı. Yüreğim. Benim bulunduğum yerde (diye devam eder kız) hiç kimse yok. Ve yüreğim olmadan ne demeye yaşıyorum ben? Ve bu nasıl oluyor? Ve, kahrolası sizler de kim oluyorsunuz?

"İnsanlardan oy vermelerini isteyen insanlar." (Canla başla uzağa, dünyada bilip bildikleri her şeyin ötesine geçmeye çalışmak.)

(Kız içtenlikli ve genç bir kahkaha atar.) Yani şimdi, burada oy verecek hiç kimse olmadığını mı sanıyorsunuz siz? Yüksek perdeden kesintisiz kahkaha sesleri onları yeri çiğneyip geçen ve yukarıda havaya kaldırılmış olarak bekleyen çizme tepelerine inmeden önce aralarına gömülecekleri kum tepeciklerini kıvrıla kıvrıla inşa eden solucanların manasızlığına indirgedi.

"Senin bulunduğun yeri annen ve ablan bize söyledi."

Öz çocuğunu öldürmüş olan bu çocuk konusunda tuhaf bir kendini beğenmişlik içinde olan bir anne ve abla. On üç

yaşında (demişti annesi) ve daha on yaşına bile varmadığı zamandan beri *haddinden fazla* büyümüştü kahrolası. Lanetliydi, ona öyle demiştim. Defol git benim evimden. Sokaklara düşsün, umurumda olmaz. Hiçbir zaman (bakmak için başını çevirerek) bana doğarken en büyük acıyı veren Carrie Mae gibi olmadı. Carrie Mae'in bana yaşattığı acının o anda gelmiş ve geçmiş olmasındandır herhalde. Şimdi (çenesini yukarı kaldırarak) bu hapiste olansa kolaycacık geliverdi. Tıpkı yağ gibi.

Hadi oradan (der kız). Yüzünü çaprazlamasına kesen güneş demir çubuklar tarafından korunmuş daha açık rengin arasındaki kareleri yakmıştır. Her akşam (der kız) güneş batana kadar, göğsümü ısıtarak penceremden dışarı bakarım. Siz hepiniz bana yüreğimi veremeyecekseniz eğer (birden söyler bunu, zehrini akıtırcasına) siktirin gidin buradan.

Onlara çok fazla gelmiştir bu. Tekrar dışarı çıktıklarında ezelden beri bildikleri yeşil araziye, üzerinde yürüdükleri toprağa yabancı olmuşlardır. Bu Meridian'ın o kadar yakınındadır ki, çareyi uyku tulumuna sığınmakta bulur, orada Truman'ın titreyen kolunun altında gözyaşları dökmeye, orada oğluna merhamet beslesin diye kendi yüreğini uyandırmaya girişir. Ama kalbi o genç kız, yani öz çocuğunu öldürmüş olan çocuk haricinde kalanlar için daha hızlı atmayı, ısınmayı reddeder. Lanetli, diye düşündü, lanetli. Kahrolası bir taştan kalp.

Truman sanki kasaplık hayvanlar gibi kesilmişçesine, üzerinde onu tepeden tırnağa yıkayan sıcacık kanlar varmış gibi bir sıcaklık hissederek yatıyordu. *Utanç*. Peki ama neyin utancı? Kime karşı utanç? Kendisi ne yapmıştı ki?

Meridian oturmuş, kentten gelmiş olan işçilerin burayı doldurma (evet, seçmenler bu küçük ve hayati hizmeti elde etmişlerdi) öncesindeki hazırlık işleri kabilinden hendekteki çeri çöpü temizlemeye başlamasını seyrediyordu ve öyle bir

yoğunluk ve tutkuyla yazmaya başladı ki, mürekkepli kalem kâğıdın üzerinde delikler açtı...

suçluluk hissine bir son vermek istiyorum
utanca bir son vermek istiyorum
her ne yapmış olursan ol kız kardeşim
(erkek kardeşim)
bil ki, seni affetmek arzusundayım
sevmek arzusundayım
bizleri çepeçevre kuşatan
masumiyetimizin kristal taşı değil
kalbimizi ısırıp kanatan da
saflığımızın dişi değil.

Meridian o gece onu sarıp sarmalamış olan Truman'ın kolları arasında uyurken Truman'ın rüyaları da iniltili, ağlak bir şarkı tutturmak üzere dudaklarından firar ettiler.

Meridian'ın yanında kendini aşırı derecede anaç hissetmeye başlayan Truman onun alnını soğuk suya batırılmış bir kumaş parçasıyla sildikten bir gün sonra Meridian şunları yazdı:

su vardır dünyada bizim için
dostlarımız tarafından getirilen
her ne kadar ana ve tanrı kayası
yok olup kuma karışsa da
ve bizler, dışlanıp yalnız bırakılmışızdır
kendi kendimizi
sağaltmak
ve yeniden yaratmak bağlamında.

Bu şiirleri yakmadı. Onları Anne-Marion'dan gelen mektupların tam üstüne yerleştirdi, ondan sonra da mektuplara, şiirlere, hatta duvarlara bile bir daha bakmadı.

(Kefaret: Sonraki zamanlarda, aynı hayatta)

Truman kadının ellerini tutup kendi omuzlarından uzaklaştırdı. "Sana söyleyeceğim bir şey var, Lynne. Tedirgin olmamaya çalış."

"Beni boşayacaksın" dedi Lynne cesaretle ve aptallıkla.

"Hayır. Öyle olacağını sanmıyorum. İşin aslı şu... ben seni hâlâ seviyorum."

"Hâlâ mı?"

"Hep sevdim. Seni seviyorum. Sinirime dokunuyorsun bazen..."

"Sen de benim sinirime dokunuyorsun çoğu zaman."

"...ama. Ama artık seni arzulamıyorum."

Lynne tekrar sallanan sandalyeye gömülüverdi. Truman yere diz çöktü.

"Şişman olduğum için mi?" diye sordu Lynne. "Yoksa koktuğum için mi acaba? Saçım karmakarışık olduğu için mi? Yoksa sırf..." ve bastırılmış bir kahkahayı koyuverdi "artık ben Sanat'ın kendisine dönüşmüş olduğum için mi?"

"Hayır, hayır" dedi Truman onun adına meraklanarak. "Ben seni gerçekten *seviyorum. Mesele şu ki – senin geçimini sağlamak ve dostun olmak dışında herhangi bir şey yapmak istemiyorum. Senin erkek kardeşin olmak istiyorum. Bunu kabul edebilir misin?"*

Lynne kıkırdadı, aklından Güney'i, yeşil tarlaları geçirerek...

"Belki her şeye yeniden başlayabiliriz" dedi. "Güney'e geri dönelim."

"Ne için*?" diye sordu Truman.*

Kozları paylaşma

Truman uyku tulumunun üzerine eğilerek, "Ama senden ne istediğimi biliyor musun acaba?" diye sordu Meridian'a. "Bana gülmeyeceğine söz ver..." Tereddüt etti. "Beni sevmeni istiyorum."

"Ama ben seni *gerçekten* seviyorum" dedi Meridian.

"Sen bana acıyorsun. Bense senin sevgini ona uzun zaman önce sahip olduğum haliyle istiyorum. Gözlerimin içine her bakışında o sevginin olduğu yerden fışkırıp bana geldiğini hissederdim. Eşsiz bir güneş misali, Tanrı'nın inayeti misali üzerimden akıp giderdi."

"Sana olan sevgim değişim geçirdi..."

"Onu geri çektin sen."

"Hayır, seni özgür bıraktım..."

"Ha" dedi Truman buruklukla, "niçin benden nefret etmeyi, bana saygı duymamayı, benim ölmüş olmamı istemeyi öğrendiğini itiraf etmiyorsun? Unutmayı benim açımdan imkânsız kılan şey senin bana olan kinindi."

"Bunun seni özgür bıraktığını söylerken ciddiydim. Hoşuna giden hangi şekilde var olmak, her kim hoşuna gidiyorsa, hoşuna giden renk yahut cinsiyet her ne ise onunla olmakta özgürsün – ve tamamıyla kendin olmaktan, istediğin tarzda var olmaktan ötürü riske attığın şey benim kaybım değildir. Gerçi, benim bir aptal olduğumu düşünmekte özgür *değilsin*."

Truman, kafalarının üstündeki mektuplar dizisine bir ekleme yapıldığını fark etti. Boş bir kâğıt ve onun yanında, dizinin sonunu oluşturacak şekilde kocaman bir nişan tahtası hedef kısmının fotoğrafı vardı. Ayağa kalkıp da yakınına geldiğinde –başını ve boynunu bol miktarda oraya buraya kıvırma faslının ardından– bunun katiyen bir nişan tahtasındaki hedef kısmı olmadığını, ancak devasa bir ağaç kütüğüne karşılık geldiğini keşfetti. Kütüğün tek bir yanından Truman'ın parmağından daha büyük olmayan minicik bir dal bitmişti. Bunun yanındaki kâğıt parçası boş olmadığı halde üzerindeki el yazısı acayipliğe varacak derecede küçüktü. Öyle olmasına rağmen Truman bunu Anne-Marion'ın el yazısı olarak teşhis etti. Tek bir satırdı: "Misafir'in ölmemesine senden daha fazla mutlu olacak kişi başka kim olabilirdi?" Anne-Marion minicik bir el yazısıyla, "Muhtemelen ben" yazmış, ama sonra bunu kısmen silivermişti.

Truman'ın arkasında yere oturmuş olan Meridian kızarmış suratı azimle kasılmış vaziyette tekrar tekrar ayak parmaklarına dokunmak üzere ileri doğru eğiliyordu; Truman'ın bedeni onun hayatta olmasından kaynaklanan bir minnettarlık seliyle dolup taştı. Meridian nefes almak için durduğunda Truman kendini yere atıp onun yanına oturdu ve Meridian'ı kollarına aldı. Ancak Meridian sadece kısacık bir an ona yaslanmış vaziyette kaldı, sonra kaslarını esnetmeye ve germeye devam etti.

Meridian bitap düşmüş halde tekrar yere sırtüstü uzandığında, "Truman" dedi, "en son dışarı çıktığımızda neler olduğunu hatırlıyor musun? O kadınların bana nasıl saldırdığını ve ardından kapıyı yüzümüze kapattıklarını hatırlıyor musun?"

Truman hatırlıyordu.

"Kadının bunu neden yaptığını sana hiç anlatmadım. Kadın bunu yaptı, çünkü ben onun hayatıyla ilgili olarak bana anlattığı bir şeyi biliyorum, ama o şimdi bunu bilmemiş ol-

mamı istiyor, zira insanların öğrenmesi durumunda hakkında düşüneceklerinden korkuyor. O kadın kocasını terk etti, çünkü adam köpeğine abayı yakmıştı."

Truman bir kahkaha attı.

"Hayır, hayır, ciddiyim. Adam bir köpeğe âşıktı. Köpek yesin diye her şeyin en iyisini satın alıyordu. Gün içinde onlarca defa hayvanın tüylerini fırçalıyordu. Çocuklarına ve karısına aldırış etmeden onunla mütemadiyen konuşuyordu. Hayvanın misafir odasındaki en iyi yatakta uyumasına izin veriyordu. Bazı geceler kendisi de onunla birlikte kalıyordu. En sonunda karısı çığlığı basıp da adama bunu niçin yaptığını sorunca adam köpeğin karısından daha iyi vasıflara sahip olduğu açıklamasını yapmış. Karısı onu terk etmiş. Beş çocuğun hepsini almış ve annesiyle birlikte oturmak niyetiyle çıkıp gitmiş. Fakat annesi onu istememiş, çünkü çocuklar başını ağrıtıyormuş ve kadın, anlattığı hikâye doğru bile olsa eşine geri dönmesinin daha hayırlı olacağı konusunda kızını ikna etmiş. Çünkü, sonuç itibariyle, adamın evi kendisinindi ve adam da pinti yahut kötü değildi. İyi yemekler yerlerdi ve adam hafta sonları eve sarhoş gelmez ve ona dayak atmazdı. Kadının başka seçeneği yoktu; tek başına çocuklarının karnını doyuramayacağı için kocasına geri döndü. Tabii ki, kocasından köpeği öldüreceğine dair söz aldı."

"Peki adam köpeği öldürdü mü?"

Meridian omuz silkti.

"Asıl meselenin bu olduğundan yana kuşkularım var" dedi.

Azat olma

Gidebilecek kadar gücü kuvveti yerindeydi ve toplanacak hiçbir şeyi yoktu. Kasketini başından attı ve yeni çıkmış saçlarının yumuşak yünsü dokusu ince, metin çehresini çevreledi. Truman'ın ilk düşündüğü Lazarus oldu, fakat sonra daha az edilgen ve yardım almaksızın kendi kendini ayağa kaldırmış bir şahsiyeti aklına getirmeye çalıştı. Meridian hastalığından arınıp temizlenmiş olarak dünyaya geri dönecekti. Bildiği buydu.

Hissettiğiyse Meridian'ın içindeki bir şeyin onun her daim karşılık geldiği kişinin tıpatıp aynısı olduğu ve kendisinin nihayetinde onu tanımayı başardığıydı. Bu kendisinin şimdilik sezinleyebileceği, fakat göremeyeceği parçaydı. Truman "kendi" Meridian'ını bir daha hiç görmeyecekti. Gerçi, yeni parça da eskisinden türemişti ve insanın yüreğine su serpen de buydu. Onun bu yeni, kendinden emin ve dünyaya hazır ve hatta onun için hevesli parçasıyla tekrar bir araya gelmesi ve gelecekteki bir zamanda onun hakiki değerini anlaması gerektiğini biliyordu.

Kendisi şahsen her iki grupla da alakadar olmayan Truman, "Senin ikircikli halin kendilerini devrimci addeden kişiler tarafından daima yerden yere vurulacak ve alışılmışın dışındaki davranışların da gelenekçilerin dişlerini gıcırdatmasına yol açacak" dedi. Onun gözünde bunlar neredeyse hayal ürünüydü. Meridian'ın –nereden gelmiş olursa olsun– bir fik-

rin kendi hayatına nüfuz etmesine nasıl bütün varlığıyla izin verebildiği onun nezdinde hâlâ hayrete şayandı.

"Senin daima yapayalnız olduğunu düşünmek hiç hoşuma gitmiyor."

"Fakat benim kıymetim de bu" dedi Meridian. "Hem, benim kadar yapayalnız olan tüm insanlar günün birinde ırmakta buluşacaklar. Akşam güneşinin batışını izleyeceğiz. Ve karanlık çöktüğünde belki de hakikati öğrenmiş olacağız."

Meridian onu uzun uzun, hiç bırakmamacasına (burnuyla dudaklarının Truman'ın boynunda gezinmesi adamın kahkaha atmasına yol açtı) kucakladı ve sonra da birine yetişmek için acele edermişçesine yürüyerek gitti.

Gözyaşları yüzünü yakarken Truman arkasına döndü ve neredeyse körleşmiş gözlerle onun duvarda bıraktığı şiirleri okumaya başladı. Henüz kendinde mektupları okuyacak cesareti bulamıyordu. Sonuçta burası artık onun eviydi. Onun hücresiydi. Yarın insanlar oraya gelecek ve ona yiyecek getireceklerdi. Biri gelecek ve ineğini sağacaktı. İnsanlar Truman'ın performans sergilemesini, kendilerini bir sonraki rehberi olmayan aşamaya geçirmesini sabırla bekleyeceklerdi. Belki kendisi bunları yapabilirdi.

"erkek kardeşim, her ne yapmış olursan ol... bil ki seni affetmek arzusundayım... sevmek arzusundayım bizleri çepeçevre kuşatan masumiyetimizin kristal taşı değil, kalplerimizi ısırıp kanatan da saflığımızın dişi değil."

Truman odanın dönmeye başladığı hissine kapıldı ve yere düştü. Kısacık bir anın sonrasında başı döner vaziyette titreye titreye yukarı tırmanıp Meridian'ın uyku tulumuna girdi. Yanağının altında ona ait kasketin siperliğindeki sert kenarı hissetti, kasketi çekip aldı ve başına taktı. Gözünün önüne Anne-Marion'ın, artık hep açık duracak kapının önüne günün

birinde yitik vaziyette gelmesine dair bir görüntü geliverdi ve Meridian'ın, ruhunda var olan ve kendi kendine empoze ettiği –ve dibine kadar yaşadığı– çatışmaya tahammül etme cezasının artık onların geri kalanı tarafından dehşet içinde taşınacak bir yük olduğunu bilip bilmediğini merak etti.

Teşekkür

Bu kitabın yazım aşamasındaki desteklerinden ötürü Radcliffe Institute'a, Mac Dowell Colony'ye ve Yaddo Corporation'a teşekkür ederim. Ayrıca Mel Leventhal ve Rebecca Leventhal'a teşekkür ederim.

"Benim kadar yapayalnız olan tüm insanlar günün birinde ırmakta buluşacaklar. Akşam güneşinin batışını izleyeceğiz. Ve karanlık çöktüğünde belki de hakikati öğrenmiş olacağız."

Pulitzer Ödüllü Amerikalı yazar Alice Walker'ın romanı *Meridian*, toplumsal eşitsizliklere, şiddet döngüsüne, kararlılığın gücüne, sevginin ve bağışlamanın önemine dair büyüleyici bir roman...

1960'lar Amerikası... Sivil Haklar Hareketi'nin yükseliş yılları... Meridian Hill, henüz lisedeyken hamile olduğu için okulu bırakmak zorunda kalır. Sadece annelik yapmak istemediğini fark ettiğinde yeni bir hayata yelken açar... Kabul edildiği Saxon College, onun tüm hayatını değiştirir. Burada kendini hem Sivil Haklar Hareketi'nin hem de bir aşk üçgeninin içinde bulur. Meridian, ne ailesinin istediği gibi bir evlat olur ne de arkadaşlarının istediği gibi radikal bir eylemci... Ama sınırlarını keşfeder. Ve şiddet içermeyen yöntemlerin de daha az radikal görünmekle birlikte, inançlarını yaymak için etkili bir araç olduğunu kanıtlar.

tavsiye edilen KDV'siz satış fiyatı
₺ 33

THG 0251107 PZL
2019
THG 0251107 PZL

Sertifika no: 11940
ISBN 978-605-09-6814-9
9 786050 968149
Doğan Kitap